

Muni Shri Mohanlalji Jain Granthmala No. 1.

THE
PARSHWANATH CHARITA

BY
SHRI HEMVIJAI GANI

EDITED BY

Pt. Velsingha Nyaya Vyakaran Tirth,

UNDER THE PATRONAGE OF

Bhikhi Bai widow of Chundi Lal son of Panna Lal

OF

BOMBAY.

PUBLISHED BY HARSH PARISHAD,
BENARES.

Veer-Era 2442

PRINTED BY PL. ATMA RAM SHARMA,
at the George Printing Works, Benares City.

अहम्

धीयुतमान्यवरधेष्ठिचुघ्रीलालपद्मालाल

पात्रेभ्यो दानदातुः सुमधुरधचसो नीतिमार्गानुगस्य
मान्यस्य मानयोग्यः सकृदणमनसो जेनधमांगस्य ।
कृष्णरवाद् यद् विमुक्त्य रथपातमधुरिपुं धीवृत्तस्यादमुष्य
दूरं दृष्टा दिगन्त समगमदचिराद् भामिनी कीर्तिकृतः ॥१॥

(N P V C)

जन्म १९०५ विक्रमाब्द- निर्याणम् १९५९ विक्रमाब्द-
बेङ्गालकृष्णनृतीयायाम्, पवेष्टगुरुपीणमार्याम्

भस्त्रकः १

कः सत्वहृमप्यास्मि कश्चन पुरुष इति पुरुषरवाभिमानी परमाईती-
 ल्य मानधराधरसमास्फोटितचारित्रपोतम्, मायाभामिनीमकुटीमङ्गभीष-
 मकरादुराटोपपुच्छच्छटोच्छालितममादिशांकराम्भकारितज्ञानेक्षणकाष्ठम्,
 तस्ततः परिसर्पदुस्वगज्वालाज्वालज्वालक्रीडन्यालसंदष्टानेकमाणधार-
 रम्भितम्, दुःख-लोडपाशद्वन्द्वप्रचण्डावर्तदुरावगाहम्, दुर्योधलोभ-
 क्रचक्रभीषणम्, जीवाजीवादिद्रव्यपर्यायपाथस्तरङ्गप्रकरमपूरितम्, सं-
 तिपारावारं समुवितीर्षुः संबुभुञ्जुध्यानन्तचतुष्टयानन्दम्, कारिकाम-
 षकलेशाविच्छेदनस्य, दारिकां भवसन्ततेः, विधापिनी निःशेषदोषमो-
 स्य, दर्शयित्री पारमार्थिकपथस्य, आधिभती निःसर्गसौन्दर्यम्,
 वज्रतां रसैः, परमपवित्रां कालदोषतः कीटैरुपमुञ्ज्यमानामन्धतमसे
 नेपतितां मातरमिव जैनी भारती समुद्भूतं न यतेत ! । एवं च वृन्दिष्ठानां
 न्यासपदधारिणाम्, प्रवादानां करुणारसस्य, तीर्थानां चातुर्वैद्यानाम्,
 गेहणाचलानां गुणगणरत्ननिकरस्य, उद्धारकाणां भव्यजनस्य, प्रेष्ठानां
 निज्जनलक्ष्मीकस्य विश्वजनीनवृत्तीनां गुरुगुरूणां तत्रभवतां पन्थास-
 तीहर्षमुनोन्द्राणां प्रशिष्यः शिष्यश्च विदुषां श्रीमतां जपमुनि-
 शहाराजानां सिद्धहेमव्याकरणपारदद्या चारित्रपात्रं शान्तात्मा संसा-
 न्धकूपपातिकाभिर्निःसीमलोभवृत्तिभिर्भनादेरदातृन् शमशीलादिजुषान्
 निमताक्षिकान् निन्दयद्भिर्दानुंशोन्मार्गगामिनः प्रत्यक्षतो दृश्यमान-
 रोषान् प्रशंसयद्भिर्मातुरुज्यारेऽपि संसारपरम्परावर्षकं वैरमाभेजानैः
 वेशार्चयमहत्त्वाकाङ्क्षामात्रेण स्वमातरमिवाहती ब्राह्मी निप्टुरं विध्वं-
 त्पाद्भिर्महापुरुषैर्ध्वजसदृशैः प्रतिहम्यमानोऽपि "विध्वैः पुनः पुनरपि
 प्रतिहम्यमानाः प्रारब्धमुष्मजना न परित्यजन्ति" इमां धनविभ्रुतां
 वृत्तिं सत्यत्वेन प्रतिष्ठापयन् "न जातु कामाद् न भयाद् न लो-
 शाद् । धर्मं त्यजेन् जीवितस्यापि हेतोः" इति वैरी वाचमनुरुन्धानश्च
 येन केनाऽपि मार्गेण जैनं प्रवचनं भजेत् इत्यभिपुक्तोक्तिं सेमस्य तत्र

विद्योयममन्यानपि विजयप्रशस्तेः षोडशसर्गां, कथारत्नाकरः,
गीर्तिकल्लोलिनी, अन्योक्तिमहोदधिः, सूक्तरत्नावली, विजयप्रकाशः
तन्निविदशतरङ्गिणी, कस्तुरीप्रकरः, मङ्गलशतकम् विजयमन्तरम्

येतत् प्रामाण्यकोटौ धीगुणविजयगणीनां वचःसन्दोहाः, तथा च वि-
जयप्रशस्तेर्षोकाप्रशस्तौ—

“अथो घृहृद्गुरोः शिष्यो गुरोश्च गुरुसोदरः ।

श्रीहेमविजयोऽभिज्ञो जज्ञे कविषु कृष्णरः ॥४७॥

श्रीहेमसुकयेस्तस्य हेमसुरेरिवाभवत् ।

वाग्लालित्यं तथा देवे गुरौ भक्तिश्च भूयसी ॥४८॥

यदीषा कविता कान्ता न केपां कौतुकावहा ? ।

विनापि हि रजो यस्माद् यशःसुतमसूत या ॥४९॥

तेन श्रीविजयसेनसुरैः सर्वज्ञचित्तदृत् ।

स्वर्गकल्लोलिनीतुल्या कीर्तिकल्लोलिनी कृता ॥५०॥

अन्येऽपि स्तुतित्रिदशतरङ्गिण्यादयो घनाः ।

रचयांचक्रिरे ग्रन्थाः स्तोत्राणि शतशः पुनः ॥५१॥

चतुर्विंशत्यर्हतां च, विजयस्तुतयः पुनः ।

वाल्मेज्यवालधीगम्यं श्रीपार्श्वचरितं महत् ॥५२॥

शङ्खावशतकं चापि कस्तूरीप्रकरः पुनः ।

सूक्तरत्नावलिश्चाप्यन्योक्तिमुक्तामहोदधिः ॥५३॥

धर्मो धर्मोतरो येन कथारत्नाकरः स्फुरन् ।

ध्याख्यापीयूषलुब्धानां विषुधानां मनो हरन् ॥५४॥

इत्यादिग्रन्थविधां सौधे कलशाधिरोपणसवर्णम् ।

विजयप्रशस्तिकाद्यं तेन कृतं विजयसेनगुरोः ॥५५॥

१ एभिः श्रीगुणविजयकणिकैः श्रीहेमविजयस्यै विजयप्रशस्त्याः कस्तूरामर्षिविर्मोचन्तरं देवी
मतिमुपबन्धिषात्वारशरितं सारोपम्बकं निर्दोषं सप्तविंशति विजयप्रशस्तिः, एतच्च कथेतां च
हेमविजयकणिकैः प्रबन्धनां विजयप्रशस्त्यानां टीका अपि कृता विद्वेषकैः ।

अधिकृतमत्र क्रोधसरीमूषे जाङ्गलीमत्रायमाणस्य रागाटविदग्धं
 दावानलस्य विषयवामनावासमदीप्तोऽग्नेः गजेन्द्रनामादधानस्यो
 घृतबालतपःप्रभावशठकमठज्वालितोत्थणज्वालज्वालाजिह्वज्वालादग्नि
 भुजङ्गस्यावधूय तृणयत् साध्राज्यलक्ष्मी निर्जित्य मोहमर्दीपनिनकञ्चूरं
 कृध्यानाशुशुक्षाणिनिर्दग्निनिशेषकलेशमूलस्य पारमार्थिकं धर्ममजानाने
 तिमीपणेऽनाघनन्तागाधसमृत्तिमरित्पता मञ्जनोऽमञ्जनेर्विह्वलीभवद्भिः
 कृतप्रार्थनेर्देवधिया पूजितैरपीन्द्रादिभिर्भक्तिमेरेणाहमहमिकया सेव्य
 नचरणद्वन्द्वस्य विहारवाननिर्वाग्निनेत्यादिरजःसमूहस्य त्रयोविंशतीर्थक
 स्य निःसमिकरणापरस्य श्रीपार्श्वनाथस्याऽऽवोधिबीजं दशमव्याः-याव
 मोक्षं चरितम् । व्यावर्णितं मुभासहोदरमधाराणि स्यान्दिभिः सुसंगत
 वाक्यसन्दोहैः सद-लङ्कृतीनि पद्यानि सर्गबन्धेनोपनिबध्नाद्भिः कविर्वा
 र्जग-नगराऽऽर्णवनायकादिवर्णनीयनिकुरम्बव्यावर्णनेन यथामहाकाव्य
 स्वरूपम् । यद्यपि

सर्गबन्धो महकाव्यमुच्यते तस्य लक्षणम् ।

आशीर्निमस्क्रियावस्तुनिर्देशो वाऽपि तन्मुखम् ॥१॥

इतिहासतथोद्भूतमितरद्वा सदाश्रयम् ।

चतुर्वर्गफलोपेतं चतुरोदात्तनायकम् ॥२॥

नगरार्णवशैलतुचन्द्रार्कोदयवर्णनैः ।

उद्यानसलिलक्रीडामधुपानरतोत्सवैः ॥३॥

विप्रलम्भैर्विवाहैश्च कुमारोदयवर्णनैः ।

मन्त्रिदूतप्रयाणाजिनायकाभ्युदयैरपि ॥४॥

अलङ्कृतमसंक्षिप्तं रसभावनिरन्तरम् ।

सर्गेरनतिविस्तीर्णैः श्राव्यवृत्तैः सुसन्धिभिः ॥५॥

सर्वत्र भिन्नघृत्तान्तरूपेतं लोकरञ्जकम् ।

काव्यं कल्पान्तरस्थापि जायेत सदलंकृति' ॥६॥ इति

महाकाव्यलक्षणैर्लक्षितत्वेऽपि कर्तृभिरस्य कुत्रापि महाकाव्यत्वं
 नाहेहाभावे प्रथमे वयसि विहितत्वं कृतेश्च प्राथमिकत्वमन्तरेण नान्य

किञ्चिद् निमित्तमुत्पश्यामः । न च सर्वत्र सर्गान्ते लेखकविस्मृतिरभि-
 वातुं योग्या, संश्रितिरनिवार्यप्रसरत्वाद्-लेखकस्य विस्मरणमुताहो मन्थ-
 ङारस्यानभिधानमिति । न चैवं तथा चोभयमप्यसिद्धम्, सर्वत्र विस्म-
 ङारस्याकल्पनीयत्वेनोत्तरकल्पनायां बाधकोन्मूलनाद्-बाधकस्य-संगय-
 स्य समूलकायं कथणाद् । एषां कवीनां सर्गाख्य बुद्धिपाटयं गुरयो बाल्य
 एव गणिपदं समार्षिपाधिति वक्तुं मुदाकम्, "बाल्येऽप्यबालधीगम्य-
 त्" इत्यादिनाऽस्य बाल्ये विधानस्य संसिद्धेः सर्गान्ते च सर्वत्र हेमविजय-
 णिविरचित इत्यभिहितत्वाद् । यद्वा विघोत्कर्षत्वात् पदस्य च भावित्वात्
 तदभावेऽपि स्वयमेव तत्सदितस्य स्वत्तामोहेस्वस्य सुकरत्वाद् गणिपद-
 प्राप्यैव तदुल्लेख इति निर्धारयितुं न शक्यते, दृश्यन्ते खलु विद्वांसो
 प्राविनी भूतवदुपचारयन्तः स्वैः पदं प्रापयन्तश्च । केचिदिदानी-
 तानीमेव सत्यगाली मन्यमानाः जवनिकायोषायमाणाः निन्दयन्त्यर्वाची-
 नान् प्रशंसयन्ति च प्राचीनान् तद् बालिशप्रयोगप्रायमपुक्तम्, तदातने-
 त्वपि सत्कल्पनेन विपरीतविकल्पस्यापि शक्यत्वाद् । आयास्यति खलु
 शक्यः समयो यस्मिन्निदानीतनानामिदानीं प्राचीनानामिव सर्वं या-
 द्यातय्येनैव प्रतिभाविषयं नेष्यन्तीति, यथेदानीतनमसत्यमपि सत्यत्व-
 फोटी संगच्छते तथा प्राचीनमसत्यं सत्यत्वेन प्रतिभातीति किं न मन्य-
 ते ? । न चैवं सर्वथैव चिरंतनेषु असत्यमेव सत्यत्वेनाधुना प्रतीति-
 विषयमतीति निश्चयेयम्, किं तर्हि ? यत्किञ्चिन् प्राचीनं सर्वथा सत्यत्वेना-
 गम्य्य पण्डितमन्यत्वप्रसिद्धये सर्वथैवेदानीतनेष्वसत्याक्षेपो मन्दमत्यर्हः ;
 योभ्योऽदृष्टमपि योग्यं पदं स्वस्मिन् स्वैः प्रयुज्जीत न तं दोषार्हं वि-
 ज्ञानीयाः किं पुनः सुयोग्यं प्राप्तपदकं स्वैः विषयैव वा । इमे हि
 गणयोऽनुगणिपदोपदोक्तनामिदं धारेतं क्षम्युरित्यापि शक्त्युक्तम् ।
 यद्यप्यादिमत्त्वाद् व्याकरणच्छन्दोऽलङ्कारादिविषया दोषा राहुरिष-
 दीयुषदीधितिमिमं ग्रन्थं प्रष्टवन्तस्तथापि सत्सिद्धमवाहुल्याद् न ते
 प्रकाशनेन सुदुरुद्धराः । यत्तु क्वचिन् पादस्य सप्ताक्षरत्वं क्वचिच्च नवा-
 क्षरत्वं तदवश्यं सत्कारणं मुज्ञानम् । सन्वेऽप्यल्पशेषस्य गुणबाहुल्या
 शिक्ष्यन्ते वक्तृभोतृमानसानि । विषदानुबन्ध्यास्मितेदम्

तिस्मृतिजननस्य, पुनरुपदेशदानेन तयोर्धर्मप्राप्तेश्च धाचोयुक्तिः ।
 स्ते उपप्लवे सन्देह धर्मप्रभावं बहूनां प्रतादानस्य प्रतदा-
 स्य च, अष्टापदं प्राप्य सर्वेषां यथास्थानगतेः, मरुभूतेस्तत्तदनु-
 येस्तैस्तेः परिपदैर्भाषनापूर्वं विद्वनेश्च घचनम् । कमठस्य मरु-
 तेघधेन तापसेभ्यो लोकंभ्यश्च तिरस्कारस्य, आर्तध्यानंन मृत-
 कमठस्य कुकुंटाहिमयप्राप्तेः, शुष्मकालागतेरतितुषार्तस्य मरु-
 तदंभित्तन एकस्मिन् सरोवरे निर्मग्भतायाः, तत्रागतेन कुकुंटाहिना
 स्य पण्डितमृतपुना विपद्य मरुभूतार्द्धीतीयस्वर्गलाभस्य, देवश-
 त-शृङ्गारघर्षणस्य, मरुभूतेर्जाबिस्य देवशतं प्राप्तस्य द्वाःस्थेन नाम-
 हं सवर्षणं घाप्यादिदर्शनस्य, शय्योत्थायं प्रपठ्य पुस्तकं विधाय
 यथाज्ञादिधार्मिकं कृत्यं मरुभूतेर्गिषिघभोगासंघनस्य, कुकुंटाहेः
 चमायनिगमनस्य, घरुणाया अपि शृत्या द्वितीयसंगं यातायाः
 स्परानुरागेण देयेन सम्मेलनस्य, तयोरितस्ततोयिलासस्य घोक्तिः ।

द्वितीये सर्गे ।

पूर्वविदेहस्यसुषुप्तविजयस्य घेनालं भूघरम्, तत्स्थां तिलकां
 म्, नद्राजं विघाघर विघुद्रतिनाभानम्, विघुद्रतिपत्नीतिलकाघती च
 नैविस्या तिलकाघतीकुक्षा स्वर्गाद् मरुभूतिजीवस्य घ्यघनम्, तज्ज-
 त्मघम्, किरणघेगेति नामघिदितिम्, बाल्ये तल्लालनम्, यौघने पघा-
 या सह विघाहा राज्य समर्प्यं विघुद्रतेर्दीक्षास्वीकारम्, राज्यं विदधत
 रणघेगस्य किरणतेजोनाम्नः पुत्रस्योत्पत्तिम्, सुरगुरुनामकस्य
 तौरागतिम्, धर्मं श्रुत्या किरणघेगस्य प्रमज्योपादानं च घ्याकृत्य गीता-
 भूय किरणघेगमहात्मनः पुष्करद्वीपस्य घंताल्यं गतेः, कुकुंटाहि-
 यस्याप्युद्घृत्य नरकाघनेस्तत्रैष सर्पंभघनस्य, तत्सर्पदष्टस्य मुने-
 र्निनपूर्वं पञ्चत्वमाप्य द्वादशं कल्पं घानस्य, यौघनालङ्घनस्य घ
 रभये समययापनस्य घ्याहरणम् । दघाग्निदग्धस्य सेरीरूपस्य
 प्रभानाम्नि नरकाघनी घानम्, सुगन्धिघिजयस्य शुभंकराया
 गयीं घजघोर्यस्य शङ्खः लङ्घमाघत्याश्च तरिप्रयायाः घर्षणम्, लङ्घी-
 तीगर्भे किरणघेगजोवस्य द्वादशात् स्वगाद्घतरणम्, तस्य घजनाभ
 ते नामकरणम्, बह्वदेशीयचन्द्रकान्तराजस्य विजयाह्वया कन्यया
 द्वाहः, घजनाभमानुलपुत्रस्य नास्ति कस्य कुबेरस्योपघजनाभमायनं
 य घिहिकविपघोपदेशः, तच्छ्रुत्या गुरोरागममिच्छोर्घजनाभस्य
 मम्, लोकचन्द्रगुरोरागतिः, उभयोर्घग्दितुं मुनिं यातिः, मुनेरनु-

द्वीदतो राह्व एकदाऽऽयुधशालायां चक्रोत्पात्तिः, तस्य स्नान-पूजन-
 तिविधानम्, राह्वो जलविहारघर्षणम्, आमूषणाधारणम्, उत्र घाम-
 देशोभित्तस्य घर्षदस्यधिरोहणम्, ससैनिकस्य पदस्त्रण्डसाधनाय
 ममं पूर्वा दिशं प्रति गमनम्, अनुक्रमेण पदस्त्रण्डोसाधने नयानां
 धीनां च प्राप्तिः, तदन्तश्च चतुर्दशानां चक्रिरत्नानां कार्यस्य, राह्वो
 रात्रिः सह युद्धस्य, परामूर्तिस्तैस्तैः स्वोक्तताद्वकैर्विविधोपदादा-
 स्य, घमुपलेस्तत्र तत्र युद्धपराक्रमस्य तदस्यभ्यपोथ, निधेयपो-
 स्य च घर्षणम् । चक्रवर्तियोग्यसामग्रीसहितस्य स्वपुरागमने तत्र
 मुरामुररदैः विद्यतस्य राह्वोऽभियेकः, रत्नानां जन्मभूकथनम्, रा-
 ऽऽकारो देवसमुद्दर्शनम्, घनपालेन जिनागमकथनम्, घनपाल-
 पारितोषिकदानं राह्वो भाषना च । जिनामे राह्वो गमनम्, भग-
 देवाना, भगवत्पादपङ्कजसमरायमाणान् देवान् समीक्ष्योदापोद्देन
 हः पूर्णभयस्मृतिः, भाषनापूर्वं तपस्यादानम्, स्वर्णबाहो राजर्षे-
 येकयन्त्रणपूर्वं सेयमपालनम्, विज्ञेयः स्थानकानां घर्षणम्, सम्य-
 राधितैर्विशत्या स्थानकैः स्वर्णबाहुना तीर्थकरपदोपार्जनम्, एका-
 मो विहर्तुमुनेराकाशमार्गेण क्षीरघणाख्यघने गमनम्, तत्र प्रतिम-
 स्थितस्य मुनेर्मरकाद् निःसृत्य प्राप्तसिंहभवेन सुरहृजीयंन सम्मु-
 विलोचय जातकोपाटोपेन घातः, मैत्रीनाम्नी भाषनां भाषयतो मुने-
 पद्य विशस्पृष्याशुष्टया दशमे स्वर्गे उत्पत्तिः, सिंहजीयस्य मुये-
 कप्राप्तिः, स्वर्णबाहुजीयस्य देवमयोचितगुणैर्न बालनिर्गमथ ।

स्तुर्थे रर्गे ।

जम्बूद्वीपे भरतक्षेत्रस्थानार्थदेशान् संख्याय, धाराणसी मगरीम्,
 हूपमभ्यसेनम्, घामाशवां च नृपपरतीं सम्यग् व्यावर्ष्यं घामाकुक्षी
 र्णबाहुजीयस्य चैत्रमासस्य कृष्णचतुर्थ्यामयतारम्, चतुर्दशस्य-
 तिभालनम्, लब्धस्यज्जया घामादेश्या प्राणेशं गत्वा प्रोच्य स्वप्नान्
 लं पृष्टेन राज्ञा स्वयुद्धपनुसारेण वचनम्, प्रातःकाले आचार्यं स्व-
 पाठकानापृच्छप स्वप्नफलं वितीर्थं ठेभ्यश्च पारितोषिकं विष्टुष्टिम्,
 मन्त-मीधम-वर्षा-शाह-हेमन्तानामृतानां लायण्यधियात्, तमस्विन्यां
 मायाः वाध्वेऽदिदनाद् राज्ञः वाध्वेनामकरणे संकल्पम्, पीय-
 ण्यशम्यां भुजङ्गादुम्य भगवतो जननं च व्याकृत्य भगवन्न-
 यसमये आलोकान्तं प्रकाशस्य, नित्यदुःखवतां मारकाणामपि क्षणं
 खासिकायाः, पुष्पप्रकरपृष्टेथ कथनम् । आसनकम्पेन विम्भासां दि-

घातिं कदान-देवेन्द्रागमन-प्रव्रजयोःसयवर्षनम्, पौषकृष्णकादश्यां
 आर्योक्तारः, मनःपर्यायस्य चोत्पत्तिः । देवेन्द्रकृतस्तुतिः, मन्दी-
 रद्वीपे देवमहोत्सवः, प्रभोः कादम्बर्यामटस्यां गमनम्, तत्र कुञ्ज-
 रस्य निभाज्य प्रभुं जातिस्मृतिः, तापूर्यभयपृथान्तः, दस्तिना प्रभोः
 स्मं च । प्रभोरस्रे व्यन्तरविरचितनाट्यं समीक्ष्य यनवासिनां घम्पा-
 ती तद्राजाय करकण्डये निवेदनम्, करकण्डोप्यंभिनुमागतिः, प्रभु-
 ालोच्य विलपते तस्मै धरणेन प्रतिमार्पणम्, राज्ञा च तत्र सित्य-
 मानम् । प्रतिदिनदंशानादुपार्जितपुण्यस्य दस्तिनो मृत्वा तत्राधि-
 श्रयेण भयनम्, तीर्थस्य च महाप्रभावस्यातिः । शिष्यापूर्या स्मृतो-
 त्तरेण धरणेनायाय प्रभोत्परि वृत्रधारणम्, ततश्चादिच्छत्रेति
 मर्षाः प्रसिद्धिः, राजपुरतोभ्यरस्य प्रभुं संहस्य पूर्यभयस्मृतिः, स्य
 तिभ्यः सविस्तरं पूर्यभयज्ञापनं च । कमठकृतोपसर्गस्य, तदानीं
 तामहितस्य धरणेन्द्रस्य भक्तोः, धरणेन कमठस्य भाषनस्य च
 नम् । कमठस्य प्रभोः पादयोर्निपाय क्षमाप्रार्थनम्, प्रभोः कैवल्यो-
 त्तरेण सपरिवारस्याभ्य-
 ादिचतुष्टय-जात्या-
 भावत्योश्च प्रतप्रदणं
 स्वादिभिद्यनुभिर्दीभार्थे विशप्नेन प्रभुणा तेभ्यः प्रव्रज्यार्पणं
 दीदानं च । दलिप्रवेशः, सर्वेद्य यथायोग्यं तदुपदीप्तिः, भगवतो
 वृत्तम्द यातिः, गणभृतां देवता, शिष्याधिष्ठानुः फणिपतेरधिष्ठा-
 थ पश्चात्पवा वर्णनम्, प्रभोः प्रभावस्य च यणनम् ।

पष्ठे सर्गे ।

पार्श्वनाथस्यामिनः पुण्ड्रदेशे विदुतिम्, सागरदक्षस्य कथानकं
 पवण्यं, कष्टराभ्यां संधिषां हर्ता हीक्षां चतुर्णां भगवःच्छिष्याणां
 इदंनं यातिम्, अन्ते च पश्चात्तापं कुर्वतामभेदं च भगवताऽऽवि-
 षां कैवल्यप्राप्तिम्, सविस्तरं बभ्रुदक्षकथानकं तदन्तश्च धीधर-
 षां च ध्याकृत्य प्रभोः परिवारस्य, सम्मताद्रेः, तत्र च भगवतो ध्या-
 य, इन्द्रादेरागमनस्य, धाषणशुद्धाष्टम्यां सह भाधुपुत्रैः सिद्धि-
 ध्याधिरोहणस्य, इन्द्रकृताधिलापस्य, तनूराहकर्मणः, भगवतो वंदा-
 शानस्य, वतुनेश्च वर्णनमिति ।

एतन्मुद्रणे भेषिष्यधीचुषीलालो यो दि---

ॐ ओं नमः ॐ

पार्श्वनाथ-करिन्नम् ।

धेये तत् परमं ज्योतिषोतिनाशेषदिगुस्रम् ।
समस्तं यन्तु यद्गामां दस्तन्यस्तमिवाजनि ॥ १ ॥
रमः धीनामिभूपालकुलावाशेकमास्यते ।
इश्यामास य स्यामी सम्मार्गं भानुमानिय ॥ २ ॥
सन्तु श्रीशान्तिनाथस्य शान्त्यै कामनस्त्रित्यपः ।
व्यभुषां नमदिन्द्राणोभाले पत्रलता इय ॥ ३ ॥
कञ्जलस्यामलच्छाया धीशेषेयः शिषाय यः ।
अभेषोऽपि हि य पुष्पंपत्रयादमर्दाददत् ॥ ४ ॥
यामेयाय नमस्तस्मै महामहिममालिने ।
कमटाशुगविस्मेरस्मयापस्मारवारिणे ॥ ५ ॥
शायुनेय तरोः पत्रं चकम्पे काञ्चनाचलः ।
यनाद्गुण्डुन सस्पृष्टः स धीथोरः धियेऽस्तु यः ॥ ६ ॥
निर्घर्षपर्णिनी धर्षयेद्वन्यासा रसेऽद्भुता ।
कुलाङ्गनेय सार्वज्ञी गौरये गौरस्तनोस्तु यः ॥ ७ ॥
जयन्ति गुरघो विभ्येपिभ्याविभ्याससंधयाः ।
परमसत्तेरहं प्रापं वियर्णोऽपि सवर्षताम् ॥ ८ ॥
जयन्ति वचयः सधे गुरसाधंमहोदयाः ।
शिर्याधया रसेधारा यद्रीगङ्गेय तापेहम् ॥ ९ ॥
शीतल्यमिष शीतांशी भासुर्यमिष भास्करे ।
घासदयं येषु ते सन्तु मयि सन्तः शृणालयः ॥ १० ॥

भर = समार; पथे महारिव । १ शान्त्यै । १ निर्घर्षी.—मनोहरा दे वर्णा.—अच-
दनी, पथे निर्घर्षं—रमणीयो वी वर्ण—अङ्गुलमलरती । ४ परम्-न्ययन्यायन्याम्,
रुधीरो वा, पथे पर. = धरणः ५ रसे वैराग्यामकः, पथे गंगायामकः । ६ विधविधा-
दृ । ७ शीमने रसेपेक्ष महानुरसे देवां ते । ८ शिवम्—शुद्धम्, पथे असे कल्याण
: रसः—शान्त्यनामा, पथे अलम् । १० तातः = दुःखम्, पथे पञ्चाक्षम् ।

समादायेव शीतांशोः मण्डं नलिनयोनित्वा ।
 विद्धं रसना येगं ते सन्तः सन्तु शर्मणे ॥ ११ ॥
 चन्दनेन्दुकलाकुन्दमन्वस्वन्दमुन्दराः ।
 धाम्बिलासाः सतां सन्तु जगदानन्दइतये ॥ १२ ॥
 करोतु खलराड् राज्यं गुणिरूपणभूषणः ।
 यद्भोत्या सायधानाः स्युः सन्तः सद्भर्मकर्मणि ॥ १३ ॥
 द्विकर्कशवाभ्यऽपि विरञ्चयति दुर्जनः ।
 भवेद् गोरसवृद्धये यद् निहनेहोऽपि खलः खलु ॥ १४ ॥
 दुर्जनो घन्दनीयोऽसौ यज्जिह्वा काव्यर्दगपिका ।
 विना पाषाणखण्डं किं धांखण्डमहिमा भवेत् ? ॥ १५ ॥
 प्रसन्ना यदि सन्तः स्युर्विंशानुग्रहकारिणः ।
 किं खलैः खलु दुर्वृत्तैः काव्यरत्नाऽपरीक्षकैः ? ॥ १६ ॥
 द्विजिह्वजिह्वकज्वालाजिह्वज्वालासुतापितम् ।
 काव्यस्वर्णं सतां कर्णभूषणैश्चित्यमर्हति ॥ १७ ॥
 सधरिप्रचमत्कारि रत्नाकरसमुद्भवम् ।
 सद्दृष्टितुष्टिसंघातपरीक्षकपरीक्षितम् ॥ १८ ॥
 खलजिह्वारया विद्धं तेजितं तद्वर्चाधनैः ।
 काव्यरत्नमिदं भूयाद् विदुषां कण्ठभूषणम् ॥ १९ ॥ (युग्मम्)
 विषापहारीविद्याया विषाणीय समन्ततः ।
 महतां कीर्तनादेव गलन्येनांमि तदक्षणात् ॥ २० ॥
 महद्भयोऽपि महान्तो येऽर्हन्तस्तत्कीर्तनाद् न किम् ।
 चेत् पयःपानतस्तृष्णा याति किं नामृतस्य तत् ? ॥ २१ ॥
 त्रिविद्धानि प्रभोः पुष्यं सूरिभिर्भूरिभिर्यदि ।
 चरित्राणीह भूरीणि स्वपरोपकृतेः कृते ॥ २२ ॥
 तथापि स्वल्पधुदीनामुपकारकरं नृणाम् ।
 सम्यक् सम्यक्त्वमाणिफ्यावाप्तये चात्मनः पुनः ॥ २३ ॥
 धोर्धोत्रेषु पीयूषवर्षिं धर्षासखं मया ।
 चरित्रं पार्श्वदेवस्य यथादृष्टं प्रकाश्यते ॥ २४ ॥ (युग्मम्)
 जम्बूद्वीपाभिधो द्विपो घृत्तसंस्थानसंस्थितः ।
 घृतोऽसंघवाम्युधिर्द्वीपैः सेषकैरिध नायकः ॥ २५ ॥
 घेष्टितः शुशुभे योऽथ परितः क्षाट्यार्थिना ।

कुण्डलीकृतकार्येन निधिः कुण्डलिना यथा ॥ २६ ॥
 सर्वेभ्यो भुवनान्तरुधो महाकन्दः परागमान् ।
 ताराकारपुष्पद्रव्यो यत्र मेघः पयोजति ॥ २७ ॥
 तत्रास्ति मरुतक्षेत्रं क्षेत्रभूरिष सम्पदाम् ।
 आकर्णाकृतकोदण्डदण्डकाकृतिविस्तरम् ॥ २८ ॥
 मानाऽऽराम गिरि-प्रामाभिरामं भाति यद् भृशम् ।
 मणिस्पर्णादिसम्पूर्णं स्वर्गखण्डमिष च्युतम् ॥ २९ ॥
 मान्स्वखण्डानि खण्डानि यत्र पद्भ्रंषिभूषणं ।
 एकान्तसुपमत्वेनोत्पन्नाः पडरका इव ॥ ३० ॥
 तत्रामूत् स्यःपुराकारं नगरं पतनाभिधम् ।
 सदारम्भैकसंभोगा यञ्जनाः शिदशा इव ॥ ३१ ॥
 भाति चन्द्रोपलैर्यङ्के षट्श्लोकेऽलक्तारतिमा ।
 स्त्रीपदव्यासजो यत्र श्लाभ्मोजमिषाम्भति ॥ ३२ ॥
 स्वर्णकुम्भा गृहेपूर्यनर्षानाऽरुणशोणिताः ।
 स्यःस्त्रीयश्लोकासंस्पर्धावर्धितेर्ष्या इव व्यभुः ॥ ३३ ॥
 तत्रारिवृन्दकन्दककुदालोऽमूद् मदीपतिः ।
 अरविन्द इति ख्यातोऽरविन्दस्फारलोचनः ॥ ३४ ॥
 द्विट्टोर्षणां साञ्जनैर्वाप्यर्षातं येन निजं यशः ।
 निमल्यं नदपि प्राप्तं काऽप्यहो ! अस्य धेदुषो ॥ ३५ ॥
 यन्कृपाणप्रदीपिकाशिखार्या परिपन्थिनः ।
 सधेऽपि परितः पेतुः पतङ्गा इव निख्रपाः ॥ ३६ ॥
 तस्य राहोऽभवद्राहो धारिणी शीलधारिणी ।
 पद्मानुकारिणी, यस्या वपुः धीम्य विषाघने ॥ ३७ ॥
 अमयद्रूपतन्त्रस्य विभ्वभूतिः पुरोहितः ।
 विभ्वभूतिभूतः पूर्यदिकपतेरिष चाकपतिः ॥ ३८ ॥
 निर्भरं यन्मनो जनयाग्निर्वासितमन्वहम् ।
 कृमिरामैर्दुयत्तार्ग्यासःखण्डमियाजनि ॥ ३९ ॥
 मुगटातेरिष प्रीता यद्धामनि रमतं रमा ।
 सरस्वती मुखे यस्य हंसीव सरसीरुहे ॥ ४० ॥
 सुररत्न-सुरद्वजां सारमादाय धेधसा ।

१ हंगः = मूर्ध, पक्षे तन्नामा पत्नी । २ भुवनम् = जलम्, पक्षे भूमण्डलम् ।
 ३ मेषः, पक्षे कमलदण्डः । ४ पतंग = दुष्पत्र, तडान्, पक्षे पत-अणुटा
 । -परागमान् ।

सा समाधिनिष्कृतात्मा श्रुतिमापदनुद्धरा ॥ ५६ ॥
 सुषाढं बाधितौ तौ च पित्रोर्विपत्तिशुद्धना ।
 विरेमनुर्न कथञ्चिच्छोकाद् युद्धादिषु स्तभी ॥ ५७ ॥
 कृतौर्ष्वेदेदिकौ तौ च गतशोकौ बभूवतुः ।
 शोको हि महतां प्रातद्दृष्टायेष क्षितिभाग् भवेत् ॥ ५८ ॥
 स्वकार्यं कार्यधीरेयौ सञ्जाता सोपमाधिमी ।
 अत्ययाहयतां कालं मृयांसं विभ्वभूतिजौ ॥ ५९ ॥
 काठिन, कमटस्याभूत् स्वभावस्तस्य सर्वदा ।
 लोहस्याऽकारि काठिन्यं किं केनाऽपि कदाचन ? ॥ ६० ॥
 नयनीतमिषात्यन्तं मरुभूतेर्मनो मृदु ।
 स्वाभाधिको भवेद् नूनं मृदुना जलजन्मनि ॥ ६१ ॥
 अन्येषुस्तत्पुराणानं देवद्रुनिषु जङ्गमः ।
 हरिश्चन्द्रमुनिश्चन्द्ररश्मिगुणोऽभ्यगात् ॥ ६२ ॥
 तदाऽऽगमनपीयूषाऽऽमारसिफताऽथ पूजनः ।
 तं नन्तुमगमन् प्रीत्याद्भ्रुवामाङ्गकङ्कुकः ॥ ६३ ॥
 सर्वेऽपि ममियाः पौरा साधुनाऽलङ्कृतां भुषम् ।
 अभ्यगुर्भिधुनांभृता मराला इष मानसम् ॥ ६४ ॥
 विभ्वभूतिमुत्सापेता कौतुकात्कण्ठिताशयी ।
 अगमतुः शोकनाशार्थं निग्रन्धमभियन्दिनुम् ॥ ६५ ॥
 निवेदुस्तेऽथ सर्वेऽपि यथाम्थानं पुरीजनाः ।
 पश्यन्तः साधुवदनं चक्रोरा इष चन्द्रिकाम् ॥ ६६ ॥
 स्थितेषु तेषु सर्वेषु जनेषु करुणाकरः ।
 प्रारंभे देशनां साधु, पयोवृष्टिमिषाभ्युदः ॥ ६७ ॥
 स्याद्भ्रतनप्रयमेघेर्दं मिथ्याव्यघ्नान्तपूसरे ।
 संसारोऽत्र प्रकाशाय प्रदीप इष घर्मनि ॥ ६८ ॥
 ज्ञान-दर्शन-चारित्ररूपं तस् कथितं जिनैः ।
 सम्यगाराधितं दृष्टे धियं स्वर्गापयर्गयोः ॥ ६९ ॥
 जीयाजीयादित्त्यानि यथोक्तानि जिनोत्तमैः ।
 तथायथोपस्तेषां यस्तज्ज्ञानं सम्यगीरितम् ॥ ७० ॥
 अहंभुक्तेषु तस्येषु यः समस्तेषु निर्णयः ।
 दर्शनं तद्विषयश्रीणां प्रतिभूरिष दोहिनाम् ॥ ७१ ॥
 अहिंसा-ऽसत्य-निर्द्वेष-ब्रह्मा-ऽकिञ्चनतारमकम् ।

याऽकारि, गतसारा हि ते तिरोद्धिरेऽधुना ॥ ४१ ॥

तत्प्रियाऽनुद्धरा नाम धरेव क्षान्तिधारिणी ।

पतिचित्तानुगामिन्या ययाऽरञ्जि जगत्त्रयम् ॥ ४२ ॥

रूपसम्पत्पराभूतपुरेहृतनितम्बिनी ।

याऽभवद् भर्तुरानन्दकन्दकाद्भिनोनिभा ॥ ४३ ॥

रमणीयगुणागाराचभूतां तनयी तयोः ।

द्विधाविहितरूपः किं पञ्चपुः किल कौतुकात् ? ॥ ४४ ॥

कमठोऽमरभूतिद्येल्यनयोरभिधां पिता ।

स्यापयामास समये मनोरथलतामिव ॥ ४५ ॥

क्रमेण वर्धमानौ तौ रूपस्पर्धितमन्मथौ ।

रेजतुर्बयंसौन्दर्यावभिनोनिन्दनाविव ॥ ४६ ॥

दृताऽनल्पकलाभ्यासौ कुलोद्धारधुरन्धरी ।

यौवनं पावनं विश्वभूतिपुत्रायचापतुः ॥ ४७ ॥

कमठस्याऽभवद् भार्या धरुणा हरिणक्षणा ।

दयिता मदभूतेध्यामयद् भाग्ना पसुन्धरा ॥ ४८ ॥

मुञ्जानौ घ्रातरायेतौ विषयान् विषयान्क्षितान् ।

गेहिनोभ्यां समं स्याम्यां निर्यतुर्षड्रुवासरान् ॥ ४९ ॥

मुञ्जानौ घ्रातरायेतौ विषयान् विषयान्क्षितान् ।

विश्वभूतिरम् पीक्ष्य यंशाधारधुरन्धरी ।

पुर्या विरक्तो गार्हस्थ्येद् पीयथादिय भारथाड् ॥ ५० ॥

(सार्धश्लोकः)

ततश्च स स्वयंशस्य स्कन्धोद्धारणयोस्तयोः ।

भारमारोपयामास शकटं पृथयोरपि ॥ ५१ ॥

भ्ययं मोह्ययोरद्वैकनिदानं दान्तमानसः ।

वैराग्यं प्राप्य मुमुद् द्रिद्रोष घनागमे ॥ ५२ ॥

कथायविषयोन्मुहुरैलशैलारिसोदराम् ।

शुच्यन्तिके तपस्यां न विश्वभूतिदवाददे ॥ ५३ ॥

विषयानशनं धाम्ने नमस्कृतिसमृति वृजन् ।

विश्वभूतिस्ततो मृत्वा सौधमे विद्मोऽजनि ॥ ५४ ॥

अनुद्धराऽपि स्वपथविषयविधिताऽर्धकम् ।

तुस्तपे च तपस्तेपे मर्तानो यद्गमां क्रमः ॥ ५५ ॥

तपःशामतनुर्दीवानलपुत्रेय मालती ।

सा समाधिनिपदात्मा मृतिमापदनुद्धरा ॥ ५६ ॥
 सुषाढं बाधितौ तौ च पित्रोर्यिपतिशङ्कुना ।
 विरेमतुर्न कथञ्चिच्छोकाद् युद्धादिषु स्तभौ ॥ ५७ ॥
 कृतीर्भवेदिकौ तौ च गतशोकौ बभूवतुः ।
 शोको हि महतां प्रातश्छायेषु क्षितिभाग् भवेत् ॥ ५८ ॥
 स्वकार्ये कार्यधारेयौ सञ्जातौ सोधमाधिभौ ।
 अत्यपाहयतां कालं मूयांसं विभ्वभूतिजौ ॥ ५९ ॥
 काठिनः कमठस्याभूत् स्वभावस्तस्य सर्वदा ।
 लोहस्याऽकारि काठिन्यं किं केनाऽपि कदाचन ? ॥ ६० ॥
 नचनीतामिषात्यन्तं मरुभूतेर्मनो मृदु ।
 स्वामाधिकी भवेद् नूनं मृदुता जलमन्मनि ॥ ६१ ॥
 अन्येषुस्तत्पुराणानि देवदुरिषु जद्गमः ।
 हरिश्चन्द्रमुनिश्चन्द्रश्चिरम्यगुणोऽभ्यगात् ॥ ६२ ॥
 तदाऽऽगमनपीयूषाऽऽमारसिफतोऽथ पूजनः ।
 तं नन्तुमगमत् प्रीत्यादञ्चद्रोमाञ्चकञ्चुकः ॥ ६३ ॥
 सर्वेऽपि सम्रियाः पौराः साधुनाऽलङ्कृतां भुषम् ।
 अभ्यगुर्मिथुनीभूता भराला इष मानसम् ॥ ६४ ॥
 विभ्वभूतिमुत्तापेता कौतुकोत्कण्ठिताशयी ।
 जग्मतुः शोकनाशार्थं निमग्नमभिषन्दिनुम् ॥ ६५ ॥
 निपदुस्नेऽथ सर्वेऽपि यथाम्थानं पुरीजनाः ।
 पश्यन्तः साधुयदनं चकोरा इष चन्द्रिकाम् ॥ ६६ ॥
 स्थितेषु तेषु सर्वेषु जनेषु कथणाकारः ।
 प्राटेभे देशनां साधुः पयोष्टृष्टिमिषाम्बुदः ॥ ६७ ॥
 स्याद्रत्नत्रयमेवेत्त्रं मिथ्यात्वप्यान्तधूसरे ।
 संसारेऽत्र प्रकाशाय प्रदीप इष घर्मनि ॥ ६८ ॥
 ज्ञान-दर्शन-चारित्ररूपं तत् कथितं जिनेः ।
 सम्पगाराधितं दक्षे धियं स्वर्गापधर्गयोः ॥ ६९ ॥
 जीवाजीवादितत्त्वानि यथोक्तानि जिनोत्तमैः ।
 तथापबोधस्तेषां यस्तज्ज्ञानं सम्पगारितम् ॥ ७० ॥
 अहं दुक्तेषु तत्त्वेषु यः समस्तेषु निर्णयः ।
 दर्शनं तादृशयथीणां प्रतिभूरिषु दोहिनाम् ॥ ७१ ॥
 जर्दिसा-ऽसत्य-निर्धौर्य-ब्रह्मा-ऽकिञ्चनतात्मकम् ।

शराधमिष संवेगं धर्षयन् कमठानुजः ।
 निर्मोकमिष निर्मोकी मुमोक्षासां घसुन्धराम् ॥ ८७ ॥
 भोगान् भोगानियोद्देगदायिनो जानताऽमुना ।
 प्रकामं तत्पजे कामकथाऽपि मरुभूतिना ॥ ८८ ॥
 तत्प्रिया साऽथ संघगसंगतं धीश्य घल्लुभम् ।
 मञ्ज्यायस्ताचलप्राप्तमिषादित्यं सरोजिनी ॥ ८९ ॥
 अनीदिताऽमुना साथ सुभगेनेव दुर्मगा ।
 प्रकामं कामवाणानां गोचरा समजायत ॥ ९० ॥
 मरुभूतिप्रिया कामयशा देषरमात्मनः ।
 अमारयत् कटाक्षैः स्वैः सायकैरिष मान्मधैः ॥ ९१ ॥
 कमठाऽपि शठः शाठ्यनिष्ठुरस्तां न्यभालयत् ।
 दशा कन्दर्पैर्दृक्कन्दर्जाषोतुतुल्यया ॥ ९२ ॥
 मिथोऽथ मिलितांघती मनसा घचसा दशा ।
 तत्तभ्ययोरभून् प्रीती रति मग्मधयोरिष ॥ ९३ ॥
 ततस्तां चक्रतुः कामकीडां निप्रोडचेतसां ।
 कामातानां कुतो लज्जा निषेवेकाङ्गिनामिष ॥ ९४ ॥
 दृष्टं तथेष्टिनं स्पष्टं दृष्ट्वाऽथ कमठप्रिया ।
 ईर्ष्यालुः कथयामास समस्तं मरुभूतये ॥ ९५ ॥
 कर्णाभ्यर्णोपसर्पद्भिर्मरुभूतेर्महारमनः ।
 ववृधे सङ्घच पूरैः कोपां घाङ्गिरिवेन्धनैः ॥ ९६ ॥
 स्वयं पश्याम्यहं स्पष्टं घेष्टिनं दुष्टमेतयो ।
 अन्याये निधयोभूते दण्डः स्यात् तद्दिधायिनाम् ॥ ९७ ॥
 घेतस्वयेयं स निधिय दिदृक्षुश्चरितं तयोः ।
 एतप्रामान्तरव्याजो निर्ययां भ्रातुराह्वया ॥ ९८ ॥
 कियद्भूमि च गर्त्येव व्यालुघोट कुशाग्रधीः ।
 सायं गौरिष वासांत्का स्वपुरामिमुखोऽभवत् ॥ ९९ ॥
 अन्यथाएतनेषेध्यस्तापसाभूय सोऽभ्यगात् ।
 प्रदोषे भयनाभ्यर्णं स्वं नीडमिष नीडजः ॥ १०० ॥
 विधामाय धमधान्तः प्रतिधयमयाचत ।
 कमठं मरुभूतिश्च (दिदृक्षुश्चरितं तयोः ?) ॥ १०१ ॥
 आकर्ष्यैतद्द्वौ येशमप्रदेशं सोऽप्यदीदृशत् ।
 कमठः कठिनोऽप्यस्मै घासाय मरुभूतये ॥ १०२ ॥

हास्यैरुहासितानङ्गपिञ्जमौ नुमधिञ्जमौ ।
 चिरं चिकीडनुः कामकिङ्कुरायिष निखणौ ॥ ११८ ॥ (त्रिभिर्विशेषकम्)
 धीर्यैतच्छरितं तूर्णं शुक्लाप कमठानुजः ।
 तिरश्चामपि दुस्महा पराभूतिः स्वयोपिताम् ॥ ११९ ॥
 उत्पन्नानल्पसंकल्पः न दृष्यादिति धानिधिः ।
 अधुना नासद्विष्येऽहं दुश्चरित्रमदोऽनयोः ॥ १२० ॥
 तद् सर्वं संशयामास विशामीशाय स द्रुतम् ।
 अन्यायैः परिभूतानां भूतानां भूपतिर्गतिः ॥ १२१ ॥
 तद्भवोभिर्भुवो भर्तुः क्रोधां वृद्धिमुपेयिमान् ।
 महारण्यप्रदेशस्य दायानल इयानिलैः ॥ १२२ ॥
 कीनाश इष सकुन्दः प्रचण्डैश्चण्डदण्डशृत् ।
 दण्डपाशैः कादृषपीशैः कमठं समञ्जुह्वयत् ॥ १२३ ॥
 यः किञ्चिद्दृष्ट्वाऽपि नृपस्यैः सः क्वचिन्नृपस्यैः
 नृपस्यैः सः क्वचिन्नृपस्यैः नृपस्यैः सः क्वचिन्नृपस्यैः
 नृपस्यैः सः क्वचिन्नृपस्यैः नृपस्यैः सः क्वचिन्नृपस्यैः
 नृपस्यैः सः क्वचिन्नृपस्यैः नृपस्यैः सः क्वचिन्नृपस्यैः
 यदि मुष्टिप्रहारैस्ते निहत्य समापूरुष्याः ।
 हृत्कारोपयामातुः कमठं गर्दभोपरि ॥ १२६ ॥
 भूयो भूयः परिभ्राम्य चत्सरे चत्सरे चिरात् ।
 प्रकारैर्भूरिभिर्घोरैर्विदम्प्य च मुहुर्मुहुः ॥ १२७ ॥
 ते भूपपुरुषा निव्युः कमठं पुरतः पुरः ।
 अघप्य इति मुमुचे सर्जावस्तैः कुकर्मशृत् ॥ १२८ ॥ (युग्मम्)
 तलारक्षादिलोकेषु गतेषु निखिलेष्वपि ।
 ह्यिष्टकर्ममयोऽघालौत् कमठः पापकर्मठः ॥ १२९ ॥
 अत्यन्तयित्तप्राघः पापकर्मभरैरिषि ।
 अनाचाराञ्जलेनेष पाणिना पिहिताननः ॥ १३० ॥
 मुञ्चन्नधून्याविधामं निवापमिष सम्मतेः ।
 प्रस्खलत्पद्विन्यासो निषदो निगदैरिषि ॥ १३१ ॥
 गच्छन् दुष्प्यानधरणीकमठः कमठस्ततः ।
 ध्यातधानिति दीर्जन्यपञ्जन्यगगनाद्गणः ॥ १३२ ॥

(त्रिभिर्विशेषकम्)

अघाहं सोऽरादेय न्यपतं विषदाम्बुधौ ।
 सानृश्वेन समुत्पन्नः शशुरेय ममानुजः ॥ १३३ ॥

विपक्षमिव मन्थानां मरुभूर्ति निजानुजम् ।
 परिधानविमुक्तोऽयमद्यजान इयाम्रमत् ॥ १३४ ॥
 निर्विण्णः प्राणितव्येऽपि निर्दग्धः शोकयद्दिना ।
 निजापराधमुक्त्यर्थं यियामुस्तत्र सांऽजनि ।
 अमन्नितस्ततांऽरण्यं सांऽभ्यगात् तापसाश्रमम् ॥ १३५ ॥

(सार्धश्लोकः)

यदा इव जटावन्तोऽर्भका इव (जुंचेतस ?)
 कमठेनेक्षाञ्चक्रिरे तापसास्तापसाश्रमे ॥ १३६ ॥
 पतद्दशाप्पो लुलह्वालां अमच्चक्षुः स्वलद्वचाः ।
 सोऽवकु तेभ्यः स्वकं दुःखं रागांश्च भंपजे रुजम् ॥ १३७ ॥
 पापातिरेकादुद्धृतं नरकादिव नारकम् ।
 कृमिकान्ततनु भ्यानमिव निन्द्यं पदे पदे ॥ १३८ ॥
 वीक्ष्य तं तादृगाकारं दुष्टाचारमिवापरम् ।
 मरुभूत्यप्रजन्मानमभ्यधुस्तेऽथ तापसाः ॥ १३९ ॥ (युग्मम्)
 भो ! भद्राभद्रभूमानं मा कार्षीः खेदमीदृशम् ।
 जीवैः क्षीबैरिवावश्यं कृतं कर्मोपभुज्यते ॥ १४० ॥
 अमद्भिर्भवकान्तारे जीषैर्भ्रान्तनरैरिव ।
 कर्मणः फलमासाद्यं स्वयमुत्तरोरिव ॥ १४१ ॥
 आकर्ण्यैवं च तद्राद्यं दुःखवैराग्यभागसौ ।
 अभ्यधाद् मूर्ध्नि विन्यस्तहस्तस्तांस्तापसानिति ॥ १४२ ॥
 चेत् समस्तेषु सत्त्वेषु भगवन्तः कृपापराः ।
 मह्यं तथापि ददतु भवन्तस्तापसव्रतम् ॥ १४३ ॥
 अथगर्भ्येन प्रशान्तं भस्माच्छन्नमिवानलम् ।
 दीपतापसदीक्षां ते ददुस्तस्य शठात्मनः ॥ १४४ ॥
 तद्प्रतादानतस्तुष्टः पटिष्ठः पापकर्मणि ।
 अन्यथात् कष्टमज्ञानं तादृशां सन्मतिः कुतः ? ॥ १४५ ॥
 मरुभूर्तौ स्मरन् धरमस्मरन् कृत्यमात्मनः ।
 दुस्तपं स तपस्तेपे कन्द मूल-फलाशनः ॥ १४६ ॥
 इतर्धेनां दशां वीक्ष्य कमठस्यातिनिष्ठुराम् ।
 मरुभूतेरभून् पीडा सम्राडानां शिरोमणेः ॥ १४७ ॥
 क्षणे क्षणे स्मरन् स्वान्ते धृत्तास्तं धातुरात्मनः ।
 न कापि रतिमाक् सांऽभूद् धन्यघ्नश्च इव द्विपः ॥ १४८ ॥

मरुभूतिर्महात्मेति निनन्दात्मानमन्यदस् ।
 बन्धोरपि मयाऽकारि दुर्दशीतादृशी दृहा ! ॥ १४९ ॥
 जीयितं यदि पश्यामि त बन्धुं बन्धुराक्षरैः ।
 क्षमयामि निजं मन्तुमन्तेयासीथ तत्पुरः ॥ १५० ॥
 तपस्यन्तं स द्रुधाथ कमठं तापसाश्रमे ।
 निजापराधमुक्त्वर्थं यियामुस्तत्र सोऽजनि ॥१५१॥
 राजार्थं स्वलितस्यापि गच्छतोऽस्याथ घर्मनि ।
 महानर्थकपिशुनैः शकुनैः प्रतिकूलितम् ॥१५२॥
 प्रकृत्या मृदुरात्मानं मन्तुमन्तं विदंथ सः ।
 इयिषांस्तापसापासे मृषोरिष निकेतनम् ॥१५३॥
 मृगाभेककृतोपास्ति कुशसंस्तरधिन्तरम् ।
 भूरिभस्मभराभ्यङ्गं घटकलाकल्पकल्पनम् ॥ १५४ ॥
 कुर्वन्तं ध्यानमप्युप्रमप्रजम्भानिमात्मनः ।
 सोऽपश्यदप्रतो गच्छन् वक्रांशुकुटिलाशयम् ॥१५५॥ (युग्मम्)
 गुरुगुप्तगरस्वेष स्वभावं तस्य दुर्मते ।
 नाप्राप्तोद् मरुभूतिः स दुर्लक्ष्या गतिरीदृशाम् ॥१५६॥
 गुरोरिष विनेषाणुस्तेतिधुर्मन्तुमात्मनः ।
 सोऽपतत् पदयोस्तस्य भूतलन्यस्तमस्तकः ॥१५७॥
 तदा तस्य प्रणामः स तत्काधेश्वनतां यथा ।
 पद्मगानां पयःपानात् किं न स्याद् गरगौरयम् ? ॥१५८॥
 नतस्य तस्य पचनं शीतलघृतिशीतलैः ।
 प्राज्यलत् कमटाऽस्नेहः, स्नेहः सिक्वत इयानलः ॥१५९॥
 अस्त्येषांऽघसरो परिधैरग्रहणकर्मटः ।
 कमटाधिन्तयामास घोश्य तं नतकण्ठरम् ॥१६०॥
 पाणिनाऽपातपन् प्रौढां स शिलामस्य मस्तके ।
 नर्जयन्तीं मुष्टिपातं क्रुद्धस्य समयतिनः ॥१६१॥
 सा भाति स्म तदाऽधस्तात् पतन्ती शैलतः शिला ।
 घोरिष धितद्व्युद्धेरस्य हम्पापटीयसी ॥१६२॥
 एकदाः पतनादस्या असौ जीयन् भाविष्यति ।
 ध्यात्वेति दुर्धियानेनाऽऽदं सा पाणिना पुनः ॥१६३॥
 पुनस्ताममुचद् दुष्टः कमठधेतनामिष ।
 शिला तत्तपसा सार्धं मरुभूतिमचूर्णयत् ॥१६४॥
 ह्रमुचं मरुभूतिः स ततः प्राणैस्त्वरत्यरम् ।
 अग्रघयन्दनोरपन्नपापतः सन्नपरिष ॥१६५॥

प्रहारार्तिसमुत्पन्नमहातन्ध्यानधूसरः ।
 तत्कालविस्मृतश्राद्धमतपञ्चनमस्कृतिः ॥१६६॥
 अहंसिद्धादिशरणाशरणोक्तमानसः ।
 धन्व्याद्री मद्रजातीयः सोऽभूद् धन्धुरसिन्धुरः ॥१६७॥ (यु
 क्रमेण घृष्टं तस्य तारुण्यं घृष्टुषा समम् ।
 सद्मन्तः स तदा सानुमतः सानुरिष व्यमात् ॥१६८॥

क्षरहानकणाम्भोभिः सुरभीकृतभूतलः ।
 भ्राम्यद्भ्रमरसङ्घारयधिष्णुक्रोधदुर्धरः ॥१६९॥
 प्रचण्डगुण्डादण्डेन कम्पितमौढपादपः ।
 ईपदुद्भिन्नश्रुताभ्यां भिन्नभूधरधोरणिः ॥१७०॥
 गर्भीरयदनोद्भूतगर्जितजितयारिदः ।
 उद्भिन्नारुतकुम्भाभ्यां कुम्भाभ्यामिष शोभितः ॥१७१॥
 प्रयत्नोत्सुहसद्भागस्पष्टस्पृष्टायनीतलः ।
 अञ्जनाद्रिवोत्सुह साऽभ्रमद् यनगह्वरे ॥१७२॥

(चतुर्भिः कलापकम्)

कण्ठयमानां गौरिय कदाचिन् करिणोकरीः ।
 कदाचिदभितर्नाहस्तयिष्यस्तस्यकमस्तकः ॥१७३॥
 कदाचिन् पाद्यनीपत्रपरागकापिशं पयः ।
 विदन् पद्माकरान दुग्धपानिधेयिष्य यारिदः ॥१७४॥
 कदाचिन् मापयन् भूयः भूयर्गामिहपल्लभा ।
 स्वदृग्मस्याधिपशां प्रदशोनादिय मग्युमान् ॥१७५॥
 कदाचिद् विषयन् कृत्स्नदूयादूले सुलीलपा ।
 कदाचिन् करिणागृह्णैः मार्चं क्रीदप्रितस्ततः ॥१७६॥
 क्रीडन् क्रीडानिराक्रोष्टे विविचामिरहनिशम् ।
 हास्तिमल्ल इयनिर्वाद् हस्नीशो वागरातरौ ॥१७७॥

(पञ्चभिः कुलकम्)

कमलस्य त्रिया साध वदना त्रिययानेवा ।
 नादरया भृङ्गमुद्रिष्ठा जडं भेदातुराऽनिरम् ॥ १७८ ॥
 स्वत्रिये च भूतद्वेषा विन्ध्यभेदा च द्वेषरे ।
 त्रिया वदना जडं हस्तिनी तस्य हस्तिमः ॥ १७९ ॥
 जयमुना जयम्भी ना कश्चिो कश्चिना समम् ।
 द्वेद्वेषे विन्ध्यमाहा मयर्नगुदना ध्वनात् ॥ १८० ॥
 मन्व्यारि हस्तिनकस्तस्यां विन्ध्यमादमवदनि ।

सुधिरन्सुग्निय स्नेदो दहनं तानुगच्छति ॥ १८१ ॥
 सामाज्यमप्या वाधं तिस्रुः (स्नेदस्रुः ?) ।
 अथभुदन्त सुगं सामयोनिजाती यद्दंति ॥ १८२ ॥
 अथारविन्दभूमर्तुभुषं तासवतः सतः ।
 अथस्तार शरकालान्तकीर्तरेष मदनः ॥ १८३ ॥
 र्थैर्धज्यं वादिनांवाहा भेदुषं च यथाऽतिगम् ।
 तत्तुर्वाक्यवाधंभेदमंतेरीक्षणाश्चि ॥ १८४ ॥
 र्थैर्मीरज्जनीरुषं एषत्तं मीराशयेष्वभूत् ।
 अथान्तान्तनैर्गण्यवर्धयेव समस्ततः ॥ १८५ ॥
 वेवादा कादापुष्पाणां दौमते यत्र निर्भरम् ।
 तंनानामीभुषां सुषतापदय विदित्ता भुषा ॥ १८६ ॥
 मानि यत्रातिलधर्मीकं मण्डलं गृगलमण ।
 तगच्छेमुमिषोत्तुक्त्वं यकं कन्दर्पचक्रिण ॥ १८७ ॥
 यथाने यथाने च हरयन्ते दंसा सुन्देऽदुसुदरा ।
 अथोदयशरकालभूपालतमया इव ॥ १८८ ॥
 यत्र गोपालपुत्राणां ध्रुवन्ति गीतकेलयः ।
 अथाने कालकण्ठानां कालकण्ठरवा इव ॥ १८९ ॥
 वेपार्यः इमां समस्तश्च बहुदुग्धस्तथावासिरे ।
 तन्किरन्तो गिः वृष्टं दन्तैर्दंतापला इव ॥ १९० ॥
 तदाऽऽविन्दभूपालः शरकालोचितं मुखम् ।
 मुञ्चानः सांऽप्यदा तर्था सांघेऽद्रापिष केसरी ॥ १९१ ॥
 प्रयामी सममाणः न मघंषयाप्नरोर्जनः ।
 अथयेकेपदेऽवत्यदाभ्येऽम व्याममभुदम् ॥ १९२ ॥
 नयः शक्रःपनुदयक्रचक्रं मासीमरत् तदा ।
 शरकालमहापालप्रपेश इव तोरणम् ॥ १९३ ॥
 अथचित् बुन्देन्दु केलाय-कादासंकाशविस्तरम् ।
 तत्राद्रैयद्विपेन्द्रोऽरिपिण्डेषि विनिमित्तम् ॥ १९४ ॥
 अथचिष्यम्पकशक्याद वाञ्छनीकाञ्चनोपमम् ।
 तामादोवर्गिः शतबुम्भकुम्भेरिष धितम् ॥ १९५ ॥
 अथचित् तर्जितगुञ्जाधे जया-वीरास्य किञ्चुकम् ।
 शालकैर्विहितं गच्छतिस्वस्त्रीणां कर्मरिष ॥ १९६ ॥

१ अर्जुनमहं मङ्गलं तापुदेवी । २ गुणवर्धनं सत्त्ववन्तश्चैत्रियैः परमन्वेवम् ।
 तिस्रुः-वंतः ।

क्वचित् तमालदीन्तालतालमेयालविघ्नमम् ।
 ध्योमोपरि परिभ्राम्यत् कीरणामिव संकरम् ॥१६७॥
 क्वचित् कञ्जललोलालिकालिन्दीजलसोदरम् ।
 देवादिबेह सम्प्राप्तं शृङ्गमञ्जनमृमृतः ॥१६८॥
 घण्यं निर्यण्यं निर्वर्ण्यमित्यब्दं पञ्चयणकम् ।
 विसिम्भियं विशामीशः सौघोत्सहस्थितस्तदा ॥१६९॥

(पद्मिः कुलकम्)

इत्यस्य पश्यतो राज्ञीं त्रिस्मयोत्फुल्लचञ्चुपः ।
 विदुद्राद्य द्रुतं घादो दौर्जनीय मनःस्थितिः ॥२००॥
 तदैव कलितानित्यभावना भूमिघल्लमः ।
 ध्यातवानिति वैराग्यवारिस्पधितवारिविः ॥२०१॥
 अहो ! एतादृशी सम्पद् घनस्य नयनोत्सवा ।
 तत्क्षणाद् विलयं प्राप तृणाग्निरिव सर्वतः ॥२०२॥
 पुत्रमित्रकलत्रादिघनकाञ्चनसंश्रयः ।
 तथा संसार एषोऽपि घनघत् क्षणभङ्गरः ॥२०३॥
 शरीरं शोभते येन विनाऽपि मणिभूषणैः ।
 यौवनं तदपि प्रौढशकचाप इवास्थिरम् ॥२०४॥
 मिष्टान्नपानैरत्यन्तं पोषिता तनुराङ्गिनाम् ।
 विलीयते क्षणादेव स्फुरद्विद्युल्लतं च ॥२०५॥
 मणिमाणिक्यसाघ्राज्यराज्यरूपा अपि ध्रियः ।
 सर्वा अपि विलीयन्ते स्यासका इव तत्क्षणात् ॥२०६॥
 काः स्त्रियः के सुताः किञ्च राज्यं परिजनश्च कः ? ।
 काऽसौ सम्पत् पुनः कोऽहं सर्वं मेघानुसार्यदः ॥२०७॥
 तन्मुधैव निमग्नोऽस्मि मुखे सांसारिके भृशम् ।
 यत्फलं मूलनाशाय रम्भाफलमिव ध्रुवम् ॥२०८॥
 इत्यनित्यं जगद्भुक्तं भाषयन् सोऽघनीधनः ।
 आससादाघधिज्ञानं फलं वैराग्यभूरुहः ॥२०९॥
 ततो महेन्द्रनामानमङ्गजन्मानमात्मनः ।
 न्यघाद् राज्येऽराविन्दो राज्ञ वैराग्यमिव चेतसि ॥२१०॥
 सचियादिपरीवारं प्रतिबोध्यानघोक्तमिः ।
 सुरैः सामन्तभद्रस्याभ्यर्णे स यतमाददे ॥२११॥
 आत्माऽङ्गयोर्विदन् भेदं हंसवत् क्षीरनीरयोः ।

प्रथमः सर्गः

दुर्बहां मनसोऽप्यन्वीः स तपस्यामपालयत् ॥२१२॥
 पावयन् कारयपीपीठं भवान्निधद्वोपसंनिभः ।
 अरविन्दमुनोन्द्र स विजोद्ग घ्याज्जपार्जितः ॥२१३॥
 महातीर्थाष्टापदादीं तोषेयाश्रायिधित्तया ।
 सागरदत्तसार्धेशसार्धेऽचालीत् स साधुराङ् ॥२१४॥
 अन्येऽमुमुदितः सार्धेनाथः पाथोधिनिस्वनम् ।
 मुनिं पप्रच्छ हे स्वामिन् ! कथं वियासाऽस्ति योऽधुना ? ॥२॥
 जघामुमथदत् साधुः सहस्रपदाचले ।
 सन्मेताद्रीं च यास्यामि तीर्थयात्राचिकीर्षया ॥२१६॥
 पुनः सार्धेपतिः प्राह के देवास्तत्र यं प्रियाः ? ।
 कुतस्तीर्थे च ते ज्ञाते ? किं फलं तत्रमसृष्टेः ? ॥२१७॥
 मुनिरप्याह सं, देवास्तत्रार्द्रगतो जगन्मताः ।
 समन्ते सम्प्रयत्यं च तद्रूपं रञ्जनाञ्ज जनाः ॥ २१८ ॥
 तद्रूपान् धोनुमिच्छामि श्रुत्योः पीयूषवर्षिणः ।
 इत्युक्ते स मुनिः प्रोचे तदनुप्रदकाम्यया ॥ २१९ ॥
 मिथ्यात्वाऽघिरती रत्य-रती मन्मथ-शोचने ।
 अज्ञान-हास्य-भी-राग-द्वेषा निद्रा-जुगुप्सनश् ॥ २२० ॥
 भोगो-पभोगयोर्लोक-दानयोः पुनरोन्नतः ।
 अन्तरायाश्च नैतेषु दोषा अष्टादशाप्यमी ॥ २२१ ॥ (युग्मस्य
 षषुः सुगन्धि निःश्वसो मिथ्याम्भोरुहसौरमः ।
 अस्वर्गांसे पयःपूरकपूर्वोदरमोदरे ॥ २२२ ॥
 अदृश्यश्चर्मदृष्टीनां नीहारा-ऽऽदारयोर्विधिः ।
 चेत्यारोतिशयाः सार्धेजन्मानो धीगुणा इव ॥ २२३ ॥
 योजनप्रमितार्यां च धर्मव्याहरणायनौ ।
 तिष्ठन्ति कोटिशस्तिर्यग्मर्त्या-ऽमर्त्या अवाचया ॥ २२४ ॥
 भाषानुभाषिणी भाषा तिर्यग्-मनुज-जाकिनाम् ।
 भामण्डलं शिरःपृष्ठं मण्डलं जयद्वयम्भः ॥ २२५ ॥
 योजनानां दाते क्षात्रे रोगा-ऽवृष्टवतिपृष्टयः ।
 धैर-भारी-ति-दुष्काला भयं स्व-परचक्रयोः ॥ २२६ ॥
 यत्रभाषाचन नैते स्युः कुरोगा इव पथ्यतः ।
 पतेऽप्यातिशया एकादश स्युः कर्मणां क्षयात् ॥२२७॥

धर्मचक्रं पुरां व्योम्नि ध्वजो रत्नमयो महान् ।
 पन्न्यासे नव पद्मानि देवदुन्दुमिक्षाङ्कृतिः ॥ २२८ ॥
 शैत्यद्रुः पल्लवांहासी मृगेन्द्रासनमुत्तमम् ।
 वप्रप्रयं तथोत्तममातपत्रं च चापरा ॥ २२९ ॥
 अधस्तात् कण्टकाम्यानि खत्वारि वदनानि च ।
 आनुकूल्यं च वायूनां प्राटक्षिण्यं च पाक्षिणाम् ॥ २३० ॥
 वयं गन्धोदकानां च प्रणतिः पृथिवीरुहाम् ।
 सुगन्धिसुमनोवृष्टिः सर्वेऽपि ऋतयोऽन्तिके ॥ २३१ ॥
 अवृद्धिर्नख-केशानां नाकिकोटिः मदाऽन्तिके ।
 एकोनविंशतिर्देवैः कृता अतिशया अमी ॥ २३२ ॥
 स्युरेतेऽतिशयाः सर्वे चतुस्त्रिंशच्च मीलिताः ।
 संघन्ते तानमी नित्यं भुजिष्या इव नायकान् ॥ २३३ ॥
 पञ्चत्रिंशद्द्रणोपेतं तद्वच सुमनोहरम् ।
 सुरासुरनरार्थीशस्वान्तसंवननौपधम् ॥ २३४ ॥
 इत्याद्यसंख्यैः संख्यावद्द्रणगेयैर्गुणोत्करैः ।
 निचिता ये च पाथोभिरिव पानीयराशयः ॥ २३५ ॥
 त्रिकालधिपयं वस्तु समस्तमपि नित्यशः ।
 प्रतिधिम्वमिषादर्शं तज्ज्ञाने प्रतिधिव्वितम् ॥ २३६ ॥
 अनन्ता अमघंस्ते च भविष्यन्ति तथाऽपरे ।
 अर्हन्तो भगवन्तोऽथ विश्वातिशयशालिनः ॥ २३७ ॥
 आकर्णयाथ सार्धश ! तत्तीर्थोत्पत्तिमादितः ।
 याति तच्छूयणादेय दुरन्तमपि दुष्टतम् ॥ २३८ ॥
 अस्यामेवाथ सर्पिण्यामिष्याकुकुलसम्भयः ।
 धभूय भगयानादिर्देवो देधेन्द्रघन्दितः ॥ २३९ ॥
 तत्सूनुः पुण्यनिभृतो भरतो भरताधिपः ।
 घत्रिणामादिमो योऽभूद्दहतामिष तत्पिता ॥ २४० ॥
 अन्येद्युर्भरताधीशस्ते तीर्थाधीशमाद्रिमम् ।
 पयनेऽष्टापदे प्राप्तमभ्यगाद्मिषन्दिनुम् ॥ २४१ ॥
 नत्या निपण्णस्तेर्धिशमप्राप्तीन् श्रितियासयः ।
 अस्यां नाथाथसर्पिण्या (भापिनः ?) कर्त तौर्धवा ? ॥ २४२ ॥
 अथाद्दहतामाघो भरतं भाषभासुरम् ।

भविताऽथ महाभाग । ज्योतिरातिरर्हताम् ॥ २४३ ॥
 तद्दृष्ट्वाऽऽह्वान-संस्थान-वर्षप्रभृतिपूर्वकम् ।
 भुव्या मुदितो धाम जगाम जगतीपतिः ॥ २४४ ॥
 प्रतिषोभ्य जगद्भोकानम्भोजानिय मास्करः ।
 नाभेयो भगवाँस्तुभे मुक्तिमष्टापदाचले ॥ २४५ ॥
 आर्यंभिर्गुणभाषीरनिर्घोषेनातिदुःखितः ।
 शोकं चकार, संसारघासिनां यदसौ स्थितेः ॥ २४६ ॥
 तथा घ्राष्टापदादौ सोऽष्टापदशौटविक्रमः ।
 भरतस्तातनिर्घोषस्थाने घन्दिनुमभ्यगात् ॥ २४७ ॥
 गतस्तत्रात्यग्रप्लोकं निर्मोकेनिध पद्मगः ।
 शोको हि तादृशां न स्याद्विरं स्नेह इयासताम् ॥ २४८ ॥
 सोऽथ तत्र गिरौ पिभ्यविभ्रानुप्रदधीमुंश ।
 भरतोऽचीकरार्थस्य यशोराशिमिपात्मनः ॥ २४९ ॥
 भविष्यदहंतां भवस्य पुनस्तातदिदृशया ।
 जिनानिपायं प्रातमास्तत्रास्थापयदहंताम् ॥ २५० ॥
 ततश्च पप्रथे तीर्थमिदं निर्घोषकारणम् ।
 स्वलक्ष्मणा वन्दमानस्थावदयं शिवसमर्पकम् ॥ २५१ ॥
 संनेतोऽपि महातीर्थं त्रैलोक्यानम्बकन्दभूः ।
 प्रकृतिं शृणु तस्यापि धोऽभुव्योः सुधोषमाम् ॥ २५२ ॥
 अतस्ता निर्गृता यत्र निर्वासयन्ति तथाऽपरे ।
 अहंतां बहुभिः सार्धं साधुनिर्गुणधारिभिः ॥ २५३ ॥
 अस्यामप्यवसापिण्यामत्र विरातिरर्हताम् ।
 कर्म निर्मूल्य निर्घोषसुखमध्ययमेभ्यति ॥ २५४ ॥
 अतस्तद्वन्दने पुंसां फलं कैवल्यलक्षयम् ।
 महापुंभिस्तु परं रूपं तद् बीजं मोक्षमूरुहः ॥ २५५ ॥
 तस्मादिमे महातीर्थे पवित्रीकृतविष्टये ।
 गत्वाऽहमपि तत्रैव करिष्ये कर्मणां क्षयम् ॥ २५६ ॥
 मये तीर्थे इमे सर्वरीतेभ्योऽप्युद्धते अहम् ।
 यदाकृतैः क्षणेनाऽपि लोकाप्रमपि क्षयन्ते ॥ २५७ ॥
 इति तस्योक्तिविषयतात्मा सागरः सार्यनायकः ।
 आनन्दमेतुरो जज्ञे पीतस्तस्य इषार्नेकः ॥ २५८ ॥
 अरविन्दमुनीन्द्रः स योऽयं ब्राह्मणऽन्यदाऽथ तस्य ।

अनुत्तप्राह घर्मोक्त्या मन्त्रो हि धिगप्यमन्त्राः । २१७॥

सागरोऽस्य मूनेषां च मूक्त्या मित्यात्ममन्त्रमा ।

मेत्रे घर्म गृहस्थानां सम्यह सम्यक्त्वमनुत्तम ॥२१८॥

अनगारं गुणागारं मार्गं सागरसार्गंराट् ।

मेयमानोऽनलद् गृह्णन् मत्प्रेतमगरोः कलम् ॥२१९॥

भिल्ल-भल्लुक-शार्दूल-शृगालवृल्लसुलाम् ।

किरातीनिकरारश्चहल्लोमेकमनोऽराम् ॥२२०॥

सदुर्गामिष दुर्गम्यां प्राकाराकारभूषैः ।

व्याकुलां तस्करीः क्रुरेस्तुरङ्गैरिष मशुंराम् ॥२२१॥

विधेकिनेय यिनय साधुना सहितः क्रमात् ।

महाटर्षी विधेशमी सागरः सागरः धियाम् ॥२२२॥

(त्रिभिर्विंशत्यक्षरम्)

सोऽथ सार्धं सनिप्रंणः कामंस्नामटर्षी क्रमात् ।

मदभूतीभराजेन भूषिता भुयमालमत् ॥२२३॥

म्रीडद्वन्द्वचरद्वन्द्वारश्चदुन्दुभिनिश्चनम् ।

लोलरोलम्बसंरावयेणुयोणाश्रणकृति ॥२२४॥

निमज्जत्सारसश्रेणीक्रेड्कारालापपेशलम् ।

उच्छलत्पक्षहंसालीकृतमर्दलगुन्दलम् ॥२२५॥

उल्लल्लोलकल्लोलकल्पिताऽनल्पतालकम् ।

अनिलान्दोलिताशेषादिजनाजनितहस्तकम् ॥२२६॥

नाकिभिर्नुतमायातैः सङ्घोतमिष सूत्रितम् ।

परमोदकलक्ष्मीकं तत्रास्त्येकं सरावरम् ॥२२७॥

(चतुर्भिः कलापकम्)

सार्धनाथोऽथ पानीय तृणेन्धननिधानकम् ।

वीक्ष्य प्रदेशं तं तत्र सार्धसार्धं न्यथोविशत् ॥२२८॥

अकम्पयन् केऽपि शाखिशाखाः शाखामृगा इव ।

भ्रेमुः फलार्थिनः केऽपि गह्वरे शबरा इव ॥२२९॥

केऽपि मुस्ताशयाऽऽचणुः क्षमामलं सूकरा इव ।

यभञ्जुर्भूरुहान् केऽपि मत्तमातङ्गजा इव ॥२३०॥

सरोम्भोभिः केऽपि सस्तुः सस्नेहं सारसा इव ।

भारथाह इथानिन्युः केऽपि सस्येन्धनादिकम् ॥२३१॥

१ इक्षीमकम् = स्त्रीणां मरुत्तलीभूय गानम् । २ अस्तरालाम् । ३ मर्दल = पलकनाम

मन्यं पुभुञ्जिरे मक्ष्यं केऽपि जन्यजना इव ।

एवं धवृतिरे सर्वे सार्थिकाः स्वार्थनिर्भराः ॥२७४॥

(चतुर्भिः कलापकम्)

कलितः कलभैस्तुङ्गैः प्रतिच्छन्दैरिषात्मनः ।

परीतः करिभ्रीषुन्दैः शैलिकाभिरिषाचलः ॥२७५॥

भृङ्गदोनार्थमायातयांचकैरिष सेवितः ।

मरुभूतिद्विपः सोऽथ तत्सरोवरमभ्यगात् ॥२७६॥ (युग्मम्)

कर्णभ्यर्षोभयद्भृङ्गभङ्गिमातङ्गपुङ्गवः ।

एषी स्वच्छं पयस्तत्र नीरघाविव नीरदः ॥२७७॥

जभितोऽथ ह्यमानाङ्गः प्रोत्सिष्यतेः करिर्षाकर्तः ।

पतन्तोभिः पयोवाहधाराभिरिव भूधरः ॥२७८॥

कार्यमायाम्युज्जभासो द्विपराधोरपैरिव ।

हृन्निमल्ल एवाम्भोर्षो सस्नी तत्र स कुञ्जरः ॥२७९॥ (युग्मम्)

जङ्घनाद्विरिषाम्भोभिर्षोताङ्गः स सरोजलः ।

तत्पालीमादतोहाद्रिमेखलामिव धारिदः ॥२८०॥

पदपथितस्ततोऽपश्यत् स हस्ती सार्थसार्थिकान् ।

महरोनादभून् तस्य कोपाटोपः पटोपमः ॥२८१॥

विचन् कभैः क्षमापोठं तर्जदधिव त्रिह्रगान् ।

गुण्डामं गुण्डलीकुर्यन् घहन्नहिमिषानने ॥२८२॥

शीकरान् निक्षिपन् सान्द्रान् कोषाज्जाण्यं धमन्निष ।

कुर्यन्नाताग्रदृग्गुमं दृष्टुं पल्लययधिव ॥२८३॥

मृज्जप्रत्युजितां गर्जि पञ्चन्य एव भूगतः ।

समधापिष्ट धूमोर्षोपयभूध एव द्विपः ॥२८४॥ (त्रिभिर्विरोधकम्)

दुर्लोपकोपं साटोपमापतन्तमनेकपम् ।

धमयोधमिष क्रुद्धं षीस्याक्षुर्भ्यंश्च सार्थिकाः ॥२८५॥

सोऽथ सार्थजनान् दन्तायलः प्रोहामधामभृत् ।

भाययामास दन्ताभ्यां भुजाभ्यामिव धर्मगद् ॥ २८६ ॥

आपोहन् भूदहान् केऽपि दायार्ता धानरा इव ।

गह्वरे प्राविशन् केऽपि व्याधवस्ता मृगा इव ॥ २८७ ॥

मूर्च्छितान्येऽपतन् केऽपि विद्याप्राता इव जितौ ।

पर्याटसारदन्तश्च केऽपि भूनातुरा इव ॥ २८८ ॥

नूतनोद्भूतकोपान्धे इभेऽभ्यर्णमुपेयुषि ।

एवं विचेष्टिते सार्धलोका कोलाहलाकुलाः ॥२८९॥

(त्रिमिर्विशेषकम्)

रटद्रोष्टं लुठहोऽमटच्छकटमंकटम् ।

प्रजदपभमाक्रन्दरतराभ्यतरसैरभम् ॥ २९० ॥

प्रसदेणं रुदत्त्रेणं स्फुटरपटकुटीपटम् ।

इत्यभूद् भीषणं तस्मिन्नभ्यसैन्य इयागते ॥ २९१ ॥ (युगम्)

जीवमाहं प्रनष्टेषु लोकेषु मित्रिलेषु च ।

एक एव मुनिस्तस्थी मेरुचूलेय निश्चलः ॥ २९२ ॥

हात्याऽधायविज्ञानात् तस्य हस्तिनोऽतियोग्यताम् ।

कायोत्सर्गेण तस्थौ सोऽरयिन्द्रो मुनिपुङ्गवः ॥ २९३ ॥

नाकाग्रभ्यस्तदगद्गद् मुस्थितं तं मुनिं प्रति ।

गर्जितर्जितपञ्चम्यो दधाय सिन्धुरोद्दुरः ॥ २९४ ॥

ध्यानगन्धाननन्दस्य प्रभाषात् तस्य सम्मुनेः ।

पयःमेकादियाहार शान्त सोऽजनि कुञ्जरः ॥ २९५ ॥

शास्तात्माऽसौ त्रिपार्थाशो भिक्षुं योक्ष्य क्षमारतम् ।

शंभेणं परमं भजे पृथग्भ्यस्तमिष त्यरम् ॥ २९६ ॥

शनैः शनैस्तपस्यायागर्ष्ये द्विरिन्देश्वरः ।

तस्मिन्सन्मुने पाभ्यं सद्यः सद्यस्कशिष्यवत् ॥२९७॥

मुमुक्षुरपि शास्तात्मा परंपरकृतिकमठ ।

कुञ्जरस्याप्यकाराय कायोत्सर्गमवाप्तवत् ॥२९८॥

व्यङ्गासीग्नानविज्ञानात् तत्पूर्वाशरणं मुनिः ।

प्रत्यक्षं ज्ञानिनां नूनं स्वल्पं हि वपुःप्रताम् ॥२९९॥

वर्षोर्नमर्षुरस्तस्य तिरश्चोऽपि द्विपेतितुः ।

प्रतिशोषमदान् साधुः स हि क्रीटंश्रयोः सद्यः ॥३००॥

अनुमूने त्वया मद्र ! मदमूतिमये पुरा ।

तद्वत् स्मर निःशेषं निघाण्यप्रमिवाहनि ॥३०१॥

विश्वमूर्ति स्वयन्तारं मानहं स्वमनुस्रगम् ।

द्विष्ट वनरनि कर्मन्द्रारविन्दं मां च भूमुजम् ? ॥३०२॥

हृदिघ्नमुने, पाभ्यं स्वर्गकृतं धर्ममार्हतम् ।

व्यसन्मूर्तिं हि त्वमप्युना कृष्टव्यप्रमिधायनि ? ॥३०३॥

दुष्टमर्ममर्षेतासु वमर्षेन कृतः पुरा ।

अभ्यर्णनेः सदाव नृपयोऽस्तद्वि स्मर कुञ्जर ! ॥३०४॥

निरुद्धं चकार लं विन्दुमार्गं प्यामनिदुष्टमम् ।
 एतन्महत्प्रहारोऽयं मरणं ममार्त्तः कृतः ॥३०५॥
 वाचं वाचं चमर्षयेवं वधीं वीर्यवर्षिणाम् ।
 निरुद्धः संऽऽपि हर्षमः कृत्ययाप इवाभयः ॥३०६॥
 एतदपि हिं वदामिति निरुद्धुदपिम् ।
 अमर्षात् वृक्षं ज्ञाति मवृक्षामिव विरुतिम् ॥३०७॥
 अविद्वान् एव हर्षमः ज्ञातिवृक्षया वधामवाम् ।
 मया वृक्षं वधामवनामहावीर्यामम् वधाम् ॥३०८॥
 येनाप्यमर्षतां भ्यादप्येव मत्त एव मर्षा ।
 विरुद्धवत् कर्मवैदिकं व्यापाराव धितोऽयमः ॥३०९॥
 द्रुपदायं मर्षात्पुत्रं वैवशामिव निमलम् ।
 वृक्षान्निजातलं गुणानां पातकं, पातयन्निव ॥३१०॥
 वरी वीर्यं वधाम्, दाम् वधामधिवाम् ।
 वधमं वधितमत्तम् द्विपदप इवामर ॥ ३११ ॥

(विनिर्दिष्टोपवाम्)

मृषां मृषां गुणः पारी संऽऽप्युदाधिजर्मालिना ।
 माधेः पथवत्तं पावं क्षामपथिष भावतः ॥३१२॥
 मादृशं मिथुः साधुवमप्यहनं वधमत्तवम् ।
 धर्मभारविशेषाव वाचपथिव संपतिः ॥३१३॥
 पुनरन्तं वधितं दाम् भावभावितधेतसम् ।
 वधामं मिथुदपंसे, गुणामपुण्या गिरा ॥३१४॥
 गृणु मिथु ! संसारं वधितमभानुकारिणि ।
 न मारं विद्विषदीक्षितं मीढाविव वितन्दुलं ॥३१५॥
 इत्यनिवृत्तवृत्तान्तिर्यङ्कारकामरान् ।
 वधिव कृतं अन्तुधिवार्त्तावाव विववृत् ॥३१६॥
 एतद्विध एद्विद्व भोगिभिरवाप्यभोगिभिः ।
 संसारं मभेण ज्ञातिर्नदीविव विवृष्टयंते । ३१७॥
 वृषं विविधं वधं वधिवार्त्तावधिवधं ।
 एतद्विध एतद्विद्व भोगिभिरवाप्यभोगिभिः ॥३१८॥
 वध तप्यवधः वधाऽपि धाववधमनुत्तरस ।
 वध तप्यवधेऽप्यहनं मारं वधतः पुनः । ॥३१९॥

विवेकविकलं कवेदं तिर्यक्त्यं च तपाधुना ।
 कथं चासी विरतिन्यागः कथायं क्रोधो दुःखदरः ? ॥ ३२० ॥
 इत्यस्य प्रतिनो घाचं शृण्वन्तस्तस्य हस्तिनः ।
 निर्ययुर्हृत्पयःपूरा निर्झरा इव भूमृतः ॥ ३२१ ॥
 पुनः पुनः क्षिपन् पांशून् मूर्ध्नि घाष्पितलोचनः ।
 शुशोच करिराजोऽसौ नष्टधीरिव तद्धनम् ॥ ३२२ ॥
 द्विपं खेदं प्रकुर्वाणमित्यभीष्टं क्षमाशिता ।
 याचमुच्चरति स्मैव घर्णिकामिव शर्मणाम् ॥ ३२३ ॥
 किं खेदेनाधुना दुःखदायिना द्विरदोत्तम ! ? ।
 दीप्तं प्रदीपने कूपखनने नोद्यमः शुभः ॥ ३२४ ॥
 कपायविषयासङ्गं मुञ्च मातङ्गपुङ्गव ! ।
 यतस्तन्मोचनान् स्वर्गगामिनः पशवोऽपि हि ॥ ३२५ ॥
 तथाह्यस्मिन् भवे सर्वधिरतिस्तव नार्हति ।
 निर्विधेके हि तिर्यक्त्ये दुर्लभा साऽम्रपुष्पवत् ॥ ३२६ ॥
 अणुयत्तानि पञ्चापि मत्तकं गुणशिक्षया ।
 अनु सम्यक्तत्त्वमतानि मतानि गृहमेधिनाम् ॥ ३२७ ॥
 सम्यगाराधनापूर्वं मार्गः स्वर्गापवर्गयोः ।
 अर्हद्द्वयमस्तवैषोऽस्तु श्राद्धस्येष धियांनिधे ! ॥ ३२८ ॥ (युग्मम्)
 धर्मं पूर्यभयाभ्यस्तं मिश्रुणाऽभिहितं करी ।
 मेने मूर्धप्रकम्पेन मौनीष विनयी वचः ॥ ३२९ ॥
 पक्षणा करिणी साऽपि तदा तत्रैव तस्युयी ।
 पश्यन्ती शमिनं लेभे जातिस्मरणमात्मनः ॥ ३३० ॥
 साधूक्तं द्वादशात्मानं धर्मं त प्रत्यपद्यत ।
 हस्तिनी साऽपि हस्तनीय, पत्न्यो हि पतिमार्गगा ॥ ३३१ ॥
 मुनिनाऽपि पुनः सिक्तः सम्मार्गोक्तिपयोभरैः ।
 कुम्भिनो भाषभूजग्मा महानन्द, फलप्रद ॥ ३३२ ॥
 निपीय पुण्यपानीयं मुनिराजसरोवरात् ।
 स्तम्बेरमः स संतुष्टः प्राप्तश्रीग्निषु दु स्थितः ॥ ३३३ ॥
 श्राद्धधर्ममुपादाय चिन्तारत्नमिमानधम् ।
 मुनिं नत्वा ततः कुम्भी व्यचरद् मुनिराजवत् ॥ ३३४ ॥

१ शूरेभ्यः प्रणवित्याज-मृषाकण्ड-उदकाशन-मैपुन-विरिषोभ्यो विरतिः अणुयत्तपञ्चकम्

२ दिग्दरिमाण-भौगोचरने, पदरिमाण-ऽनर्पदवद्विरिमाणानि-गुणवर्गानि, सामाधिकं दग्ग
 विष्ट-भौषा इतिवर्षिभ्यो-रिषाजगान्मुष्ने । ३ मय्यन-ततः-सर्वे ।

दरदोषद्रुषे तस्मिन् प्रशान्ते सार्धसार्धिकाः ।
 मिलंस्तत्र संतुष्टाः सार्यं वृक्षेष्विष्याण्डजाः ॥ ३३५ ॥
 लाटपट्टमंघट्टकरकोमलकुङ्कुमलाः ।
 तिराजपदाभोजरज्जधिरितमस्तकाः ॥ ३३६ ॥
 निनाथगुणमामप्रदणैकपरायणाः ।
 मुमुर्नि मुदा लोका गोप्रदेशमिषागतम् ॥ ३३७ ॥
 र्ममभायं नं पौश्य पिरिमताः सार्धपातिनः ।
 पाशक्तिः मुनेः पार्थ्व धर्ममादादिरे मुदा ॥ ३३८ ॥
 मानं महिमाने तं दृष्ट्वा सार्धाधिपोऽपि हि ।
 व स्वान्तं दृढयामास धर्मं, धन इयोधन' ॥ ३३९ ॥
 ण्यानः शमिनः सम्यगुपदेशं स सागरः ।
 र्द्धधर्मादनवपोऽभूद् मर्यादात् इवाभ्युधिः ॥ ३४० ॥
 रविन्दमुनोन्द्रो द्रागू गत्वाऽष्टापदपर्वतं ।
 णमत् प्रतिमास्तत्रार्दतां साक्षादिषार्हत ॥ ३४१ ॥
 दातीर्थे च सन्नेते कृत्या यात्रां यतिप्रभुः ।
 इरत् पाषयन् पार्थं वृधिष्याः पांशुभिः पदोः ॥ ३४२ ॥
 नाधीभूतमारमानं तीर्थयन्दनतो विदन् ।
 र्थनाथोऽप्यगात् स्थानमीप्सितं पूरितेप्सितः ॥ ३४३ ॥
 दभृतिद्विपः सोऽथ प्रषणः प्राणिरक्षणे ।
 दापीत् इमानिपण्णाक्षः पतितम्यः पुमानिष ॥ ३४४ ॥
 पनातपसतप्तं संपिबन् नैर्हरं पयः ।
 ष्कैः चन्दैः फलमूलैर्दलैश्च कृतपारण्यः ॥ ३४५ ॥
 रतीयारकसमुत्पन्न इय यशु तपः सृजन् ।
 नेतोष्णक्षुत्तृषायाधां स सेदं प्रत्यहं द्विपः ॥ ३४६ ॥ (युगम्)
 ष्णानो भायभिक्षुत्वं स मतङ्गजपुङ्गवः ।
 र्जायि स्थण्डिलं तस्यै सुस्थितारमेघ संयमी ॥ ३४७ ॥
 र्खर्वायोऽष्टरुक्कामप्रायसंगतविग्रहः ।
 अंस्नीमातपं तीव्रदीप्तेरद्विरिय सिपरः ॥ ३४८ ॥
 त्पसामलसंतप्तलोद्दककंदाकर्करे ।
 यानोऽगमयद् प्रीणं सरित्कुले परांतुषत् ॥ ३४९ ॥ (युगम्)
 दिनीदूर्निर्गच्छच्छोतलानिलसंकुले ।

पल्लवे निशि संतिष्ठन्नुत्कीर्णं इव निश्चलः ॥ ३५० ॥
 प्लवङ्गान्दोष्यमानद्रुवल्लीसम्भववायुभिः ।
 निष्कम्पो निशि कुम्भीन्द्रो हेमन्तमत्यवाहयत् ॥ ३५१ ॥ (युग्मम्)
 गिरीन्द्रकन्दरागारे समासीनः समाधिमान् ।
 तजन्मेवासुमद्रक्षादक्षोऽहान्यतिवाहयन् ॥ ३५२ ॥
 गतागतमकुर्वाणो विभ्राणो दुस्तपं तपः ।
 अनैपीदेष धर्पतुमङ्गसङ्कोऽप्यगङ्गरे ॥ ३५३ ॥ (युग्मम्)
 प्रोथम हेमन्त-धर्पासु दौष्कर्यमिति संकिरन् ।
 शरीरं कृशायामास कर्मभिः सह सिन्धुर. ॥ ३५४ ॥
 कायोत्सर्गं नृजन् क्वाऽपि स्वैकतां सूचयन्निय ।
 शुण्डां संयमयंश्चण्डां क्वापि कैरविणोमिव ॥ ३५५ ॥
 क्वापि मौनं वितन्यंश्च भृतकुम्भ इवाग्भसा ।
 तिष्ठन् क्वापि तरोर्मूले जातश्रम इवाध्यगः ॥ ३५६ ॥
 करिणांकेलिविमुख मम्मुख पुण्यकर्मणि ।
 दक्षी स सिन्धुर. शर्ममर्मधर्मधुरां दधत् ॥ ३५७ ॥
 धन्यास्ते यैस्तपस्यद्भिस्तपस्याऽऽदाधि दुष्करा ।
 सा नृजन्म विना न स्याद् धियैकैकनियन्त्रनम् ॥ ३५८ ॥
 धियैकविकलस्यात्र तपस्या नृभयोचिता ।
 दुर्लभा मम दृष्टुं संस्रमध्यन्यथ निवृत्तिः ॥ ३५९ ॥
 धन्यास्ते ये सुपात्रभ्यः प्रदीयन्ते स्वसम्पदः ।
 नृणामेयांचितं दानं मत्तानामिष दन्तिनाम् ॥ ३६० ॥
 आपशोऽहं च तिर्यक्यं निजदुष्कर्मदोषतः ।
 नालं दानुं किमप्यस्मिन् निषांरिगिष्य वारिद् ॥ ३६१ ॥
 धिग् धिग् मामभ्रममयेऽप्यातंष्यान्विधाचिनम ।
 येन शनोपमं मयं जन्म हारितवास्तदा ॥ ३६२ ॥
 तिर्यक्यं लभ्यमानान्तेत्यानेन किलष्टचष्टित ।
 नियक्येऽप्यमयं हस्ता महादेहं महाध्रुवम् ॥ ३६३ ॥
 नात्रगौरयतः किञ्चाक्षमोऽहं प्राणिरक्षणे ।
 प्राणिस्राणपरिष्वगां दायवह्नि विषामयम् ॥ ३६४ ॥
 गच्छंतिहृष्टं कथं लिप्यन् यमदूत इवागत ।
 अमयं मयर्भूषणां प्राणिनां भीतिहृत्तये ॥ ३६५ ॥

पानमुत्पन्नान्नाद्यपलाशैः पुष्कलैरपि ।
 दुष्पूतिद्वरकषाय महाघोरैश्च वासिमिः ॥३६६॥
 आग्मानं भाषयन्नाभिर्भावात्ताभिरदनिशम् ।
 मिथुशिखां वमन् दृग्तां वमयामास वासवान् ॥३६७॥
 इत्यथ वमटः त्रि एकमं वमं टमानसः ।
 अनुजं मठभूतिं स्वं मृतं दृष्ट्वाऽतददृष्यान् ॥३६८॥
 वमटः दाटकोटीरः तद् दुष्कमं गुह्रमुंदुः ।
 अम्यमोदनं दुष्टाग्नां ह्यारमानं धामिणं विदन् ॥३६९॥
 शृण्वन् वासामिमां दुष्टां गुरुरप्याधमादिमम् ।
 स्वदं निष्काशयामास मग्दिरादिव कुङ्कुरम् ॥३७०॥
 दुष्टदुष्टेति दुष्वाच्यं स्तापसास्नापसोऽज्ञान् ।
 अगुञ्चन् दूरतः पाणिं धृत्वा पुच्छमियोत्तमम् ॥३७१॥
 कथानक्षत्रां धमन् पुष्टो भोगीय वटिनाशयः ।
 न हेमे कथानमप्येव कथापि दुष्टार्तिमानिव ॥३७२॥
 असीं दृष्कमं कर्तेति गद्यमाणं पदे पदे ।
 मारस्तामपि न प्राप भिक्षां पितृजिघांसुयत् ॥३७३॥
 आर्तध्याननिबद्धात्मा न गृह्यात्कालगृह्युना ।
 समपतीय दिसारमा कुङ्कुटादिरजायत ॥३७४॥
 दाटोरिव महाचण्डो विक्षेपं पक्षयोः सृजन् ।
 धर्यप्रदमनि मुण्डामं कुन्ताप्रमिव कौणपः ॥३७५॥
 संहरन् बहुशः सख्यान् मरकस्येव सोदरः ।
 सोऽधमत् कुञ्जगुञ्जादिगुहागर्भादिगहंरं ॥३७६॥ (युग्मम्)
 भदभूतिर्दीपस्याथ चरतथाद्यचर्यया ।
 अम्यदाऽभूद् मीधकालो दुष्काल इव पापसाम् ॥३७७॥
 नीगाशयेषु वातुल्याषाहुज्यं बहुपाथसोः ।
 अभूतां तत्र धर्मतीं पार्श्विणां प्रेमपूरकैः ॥३७८॥
 नृपालो वारणां वारिपानार्थं संभ्रमेस्तदा ।
 नापश्यत् प्रासुकं कथापि पयो ध्यान्तमिषाहनि ॥३७९॥
 जानाद्दुमच्छदाच्छन्नं तीव्रदक् तप्तपुष्करम् ।
 स्रमप्रितस्ततः कुन्मी द्ददीकं सरोवरम् ॥३८०॥
 बात्या तन् प्रांसुकं तापमजानन् कर्दमात्मसोः ।
 स्तीक्याऽस्तीक्ये विषेशाऽसी कासारि यत्नतः करी ॥३८१॥

उपयोगशतः सद्यो विस्फूर्तिरपधेस्ततः ।
 अस्मार्योदात्मनो जन्मातीतं स्वप्नमिष द्रुतम् ॥ ४२६ ॥
 सोऽहं हस्तो भवे पूर्वं निपुंजानां शिरोमणिः ।
 अज्ञानमरविन्दुर्पैर्मदपेधेर्ममाहृतम् ॥ ४३० ॥
 प्रतिपद्य तदादेशदिरनि पञ्चुरप्यऽहम् ।
 व्यधामनदानं स्वर्गधियामिष करप्रहम् ॥ ४३१ ॥
 तैः पुण्यैरासदं कल्पमनल्पसुखतल्पनम् ।
 यस्मादनदानं नाकिमोगानां प्रतिभूरिष ॥ ४३२ ॥
 स्मृत्यैषं च समुत्थाय घेद्यं सन्यस्तहस्तकः ।
 स्नानासनमलंचक्रे राजहंस इयाम्युज्जम् ॥ ४३३ ॥
 गान्धर्वीर्गतिसंगीतकलमङ्गलगायिभिः ।
 चिरं जीय चिरं जीयन्पुचिषद्भिश्च वन्दिभिः ॥ ४३४ ॥
 आनन्दाद्भूतसंनदैरमरैरमराप्रणीः ।
 अभिषिक्तः सुखैः सार्धं मेघैर्मण्डरिषाम्बुभिः ॥ ४३५ ॥ (युग्मम्)
 उत्थाय पाचयामास ततः प्रशस्तपुस्तकम् ।
 आत्मकृत्यं च जज्ञेऽसौ गुरुक्तमिष तन्यधीः ॥ ४३६ ॥
 गत्वा सिद्दालयेऽधामौ सुमनोमिमनोहरैः ।
 प्रतिमाः पूजयामास शाश्वतीः पुण्यपुण्यधीः ॥ ४३७ ॥
 इति प्रकृत्य कृत्यानि कृत्यानि कृतिनां घरः ।
 अभुङ्क्त विविधान् भागान् धर्मद्रुसुमसंनिमान् ॥ ४३८ ॥
 अथ कुकुटसर्पोऽपि पर्यटन्नटघातटे ।
 अमारयद् वहून् जीवान् कालरात्रेरिषात्मजः ॥ ४३९ ॥
 भूरिर्मर्षासरैर्भूरिषापमोरण भारितः ।
 गृत्वाऽप्योगतिमाग् जज्ञे सोऽमल्लण्डमिषाम्युधौ ॥ ४४० ॥
 रौद्रध्यानपटः कृष्णलेह्यालितमनःस्थितिः ।
 क्षुत्तपशीततपोऽधपीडानामेकमास्पदम् ॥ ४४१ ॥
 पञ्चमक्षोणिकः सप्तदशवारिनिधिरिषितिः ।
 पञ्चमाधनियोग्याद्य येदना अन्वभूदसौ ॥ ४४२ ॥ (युग्मम्)
 यदणा हस्तिनी हस्तिवियोगादतिखेद्भाक् ।
 दुःखिताऽजनि तत्रैकस्थल उत्तप पद्मिनी ॥ ४४३ ॥
 व्यधाद् विशेषतः साऽपि तपः पर्युर्वियोगतः ।
 मरणे रमणानां हि रमणीनां तपः धिये ॥ ४४४ ॥
 वृत्तपं च तपस्तप्या कृत्वाग्नेऽनदानं पुनः ।

कुण्डलीकृतकायेन निधिः कुण्डलिना यथा ॥ २६ ॥
 सहंसी भुवनान्तरूपो महाकेन्दः पर्यगवान् ।
 ताराकारपृषद्रम्यो यत्र मेरुः पयोञ्जति ॥ २७ ॥
 तत्रास्ति भरतक्षेत्रं क्षेत्रभूरिय सम्पदाम् ।
 आकर्णीकृतकोदण्डदण्डकाकृतिविस्तरम् ॥ २८ ॥
 नानाऽऽराम गिरि-प्रामाभिरामं भाति यद् भृशम् ।
 मणिस्यर्णादिसम्पूर्णं स्वर्गखण्डमिष च्युतम् ॥ २९ ॥
 भान्त्यखण्डानि खण्डानि यत्र पद्भ्रौणिभूषणं ।
 एकान्तमुपमत्तंनोत्पन्नाः पडरका इष ॥ ३० ॥
 तत्राभूत् स्वःपुराकारं नगरं पोतनाभिधम् ।
 सदारम्भैकसंभोगा यञ्जनाः विदशा इष ॥ ३१ ॥
 भाति चन्द्रोपलैर्यञ्जं कृद्दिमेऽलकारकिमा ।
 स्त्रोपदम्यासज्जां यत्र रक्ताम्भोजमिषाम्मसि ॥ ३२ ॥
 स्वर्णकुम्भा गृहेपूर्वैर्नदीनाऽरुणशोणिताः ।
 स्वःस्त्रोवभ्रोजमस्पर्धाधिपितेर्ष्या इष ज्यमुः ॥ ३३ ॥
 तत्रारियुन्दकन्दैककुहालोऽभूद् महीपतिः ।
 अरविन्द इति ख्यातोऽरविन्दस्फारलोचनः ॥ ३४ ॥
 द्विदस्त्रोणां साञ्जनेषांर्ष्यैर्धीतं येन निजं यराः ।
 नैर्मह्यं तदपि प्राप्तं काऽप्यहो । अस्य वैदुषी ॥ ३५ ॥
 यदृष्याणमदीवैकशिखायै परिपन्थिनः ।
 सार्थेऽपि परितः पंतुः पतङ्गा इष निस्त्रपाः ॥ ३६ ॥
 तस्य राज्ञोऽभयद्राहो धारिणी शीलधारिणी ।
 पद्मानुकारिणी, यस्या यपुः धीश्च विपायने ॥ ३७ ॥
 अभयद्रूपतस्तस्य विभ्वभूतिः पुरोहितः ।
 विभ्वभूतिभूतः पूर्वदिक्पतेरिष धारपतिः ॥ ३८ ॥
 निर्भरं यम्मनां जैनपाग्भिर्शोसितमन्धहम् ।
 कृमिरामैर्दुन्दुत्तारिर्घासःखण्डमिषाजनि ॥ ३९ ॥
 मुरारातेरिष प्रीता यद्दधामनि रमते रमा ।
 सरस्वती मुखं यस्य हंसीष सरसीदहे ॥ ४० ॥
 सुररत्न-सुरदूणां सारमादाय वेधसा ।

१ इम. = पूर्व, एवं तन्नाम वली । २ कुण्डल-कण्ड, एवं भूकरान् ।

३ कतः = क्षेत्र, एवं समलवरतः । ४ एण्ड-दुपराज, एण्ड, एवं एण्ड-कण्ड
 वेण्डा = परंकारान् ।

अर्हम्
अथ द्वितीयः सर्गः

अथ पूर्वविदेहं स्ति सुकच्छविजयो महान् ।
 धनकाञ्चनरत्नादिसंपदां निधिभूरिय ॥१॥
 सग्नि सौल्यान्यसंख्यानि संततं यन्निघासिनाम् ।
 स्थलोक इव कालस्य तुल्यत्वं यत्र सवेदा ॥२॥
 अस्ति तत्र धनैराढ्यो धैताढ्यो नाम पर्यतः ।
 यस्मिन् निम्नन्धनाधेन क्षमाधरतया स्थितम् ॥३॥
 पञ्चाशत्पञ्चविंशतियोजनैः पृथुलोत्थकः ।
 राजतो राजते यद्य यशःपुञ्ज इवाहंताम् ॥४॥
 मेघलाभ्यामुभाभ्यां यः पार्श्वयोरुभयोर्यभात् ।
 विस्तारिताभ्यां पश्चाभ्यां पक्षिराज इव स्थिरः ॥५॥
 कूर्देनयमिरुमुहं रत्नराजिधिराजितैः ।
 यो रराज महाशैल उत्कटेमुकुटेरिव ॥६॥
 योजनातां सदृशे द्वे द्वे दाते नाधिकं च यः ।
 अमिष्याप्य स्थितः शोणि शोपनाम् इवापरः ॥ ७ ॥
 यद्रहागद्वरे सिद्धयभ्यः प्रीहन्त्यनेकदाः ।
 विस्मापयभ्यः सौधेषु गृह केलि प्रकल्पिताम् ॥ ८ ॥
 यद्रहाद्वाग्मासीनि विद्याधरयभूतन ।
 नागाद् निदयपि पदम् स्वयं शिष्याघ्नितमर्णोर्यथा ॥ ९ ॥
 यद्गुह्यगह्वरागारे निरपणं वेचरीजनम् ।
 वीर्याजगमुर्विमानस्यसुरोच्चाराया सुरा अपि ॥ १० ॥
 मान्ति पश्योपरि प्रोक्ता रत्नकाण्डनमानयः ।
 संमुक्त निरुक्त्यामि क्रीडागते कम्बुका इव ॥ ११ ॥
 क्षीणोत्तरयोः श्रेण्यै पुराणी यत्र राजतः ।
 शीघ्रभ्रैशानयोः स्वर्गिगह्योरिव संस्थिता ॥ १२ ॥
 नरास्ति निखिलक्षोणितलेकनिलकोपमा ।
 निरुद्धेति पुरी श्या स्वःपुरीयापयो जितौ ॥ १३ ॥
 उच्येधैवस्थितैः कूर्देनैरेवैधैरिमिभूताम् ।
 संजानिगोश्मूर्त्तानि स्वर्गाद्गुह्ये मेरुधूः ॥ १४ ॥
 यत्राट्टिर्हामपुण्यापि नूनामप्यति गच्छताम् ।
 यत्र मूर्त्तानि मन्दागपतापुण्यां नान्दनी ॥ १५ ॥

दग्धकीनां प्रयान्तीनां श्रुतित्या हारमौक्तिकैः ।
 पतितैर्भाति यद्भूमिस्ताम्रपर्ण्या श्यानुजैः ॥ १६ ॥
 घोरेषु यद्विपणिधेर्णि मणिमणिक्वयमण्डिताम् ।
 संलक्ष्यते दृपच्छेया रोहपाद्रेरधित्यक्ता ॥ १७ ॥
 प्रतापयिशुदा दग्धविपक्षयनगद्वरः ।
 तत्र विशुद्गतिनां भूपो भूचरोध्वरः ॥ १८ ॥
 यःप्रतापस्य सूरस्य सामान्यमभिदग्धमे ।
 यदुद्रते रिपुस्त्रीदृष्करैर्मुकुलायितम् ॥ १९ ॥
 यत्प्रतापातपस्योष्णदीप्तिदीप्तेर्महान्तरम् ।
 निदयानन्दस्तया तस्ते तच्छप्तेऽहर्निशं न हि ॥ २० ॥
 राहस्तस्याभयद्राज्ञी तिलकेत्यभिधानतः ।
 यया लावण्यलीलाभिः खणेषु तिलकायितम् ॥ २१ ॥
 दग्मुखाभ्यां जितौ जाने यस्या मृगमृगाङ्कुरौ ।
 एकत्रीभूय यद्मन्त्रं कुर्याति तस्त्रिगीपया ॥ २२ ॥
 यन्मुखे विहिते घन्त्रं वृथा जानन् पयोजभूः ।
 मयीपुञ्जं निचिक्षेप लक्ष्यलक्षणमन्तरे ॥ २३ ॥
 सोऽथ विशुद्गतिर्भूपः सा राह्णी तिलकायती ।
 भियस्तयोरभूत् प्रेम गीरीगीरीशयोरिव ॥ २४ ॥
 नघानेकमहोपालमौलिमालार्चितकमः ।
 शुभुजे भूपतिर्भोगांस्तया सार्धमहर्निशम् ॥ २५ ॥
 विलासैर्ललितैर्लास्यैर्हास्यैश्च भूरिभिः सदा ।
 सा मनो रञ्जयामास राभ्यर्धोरिव भूभुजः ॥ २६ ॥
 एवं मुखमहाशाखिशाखाशाखामृगांपमौ ।
 कालं लयमिधानरूपमित्यपाहयतामिमौ ॥ २७ ॥
 इतः करटिकोटीरजीवः सोऽष्टमकल्पमः ।
 स्वोयायुः पूरयामास भानुमानिव वासरम् ॥ २८ ॥
 एकपर्णमिव प्युत्वा ततः सोऽप्यातरत् सुरः ।
 कुक्षी धीतिलकायत्या मुक्तावच्छुक्तिसंपुटे ॥ २९ ॥
 अद्राक्षीत् पद्मपत्राक्षी स्वप्नं साऽस्वप्नेसूचितम् ।
 गर्भानुभायतः स्वप्ना अपि स्युः शुभशांसिनः । ३० ॥
 मेरुमूरिव मन्दारमरोहं प्रतिविभ्रती ।
 तं गर्भं साऽभयद्गमीभर्तुः प्रेम्णे महीयसे ॥ ३१ ॥

धर्मस्याननिधाधस्मिन् निष्पाते साधुपूर्वदे ।
निष्पातमुच्यतेऽथ रोपराशि भुजङ्गमः ॥८१॥
प्राग्मयाभ्यस्तर्षरः स भोगी भोगेन मिथुकम् ।
वेष्टयामास दुष्टात्मा प्रकाण्डमिष चान्दनम् ॥८२॥
कुण्डलीकृतकायेन तेन कुण्डलिना तदा ।
वेष्टितः संयमो शातकुम्भकुम्भ इव ध्यमात् ॥८३॥
दयो दयोकरो दीर्घा दीर्घनिद्राविधायिनीम् ।
विषाय यतिनः कायं फूत्करोति स निःसमम् ॥८४॥
जिह्वाभ्यामेव प्रह्लाभ्यां सं मुनिं प्रतिमाधरम् ।
अलोलिहल्लेलिदानस्तदायुः स्यादयप्रिय ॥८५॥
उद्भटेन फटेनाहिर्मोरयामास सं यतिम् ।
मुतं निर्गमितद्रव्यं स पितेष चपेटया ॥८६॥
विषराशिभिराशीमिरेव आशीविषा रया ।
अदरात् साधुधीरेषं ध्वमे गन्तुमिधोरसुक ॥८७॥
सैन प्रसर्पता सर्पविषेणाकमिले वपुः ।
हात्यः विज्ञजनाधीशो प्यातयानिति साधुराट् ॥८८॥
शब्दयोस्तारकृते च्छेदकारितुल्योऽहिरेव मे ।
एतद्दशाक्षिरया घत् सोढा प्रौढाय शर्मणे ॥८९॥
धीरेणापि ह्यधीरेण मर्तव्यं घत जन्मिना ।
परत्र शर्मणे धैर्यमर्धैर्य स्यादशर्मणे ॥९०॥
दशति दंद्शुकंऽस्मिन् साममेयोचितं मम ।
स्तौतयंऽस्तौतरि स्वान्तं तुल्यं निःश्रेयसधिये ॥९१॥
शमस्यमशीलादिपालनात् कर्मणां क्षयः ।
एतत्पीडैष सं कुर्यात् सर्पोऽसाधुपकारकृत् ॥९२॥
एवं साम्यमुपासितधर्मध्यानधरादहः ।
क्रियाऽऽन्तिक्यऽस्फुरत् तस्य व्रतद्रोरिय मञ्जरी ॥९३॥
आलोच्य विधियत् पापं भजन् साम्यं च जन्तुषु ।
व्यधादनशमं साधुधर्मसौधष्वजोपमम् ॥९४॥
ध्यायंश्चानित्यतां चित्ते स्मरन् पञ्चनमस्वृतिम् ।
विपदीष ययौ कल्पमच्युतामन्दमच्युतम् ॥९५॥
दीप्तिमानिष दीप्तानां दीप्तीनामैकमास्पदम् ।
सर्षापयवसुभगः छन्दुः शिल्पमिवादिमम् ॥९६॥
भूपिता भूपर्षमर्धैः शोभितः पुष्पदामभिः ।

सुखारोदेय नि घ्रेणिः स्वर्गोपपर्यवेरमनोः ॥११३॥
 हित्वा याम्योदकपद्याभ्यां यत्पुरं याति भानुमान् ।
 प्राप्तादोषु हृष्टहासै रथमङ्गभयादिषु ॥११४॥
 यत्र रत्नमथै चैत्यकुट्टिमे विम्बितः शशी ।
 राजते राजतस्थालमिष कस्तूरिकान्वितम् ॥११५॥
 यथैस्वष्टकलशधेर्गोमिर्निर्जिता घटाः ।
 कुम्भिकुम्भेषु कतिचित् कतिचित्स्त्रीकुचेष्वगुः ॥११६॥
 यदारामाभिरामथो-यसन्तसमयावुभौ ।
 दग्धतो इष शोभेते यथित्यमथियोगिनौ ॥११७॥
 यत्रिषीर्योऽमषद् यत्रिषीर्यस्यस्तत्र भूपतिः ।
 वैर्यद्री यत्रियत्रयादृष्टदृष्टशशासनः ॥११८॥
 यत्कीर्त्तिपद्मिनी व्योम्नि प्रससार शरत्प्रभा ।
 यस्याः पुष्पाणि ताराती कोशः पूर्णेन्दुमण्डलम् ॥११९॥
 यत्प्रतापः प्रदीप्रारमा प्रदीपक इष ध्यमात् ।
 प्लुष्टेष्वरिपतङ्गेष्वज्जनं वैर्यपशोऽजनि ॥१२०॥
 तस्याजनि महीजानेर्जाया मायाविवर्जिता ।
 यथा लक्ष्मीपतेर्लक्ष्मी नाम्ना लक्ष्मीयती सती ॥१२१॥
 यदूर्ध्वं द्रष्टुमाध्याम्यनिर्मेपरनिमेपमा ।
 अविष्णकाहक्षिणः सर्वे सदर्थे यद्गुष्ठिते ॥१२२॥
 शोणितैः पाणिपादोष्ठपुटैर्भाति स्म या भृशम् ।
 दलेर्विदलितै रकाम्भोजिनीय सुकोमलैः ॥१२३॥
 यदास्यस्याकलङ्कस्य सदैषोदयिनो न हि ।
 हीयमानकलस्याङ्ककालस्येन्दोः समानता ॥१२४॥
 सत्यप्यन्तःपुरे पर्युः सिय चेतोऽन्तरेऽपिशत् ।
 यतस्तारास्थनल्पासु रोहिण्येष विधोर्हृदि ॥१२५॥
 दम्पत्योः सुखनिर्गममसोरनयोर्षट्पुः ।
 समयोऽगमदेकान्तसुपमारसहोदरः ॥१२६॥
 इत कन्दर्पदर्पैककेलिचिह्नलघुद्विभिः ।
 मानाष्टङ्काररचनाचतुराशयचादभिः ॥१२७॥
 संक्रान्तकान्तरागाभिरप्सगेभिर्निर्गतरस् ।
 सुखं वैषयिकं चेतःसंक्रमादेव भेत्तुपः ॥१२८॥
 पूर्णविभूष किरणयोगजीयसुपर्यणः ।
 आयुस्तस्याऽयुते कल्पे भूमिः सायं रवेरिष ॥१२९॥ त्रिभिर्विशेषकम्

ततश्च्युत्या स गीर्वाण उदियाय मरालघत् ।
 रात्रोलस्मीवतीकुशिसरसीसरसीरुहे ॥१३०॥
 इंपनिद्रायिमुद्राक्षी साऽद्राक्षीत् स्वप्नमुत्तमम् ।
 मुयाऽन्तर्मणियद् गर्भस्तत्कुक्षौ पवृधे च सः ॥१३१॥
 यज्ञवीर्यकुलाकाशप्रकाशयिधिधूर्यदम् ।
 रविचिद्भूमिय प्राची साऽसूत सुतमुत्तमम् ॥१३२॥
 हृतोत्सयो घराधीशस्तंनोस्तस्य शुभेऽहनि ।
 यज्ञनाम इति क्यातामारुषामारुषत् सुखायहाम् ॥१३३॥
 शशीय कलयामास स क्रमात् सकलाः कलाः ।
 निदर्शनमिषाजानाद् विद्रस्तु जनकोऽप्यमुम् ॥१३४॥
 तमालिलिङ्गे तारुण्यायस्था पत्नीय नाखिनम् ।
 सुपर्णं मणियत् तस्मिंस्तादृश्यमपि दीप्तवत् ॥१३५॥
 तादृश्यं तस्य निर्यण्यं घर्णिनीयगंलोचनैः ।
 निर्येते निर्भरं तस्मिन् सरोजे घर्मोरियि ॥१३६॥
 यौवनालङ्कृतः इमापनन्दनो जननन्दनः ।
 आक्रोहाशी स सप्तोद्भिःक्रोह प्रीयपोतयत् ॥१३७॥
 इतोऽजनि जनपदो ब्रह्माह्वयिमाधयः ।
 यज्ञता विज्ञयातद्दाः स्वर्जना इय अञ्जिते ॥१३८॥
 तत्रामूषन्द्रयत् कान्तघाद्रकाभ्तोऽयर्नापतिः ।
 यकीर्तिघान्द्रिकेषामूत् कुमुदीगुण्ययसाला ॥१३९॥
 जयन्ती जयन्ती रवीयत्रपुण्ड्रेभ्या अत्रायत ।
 विज्ञयाद्वा मुता तस्य कमलेष पयोनिधेः ॥१४०॥
 यौवनालङ्कृतांगी च घूर्तां चेतः क्षणादपि ।
 अहार नृपपुरी वा, योपितां नन्दमदुलम् ॥१४१॥
 वन्द्यैनां यौवनादृष्टां मुषो घोडा व्यचिन्तयत् ।
 सुतेराऽजनि नि शोच्यंतिनां मुलामूषणम् ॥१४२॥
 नन्दनां दिनविष्यामि कश्चि राज्राष्ट्रजग्मने ।
 संयोगः यदाप्यते राजदण्डं योरेव धीयतैः ॥१४३॥
 पुरंविष्णादिनिर्मैज्जां यज्ञवीर्यनृपाम्बुम् ।
 साऽधोर्नम् मुनयोर्नम् कपर्धीजिनमम्बाम् ॥१४४॥
 तस्मै दानुं निज्जां पुरीं शोच्यंतिमिय कश्चिन् ।
 जगदोः कान्द्रास्तः स मगरी तां शुभेद्वराम् ॥१४५॥
 १ १४५५ । १ १४५५ ।

स्वयंदरां वराह्नीं तां पित्रादिष्टः शुभे हृषणे ।
 उपयेमे वञ्चनामः पञ्चनाम इष धियम् ॥१४६॥
 विजया तं पतिं प्राप्य मेने स्वात्मानमुत्तमम् ।
 तादृक्पुंरत्नसंयोगे प्रमोदः प्रगुणीमपेत् ॥१४७॥
 कुबेराण्योऽप्यदा वञ्चनाममातुलनन्दनः ।
 न्यतृहती जनकेनागाद् वञ्चनामस्य संनिधौ ॥१४८॥
 परलोकाममोक्षादि नास्तिरत्येन विदन् इदि ।
 नास्ति कोऽसौ कुबेरस्तं कुमारमन्वयतंत ॥१४९॥
 धर्मं शर्ममयं कुर्वन्नित्यूचे तेन भूपभूः ।
 किं कृथा कुर्वये धर्मं पापसामिष मन्थनम् ? ॥१५०॥
 शिरीषमुकुमारं स्वं शरीरं भोगभाजनम् ।
 मा ज्वालय महाकपैः श्रीखण्डमिष पावकैः ॥१५१॥
 मृगीदगङ्गकौशेयतलिशाभ्यङ्गमञ्जनैः ।
 फलैरेभिः सफलये स्पर्शनेन्द्रियमात्मनः ॥१५२॥
 स्वादुभिर्दधिदुग्धाघ्नपानप्रमुखमोजनैः ।
 फलं मुद्गरय रसहायाः फलैरेभिः सुदुर्लभैः ॥१५३॥
 कुन्दचम्पककङ्क्रेल्लिमाळतीसुमनःप्रजाम् ।
 सफलीकुन्द सौरभ्यैरिन्द्रियं प्राणसंज्ञकम् ॥१५४॥
 नेशोरुमुखघशोजाधराद्विप्रकरविभ्रमान् ।
 एणीदृशां निमाळ्येतान् स्वनेत्रे सफलीकुन्द ॥१५५॥
 वंशुयीणाकलालापमृदङ्गमधुरैः स्वरैः ।
 श्रुत्योः फलं गृहाणेदं फलैरेभिर्महामते । ॥१५६॥
 स्वैरं प्राप्तान् सखे ! मुद्गरय विषयान् विषयेप्सितान् ।
 पीयूषमिति हि तारुण्ये विषया विषयैविनाम् ॥१५७॥
 शर्मैहिकं न्यजन् प्रेम्णसुखेऽद्भुतः खदमेप्यसि ।
 स्तोत्रमम्भो विहायैणतृष्णया धारिताङ्गवत् ॥१५८॥
 कुमार ! मुकुमाराङ्ग ! मुधा तै मानुषं जनुः ।
 यदेतान् दुर्लभान् भोगान् न भुङ्क्षेऽप्रमिष ज्वरी ॥१५९॥
 श्रुत्वेति नास्ति कस्यास्यात्यद्भुतं वचनं चिरम् ।
 कृममौनो महारमाऽसौ चिन्तयामास चेतसि ॥१६०॥
 मास्त्यर्थां समयो नूनममुना सह अल्पने ।
 मयैहानं विना न स्यात्तिक्रमा कल्पकारिणी ॥१६१॥
 मर्धयेतुः कुतोऽप्येनं धोधविष्याम्यहं गुणैः ।

तपोभिर्दुस्तपैरात्मा भवद्भिः कृशितश्चिरम् ।
 तत्फलं चेद् चेत् तर्हि स्युर्वः साम्राज्यसम्पदः ॥१७९॥
 हृत्वाऽन्यप्राणिनां प्राणानस्माभिः पोष्यते षणुः ।
 तत्फलं चेत् तदास्माकं रक्षत्यमिद् आयते ॥१८०॥
 देवानामप्यलभ्ये यद् भालभागे च भूमुजाम् ।
 मणिरुपन्मयोऽप्यस्थात् पुण्यं तेनात्र किं कृतम् ? ॥१८१॥
 उत्पन्नेऽपि शरीरेऽपि चारुचन्दनचर्चिते ।
 मलोऽसौ त्यज्यते लोकैः पापं तेनात्र किं कृतम् ? ॥१८२॥
 यदुक्तमयमात्मा स्वकृतमोक्ताऽत्र तन्मुघा ।
 धर्मिणाऽधर्मिणा चात्र कृतं स्वयं स्वयं न दृश्यते ॥१८३॥
 कृतानुस्मरतः प्राप्तिश्चेति यत् तदसंगतम् ।
 कृतेन केनेन्द्रचापः प्राप सौन्दर्यमद्भुतम् ? ॥१८४॥
 शुभाशुभं स्वयं तन्मन्ये यत्प्रत्यक्षं, न चैतरत् ।
 विमुच्योत्सङ्गं गर्भगतेहा नेह शोभना ॥१८५॥
 अन्योऽप्यात्मनि यः कश्चिद् गुणारोपो मुधेय सः ।
 तदभावात् तयोर्यस्मादाधाराधेयता स्मृता ॥१८६॥
 गुह्यप्याह शान्तात्मा पीयूषसदृशा गिरा ।
 भद्र । निस्तद्भ्र । भद्राय गृणु स्योक्तेः सदुत्तरम् ॥१८७॥
 अध्यात्मज्ञानगम्योऽयमात्मा मान्यो मनीषिणा ।
 सुखी दुःस्वस्त्वहं चैव प्रथयो औषत्चक्रः ॥१८८॥
 शरीरं मामकं चितद् मतिरप्या षणुष्मताम् ।
 कोऽपि देहान्तरे देहो संभाव्यो देहभेदभाग् ॥१८९॥
 देहे गेहे धने धान्ये द्विपदे च षणुष्पदे ।
 विना नेतुर्न शक्नोति कर्तुमङ्गीकृति परः ॥१९०॥
 विघते स्वशरीरे चेदात्माऽसौ सुखदुःखभाक् ।
 परेषामपि कायेऽयं भविता धितपिन्नमः ॥१९१॥
 संयेसा सुखदुःखानामात्मैवास्ति तनुर्न हि ।
 यदभावे न शीतोष्णक्षुत्तृषां वेत्ति यन् तनुः ॥१९२॥
 अस्त्यात्मनोऽस्य सद्भावे परलोकगतिर्भुषम् ।
 यस्तुनोऽपि विनष्टस्य पर्यायेण पुनर्जनिः ॥१९३॥
 चेतने चेतनाऽप्येति प्रेत्यात् कान्तिरिवाद्यम् ।
 मुखं क्षिपति यश्चोत्तमनुक्तोऽपि यतः शिशुः ॥१९४॥
 अचेतनेभ्यो भूतेभ्यश्चेतना चेष्यते कथम् ।

कथायाः स्युः क्रोधमानमायाभोभाभिषा अमी ।
 स्यात्पार एव संसारदुर्गद्वारा इयोन्नताः ॥२१३॥
 रूपगन्धरसस्पर्शशब्दाभ्या विषया अमी ।
 कारणामि कथायाणां बीजानीयायनीयहाम् ॥२१३॥
 एकैकोशये विषयः (स !) सर्वासक्त्या निषेधितः ।
 महानर्थाय आयेत दालादल इषाह्निनाम् ॥२१४॥
 तस्माद् विषयमूलो यः संसारघरणोदहः ।
 तमाच्छंभुममी ज्ञेया यथाऽसौ नैव वर्धते ॥२१५॥
 इत्यमुष्य गुरोर्थाया तस्य मिथ्यात्वसंगतिः ।
 दृढदत्तं निर्जगाम एवेतुत्येव शयते ॥२१६॥
 गुरोणात्तमिदं तत्त्वं निर्याणपथदर्शकम् ।
 दुरुचोऽस्य कुबेरस्य निर्जरूपेव भोजनम् ॥२१७॥
 भूयन्तमस्तको भाळसंलग्नकरकुङ्कुमलः ।
 जातधरुः कुबेरः स पप्रच्छ प्रशामीश्वरस् ॥२१८॥
 भगवन् ! केन मार्गेण प्राप्यते चापुनर्भयः ? ।
 न तं विनेद् शर्मोऽस्ति विनाम्मोदं यथा कृपिः ॥२१९॥
 परोपकारप्रवणः प्रधीणः पुण्यकर्मसु ।
 सूरिशः कथयामास धर्मै शर्मैककारणम् ॥२२०॥
 अहंन् देवः कृपा धर्मो गुरवश्च सुमुक्षयः ।
 धर्मोऽयमार्हतस्तत्त्वत्रयोरुपः सुखायहः ॥२२१॥
 सूरिया (वृत्त !) कक्षोदनिर्मलीकृतहृत्फलः ।
 कुबेरस्तमुपादत्त धर्मं बीजमिष धियाम् ॥२२२॥
 चिरञ्जीव जगद्भोके सवारिरिष पारिवः ।
 उञ्जगार वचोगार्जि धर्मोद्गारमिषापरम् ॥२२३॥
 चिरञ्जीव जगद्भोकोककोकहिमद्युते ।।
 सूरि ! दृष्टोहमोहाद्रिमिदैकभिदुरोपम ।। २२४ ॥
 त्वत्प्रसक्तैर्गुणागारानगारमण्युंगव ।।
 इत्यजानमहं धर्मं जातवन्ध इव सत्पथम् ॥२२५॥
 वचोभिर्विधिरेवमभिष्टुत्य यतिप्रभुम् ।
 प्राशंसत् पुनरप्येव यज्ञवीर्यैर्नृपारमजम् ॥२२६॥
 यज्ञवीर्यमहोपाहकुलमालैकभूषण ।।
 धर्मानुग्रहकारित्यात् त्वं मे वन्धुर्गुदह्य मे ॥२२७॥
 येनाहं बोधितो धर्ममुत्पश्य इव सत्पथम् ।

Handwritten text at the top right corner, partially cut off.

हृत्पादिपदेव धूमनां केषां भेदविहायना ।
 विद्यते विशदोऽथर्वं यदा सप्त हवागुमान् ॥२४५॥
 हसंगरपदांशान्तरादिद्रुमादिभिर्द्रुमाः ।
 हरमिन् सुकृतप्राप्तान् वाक्षस्य इव देदिनाम् ॥२४६॥
 मित्रपुत्रकान्त्रेषु च कनेदो देदिनां मदान् ।
 ने नदा निगदनेव नेन निच्छमि संसृजौ ॥२४७॥
 मिथानमिष वसन्तात्तमदीलहमादिबभूव ।
 द्वियं च समन्तानामिन्द्रिण्यन्यैरेव ॥२४८॥
 एवं संवत्सरादौ वज्रनाभोऽवनीधर ।
 अगापिष्ट सुप्तं दीक्षां जिपृथुमोऽसत्तादिणीम् ॥२४९॥
 वान्वादास्य भुवो भारीमुक्ष्व धुरमानमेीम् ।
 हनहृत्पां यदा वपाये हनेऽप्यथं भवाव्यदम् ॥२५०॥
 एवं च विविधेषां च प्रतिबोध्य इवमात्मजम् ।
 नापं स्वस्य जयधंणामलक्ष्मीणवामंणम् ॥२५१॥
 स्वयं संवत्सरात्तः प्राग्वत्तं शिववर्त्मना ।
 सने जघाद च क्षेमं च रतां च वराभिनं च ॥२५२॥
 गुणवः साम्बुजं मुद्गमुद्रायां विद्यताऽश्रिताम् ।
 पेटिटे हादशाहानि साहानि मुनिताऽमुना ॥२५३॥
 यथाहमादिभेदेऽद्य द्रुक्तपं तपतस्तपः ।
 तस्याभूद् व्योमगामिषं तपोद्रोरिव पल्लवः ॥२५४॥
 अथाद्य यद्वं सत्यस्यस्यव्यागेऽनपतरतपः ।
 यत् तपस्तपतां सत्यः वि. कार्य इव पृष्ठगाः ॥२५५॥
 शास्त्रात्तमा वज्रनामविः स्वशरीरेऽपि निःशृष्टः ।
 स्वगुरोराज्ञयैवाकी प्रतिमां प्रतिपद्यन् ॥२५६॥
 अग्रेऽप्यर्विदरथेऽप यकाकी प्रतिमाधुरः ।
 मुक्त्वाविज्यं प्रापद्भिषग्भिर्द्रुमहंतः ॥२५७॥
 अथदिताहं प्रतिमां प्रतिमः प्रगुणर्गुणैः ।
 दिशंते व्याजनिर्गुणः मुक्त्वाऽपि जयापनी ॥२५८॥
 इतश्चोरगर्जापः स पञ्चमावनिंतमथम् ।
 संवत्स विविधं हुःखं ततो हागुदयतंत ॥२५९॥
 निर्गतः श्वभन श्वघ्नादुत्तरीहानुगानिय ।
 निर्पण्योनिषु वघ्नाम च भवान् भूतिदो समी ॥२६०॥

कोदण्डपाणेः परमाधार्मिकस्येय नन्दनः ।
 मिल्लोऽपि निरगात् तिर्यग्नाटकप्रसकारणम् ॥२७७॥
 आगच्छन् सम्मुखः साधुर्ददरोऽनेन पापिना ।
 ममामङ्गलमद्यै चिन्तिते घोने दुर्धिया ॥२७८॥
 कोऽयं मुण्डः प्रचण्डारमा प्रोदण्डालपडविमहः ।
 गच्छतो मम पापदाधन्तराय इषात्तरे ॥२७९॥
 खेदहं रखलितोऽनेम मृगयार्थं मज्जन् घने ।
 तदाहमप्यमुं मुण्डं रखलयामि भुङ्क्त्वथ ॥२८०॥
 पीतदवापदरक्तानां रक्तानां मनुजाऽश्नुजि ।
 पृषत्कानां ममाद्यैव भूयाद् भुक्तिर्मुनिमुपः ॥२८१॥
 एवं दुर्ध्याननदारमा दुर्धुञ्जिः शपरष्टुपः ।
 पाणेन निजघानैतमायान्तं यतिपुंगवम् ॥२८२॥
 महरस्य महारेण तेन प्राणान्तकारिणा ।
 कार्वाऽऽयुषोऽर्षधिं दध्यां संयमी संयमाशयः ॥२८३॥
 मा कुप्यस्त्वं किरातेऽस्मिन्धारमन् ! यधनिबन्धने ।
 कारणं सुखदुःखेषु प्राणिनां हि पुराकृतम् ॥२८४॥
 भयाग्धौ जन्म सुप्रापं दपरखण्डमिवाटताम् ।
 चिन्तारतनमिवाप्रापं मानुजं जन्म जग्मिनाम् ॥२८५॥
 तत्राप्राप्तार्थोप दुष्प्रापं कुलमार्यजगोचितम् ।
 कुलेऽपि धर्मसामग्रीं मरुच्छायेव दुर्लभा ॥२८६॥
 सामभ्यामपि च धृष्टा प्रीप्तेऽम्म इव दुर्लभा ।
 धृष्टाङ्कं सति प्रीटे दुष्प्रापोपागयंगयता ॥२८७॥
 उधमेऽपि हि निःशेषपिरतिदुर्लभा भृशम् ।
 जारमन् ! सापि त्वया लब्धा क्षुधितनेष भोजनम् ॥२८८॥
 अमुत्पिनन् शशेर रोषेऽधुना खेद् भविता तव ।
 सलब्धमपि तत्सर्वं वृथाऽमेव इषाङ्कुरः ॥२८९॥
 इत्यारमानमभिपिच्य शमीशः शमवारिणा ।
 व्यधादारापनां सिद्धसाक्षिकं साश्वरामणोः ॥२९०॥
 मनोवाफतनुमूलानि पापान्यालोचयन् पुनः ।
 विपद्य घञ्जनामपिर्मत्यम्रैवेयकं ययी ॥२९१॥
 विपुत्पुङ्ग इषोद्दामधामधीसमलङ्कृतः ।
 ललिताङ्ग इति उपातो ललिताङ्गः सुरोऽग्नि ॥२९२॥
 कुरङ्गः स कुरङ्गारमा धीक्ष्येनं पतितं यतिम् ।

अहम्
अथ तृतीयः सर्गः ।

अषास्मिन् अम्बुद्वीपेऽस्ति प्राग्विदेहविमूषणम् ।
 पुरं सुरपुरं नाम्ना पुरन्दरपुरोपमम् ॥१॥
 नन्दनक्रोडनानन्दा सुरसार्पधिताशयाः ।
 यत्र गेहेषु मामिन्यां मान्ति रम्भा इषाङ्गताः ॥२॥
 महग्घर्षाः सटम्भूपाः सहग्घखाः सहम्भुखाः ।
 भिन्ना अप्येकहृद्भाजो यत्र लोकाः कुचा इष ॥३॥
 यत्र स्फटिकहर्म्याली स्पृष्टा पीयूषरोचिषा ।
 पौराणां स्वर्णदीनारस्नानस्नेहमपूरयत् ॥४॥
 वीर्य स्फटिकहर्म्येषु संक्रान्तं तरणिं नयम् ।
 पाणोन् क्षिपन्ति पद्माक्ष्यो घुघुणास्पदकाम्यया ॥५॥
 यत्र सौघमदानीलरत्नमाः प्रेक्ष्य चन्द्रमाः ।
 शष्पघ्नान्त्या लम्बयति करांधारयितुं मृगम् ॥६॥
 तत्रारिसुपनिकरकोकशीतकरापमः ।
 भूपो नाम्ना यज्ञवाहुर्घ्नपाणिरियाजनि ॥७॥
 यदारातिथपूलोकः स्वशेषो रौति निर्भरम् ।
 याप्पपूरे स्वपत्नीनां प्रकुर्यन्निय तर्पणम् ॥८॥
 यतश्चित्राः खगारम्भमण्डपाः शशराजयः ।
 यत्प्रत्यार्धेनृपप्रामाः सद्दामा इय रोजिरे ॥९॥
 गेहाद् मो धरमरयन्तं वनं यद्वैरिसुस्रुवः ।
 अशिवा अप्यभवाम सशिवा घषमत्र यत् ॥१०॥
 त्रस्तेषीदर्शना नित्य दर्शनानन्ददायिनी ।
 सुदर्शनेति तस्याभूद्राक्षी राक्षोऽतिथल्लभा ॥११॥

पादैस्तत्रेत्रमित्राणि तावयत्यम्बुजानि यत् ॥१२॥
 अस्ये ददौ विधिलांत्या लाघण्यं सुरसुस्रुवाम् ।
 तदभ्येष्टुमिद्यैतासामनिमेपा दशोभयन् ॥१४॥
 नाम्नीर्यस्यैर्यमाधुर्यधातु र्यप्रमुक्षैर्गुणैः ।

रञ्जयामास सा नित्यं पतिं निजं पतिप्रता ॥ १५ ॥
 पञ्चेन्द्रियैकविषयान् (सानन्दं ?) विषयाधिपः ।
 तथा समममुष्कतैव दामुद्रक इषामरः ॥ १६ ॥
 मध्यमैवेयकश्यो योऽनुभवन् सुरसम्पदः ।
 जीवः भीषज्जनाभवेर्निजां स्थितिमपूरयत् ॥ १७ ॥
 व्युत्था सुदर्शनादेश्या उदरे सोऽमराग्रणीः ।
 अपातरद् श्योन्नः फूलद्वयाकूले मरालयत् ॥ १८ ॥
 प्रसुप्ता सुरशय्यायां तदैषया सुदर्शना ।
 धक्रिजग्मकृतः स्वप्नानीक्षां चक्रे चतुर्दश ॥ १९ ॥
 तदनु पट्टराज्ञो सा दृष्ट्वा स्वप्नाञ्च शिवावहान् ।
 विमुमोच द्रुतं निद्रां पश्चिनीय प्रयोधमागू ॥ २० ॥
 विभरामाग सा गर्भं सन्दर्भमिय सभ्यदाम् ।
 बभूवुर्दोददा गर्भानुभाषाश्च शुभाथहाः ॥ २१ ॥
 गर्भप्रभायतो भाविमहादयमर्हीभुजः ।
 त्रिपेशान् कल्पयद्दोय यत्तमा यत्तमाऽमयत् ॥ २२ ॥
 घातयत् सूतिकाघेश्म घेनमररनमिय त्विषा ।
 देवी सुदर्शना काले सुतरनमर्जीजनत् ॥ २३ ॥
 कर्णयोरसूतस्यन्दं जग्माकपयोद्गज्जग्मना ।
 उच्छ्रयशाप महीजानिः सुधागिक्त इषादिमपः ॥ २४ ॥
 चक्रे महोभयो राज्ञा जग्मनस्तनुजग्मन ।
 श्रिया मन्व इषायात पुत्रे कः संशय क्षणे ? ॥ २५ ॥
 उन्मयेत्तनुक्षोम्नाहो यत्तदाशु दुःखेऽहनि ।
 प्यपाद् नाम क्यर्णयाश्रुतियस्य इषारमजग्मनः ॥ २६ ॥
 पार्श्वीनिमिष पार्श्वःशैनीयमानो मुहुमुहु ।
 ज्यर्णयेत्तनुक्षोम्नाहो यत्तदाशु दुःखेऽहनि ॥ २७ ॥
 दिदृशत्तनुक्षोम्नाहो यत्तदाशु दुःखेऽहनि ।
 कल्पेन कल्पेनाऽमोवि तमसाय तमोपति ॥ २८ ॥
 कल्पेन कल्पेनाऽमोवि तमसाय तमोपति ॥ २९ ॥
 कल्पेन कल्पेनाऽमोवि तमसाय तमोपति ॥ ३० ॥
 कल्पेन कल्पेनाऽमोवि तमसाय तमोपति ॥ ३१ ॥

वरुणाद्य वरुणदेवाद्य विष्णोःपुत्रांश्चैव ।
 वरुणाभ्यां तापमंवाद्य वीरतां प्राप च यदा ॥ ३९ ॥
 अरुणाभ्यु मादंवं पाणिपादेषु वरुणदा हृदः ।
 नासाङ्गुलीषु शारद्वं वरुणवकलिःसुधंदा ॥ ४० ॥
 विवर्तितोवतःसुमेरुपणभूतधेतया ।
 संःसंभवा रीतिं व वाद्यं मातारनेनाखिला गुण्यः ॥ ४१ ॥
 अदाधिर्वाः शद्व्येद्य सक्षयैलंभितः सुभिः ।
 सुमेरुवि मग्नादाहृदंमोति वम तद्वपु ॥ ४२ ॥
 क्षय्येत्तु माससंवेगो यज्ञवाटुः विरतिदिता ।
 मोवाद्य वपाससं राउये दित्तुभोरमिवागमना ॥ ४३ ॥
 राउये वास ! सुहाणेदं दामंणामिष वामंणम् ।
 आतः संयमसाध्याउये वमादावपासदं वदम् ॥ ४४ ॥
 सुमेरुद्वयमे वत्सुसंस्पृष्टःवित्तलोचनः ।
 वरुणदेवाहुरभाविष्ट पितरं प्रणतानन ॥ ४५ ॥
 मा स्याक्षीः वमधेऽमुविहतात । मो पुनरोपमम् ।
 शाला दि सान्वमाना वयुः पादपा इव दामंणे ॥ ४६ ॥
 हे मात ! त्वां विना धनुं नारं प्राणानिमानहस् ।
 मोदोऽपि पादपः पाथो विना जीवेत् कियदिहम् । ॥ ४७ ॥
 वा रीभा तात ! मद्भाले भयव्यरणेणुभिः ।
 विव्रिते वा म व्याऽश्वत्थर्धात्स्वद्वृत्तगनाभिभिः ॥ ४८ ॥
 वत्सुधेऽव्यावदाऽमोऽजच्छापायां तन्धुयो मम ।
 गवेन्द्राविव विशद्वृत्तं मूर्ध्नि धृते म तद् ॥ ४९ ॥
 यद् सुखं शृण्वतां पादयमेह गच्छति तायवम् ।
 न तद् मे वन्दितां पाथो जीय जीवेति जीयताः ॥ ५० ॥
 स्वापुरहनधनुषा शोणी यःसौव्यमनुभूयते ।
 न तद् मयाधिहंटेन वानसिहामनोपरि ॥ ५१ ॥
 यःसुखं धावतः पद्भ्यां स्वापुरः पत्तिपद् मम ।
 मोमलनिधुरहव्याधिहृदस्य न तद् मम ॥ ५२ ॥
 हे मात ! भूमिभागेऽर्मा भयदीपशिरोमम ।
 मोधितः कुञ्जत्तयेय नद्याहो वननालिह ॥ ५३ ॥
 बालं मो सुश्रुतवतय धेनु कृपा हृदितां न च ।
 का तद् मममर्वादा वयालोः प्राणःक्षणे ॥ ५४ ॥
 राउये राउशिरोरामं मुञ्जाभ्यामर्जितं स्वया ।

अश्वरत्नमदौकिष्ट दस्तलक्षणलक्षितम् ॥६४॥
 स्तम्भकर्णं लघुमीघं स्निग्धरोमालिमालितम् ।
 मुञ्छमुञ्छं च दध्वातं पृष्ठमम्बुफुटं स्फुटम् ॥६५॥
 घोक्ष्य तं तुरगं भानुनुरगाणामिषाष्टमम् ।
 सप्तसप्तिसप्तमस्तैष सप्तसप्तिसप्तपतिः ॥६६॥ (युगमम्)
 आदाय वाजिनं राजा सत्त्वमे साधनायकम् ।
 अभ्यदाता हि भूपानां मेमपात्रं प्रजायते ॥६७॥
 घंगमादाय पादानां सर्वेषां विद्धे विधिः ।
 अस्मिन् यद् धायतोऽमुष्य कोप्यभ्यां नामयत् पुरः ॥६८॥
 उच्येऽथप्रभृतीनां वाजिनां राजिराजिना ।
 वाजिना तेन भूमर्षुर्मन्दुरा सुन्दराऽजनि ॥६९॥
 सुपर्णमिय गोविन्दस्तमाकूटोऽप्यदा नृपः ।
 निरगात् क्रीडया भूपः परीतः पुरतः पुरः ॥७०॥
 पतद्भिः फनसन्दोहेर्मुक्ताङ्कुराङ्कितामिष ।
 प्रकुर्यन् सुरली सौऽप्यचालीदभ्यः शनैः शनैः ॥७१॥
 घंगघानाय तं वाजिराजं राजशिरामणिः ।
 कशयाऽताडयच्छात्रमुषाप्याय हवोषकैः ॥७२॥
 गाल्येष सुभटोषंसस्ताडित कशया तथा ।
 अधाविष्ट समाष्टयलोऽप्येष तुरङ्गमः ॥७३॥
 उत्पतत्पञ्चिराजं स तर्जयद्यच्चलद् नमः ।
 तुरङ्गः स्यं तुरङ्गन्वं जने सस्थापयन्मिष ॥७४॥
 राज्ञाऽतिरक्ष्यमाणोपि योगिनेष मनो गतम् ।
 न तस्यायेष प्रतीपदिक्षितत्यात् तुरङ्गमः ॥७५॥
 पश्यतः परिवारस्य स तस्योग्मुषचक्षुरपः ।
 तरसाऽभ्यस्तिरोऽधत्त सन्ध्यायामिय गोपतिः ॥७६॥
 क्षमाद्वैतमिषात्मानं मन्थानो मेदिनीपतिः ।
 स्थापयन् नगनागादीनस्थापरतयाऽविद्वत् ॥७७॥
 तुरगं तं समाकूटद्यक्काकूट इव क्षमन् ।
 यथायेष पने दूरमन्नात्तरिष भास्करः ॥७८॥
 मनसा सह सर्वेषां भूपानां पदपतां सताम् ।
 शोकलेनामुना राजा निन्येऽरण्येऽथ गह्वरे ॥७९॥
 कर्षणात् स्येदमापद्यः सप्तस्तस्यातिघायतः ।

वल्गां मुमोव भूमतां खलमैत्रोमिवाऽखलः ॥२०॥
 मुक्तिं प्राप्य ततः सक्तिमेवाद्य मयो कणात् ।
 गतिनिरोधं विदधे लम्बलक्ष्णं दयाशुभः ॥२१॥
 चाभ्यङ्गमरत्नद्वारैः कृताभ्यङ्ग्याभिमन्त्रणम् ।
 उल्लसल्लोलकल्लोलारुधाभ्यङ्ग्योपगूहनम् ॥२२॥
 पद्मपत्रपत्रगिरिपरामैः कल्पितमण्डनम् ।
 हंसहंस्युच्छलत्पत्रभङ्गजनयोजितान्तरम् ॥२३॥
 कोकलोः ककुत्साकीर्णाऽसागतरान्तरभूमिकम् ।
 योग्योपमपानीयं मन्त्रभुक्तिभूतान्तरम् ॥२४॥
 वीणाहमण्डपमिय पद्मिनीशक्तद्वैतकम् ।
 ददर्शिव विशामीशक्तत्रैकं सरोवरम् ॥२५॥ (चतुर्भिः
 भागंधमसमुत्पन्नतापस्यतापयिद्वलः ।
 तद् दृष्ट्वा हृद्यमान् भूयां वप्रीह इव नीरदम् ॥२६॥
 निर्गच्छन्पयनप्रायणघट्टकारकेनलात् ।
 उन्नतार तु रङ्गात् कम समापति. नास्तीति ॥२७॥
 तत्र पयान्तमूर्तीयं स्वस्वीभूतेन भूमिजा ।
 वायिनः शीलं वादि वाहः स ज्ञानपूयेकम् ॥२८॥
 ममस्य तदनु समायां वादिना भ्रमवादिना ।
 ज्ञानं यदध्वनीनातामप्यध्वमविमुक्तिवृत् ॥२९॥
 भाग्युभ्यास्तमित्य इत्यच्छं पयध्वमविर्भावधम् ।
 भूत वप्री द्विमर्तव्यं ज्ञानमनुविमन्तुम् ॥३०॥
 वादिनाऽप्यपि पीत्या तात्याभासादवाह न ।
 यद्व्यस्तमपि च कीर्त्तानने धामुत्पन्नम् ॥३१॥
 अन्नाद्यानां कृत्वागनागनाङ्गनाङ्गना ।
 विद्वन्मन्त्रमामो शीत्यादिभ्यामप्यपि ॥३२॥
 नानामै तयाः साङ्गुच्छं देव इवमत ।
 नृदेवोऽप्यो विद्वधाद्य विद्वद्वत् कर्त्तव्यं सुखस ॥३३॥
 विद्वन्मन्त्रमैर्त्तं न कीर्त्तान्त्तविद्वन्नाद्य ।
 अथवा वृत्तः पश्यन् ननं विद्विवादिद्विम् ॥३४॥
 तत्र अन्नाद्यानां कृत्वागनागनाङ्गनाङ्गना ।
 नानामै तयाः साङ्गुच्छं देव इवमत ॥३५॥
 नृदेवोऽप्यो विद्वधाद्य विद्वद्वत् कर्त्तव्यं सुखस ॥३६॥
 विद्वन्मन्त्रमैर्त्तं न कीर्त्तान्त्तविद्वन्नाद्य ।
 अथवा वृत्तः पश्यन् ननं विद्विवादिद्विम् ॥३७॥
 तत्र अन्नाद्यानां कृत्वागनागनाङ्गनाङ्गना ।
 नानामै तयाः साङ्गुच्छं देव इवमत ॥३८॥
 नृदेवोऽप्यो विद्वधाद्य विद्वद्वत् कर्त्तव्यं सुखस ॥३९॥
 विद्वन्मन्त्रमैर्त्तं न कीर्त्तान्त्तविद्वन्नाद्य ।
 अथवा वृत्तः पश्यन् ननं विद्विवादिद्विम् ॥४०॥

कन्दमूलपत्रादीनि विग्नयतो मालिकाभिष ॥१७॥
 तत्रोपायेकशो धौःप तापस्यानपतस्तपः ।
 मेदिनापानिमुपैष्यो मुदमाप यथातिगाम् ॥१८॥ (त्रिभिर्विदोपकम्)
 तदा शोणितनेत्राहुर्देभिर्णं कुरितं द्रुतम् ।
 काशं लाममिदं यकिः निधिकायेति भूपतिः ॥१९॥
 माविलामममुद्रुतभापुङ्कः शोणिकासुङ्कः ।
 मुदामिष रदःस्थानं प्राविशत् तत् तपायनम् ॥२०॥
 न विदन् पुस्तोऽपदददाद्दादोत्पुःसुःसोषनं ।
 पत्नी निर्वण्यलापण्यो कन्यामालसदापिनीम् ॥२०१॥
 वृजन्ती स्वहननरुपाधिबुम्भाभ्यां यद्विसंघनम् ।
 पदतानमनाः समापः प्रेशांशकःऽमरीमिव ॥२०२॥
 नभ्यां शशो मनांनेत्रे जामनुपंश्रिते इय ।
 अशक्ता ते विना ह्यानुमिषागादपि धीरता ॥२०३॥
 अक्षणाभस्य सर्वेषां कृत्तिहंश्रिषयं यथा ।
 कटाग्याक्षपयः पृष्यानापस्तामेव बुद्धयान् ॥२०४॥
 स्वापल्यं स्वदशोर्जान् जग्मना सह भूपतिः ।
 निर्वण्यं यर्णिर्नामेनां ध्यातयानिहमात्मगम् ॥२०५॥
 अहो ! अम्याः शिरःकेशपाशोऽसौ दयामलच्छविः ।
 कातरं इति मामुर्ध्वमाग्मधोषासिषलुरी ॥२०६॥
 सीमन्तः इधपुटः स्पष्टो भात्यस्याः मूर्ध्नि सुसुषः ।
 अप्येव मुष्णतो यिञ्च पञ्चेषां परिमोषिणः ॥२०७॥
 मालं विभर्ति सुसुसुषुतं बालेन्दुसोदरम् ।
 चारुचापमिषानहोऽधिर्मयीकृत्यात्र मुक्तयान् ॥२०८॥
 कञ्चलच्छलतः कामीपथं धत्तं दशोरिवम् ।
 यदेतद्दृग्निपातेन दग्धोऽप्युज्जीयति कमरः ॥२०९॥
 ब्रह्मविषयं प्रभात्यस्याः शोणितमाध्वरविषयोः ।
 प्रवाल इव चेतोभूभूदहः प्रथमांश्रमः ॥ २१० ॥
 भात्यस्या यदनं रम्यं पार्थणेद्रुसहोदरम् ।
 विघ्नत्करत्नूरिकाचिषदयामलं लक्ष्मलक्षणम् ॥ २११ ॥
 त्रिंशत्त्रयचितः कण्ठः शोमतेऽस्या मृगीदशः ।
 कामादिग्विजयं कम्पुटिव मङ्गलमादकृत् ॥२१२॥
 कनमौ तुल्यी विमातोऽस्याः पीनो मीनाह्वयकिणा ।
 दृष्यते कर्णमारुर्धा युगपत् कलशाविव ॥ २१३ ॥

रिपोरिषालिनश्चास्मात् पाहि पाहि सदायिनि । ॥१३०॥
 तत्पीडापीडिता साऽऽली मोषाच्च चतुरं वचः ।
 कस्त्वा पातुमलं भद्रे । स्वर्णबाहोवृत्ते पुरः ॥१३१॥
 यः पाति स्वोपपेक्षेय निखिलं मेदिनोत्तलम् ।
 शोतार्तं इय तर्णि तमेय शरणोक्नुद ॥१३२॥
 इत्याकर्ष्य वचस्तस्याः धयन्मामृतसाग्निभम् ।
 चमच्चक्रे वज्रपाहुकुलाकाशनभोमणिः ॥ १३३॥
 को वाम्मुपप्लवं कर्तुमलंभूष्णुः शुभाशये ! ।
 दराधिष धनं वज्रपाहुपुत्रेऽयाति क्षितिम् ॥१३४॥
 एवं ध्रुवाणो विघ्नाणो मुदं च परमां नृपः ।
 प्रादुरासीत् तयोरेमे पिनाकीय जयोमयोः ॥१३५॥
 पुरतः सदसा मेश्य तं साशाद् मकरष्वज्रम् ।
 ससंभ्रान्ते अभूतां ते च्छलिते इय रक्षसा ॥१३६॥
 परिचेरतुर्न किञ्चिद् नोचतुद्यतुरं वचः ।
 विस्मयस्मेरनयने जाते सुनयने उभे ॥१३७॥
 मा भूयाद्भयमनयोर्मसो मृगयोर्दरेरिष ।
 इत्यमाषिष्ट भूमर्त्तां प्रेमगर्भतया निरा ॥१३८॥
 भो भद्रे ! विस्मयोन्मुद्रे ! भायिभद्रे तपोयने ।
 अस्ति भद्रं तापसानां दुस्तपं तपतां तपः ॥१३९॥
 स्वयं पापितपयसः स्वपाणिफुल्लालनाः ।
 पादपा. सन्ति सशिषाः काचिद् वां बाटका इव ॥१४०॥
 नीवारैः फुल्लसम्भागा महामागे । मृगाः सुखम् ।
 स्वपाणिविहितापाला वल्यः सन्ति शिष्यं शिष्ये ! ॥१४१॥
 पल्लवलाम्मसि रुढानां धर्मवृद्धिविधायिनाम् ।
 घोहीणामिष रम्याणां नीवारानां शुभं शुभे ! ॥१४२॥
 स्वयंस्त्रितसेतूनां स्वयमुत्तसरोरुहाम् ।
 कुशलं ! अस्ति कुशलं सरनां धयसामिष ॥१४३॥
 आलपालपयःपानकारिणां सादहारिणाम् ।
 धार्तं धर्तितसौभाग्ये ! धर्तते परपात्रिणाम् ॥१४४॥
 कल्याणवापस्ति वल्लवानं युवयोस्तपसि ध्रुवम् ।
 इत्यपृच्छदतुच्छात्मा तपोभद्रं ममद्रपोः ॥१४५॥
 अशक्ता वक्तुमप्येषा तथाप्याहम्य धरदृग् ।
 धीमती धरणीनार्थं सरयूचे चतुरं वचः ॥१४६॥

महामाग ! स्वसौभाग्यपराभूतमनोभय ! ।
 आययोरस्ति कुशलं सर्वथापि निरगलम् ॥१४७॥
 स्वर्णवाही महावाही भूप पाति घमुन्धगम् ।
 कोऽत्र नस्तपसां भूयात् प्रन्यूहव्यूहकारणम् ॥१४८॥
 कान्दिशीककुरङ्गाक्षी किन्त्यया बालकालिना ।
 दष्टाऽननेऽभ्युजघ्नान्त्या सघ्नमा मधुपी यथा ॥१५०॥
 व्याधूतोप्यनया भृङ्गो नागाद् माधुर्यलान्नुपः ।
 यद् धामाधरमाधुर्यं धुर्यं मधुरघस्तुषु ॥१५०॥
 तत्पीडाविगतपीडा बालिषा भयभीन्दुका ।
 पाहि पाहीति मामूचे फातर्यं सहजं हि न ॥१५१॥
 इत्युदार्यं घयस्या सा प्रतिपत्ति महीपते ।
 व्यधात् स्थानोचिता मेहानुत्त्यातिधयः स्मृता ॥१५२॥
 प्रेयालकदलीशालरसालाविरसोरुहाम् ।
 मङ्गलानीय फलानि साऽढौकिष्ट महीपते ॥१५३॥
 जानिन्ये घानया मोरं पद्मिनीपत्रसंपुटं ।
 धीजितं व्यजनाकारैर्मृदुलैः कदलीदलैः ॥१५४॥
 मल्लिकामालतीकुन्दसुधुकन्दसुमोरकरम् ।
 साऽढौकिष्ट नृशिषाय सर्वस्वमिष मान्मथम् ॥१५५॥
 प्रत्यमैः पल्लवैः सोऽचैरघटिष्य विष्टम् ।
 भुजंत्यकछादनं स्वच्छं स्वस्यान्तामिष घामुचत् ॥१५६॥
 मृद्वो मृदुलतोल्लामे मण्डपे मण्डितासने ।
 आसयामास तत्रैतं नृपं स्वमनमीय सा ॥१५७॥
 स्वयं तल्लोचने लोललोचना लोललोचना ।
 रिवैतस्य पुरस्तात् प्राञ्जलिः स्थिता ॥१५८॥
 शालयन्तीय तत्पादौ ।
 सा घघघ्यादद्यात्पुरि ॥१५९॥
 देव ! जज्ञे स्वलोकतोऽधिकम् ।
 युष्मत्पादिरघ पवित्रितम् ॥१६०॥
 स्वप्रामाण्यमादि लोकोत्तरयाऽनया ।
 घ पाण्डित्यमिष भाषया ॥१६१॥
 घशुपी एते साक्षात् पितामृते इय ।
 यया निवृत्तिमापयुः ॥१६२॥

यथा युष्मद्गुणमामप्रदक्षप्रदिलाऽधुना ।
 संलक्ष्यारमणालेषामुज्ज्विता सुत्रमाजनस् ॥१६३॥
 तयान्यकुलनामादिधरणे धरणे इमे ।
 वरकण्ठिते असम्माताह्लासेनाह्लादिते इव । १६४॥ (युग्मम्)
 अतः कुलादिकथनप्रयापीयूपपानतः ।
 कर्णयोः कुट्ट संतुष्टिमावचोमनसोरिव ॥१६५॥
 आरमणधारमना उपानिरावयाता श्यातिमेति न ।
 इति श्यात्वा परार्थांशोऽभिदधे मधुरं वचः ॥१६६॥
 स्वर्णपातुमर्हातिगुरम्पहं किंकटः खलु ।
 नित्यं तिष्ठामि तत्पार्श्वे द्वितीयमिव तद्वपुः ॥१६७॥
 अमूद् विघ्नकटः कौंऽपि तापमानां तपोविधेः ।
 इति तेन महोदेशेन महिनोऽहमिहायमम् ॥१६८॥
 इति तस्य वचः श्रुत्वा भाषणा सा स्पचिन्तयत् ।
 स्वर्णपातुः न यथासां राजा राजसमाननः ॥१६९॥
 शतयान भाषयिदुरो भूपस्तज्ञायमान्तरम् ।
 मामहासींस्त्री पिशा रत्नोद्य रसद्यताम् ॥१७०॥
 पुनस्तां विस्मयापन्नां प्रोच वस्तुमतीपतिः ।
 केयं वज्या च किनामा कुनसया किमिहागता । ॥१७१॥
 कुयेत किमिदं कर्म वपुषः हेतुकारणम् ।
 इत्युक्त्वा सा सखी स्माह शम्पच्छायितलोचना ॥१७२॥ (युग्मम्)
 शृणु नाथ । कथां तप्यां प्रथितां वृथिषीतले ।
 यताह्यमूर्धोऽत्रामूद् धरं रानपुरं पुरम् ॥१७३॥
 तत्र पिद्याभृतां मूर्ध्नि शोखरो रानशोखरः ॥
 राजाऽऽसीत् प्रासिताऽशेषशुलोकोत्तराशयः ॥१७४॥
 तस्य रत्नावली राज्ञी रत्नं निःशेषवोपिताम् ।
 शुभां वा सुपुत्रेऽप्येवुः पद्मां स्वप्नोपसृचिताम् ॥१७५॥
 तस्यां गर्भमुपंतायां प्रसू पद्मां ददर्श यत् ।
 अतोऽमिधानतः साऽऽसीत् पद्मा पद्मानना शुभा ॥१७६॥
 तस्यां तु जातमात्रायां पिता पशुत्वमाप्नयान् ।
 बभूवुः सूनवरतस्य सप्यं पितृपदार्यिनः ॥१७७॥
 सप्यं च तनयास्तस्य राज्यलक्ष्म्याभिलाषुकाः ।
 मिथो युयुधिरे मंत्राधाद् व्याला इव महोहपुराः ॥१७८॥
 तेषां तु शुष्यमानानां यादं राज्याभिलाषिणाम् ।

भुजिष्यो भूपतिर्वापि नालं रोद्धुमजायत ॥१७९॥
 तदा तत्र पुरे प्रीढमस्वास्थ्यं समजायत ।
 भूयो भवति लोकानामस्वास्थ्यं राज्यविग्रहे ॥१८०॥
 तदा तज्जननी रत्नावली भूमीशभामिनी ।
 दुश्चेष्टिनं तनूजानां घोरय चाऽजनि दुःखिनी ॥१८१॥
 सुतां निधिमिवाऽऽदाय पुरात् सा निर्ययौ द्रुतम् ।
 स्वम्रातुर्गोलधाप्यस्य मुनेश्चाश्रममभ्यगात् ॥१८२॥
 तत्राऽवधिष्ट घाला सा फल्पवल्लीव नन्दने ।
 क्रमाच्च यौवनं प्राप लावण्यमिव मूर्तिमत् ॥१८३॥
 धरादां बालिकां तां च संदृश्य गोलवो मुनिः ।
 धरचिन्तासमुद्रान्तर्निमग्नो निर्ममोऽपि हि ॥१८४॥
 यथैषाऽशेषयामाक्षीरत्नं मद्भगिनी सुता ।
 नूरत्नं रत्नगर्भायां भावी कोपि वरस्तथा ॥१८५॥
 अन्नच्छायानुकारिण्या कृतं मच्चिन्तयाऽनया ।
 यदाख्या रत्नगर्भाया रत्नगर्भेति विधुता ॥१८६॥
 अथाऽन्यदाऽऽश्रमे तत्र ध्यानवान् मुनिराययो ।
 गोलवोऽपि मुनेस्तस्याऽभ्यगादभ्यर्णमञ्जसा ॥१८७॥
 अप्राक्षीज्ज्ञानिनं तं च गोलवः परया मूढा ।
 अस्याः कुमार्याः विचोढा भावी कः पुरुषोत्तमः ? ॥१८८॥
 मुनिरप्यभ्यधादत्र वज्रबाहुनृपात्मजः ।
 अस्ति भूभामिनीमालभूष्णं भूमियल्लमः ॥१८९॥
 चक्रवर्तिधियो यस्य पाणिपल्लवपल्लवे ।
 मल्लकीभूय भूयोऽपि पूरयिष्यन्ति दोहदम् ॥१९०॥
 दूकलापहतः सोम्राऽऽगमिष्यति धराधवः ।
 त्वच्चिन्ताकृलिनीकूलमुक्त्वं निर्ययति पण्डित ॥१९१॥
 अत्राऽऽगतस्य भविता कन्यकैषा कृशोदरी ।
 भामिनी तस्य भूमतुः स्वाहा स्वाहापतेरिव ॥१९२॥
 स्वामिश्रेयाः सरोज्याक्षी कुमारी साऽमरीनिभा ।
 यत्प्रादिसंचनासक्ता क्रीडति स्वेच्छया घने ॥१९३॥
 स चायमाश्रमो यत्र गोलवस्तापसस्तपः ।
 तपति स्वस्यसुः पुरीं लालयंल्लतिकामिव ॥१९४॥
 तथेत्युक्तं नृपो दध्यां तद्वचोमिमुदं दधत् ।

अथो कुलपतिं प्रेम्णा पृष्ट्वा प्रणतिपूर्वकम् ।
 श्वश्रुरत्नावलीपार्श्वे प्राणमत् प्रणयां नृपः ॥२४४॥
 तत्कृते तरङ्गणादेय स पद्मोत्तमतेचरः ।
 सद्धिमानं स्वर्धिमानप्रतिमानमसूययत् ॥२४५॥
 आपृच्छथ परित्यारं स्वं परीतः खंचरेर्नृपः ।
 आरुढोह विमानं तत् कुचेर इय पुण्यकम् ॥२४६॥
 पादौ कुलपतेस्तस्य क्षालयन्ती जलदंशोः ।
 पद्माऽपि क्षामयामास मातुलं मन्तुमात्मनः ॥२४७॥
 हे तात ! यो मयाऽकारी विघ्नस्तपसि तावके ।
 तदज्ञाया ममाशेषं क्षमस्यागः क्षमानिधे ! ॥२४८॥
 भूयो भूयः पतन्ती सा पद्मा तत्पदयोः पुरः ।
 तमापृच्छथ स्वसवित्रीसंनिधौ हृतमाययौ ॥२४९॥
 स्वयमुत्तलेतेषाहं हे मातः ! पालिता त्वया ।
 मन्दभाग्याऽहममये न ते प्रत्युपकारिणी ॥२५०॥
 एतेऽभिरामा आरामाः फलदाः सोदरा इव ।
 एता मृग्यो विमृग्यास्यो घयस्या इथ घत्सलाः ॥२५१॥
 संमृष्टा उदजा एते प्रसादा इव शर्मदाः ।
 एते च पादपाः क्लृप्तालघाला धालका इव ॥२५२॥
 पट्टकुलमिध स्वच्छं मृदुलं घल्कलं त्वदः ।
 कथमेकपदे मातरिदं मोक्षयाव्यहं समम् ॥२५३॥

(त्रिभिर्विशेषकम्)

सौवागांसीथ थाप्पाणि मुञ्चन्ती च मुहुर्मुहुः ।
 रुदती सुदती साऽथ न्यपतद् मातृपादयोः ॥२५४॥
 साऽथ माथाऽश्रुपूर्णास्या जगदे गद्गदस्वरम् ।
 एतसे ! ज्छायेव भूयात् त्वं स्वमर्तुः सहचारिणी ॥२५५॥
 सपत्नीष्यसापत्न्यं कुर्याः कार्यविचक्षणा ।
 तदपत्येषु प्रणयः कार्यः प्रणयिनि ! त्वया ॥२५६॥
 किञ्च सम्पादितानन्दा नन्दाख्याऽसौ सखी तव ।
 द्वितीयेव भवन्मूर्तिर्भूयात्तव सहगामिनी ॥२५७॥
 सर्वविज्ञानधिष्ण्या कुशला सर्वकर्मसु ।
 भयतीमनुगन्धस्ति तदिमामुररीकुरु ॥२५८॥
 एवं मात्रा प्रदत्ताभिः शिक्षाभिः सा विचक्षणा ।
 घन्यमन्या स्वमारमानं निरगाद् नन्दया युता ॥२५९॥

प्रशरदृशान्पूजांशी स्मेरास्तो सा शनैः शनैः ।

एवाधितं विमानं तमारोहद् गौरिवाञ्चलम् ॥२६०॥

विमानं तं समाकृदो मूर्तिमत्तमिवानिलम् ।

परपन्निलातलं भूपो धृताङ्गाद्रिमुपेयिवान् ॥२६१॥

अभिगम्य समायातं तत्रैव यज्ञराहुजम् ।

दौकतं दौकयामासुः सर्वे विद्याधराधिपाः ॥२६२॥

मत्या तस्य भुञ्जिष्यत्यमात्मनां भावि सर्वदा ।

उद्गद्भिषयो धेपयो राज्यमस्मै ददुर्नृपाः ॥२६३॥

नमद्विद्याधराधीशर्माहिसम्भृष्टपक्षः ।

सांघ तस्यो विषत्कालं तत्र भूषः सुखैकम् ॥२६४॥

अन्यदा म्यपुरे गन्तुं समाहाऽजनि भूभुजः ।

स्नेहो हि जन्मनो भूमेर्बलीयान् महतामपि ॥२६५॥

लापूष्णय खेचराधीशान् सामन्तान् भूरिभूभुजान् ।

अचालोद् ध्योममार्गेण यियासुः स्वपुरं प्रति ॥२६६॥

ध्योममार्गे पञ्चनगरत्नसारैर्धिनिर्मितः ।

विमानैर्विदधद् पालहेलिलीलोदयध्रमम् ॥२६७॥

प्यज्ञैर्धौतैर्विमानस्यैः शतचन्द्रभ्रमं सृजन् ।

बन्दिबालाहले कुर्वन् भ्रमं गर्भः पयोमुचः ॥२६८॥

खेचरीखेचरैर्ध्योमिनि विदधन् नगरभ्रमम् ।

सृजन् श्वेतातपत्रैः खे श्वेताऽऽजमरसोन्नमम् ॥२६९॥

पत्नीभिः सहितः श्याभिस्ताराभिरिव चन्द्रमाः ।

आययो म्यपुरि दमापोऽमरापत्यमिषाद्रिमिन् ॥२७०॥

(चतुर्भिः कलापकम्)

समेतमनया लक्ष्म्या समेतं भूभुजं निजम् ।

षोडश पौरा मुदं प्रापुः प्राप्तपुण्योदया इव ॥२७१॥

स्थजनाऽस्थजनानन्दाऽमानन्दोद्देदकारिणी ।

तदाहा भूर्ध्वैर्दधे पुष्पदामेघ मूर्धनि ॥२७२॥

खेचरीभिः समन्ताभिः क्रीडन्नुक्षेप धेनुभिः ।

मुयं पाति स्म भूर्मान्द्रः पाकशासनशासनः ॥२७३॥

इतध्यायुषसदनाधिकारी पुण्यो द्रतम् ।

आस्थानांस्थितमूर्धोशं प्राञ्जलिः प्रोचिवानिदम् ॥२७४॥

नाथ । स्वदृशंशालायामस्त्राणामविदधतम् ।

अजनि चक्ररत्नं दिक्चक्रं घातयद् शुता ॥२७५॥

भुवोरभुनर्पे तत् भुग्ना नेत्रोरिते सप्तः ।
 मुदामिष प्रतिष्ठानमनिय महीगति ॥ २३१ ॥
 विष्टराइयनृगायोगाःत्रागाःमुपेयिगान् ।
 प्रेभांगकं चकरत्नं चको रोमाःप्रकङ्कुक ॥२३१॥
 चकी चकं नमश्चके मन्नाउपशिताःप्रतिः ।
 शस्त्रं देवमिषारात्पं शत्रिवाणांमद्भिन्नाम् ॥२३२॥
 आदाय मृदुलं बान्दह्मं हस्तेन मृमुता ।
 उमृयं चकरत्ने तत् प्रतिविष्पमिषांगपम् ॥२३३॥
 स्नानासनं निषेदयोःशेभकं मृजक आदरात् ।
 सलिलैः स्नपयामास प्रतापमिय जहमम् ॥२३४॥
 चक्रमश्पट्यं कम्पूरीकःपूगगुरुमन्दनैः ।
 प्रायमेः पूजयामास पुष्पं मीरभ्यनासुरैः ॥२३५॥
 मङ्गलाम्यष्ट रजततन्मुलेरतुलेस्तत्र ।
 चके चक्रामतश्चकी जयध्रीणामियाङ्कुरान् ॥२३६॥
 गान्धर्षयिधिमाघाय तदमे पार्थिवाप्रणाः ।
 इतीमं स्तोत्रुमारमे चक्रं शुभमिधान्तिपत् ॥२३७॥
 त्वं जयाउण्डपट्खण्डजपरङ्गायतारक ! ।
 शशुद्धीनेत्रेनेत्राम्भ'पिषानाजयसूचक ! ॥२३८॥
 एषं विहिततद्भक्तिः कृत्या चाष्टादिकोत्सवम् ।
 स्नानपीठमलं चके चकी हंसः इषाम्बुजम् ॥२३९॥
 तैलेरभ्यङ्गय सषाङ्गे चूर्णैश्चोद्भृत्य चारुभिः ।
 यिमलैः सलिलैरेनं स्नपयामासुरङ्गनाः ॥२४०॥
 रेजुः काश्चिच्च वक्षोजैः स्पर्धिसुम्भाङ्कितोरसः ।
 पतत्तुल्या स्तनश्रीर्न इति धक्नुमिषोद्यताः ॥२४१॥
 रेजुः काश्चित् क्षिपन्त्यश्च पयः पार्थिधमूर्धनि ।
 प्रोत्तुङ्गे काञ्चनगिरेः शृङ्गे घनघटा इव ॥२४२॥
 रेजुः काश्चिच्च कनककलशाङ्कितमस्तकाः ।
 विमल्य इव लाषण्यमसंभादि । विप्रहे ॥२४३॥
 काश्चिच्च क्षालयामासुस्तत्कमौ रक्तिमाङ्कितौ ।
 सञ्जातालकधञ्जा उदृषर्तुमिष हस्तयोः ॥२४४॥
 काश्चिच्च चिन्निपुश्चञ्चुकटाक्षान् सलिलैः समम् ।
 स्नानभङ्गोऽम्भसः स्वाल्प्याद् मा भूवस्येति क स्यया ॥२४५॥
 एषं स विहितस्तानो रेजे राजशिरामणिः ।

शशिन्दुभिर्घण्टुलैर्नैर्नस्रैरिव मन्दरः ॥२९२०॥
 गङ्गकूलाञ्चलनासां निर्जलीकृतविमदः ।
 रम्यदधत् सिते यत्रे सूते इष सितांशुना ॥२९२०॥
 दिव्यदामधरो दिव्यध्वन्दनादिभिरार्चितः ।
 ललाटपट्टे तिलकं माङ्गल्यं कृतधानसौ ॥२९४०॥
 सीताङ्गुलिषु यलयं पाणी भूयलयेभ्यरः ।
 बभार भटमुष्यानां मुष्यमाभरणं ह्यदः ॥२९५॥
 सोऽथाद् मुक्तायली यक्षःस्पलमण्डनमादिमम् ।
 सुखेन्दोःदयाह्वयंशीर्षाग्धेरिव सुद्बुदान् ॥२९६॥
 मूशकः सूत्रयामास कटीसूत्रं कटीतटे ।
 अग्न्यन्तमुक्तादयादीं धेत्रिताहीशतां स्मरन् ॥२९७॥
 कुण्डले श्रयतः स्मृतं सकर्णं कर्णपर्णयोः ।
 प्रतापमुखाधिप्रस्तं सुखेन्दोरिव मण्डले ॥२९८॥
 नृकोटीरः स कोटीरं धर्ष्यस्पर्षमयं दधौ ।
 काङ्क्षनाच्चलचूलाग्रे हेलिदिव्यमिषोऽल्यणम् ॥२९९॥
 पुण्डरीकातपत्रं स एकं मूर्ध्नि दधार च ।
 एकातपत्रं मद्राग्न्यमिति जनान् विदधिय ॥३००॥
 उभ्रौख्यभिर्नृपच्छत्रं ध्यमादिन्दुसनाभिभिः ।
 मिलितैरद्वैतैः शारदोर्नरिवाद्रिराद् ॥३०१॥
 चामरैर्षोऽजितां रजे राज्ञा कुन्देन्दुसोदरैः ।
 निर्झरैः काशसंकाशैरिव क्षन्तिशिरामणि ॥३०२॥
 चामरप्रहणव्यमपाणिपण्याङ्गनाननैः ।
 माति स्म भूपतिस्ताम्यत्ताराभिरिव शीतगुः ॥३०३॥
 कथं सन्दानधाराभिर्गञ्जन्तं निम्ननिस्वनम् ।
 गच्छन्तं मन्द्या गत्या मूर्तिमन्तमिषाम्बुदम् ॥३०४॥
 रुत्तमशुम्भसंरम्भस्थिताशाननान्तं स्म ।
 मद्यारिक्षरद्वाराधोरणीधौतमूलम् ॥३०५॥
 तालवृन्तैरिवोत्तलैः कर्णतालैः प्रचारिभिः ।
 विनिवारयन्तं भ्रमरान् भ्रमतां दानविह्वलान् ॥३०६॥
 कालिन्दीजलतेलम्बकजलस्यामलच्छविम् ।
 गतं अहमतां मूर्त्यां शैलोऽथयमिषाञ्जनम् ॥३०७॥
 सिन्दुराक्तशिरःविण्डीजितपालाकमण्डलम् ।
 शुण्हादण्डपराभूतभुजगाधिपामिहम् ॥३०८॥

वृत्तान्तः सगोः ।

पुष्पाभिः सुमटाः शैभ्ये लक्ष्यन्ते पांशुदुर्दिने ॥३२५॥
 प्रपापैरेकपांजनमार्प्रमार्ते मज्जन् नृपः ।
 प्रापत् प्रमाप्रत. कूलंकपाकूलं स दक्षिणम् ॥३२६॥
 पारोणि पापणादेव नपा आददत्तस्तदा ।
 यद्युर्मदमिरेयते सा मून् स्तोत्रमदःपयः ॥३२७॥
 कादर्थं नद्वा भित्तर्भ्यगृह्यमाणजलाऽप्यगात् ।
 स्मार्ति साऽन्ताय तद्दृष्टिमानिर्नानयनाम्बुभिः ॥३२८॥
 एषं स्य. कूलिनीकूलेऽनुकूलगमनं मज्जन् ।
 मागधं तीपेमापय चकी चक्रानुगः क्रमात् ॥३२९॥
 दादरापांजनायामं मययोऽन्नमविस्तरम् ।
 तिम्यं स्वयीविदाहला पूर्वापाथोधिरोचसि ॥३३०॥
 पार्थिकः पृत्तयांस्तत्र बन्धुर्गं साधधारणिम् ।
 एकं च पापपागारमगारं पुण्यसम्पदम् ॥३३१॥
 एतादृशतपास्वत्त. अगनेपद्यदिलेपत्रः ।
 शैषधोपधममर्हान् (तंगद्वयविनाशकम्) ॥३३२॥
 पागधनोर्थोधिदेयं देयं खेतसि सस्मरन् ।
 कुशमंस्नारके तत्र चकी तदथा दिनप्रयम् ॥३३३॥
 शैषधाऽन्तेऽथ पापधागागद निर्गतयानसी ।
 यमोऽनुमुखतस्तूर्णं पूर्णंशौरिय मण्डलम् ॥३३४॥
 यणस्तम्भयताकाभिर्भासुरं वरविष्टम् ।
 नेभूतं च मृतं दिव्यशक्तिभिः शस्त्रजातिभिः । ३३५॥
 वेदुर्णोकाणसुमये चतुरभ्वं महारथी ।
 एमध्यास्त मयया विमानमिष पालकम् ॥३३६॥ (युग्म)
 पुष्करोपकृत्कारश्चस्तनम. कूले कूले ।
 एषुल्लोऽलकालकालाहलममाकुले ॥३३७॥
 दिव्य जलधौ नाभिर्धनं जलनिधेर्जलम् ।
 मय्याहत्त भूततां रधेन रधिनां वरः ॥३३८॥ (युग्म)
 अधिन्याहृतकोऽण्डः पाणिनाष्टस्य शिञ्जिनीम् ।
 अनुविधोहारमिष स दृष्टारमकारयत् ॥३३९॥
 पुष्कममिष रन्धाद् नोरन्ध्रौजा. क्षमापतिः ।
 रथेषुमिषुः स्वोयनामाहुं कृतवान् यतिः ॥३४०॥
 तीष्ठयस्वष्टया सुष्टया यानं यानानं नृपः ।
 यथात् प्रार्थयिभूपानां वज्रदण्डमिवोरसि ॥३४१॥

तृतीयः सर्गः ।

ज्ञानमिः सुमटाः सौम्ये लक्ष्यन्ते पांशुदुर्दिने ॥३२५॥
 पाण्डुरेकयोऽजनमार्गमां गे मज्जन् नृपः ।
 प्रापत् कामाप्रतः कूलं कपाकूलं स दक्षिणम् ॥३२६॥
 पार्ष्णि पायणादेव नद्या आददत् स्नदा ।
 वपुर्मुदमिरेयते मा मूर् स्तोत्रमदःपयः ॥३२७॥
 वादर्यं गङ्गा मितमैः स्युत्पमानजलाऽप्यगात् ।
 स्नानि साऽर्जाय तद्देरिमानिनां नयनाम्बुभिः ॥३२८॥
 यथं स्वः शूलिनीकूलेऽनुकूलगमनं मज्जन् ।
 मागधं तार्धमार्पय चक्री चक्रानुगः क्रमान् ॥३२९॥
 द्वादशयोजनायामं मययोऽजनविस्तरम् ।
 सैन्यं स्वयोऽपि दक्षी पूर्णपाधोधिरोपसि ॥३३०॥
 पार्थकिः कृतयोस्तत्र वन्धुर्गं तार्धधोरणिम् ।
 एकं च पौषधागागरमगारं पुण्यसम्पदाम् ॥३३१॥
 एताएमतपासायत्तः सगुनेपच्यविलेपनः ।
 पौषधोऽयधमप्रदोन् (संग्रहयधिनाशकम् ?) ॥३३२॥
 मागधतीर्थोधिदेवं देवं चेतसि सस्मरन् ।
 कुशलस्तारकं तत्र चक्री तस्थो दिनत्रयम् ॥३३३॥
 पौषधाऽतेऽथ पौषधागागट निर्गतयानसौ ।
 ध्वनांस्तुमुखतरनूर्णं पूर्णेशोरिय मण्डलम् ॥३३४॥
 षण्मन्मभयताकाभिर्नासुर परविष्टम् ।
 तंभूतं च भूतं दिव्यशक्तिभिः दायज्जातिभिः । ३३५॥
 तद्दूर्णाकाणसुभगं चतुरभ्वं महारथी ।
 एवमध्यास्त मघया विमानमिष पालकम् ॥३३६॥ (सुग्मम्)
 तुरङ्गमोऽप्यपूरुकारत्रस्तनक्रकूल कूलं ।
 वच्छललोलकालोलकालाहलममाकुले ॥३३७॥
 मविद्य जलर्था नाभिदहनं जलनिघेजलम् ।
 अभ्यगादत् भूमर्था रथेन रथिनां पर ॥३३८॥ (सुग्मम्)
 अधिन्याहृतकोदण्डः पाणिनाकृष्य शिञ्जिनीम् ।
 वनुर्विषां हारमिष स दह्वारमकारयत् ॥३३९॥
 भुजहममिष रन्धाद् नीरन्ध्राजाः क्षमापतिः ।
 नधेपुमिषुंक् स्वयनामाहुं कृमयान् यदिः ॥३४०॥
 तौष्ठवस्वष्टया मुष्टया धानं धाणासने नृपः ।
 यथात् प्रत्यधिभूयानां यज्ञदण्डमिषोरसि ॥३४१॥

आकर्णागतमाचकार्षं सायकं लोकनायकः ।
 किञ्चिद्वन्तुमनःपुद्गलस्यःश्रोत्रुमिषोद्यनः ॥३४२॥
 कर्मार्षं तादृगयदृषानस्थितं धीक्ष्य पयोनिधिः ।
 शुभ्रोभ मम सर्वस्यं हनुमिरियं उद्यनः ॥३४३॥
 सुरासुरोत्तगाधीशैरभ्यधिष्ठिगमन्यद्गम् ।
 पुद्गलानने बहिर्मध्ये तत्रैवायस्थितैरिव ॥३४४॥
 साक्षरमाशाकारकं सलेणमिय हेरिफम् ।
 बाणं मागधतीर्थेशं प्रयमुन्चद् महीपतिः ॥३४५॥
 पयनापूरितपुद्गलो घासुत्तमस्यविद्वह्रमः ।
 बाणः स दृश्ये गच्छन्नुत्पन्न इय पक्षिराट् ॥३४६॥
 घञ्जपाणेरिव घञो दण्डो दण्डधरादिव ।
 विद्युहण्ड इवाग्भोदात् कोपशक्तिर्मुनेरिव ॥३४७॥
 शूलपाणेरिव शूलं सौरं सौरधरादिव ।
 तत्कोदण्डादधोगच्छन्नशोभिष्टय सायकः ॥३४८॥ (यु
 अतिक्रामन् क्रमादप्य बाणां द्वादशयोजनीम् ।
 मागधेशसमाभूमौ हृदि घञ्जमियापतत् ॥३४९॥
 विद्युत्पात इवात्पातवृत्न् पृपत्कः पतन् पुटः ।
 सद्यो मागधतीर्थेशकाधाग्नीन्धनतामगात् ॥३५०॥
 पतितं पश्चिणं पृच्छ्यां ततो मागधतीर्थेराट् ।
 भोगीवात्मीयहन्तारं धीक्ष्य कोपपरोऽजनि ॥३५१॥
 छतान्तकार्मुकाकारभ्रुकुटीभङ्गमीपणः ।
 मागधेशसमाभूमौ हृदि घञ्जमियापतत् ॥३५२॥

(युग्म

यः कण्ठं चक्षुषोस्तीक्ष्णकुन्ताग्रं चिकीर्षति ।
 यः केसरैः केसरिणस्तालवृत्तं विधित्सति ॥३५४॥
 सुखामिलापुको यद्य संयमिनीं दिदक्षति ।
 मज्जनाय भुजाभ्यां यो घैतरणीं तित्तीर्षति ॥३५५॥
 अवघातस्यजीवः स चिक्षेपेनं शिलीमुखम् ।
 इति सुयन् स दष्टोष्ठसम्पुटं विष्टरं जहौ ॥३५६॥ (त्रिभिर्विशेषकम्)
 हस्तेन हस्तमास्फाल्य कोशात् कौक्षेयकं द्रुतम् ।
 जाकपेत् कर्दमाच्छुण्डादण्डं कुञ्जरराटिष ॥३५७॥
 तार्श्मेदघ कुपिते बाढं कुपितास्तत्पदातयः ।

स्वामिधैरिणि यः कोपाटोपोऽघात् स हि सेवकः ॥३५८॥

दुरधीधीसखस्तस्य धीरस्य शोषारणक्षणम् ।

माधं, जमाद् तं धाणं स्वामिकोधाग्निधारिदम् ॥३५९॥

पाषयामास स प्रीतिवर्णान् निर्वर्ण्य पत्रिणम् ।

स्वर्णबाहुरस्य खत्री त्वसः सेषां समीहते ॥३६०॥

आदाय तमिषुं मन्त्रो समागात् स्वामिनाऽन्तिकम् ।

बाणं च दशायामास क्रोधध्याधेरिषीपथम् ॥३६१॥

स्वर्णबाहुरस्य खत्री त्वस्सेषापूर्यकं विभो ! ।

त्वसः समीहते दण्डं तत् खं च प्रगुणीकुरु ॥३६२॥

धवणाद् मन्त्रिणो धाचो धीक्षणात् तस्य पत्रिणः ।

इषाय शान्तिं तत्कोपोऽह्वारराशिरिषाम्भसः ॥३६३॥

तदाहामिध तं बाणमादायोपायनान्वितः ।

संमत्य मागधाधीशश्चकिणं प्राञ्जलिर्जगौ ॥३६४॥

दिष्ट्या दृष्टोऽसि दृष्ट्याऽप्य मया त्वं जगतीपते ! ।

निशाङ्केशात्तशोकेन कोकेनेध नमोमणिः ॥३६५॥

भूपकोटीर ! काटीरमियाहां तव मूर्धनि ।

अतः परं घटिष्यामि भृत्यं मामुरीकुरु ॥३६६॥

दक्षधिवमर्पयामास मार्गणं तं च खक्रिणे ।

कोटीरं बुण्डले द्वे च स सर्वस्वमिषात्तमनः ॥३६७॥

जमाद् तदनुमहदंतयं प्राभृतं च तत् ।

राजा तं सममापिष्ट मापयाऽभृततुल्यया ॥३६८॥

नेत्रेय मागधाधीशं यशःस्तम्भमिध स्वकम् ।

संस्थाप्य विससर्जनं सैन्यं घागाद् महोशिता ॥३६९॥

अपस्त्य ततः स्थानाद् विहिताष्टमपारणः ।

खत्री खक्रे मागधेशोत्सवमष्टाहिकं तदा ॥३७०॥

ततो नमसि खलता खक्रेणार्चसनाभिना ।

धेत्रिलेवानुगतः स खक्यर्त्तो खवाल च ॥३७१॥

प्रत्यहं पथि गच्छंश्च प्रयाणैरकयोजनैः ।

धत्री वन्दामतीर्थं प्रत्यगाखकपृष्ठगः ॥३७२॥

पलाककोललयलीलयङ्गफलसङ्कुलं ।

रक्षिष्याम्भोधिपुलिने स स्वसैन्यं स्ववीविशत् ॥३७३॥

तत्राप्यष्टमभोगेय पीपथमतमाद्दे ।

पौषघान्ते रथारूढोऽम्भोधिमध्ये समागमत् ॥३७४॥

पूर्वैण विधिना चक्री धरदामसुरं प्रति ।
 प्राहिणोद् बाणमारमीयमिव सन्देशद्वारकम् ॥३७५॥
 शान्तिं जगाम तन्मन्पुराश्रुतैराशुगाक्षरैः ।
 दिव्यमन्त्राक्षरैः संपन् विषयेण इयोरगः ॥३७६॥
 धरदामामरः सोऽथ तमादाय शिलीमुखम् ।
 उपतस्थे महीनाथं दूताहूत इयानुगः ॥३७७॥
 प्रीत्यैवानाथनाथस्त्यमनाथेन मयाऽधुना ।
 दृष्टोऽस्यघाटताऽटभ्यां तापातैनेव भूयद्दः ॥३७८॥
 प्रादेयमिव सं बाणे मुक्त्वाऽस्याग्रे ददौ मुदा ।
 दिव्यमेकं कटोसूत्रं सूत्रमशोरियांशुभिः ॥३७९॥
 प्राभृतोक्तयानेव पुरस्ताच्चक्रिणः पुनः ।
 मुक्तारारिं पयोरारोः सार्धस्यमिव संहृतम् ॥३८०॥
 अनुमहाय जगाम तत्सार्धं तेन दौकितम् ।
 तत्रैव स्थापयामास तं सामन्तमिवारमनः ॥३८१॥
 मार्यते मुष्टिपुष्टारमा तत्रास्याद् धरदामपः ।
 पीतामृतमिव स्यामिप्रमादस्तुष्टिपुष्टिहृत् ॥३८२॥
 स्त्रजायारं समागत्य राजा विजयिनां धरा ।
 साधंमारमपीयारैर्विन्द्येऽष्टमपारणम् ॥३८३॥
 तत्रैव स्वार्थमर्थैरुद्योऽशक्तिकं जगदुरसयम् ।
 उद्दिश्य धरदामेशं चक्री चक्र महोरमयम् ॥३८४॥
 ततः प्रनाममुद्दिश्य चक्री चक्रानुगांश्चलत् ।
 प्रनोर्षीं प्रति प्राचानर्षीहृत्स्पुरियापरः ॥३८५॥
 रथर्चात्कारंमेदेन भुयमारोहयन् पथि ।
 दिनेः कतिपयैः प्राप ताम्भ्यं पश्चिमाश्रुधिम् ॥३८६॥
 पूर्वोऽश्रुत्तल्लिङ्गालनालिकंरथनाश्रुते ।
 मरुद्वरं कृतनाम्बूखवाङ्गोपहायकालिते ॥३८७॥
 निन्द्ये च निश्चक्रग्धात्वारं धारितरात्रया ।
 तत्र भूर्माश्रुतां मूरुयः पश्चिमाश्रुतिरोपथि ॥३८८॥ (सुप्रम
 प्रम्यन् तत्रानि निदिने दीःवर्षं गन्धयोःकमि ।
 अर्थां चक्रे प्रमाश्रुतो विदुषद् स्थानगोचरम् ॥३८९॥
 र्धं चक्रन्तं मर्दनाथा रथमारुह्य मान्धहम् ।
 अन्तरे पश्चिमाम्भोर्वि निम्बुपूर इवाश्रुताम् ॥३९०॥
 बाणं बाणसंज्ञे चक्रयवाणद्वया निघाये तः ।

द्रव्याक्षय इवैवाऽऽदिम प्रेषण्ये कारणीयते । ।
 तदादिश ममोशं किञ्चः किं कर्ताऽगदम् । ॥४१८॥
 शम्भालङ्कारशानि मूर्ध्निप्रामनानि च ।
 स मयः प्रद्वी न्यासीकृतानीपाणीयते ॥४१९॥
 प्रतिजमाह राजाऽपि तेनांपरीकृतं मुदा ।
 न्यामिप्रमग्रह हनित्रमुप हादानमादिमम् ॥४२०॥
 संमान्य विमसर्जनं गृहापागमिपतिपिम् ।
 तत्र चक्रे पारणांते शक्री श्राष्टाद्विकं महम् ॥४२१॥
 शकानुगोऽजलशक्री तमिध्राह्वां मुदां प्रति ।
 तस्तेना थायिशत् तत्र सार्धः सार्धपतेरिव ॥४२२॥
 नृपालः स्मरणीकृतकृतमालोऽष्टमं व्यधात् ।
 सोऽभ्यगादुपदापाणिद्व्यक्रिणं शक्तितामनः ॥४२३॥
 तमिध्रायाः कन्दराया द्वारं द्वाःस्थ इयास्म्यहम् ।
 सेषकं बालकमिष मां प्रशाधि घराधय । ॥४२४॥
 इत्युक्त्वा सोऽर्पयामास तस्मै पसुमतीभुजे ।
 युवतोऽग्नयान्यानि तिलकानि चतुर्दश ॥४२५॥
 स्त्रीरत्नोचितदिव्यध्वज्यत्थालङ्करणानि च ।
 तत्कोशाप्यक्ष इय स इयतत् पृथिवीभुजे ॥४२६॥
 तदादानेन संमान्य व्यसृजत् तमिलापतिः ।
 कृतमुक्तिश्च विदधेऽष्टाद्विकं स महोत्सवम् ॥४२७॥
 अधान्वेषुः समाह्वय चक्रवर्ती चमूपतिम् ।
 गुरुः शिष्यमिवैवं तमादिदेश प्रसन्नवाम् ॥४२८॥
 सिन्धुराट्सिन्धुवैताल्यपर्यन्तं सिन्धुनिष्कुटम् ।
 दक्षिणं चमरत्ननोत्तीर्यापगां यदीकुरु ॥४२९॥
 चमूपतिगुणोपेतश्चमूपतिरसौ द्रुतम् ।
 वामेव निदधे भूर्धित शासनं श्रितिशसिनः ॥४३०॥
 सामन्तसैन्यैः सहितः प्रतिविमैरियात्मनः ।
 शैषेयकं दधत् फण्ठे जयश्रीदोर्लतामिष ॥४३१॥
 विध्राणो हृद्ये हारं शौर्यपुञ्जमिषामलम् ।
 मौलौ मौलि दधानश्च प्रसादमिष चक्रिणः ॥४३२॥
 निपह्नी ह्रीं दधत् पृष्ठं स्वदीर्घण्डाविवोद्गटी ।
 विभ्रञ्चापमधिर्न्यं च यकीकृतमिषाशनिम् ॥४३३॥
 महादण्डधरो दण्डपतिर्दोर्दण्डचण्डिमा ।

दधानामोष्ठविभ्ये च विन्धीविभ्ये इयारणे ॥४७३॥

यथाहम्यस्तरत्नालङ्कारां रदासनीमिव ।

रम्यां सुगतुरस्त्रीणां सौभाग्यैरिव निर्मिताम् ॥४७४॥

अगण्यपुण्यलाघण्यां कन्यां स्त्रीरत्नमङ्गताम् ।

तेऽद्यास्मै प्राभृतीचक्रुः सर्वस्यमिव सन्निवृतम् ॥४७५॥

(वश्मिः कुलकम्)

अथाम्यदपि रत्नादि दौकितं खेचरेभ्यरेः ।

तदादात् सर्वमूर्वाशुद्धिर्हं चकिश्रियामिव ॥४७६॥

विदुर्ज्येतांस्ततश्चक्रयन्नु अकं प्राप जादृयीम् ।

सेनां न्ययीविशत् तस्याः कूले कोमलवानुके ॥४७७॥

सेनान्याऽसाधयत् सोऽथ तस्या उत्तरनिष्कुटम् ।

गङ्गादेव्यपि सच्चक्रे चक्रिणं सिन्धुयद् मुदा ॥४७८॥

व्याघ्रोऽथ ततश्चक्रमनुगच्छन् क्षितीशिता ।

खण्डप्रपाताहां गुहां मृगेंद्र इव लब्धवान् ॥४७९॥

तदीयाम्यर्णसंन्यस्तसैन्यो यस्सुमतीपतिः ।

आराधयन् नाट्यमालदेवमष्टममक्तमाग् ॥४८०॥

स चागादुपदापाणिश्चक्रयादात् तां स्वकामिव ।

सत्कृत्य विससर्जनं स्वयं च कृतपारणः ॥४८१॥

निदेशादथ भूमर्तुः पूर्ववत् पृत्तनापतिः ।

स्वएहस्येव गुहायाः कपाटाबुदघाटयत् ॥४८२॥

उद्घाटितकपाटां तां पूर्ववद् भूपपुङ्गवः ।

गुहामुल्लङ्घयामास केसरीय धनस्थलीम् ॥४८३॥

निवेश्य सेनां जाह्नव्याः पुलिने पश्चिमे ततः ।

निधीन् नथ समुद्दिद्य चक्री चक्रेऽष्टमं तपः ॥४८४॥

पीपधान्ते क्षमाजानिमभ्यगुर्निधयो नव ।

गुह्यकानां सहस्रेणाधिष्ठितास्ते पृथक् पृथक् ॥४८५॥

नैसर्पः पाण्डुकश्चैव पिङ्गलः सर्वरत्नकः ।

महापद्म-काल-महाकाल-माणव-शङ्खकाः ॥४८६॥

उच्चविस्तारदैर्घ्येऽष्टनवद्वादशयोजनाः ।

ते समाः काञ्चनाद्याष्ट चक्रोपरि प्रतिष्ठिताः ॥४८७॥

चक्रचन्द्रार्कचिह्नाश्च सम्पूर्णा रत्नराशिभिः ।

वर्षधैर्यमणिजैः कपाटैः पिहिताननाः ॥४८८॥

तदधिष्ठायका देवाः स्वेषामेषामिधामिधाः ।

नवभिर्निधिभिर्युक्तो मञ्जूपाभिरिष धियाम् ।
 स्वांशैरिष महारत्नैश्चतुर्दशभिरन्वितः ॥५०६॥
 ऊढानां यौवनारूढप्रौढनृपाङ्गजन्मनाम् ।
 द्वात्रिंशता सहस्रैश्च परितोऽप्सरसामिव ॥५०७॥
 प्रतिच्छन्दैरिवैतासां लावण्यागण्यसंपदाम् ।
 तावतीभिर्देशलोककन्याभिः परिवारितः ॥५०८॥
 द्वात्रिंशता सहस्रैश्च भूभुजां सद्भुजौजसाम् ।
 शोभितः स्वकदोदण्डकल्पवल्लीफलैरिष ॥५०९॥
 घनुरशीत्या लक्षैश्च सप्तिस्यन्दनदन्तिनाम् ।
 योधानां पन्नवत्या च कोटिभिः परितो वृतः ॥५१०॥
 अनुषाणमिव पुङ्खोऽनुचक्रं चक्रिचन्द्रमाः ।
 सृजन् जगत् सैन्यमयं च बालप्रबलैर्बलैः ॥५११॥ (नवभिः कुलका
 वाजिवक्त्रगलत्स्फारफेनस्थासकर्मैकिकैः ।
 वितन्यानो धनस्थलीं ताम्रपर्णीसुतामिव ॥५१२॥
 द्वेषां सङ्घर्षं कुर्वन्निः किशोरैर्मृदुकेसरैः ।
 अरण्यानीं विदधानो मन्दुरामिष सुन्दराम् ॥५१३॥
 मिल्लीहल्लीसकोल्लासहल्लेखील्लितेक्षणम् ।
 कुर्वन् धनं निजैः सैन्यैः पुरन्दरपुरोपमम् ॥५१४॥
 पूरयन् रोदसीरुध्रं नीरुध्रैः सैन्यपांशुभिः ।
 सृजन्निष नमोऽधोऽन्यदन्तरालेऽन्तरिक्षकम् ॥ ५१५ ॥
 पुरप्रामाकरद्रेणमुखमुष्पमहीभुजाम् ।
 फलावलीमिव द्रुणामायच्छन्नुपदां पथि ॥ ५१६ ॥
 अम्भोषाह इत्वाम्भोभिः सुखयन् जनतां धुनैः ।
 स्यां पुरीं स्वपुरीरस्यां प्राप पृथ्वीपुरन्दरः ॥५१७॥ (पद्मिः कुलका
 नियेदय च तदभ्यर्णं स्वसेनां तत्सुतामिव ।
 तदधिष्ठायकं देवं ध्यात्वा चक्रेऽष्टमं नृपः ॥ ५१८ ॥
 ध्यायतेऽथ यदां तस्मिन् देवलोकशिरोमणिः ।
 दिशैर्मांग्यैर्भ्याम्भो मूर्तिः कल्पवल्लीफलैरिष ॥५१९॥
 प्रथरे स्यपुरे स्याद्विस्फूर्तित्रिवृशालये ।
 प्राधिशान् पृथिवीपालः यौराणां जनयन् मुदम् ॥५२०॥
 राजद्वारं यवार्थं कैलासमिव यक्षराट् ।
 कारिणघोसताराणु गिरिगृह्णारिषमराट् ॥५२१॥
 सेनानीप्रमुखं राजा लोकं लोकपुरन्दरः ।

सानुवृत्तं विमलरजोपयामास्ते प्राप्नुवन्ति ॥५२२॥
 कामपानोपपत्तीभिः पत्नीमिवताभिरभिवृतः ।
 प्राणादेः प्राविशद्भूयः कृपः सापुण्यपापसाम् ॥५२३॥
 विषंघोषं विषंघं दिव्यमादृशं नयनंघः ।
 भोगाननुभूयतः भूमतां स्वर्लोकादाहृतानिव ॥५२४॥
 अथ ते ज्ञापयामासुर्नरामरत्नमञ्जराः ।
 क्यामिभरथं विजयव्यास्य चट्खण्डानामभूर्धिसु ॥५२५॥
 सप्तोऽभिवेचयते वसुं पुण्यते द्वादशाब्धिकः ।
 अविनिश्चयितमरुचये लक्ष्य प्रतिपद्यमान् ॥५२६॥
 ते द्वादशदिनीनाद्यद्दिनीभ्यश्चाहर्नर्जतः ।
 मन्त्रपूर्वभ्यपिभ्रुकर्मं मेढमिव पारिदाः ५२७॥
 निपुंसांशोऽस्येवै तस्मिन् पट्खण्डायः निमण्डनः ।
 सप्तोऽह्नयत्प्रायश्चित्तकारानुक्रमहलः ॥५२८॥
 ततोऽपि सौधमाहटो भुञ्जन पेषयिकं सुखम् ।
 जनेषोर्वापरात् शोणापातयोः वासयोपमः ॥५२९॥
 दष्टध्वजमनिदस्यं सप्तानामानि भुञ्जत ।
 पक्षेन्द्रियाणि चर्याति वभूयुः सत्यवेदमनि ॥५३०॥
 मणिद्य काकिणो घर्मं नयापि हि पुनामयः ।
 सुकस्यां च मोक्तिकानोव राज्ञः श्रीघाम्नि जसिं ॥५३१॥
 पुणेयाः पूजनानाथो वार्धकिप्रहनायकः ।
 स्वपूरीमानिरसनानि चर्यायंपि हि जसिरे ॥५३२॥
 वेताह्यमभूतो मूलेऽभूतो वने ह्यद्विषो ।
 श्रेयंस्पृष्टरधेण्यां श्रोत्रतमुदपादि य ॥५३३॥
 विपशकुलकाकारिदणकोशं भानुमानिव ।
 स नयकारदृक्श्रेणे पार्यणेन्दुरिव व्यभात् ॥५३४॥
 शोणोऽशोणापतो पानि भापृतां च नमःस्थलीम् ।
 पनलेजःपराभूतः परा कोपि न दिद्युते ॥५३५॥
 पट्खण्डाखण्डविजयविजयोदधितम्मवे ।
 न येह किमप्ययशो मृगाह्नुं मृगतामगात् ॥५३६॥
 अथाभ्वेतु र्वेतापीशाऽधिकुटः सौधमूर्धनि ।
 नाकिनाऽनकशोऽपदयत् कुर्वतां समनागमम् ॥५३७॥
 तद्वै प्रतिदारेणानुगो दृतां मुदामिव ।
 यनपः ६।मापालं समागाद्भ्रिताऽजलिः ॥५३८॥

प्राचिवाश्च वचोऽमन्तानन्दकन्दाङ्कगम्बुदम ।
 नन्द नन्द चिरं नन्द दिष्ट्या स्वधम विभो ॥३३॥
 इवाद्य भवदुद्याने पद्मपण्डितमिवाशुमान
 अलं चक्रं जगन्नार्थं जिनोऽमरनमस्विन ॥३४॥
 श्रुत्वेति वचन तस्याश्चन्द्रामाश्चरन्वुम्
 सार्धं द्वादश कोट्यंता तस्मै श्मापो धितानेषानि ॥३५॥
 विस्मृत्येन व्यथाश्चिन्तामिन्ध यस्मृमतीपति ।
 धन्यास्ते कृतपुण्यास्ते यथा इगान्वरा जिन ॥३६॥
 नार्थैर्नाकिमनुष्य णा वन्दनया च साधनी ।
 यत्र चूडामणायन्त नार्थेणपदपाशव ॥३७॥
 धिचिन्त्यति सुमान्वायमानत लाङ्कनासन
 भूमिलन्मोर्लिरिति च हन्त नुष्टव नुष्टिनाग ॥३८॥
 मुक्तिसामन्तिनीमंगारऽस्मगतचतमे
 जगज्जीवातुसदृशे नमो जगवतऽन्ते ॥३९॥
 स्तुर्ध्वं भावसदर्भभावित्वा भूमिवासव
 सज्जीवितचमूचक्रोऽहन्त वन्धितुमभयग न ॥४०॥
 तिभ्यातेऽप्याहंतश्चिद्र मानादिव मुमु दुर्गा
 उत्ततार भ्रितियाता सिन्धुरम्ब- रतऽन्त ॥४१॥
 उशामिर्मांलिचामरोपानद्मुष्य च पञ्च र
 राजचिह्नं मुमांचासौ साक्षान्निर्वाणितऽन्त ॥४२॥
 परीय परितोऽहन्तं नत्वाऽक्षिण्या च भान
 न्यपदत् पर्पदि क्षोणीशक्र शक्र इवापर ॥४३॥
 भगवानपि संसारपारावारतरीनिभाम ।
 प्रीरेभे जगदानन्ददायिनीं देवानामिति ॥४४॥
 सदा प्ररिभ्रहप्रस्ताः संसारापारगहुर
 मन्नन्ति प्राजिनोऽम्भोषो कण्ठास्त्रिर्दशाना ॥४५॥
 तन्मुमुक्षा मुमुक्षुणामिष येषां जगराणाम् ।
 उर्ध्वायन्ते भवाग्नाधिरेने वृष्टा इव रज्जुमि ॥४६॥
 इत्यहं देशकानीरघैः तमूच्छीमसो नृपः ।
 कल्पयामास मैमैर्ष्यं कैचल्यकमलोचितम् ॥४७॥
 नीर्यष्ट्यादृशायां जे घमनो धमरानिष ।
 इत्य धियेव निभ्याय तैः पुत्रमवान् तुगान् ॥४८॥
 भरदवाज भये पूर्वैः काप्यमी अमरा मया ।

इतिहासोऽप्यत्रोऽस्मात्प्राप्ति न पूर्वजाम् ॥५५५॥
 अतो नाटकमुत्पद्येति कामयन् तुष्टिरामनः ।
 वःहृष्यानेरिष्यातां च निमग्नस्याम्बुधेर्जले ॥५५६॥
 समस्तमुखविष्कारोत्समाऽप्येह च चकिता ।
 न मेऽभूत् तुष्टितेऽप्याम्बोधेरिव पयःप्रधा ॥५५७॥
 प्रशमानन्दलदितं साधुधर्मं विनाऽप्य सा ।
 न तुष्टिः शिवस्य तुष्टिभूमेष जलधिं विना ॥५५८॥
 स्यायेति घटवोनाथरत्नोपेनाथमुदाहरत् ।
 तपस्यादानतः श्यामिन् ! प्रसीद मयि किंचित् ॥५५९॥
 ज्ञानसदस्ययोराशिरभ्यधाद् भगवानपि ।
 यथानुसं महाभाग ! मार्गरेथ मनोरथः ॥५६०॥
 ययं निशम्यानुज्ञाप्य चकिताह धर्मचक्रिणम् ।
 विगापयानिजं धाम जगाम जनतापृतः ॥५६१॥
 धर्मधर्मस्थितं राज्यनीतिनिर्णोदाभीष्टकः ।
 निदधे मनयं राजा सरोज्जरज्जनाकर ॥५६२॥
 संशोष्य सखलमन्तपुटं पौरान् परानपि ।
 अगादुपजितं भूय उपकूपमिषाभ्यगः ॥५६३॥
 पटे निरुष्टपांशुमिष त्यक्त्वा साम्राज्यसंपदः ।
 अर्द्धाञ्चकार धर्मस्य साम्राज्यं राजकुञ्जरेः ॥५६४॥
 तुगासुरनराधीराः सेवितादिप्रसरोरुहः ।
 ननाऽभ्यत्र वासुरिष व्यहाद् भगवानपि ॥५६५॥
 व्यधाद् यतिरेव राजर्षिर्द्वेषोऽहययन्त्रणम् ।
 पुर्याचीणोऽक्षुहृष्टलाघवप्रायश्चित्तं दिशश्चिष्य ॥५६६॥
 नोऽभूत् पट्टदायजीयानां पट्टखण्डानामिष प्रभुः ।
 त्रिविधस्य समर्थेषु गुणैः नव ब्रह्मणः ॥५६७॥
 रत्नोप्यिष्य चतुर्दशस्यपि प्राणिविभक्तिषु ।
 यतिरत्नो व्यधाद् यत्नं निरुत्तरमनासुरः ॥५६८॥
 मद्भूषणैरिषोऽथतगुणैर्घञ्जितो भूताम् ।
 जग्राह यपुषः सारं विज्जयस्येय संयमी ॥५६९॥
 ज्ञानाभ्यासपरः सोऽग्राद् गीतार्थत्वमनुत्तरम् ।
 सर्वप्रापि हि मुख्यार्थं सुधापं पुष्पशालिनाम् ॥५७०॥
 आत्मपारमिषायदयं भोग्यमज्जयेति स्म च ।
 स कामं तीर्थकृत्याम विहात्या स्थानकैरिति ॥५७१॥

तत्र चाहं प्रतिमानामहंतां च यददंशम् ।
 स्तुतिधाशातनारोघः स्थानकं प्रथमं हि तत् ॥ ५७२ ॥
 सिद्धस्थानेषु सिद्धानामुत्सवेषु नैवेद्यैः ।
 यद्य सिद्धगुणांशारसंस्तवस्तद् द्वितीयकम् ॥ ५७३ ॥
 यिनेयवालकग्लानमुनीनां प्रतिपत्तितः ।
 प्रयचनस्य चौप्रत्याद् यात्सल्याश्च तृतीयकम् ॥ ५७४ ॥
 प्राञ्जलीभूय वसनाशनीयघादिद्वीकनम् ।
 श्रीगुरुणां गुरुणां यत् तुर्यं तत्स्थानकं स्मृतम् ॥ ५७५ ॥
 गणान्तर्यासिनां विंशत्पदपर्यायज्यायसाम् ।
 स्थविराणां च या स्थिरोपास्तिस्तत् पञ्चमं मतम् ॥ ५७६ ॥
 व्यपेक्षयाऽर्थाश्रुतयोः स्वतः श्रुतयतां बहु ।
 शुश्रूषया भवेत् पष्ठमश्रयत्त्रादिदानतः ॥ ५७७ ॥
 अविधान्ततपःकर्मकर्मठानां तपस्थिनाम् ।
 यात्सल्यतः परिचर्याचरणं तच्च सप्तमम् ॥ ५७८ ॥
 सदैव द्वादशाङ्गारव्ये श्रुते प्रश्नानुचिन्तनैः ।
 शानोपयोगसूत्रार्थी तपयोगस्तदष्टमम् ॥ ५७९ ॥
 शङ्खादिदोषनिर्मुक्तं स्थिर्यादिगुणभूषणम् ।
 नयमं दर्शनं सम्यक् शमादिलक्षणात्मकम् ॥ ५८० ॥
 चतुर्था ज्ञानदर्शनचारित्रपरिचर्याया ।
 दशमं विनयः कर्मक्लेशनाशनिवन्धनम् ॥ ५८१ ॥
 इच्छादिदशधासामाचर्याचरणकर्मणि ।
 परिहारोऽतिचाराणां स्थानमेकादशं स्मृतम् ॥ ५८२ ॥
 मूलोत्तरगुणेष्वेव हिंसाप्रादिसीमसु ।
 उद्यमो निरतिचारो द्वादशं स्थानकं हि तत् ॥ ५८३ ॥
 दुर्भ्यान्परिहारेण यच्छुभघ्यानधारणम् ।
 शणे लवे मनःप्रोत्थै स्थानकं तत् त्रयोदशम् ॥ ५८४ ॥
 शरीरमनसोर्वाधारहितं च निरन्तरम् ।
 यत्तपः कर्म शकत्या तत् स्थानकं स्याद्यत्तुर्दशम् ॥ ५८५ ॥
 दानं निदानमानन्दधियामप्रादि यन्मुनी ।
 याहमनोषपुषां शुद्धया तत् पञ्चदशसंज्ञकम् ॥ ५८६ ॥
 यैवावृत्त्यधिषी प्रीडा प्रौढिभक्तादिभिर्भृशम् ।
 आचार्यादिदशानां या षोडशं स्थानमीरितम् ॥ ५८७ ॥
 संघापायापनयनोपायप्रहृतपाऽनिशम् ।

तृतीयः सर्गः ।

रत्नाधिपन्नसो घाटं श्यात् तत् सादरीं पुनः ॥५८८॥
 जपूर्ववो वृत्ताद्येवोद्यमयोःपि यन्नतः ।
 अर्धमिदं यदादानं तदद्यादनामुप्यते ॥५८९॥
 इदया घट्टया दीवया निर्येदेकनिराकृतम् ।
 रत्नानो यः धुन्यन्नेन स्थानमेकैकविनाकम् ॥५९०॥
 पर्वोत्तिष्ठेयकज्योतिर्विद्यायाद्भुतारिभिः ।
 उद्गायना शासनस्य नद्विरनिगमं मतम् ॥५९१॥
 स्वादेकमपि यत् तौर्यकरकर्मनिबन्धनम् ।
 न्यामं नैदुःखदृग् महारसायनमिषाक्रिनाम् ॥५९२॥
 नर्वैः सयामनाऽमीभिः श्यामिना स्वर्णवाहुना ।
 अर्जितं लोचक्याम कामं दार्भिककारणम् ॥५९३॥
 आश्रया गुणपादानां धैर्यपूर्वात् पुरंधरः ।
 केसरीय स एकाकी ध्यदृग् मुनिबुद्धर ॥५९४॥
 पिदरघ्न्यदा क्षोणी क्षीरक्षोणीचरान्तिके ।
 षोडशात् क्षीरयणारण्यं राजधानीमिषान्तकी ॥५९५॥
 त्त्रारण्यमदादितैः सिद्धार्थैः स्वार्थैर्भूते ।
 दम्भोलिनेष घटितः षोडश्यात् प्रतिमया स्थितः ॥५९६॥
 एतः सुरङ्गजीवः स निर्गतः सप्तमभितः ।
 कुरामाऽमून् तत्र सिद्धो याने प्रेतपतंरिष ॥५९७॥
 विज्ञानो यदने गुण्टा दार्दण्डमिष शासनम् ।
 वासयन् स्वापदान् भूरीन् कृतागत एव मूर्धिमान् ॥५९८॥
 बदिर्निस्वारयन् जिह्वां दुरिकां यमराट्टिय ।
 भूयामभ्यस्थितोक्ततपनीयविलोचन ॥५९९॥
 भुयमाभ्याज्य लाङ्गलं मूर्ध्नि दालमिषायदन् ।
 प्रसारयन् मुखं वृष्टाङ्कुरं कूपमिषायपरम् ॥६००॥
 र्धेडाक्षोभपरिक्षीणक्षोभितानेकबुद्धरः ।
 कुलिशाकारनाजरधेर्लोभिन्नेमबुद्धमभूः ॥६०१॥
 केनरधेणिभिः क्षोणीवीठमाण्ड्याटयन् मुहुः ।
 आययो मृगराजः स मुनिराजोऽस्ति यत्र सः ॥६०२॥
 (पद्यमिः)
 सुदृश्वेदारवः कण्ठीरवः सुतक्षामपुञ्जिकः ।
 विषदुपलुपोहासदशाऽपदयत् तपस्विनम् ॥६०३॥
 र्धे मञ्जाननः प्रेक्ष्य कुर्वाण्पुरो भयंस्तदा ।

अवाधिष्ट पुराभ्यस्तमसम्कारिनेभ्रणः ॥६०४॥
 पुच्छाच्छोटीच्छच्छच्छच्छलाद् रगांश्च रोदसी ।
 सरन्ध्रा तन्मुनेरास्यां नीरन्ध्राऽपि तदाऽभयन् ॥६०५॥
 तस्य पादप्रहारार्चिष्याकुला घमुभस्यपि ।
 दिग्दन्तिनां तद्दुत्पातमाचिष्यासुरियाचलन् ॥६०६॥
 सटाच्छोटाद् दन्तिनीनामकाले सृणन्नं प्रकृत् ।
 गिरीन् श्वेडाप्रनिध्वानैः सृजन् द्रुःशब्दनिर्मरान् ॥६०७॥
 प्रादुर्भवत्पूर्वक्रोपाटोपपाटन्वितेभ्रणः ।
 हर्षश्रो मिश्रुहर्षं संनिकर्षमुपयिवान् ॥६०८॥ (युग्मम्)
 त शश्रुमिष मन्वानः क्षुद्रात्मा क्रोधदुर्धरः ।
 सिंहाऽसौ सिद्धतालेन मुनिर्सिद्धममारयत् ॥६०९॥ (७)
 तत्प्रहारोत्थितामथ व्यथां निर्घ्न्यपुङ्गवः ।
 कर्ममर्मप्रणच्छेदक्षारक्षेपमिवाविदत् ॥६१०॥
 धर्मध्यानरतो ध्यानात् साधुधुर्यस्तयोप्रया ।
 अर्त्या न चालितः स्वैर्यात् सुमेदरिव वात्यया ॥६११॥
 दध्यौ स भगवान् स्वर्णशङ्खः साधुपुरन्दरः ।
 सुहृदोव मृगेन्द्रेऽस्मिन् स्निहा रे जीव ! निर्भरम् ॥६१२॥
 जीवित्वाऽपि चिरञ्जीव ! कार्यः कर्मक्षयस्त्वया ।
 तत्कारणमभूदेष तस्माद् वन्धोरपि प्रियः ॥६१३॥
 रे जीव ! मृगराजेऽस्मिन् मा त्वं रोषो श्रुथा कृषाः ।
 नृणां पुराकृतं कर्म निदानं सुखदुःखयोः ॥६१४॥
 अमुं मन्यस्व रे जीव ! मृगेन्द्रमुपकारिणम् ।
 धृतसौष्टवमर्यादानिश्चयोऽभूदतस्तव ॥६१५॥
 एवं सिंहे तथान्येषु प्राणिषु धृतमानसः ।
 मैश्रोभावमसौ भेजे धर्मवह्नीफलोदयम् ॥६१६॥
 अदंतां चापि सिद्धानां सुमुशूणां च स्ताक्षिकम् ।
 सम्यगालोचयामास दुष्कृतान्येष मंत्रमी ॥६१७॥
 कृताहारपरिहारो मुनिः पण्डितमृत्मुना ।
 विपद्य दशमं कल्पमगादस्वल्पसंपदम् ॥६१८॥
 महाप्रभो महात्मा स विमानेऽत्र महाप्रभे ।
 विशत्यध्यायुरमरशिरोमणिरभूत् सुरः ॥६१९॥
 भुञ्जन् भूयस्तरं कायचेतसां कचिनां सुखम् ।
 समयान् गमयामास स तत्र त्रिदशोत्तमः ॥६२०॥

सिंहाऽपि द्विषधैरेयः पर्यटघटघोतटे ।
 संजङ्गे बहुशः सत्त्वान् संहार इय निर्देयः ॥६२२॥
 संहत्यानेकशः सत्त्वान् पारीन्द्रः पापपूरितः ।
 यिपद्य भवन्नमदन्नप्यद्यं तुयमुपेयिषान् ॥६२२॥
 शीतोष्णयातनास्तत्रोपभुज्य बहुशधिरम् ।
 उद्ध्यते हरिर्जीवधनुर्धनरकादथ ॥६२३॥
 तिर्यग्योनावनेकांश्च स ज्ञान्त्वा दुःखिनो भवान् ।
 कापि शास्त्रापुटे दुस्थद्विजातेरात्मभूरभूत् ॥६२४॥
 स्वर्णबाहुयतेरात्मा प्राप्यास्नत्वमुत्तमम् ।
 तैस्तेनैवभोगैरभूत् सुखस्यैकनिधानम् ॥६२५॥
 गान्धर्वाणकलाकेलिविज्ञगान्धर्वधोरणेः ।
 भ्योर्नरप्रोणात् नावी कर्णो कर्णरसायनः ॥६२६॥
 अग्निर्विधिविधुष्पीर्धनुर्मिफलाभिः सुगन्धिमिः ।
 कण्ठन्यस्ताभिरस्वप्नः पुष्पकाल इयाशुभत् ॥६२७॥
 दारकैयूरकोटीरपादुकाकुण्डलादिभिः ।
 मण्डितं तद्भूपुरमाद् भूयणैर्लक्षणैरिव ॥६२८॥
 विमानदीर्घिकोद्यानसरसीताण्डयादियु ।
 प्रापतुः फलमात्मीयं नियुक्ते तद्विलोचनं ॥६२९॥
 दिर्घैराहारसम्भारैरोदात्तस्मृतिकारिभिः ।
 प्रोणाति स्माऽद्विजिह्वः स जिह्वां वल्लभमिधामृतैः ॥६३०॥
 कदाचित् कल्पगा अर्हत्प्रतिमाः प्रथपूजयत् ।
 सुमनाः सुमनोमुख्यः सुमनःअग्निभरादरात् ॥६३१॥
 कदाचित् स्वर्णशिलाद्रिशेलेष्वालर्च चारुभिः ।
 चन्द्रनाडीधिरं जैनीः शाश्वतीः प्रतिमा मुदा ॥६३२॥
 नन्दीश्वरादिर्द्वीपेषु कदाऽप्यानन्दमेदुरः ।
 चक्रैऽर्हत्प्रतिमापूजां द्वारिशाद्बद्धनाटकैः ॥६३३॥
 इति धर्मरतः शर्मभोगान् भुञ्जन्नेकशः ।
 भूयांसमपि कालं सांऽनैपीहृशमिधामरः ॥६३४॥
 धीस्वर्णबाहुनरकुञ्जराजराजो
 धीप्राणतत्रिदिये देविबिलासशाली ।
 पात्रेयचाहचरिते द्विभवाभिरामः
 सर्गः समाप्तिमगमत् सुगमस्मृतीयः ॥३३५॥

इति श्रीतपागच्छाधिराजमहाराकसाव्यमौमथीहीरविजयसूरिश्रीविजय
 यसेनसूरिराज्ये समस्तसुविहितायतंसपण्डितकोटीकोटीरही-
 रपं० श्रीकमलविजयगणेशिव्यभुजिष्यगपं० हेमविजयगणि-
 धिरचते श्रीपार्श्वनाथचरिते तृतीयः सर्गः समाप्तः ॥३॥

अर्हम् ।

अथ चतुर्थः सर्गः

अथात्र जम्बूद्वीपेऽस्ति क्षेत्रं भरतसंघकम् ।
 जम्बूद्वीपस्य दक्षिणमेदिनीमुखमण्डनम् ॥१॥
 तरसेतुनेय धैतालयपर्वतेन द्विधाकृतम् ।
 सस्यापसस्ययोर्भेदे तत्र खण्डत्रयं प्रथम् । २॥
 घमांघर्मविशामार्यजगानां यत्र संस्थितिः ।
 आर्यदेशाः सार्धपञ्चविंशतिस्तत्र तद्यथा ॥३॥
 मगधाहो राजगृहमज्ञाक्षम्पापुरी पुनः ।
 बद्गाहस्ताघ्नलिप्ता कालिङ्गाः काञ्चनं पुरम् ॥४॥
 साकेताः कौशला काशीदेशा वाराणसी पुरी ।
 कम्पिला पूष्य पञ्चाला अहिच्छत्रा च जाङ्गलाः ॥५॥
 द्वारायती च सौराष्ट्रा विदेहा मिथिला पुरी ।
 वत्सदेशा च कौशाभी मलया मदिलं पुरम् ॥६॥
 कोटियर्षपुरं श्याटा विराटा वत्सपूः पुनः ।
 यान्तीः सिन्धुसौशीरा धायस्तीपूः कुणालकाः ॥७॥
 मथुरापूः सुरसेनाः पापाभूभेङ्गीयाः पुनः ।
 मृत्ता मासपुरी येथा पुरी शुक्तिमती तथा ॥८॥
 अज्ज्यापुगी च यदनापुरी भ्येनविका तथा ।
 अर्धं बतकदेशानामार्यमार्यदोऽरितम् ॥९॥
 अहंस्तध्रकिणधार्यचक्रिणः मोरधारिणः ।
 उत्पद्यन्ते येषु पद्माकरंष्यथ सितच्छदाः ॥१०॥
 ममम्नादुर्बरोर्वोऽहं देशे देशशिरोमणौ ।
 दूष्काल इत्यमो वर्षाः शिघ्राऽपि धुतिगोचराः ॥११॥
 काशिदेशशिरोमण्यमर्षी वाराणसी पुरी ।
 मथुरावर्षे रङ्गीष्यां वर्गैरेव शोभते ॥१२॥

चतुर्थः सर्गः ।

वदन्पण्यंमविधाम्ना वदन्ती देवयादिनी ।
 दृष्टानामिव परितः शुशुभे नगरधियः ॥१३४
 गत्साले मीलरत्नोत्परोचिषां चाद्यपौचिभिः ।
 तीर्थे गङ्गाप्रपादोऽभूत् कालिन्दीसहस्रमादिव ॥१३५
 यत्साले नीलरत्नोत्परोचिषां चाद्यपौचिभिः ।
 जये पलितोक्तुं तत्केरालीयेवाऽस्पृशत् ॥१३६
 वास्वी चन्दनदादमीरकारभित्तपयोपरा ।
 स्वसिन्धुत्तम्यां सम्पत्ता मयोट्य मुदेऽधिकम् ॥१३७
 यत्र चैत्यस्थिताधिपुत्रिका मन्त्रित भूरिचः ।
 स्वर्गोऽमास्त्य इषायेमुदेष्योऽग्निमिषचक्षुषः ॥१३८
 यत्र चैत्यस्थिताः शातकुम्भकुम्भा विमान्मयलम् ।
 उदिता मानवः सर्वे कलासाद्रियोदेविव ॥१३९
 कोश्येन्दोर्मण्डलं यत्र रत्नकुट्टिमसंस्थितम् ।
 पाणोन्त्र भिषग्मित पद्मास्यो दन्तताडदुशुद्रया ॥१४०
 मौघकुट्टिमसंक्रान्तांस्तारकान् वीक्ष्य कालिकाः ।
 मुद्यन्ति पतितस्फारहारमौचितकजुद्रया ॥१४१
 यत्र स्वट्टिषप्रसादे रात्री रात्रीभ्यरोदये ।
 ईश्रिः प्रदीपकैरेष लस्यन्ते सौघघोरणी ॥१४२
 तत्र प्रबलाभ्यसंतोऽवसेनोऽजनि भूपतिः ।
 यत्सेना परिधनितविषय्वोद्गाहपूर्वदा ॥१४३
 तत्प्रतापोऽभवद् मानुमासुरो भानुमानिव ।
 विनिर्द्रीहितसत्पथः कुमुदीतुत्स्यहृद् यतः ॥१४४
 प्रकाशोऽभूत् सुहृद्गोहेऽसुहृद्गोहे च कालिमा ।
 यत्प्रतापोऽजनि प्रौढः प्रथमः कञ्जलप्यजः ।
 तनुस्थानेऽजनाकारोऽभूत् तत्स्नेहे विषप्रपि ।
 माप्रतापस्तपस्यो च प्रापेमां शक्तिमद्भूतात् ।
 दादावादी समं धक्तेऽसुहृदां सुहृदां हर्षि ।
 राजस्तस्याभवद् राहो वामाऽवामा जनोत्प ।
 या वामलोचना जज्ञे वामा कुम्भतकर्मणि ।
 षां नियेष्य सुपर्शजः स्य क्षेमममजस्य ।
 नाऽजणोऽप्येकलीलाऽस्यानिमेषजनित ।
 जितविभ्रयोपम्यां द्रष्टुं यद्भूपसम्पत्

अतृप्त इव शक्रोऽपि सहस्राक्षत्रयमाश्रयत् ॥२९॥

गाम्भीर्यादिगुणोद्धीचिः सीता सीतापतेरिव ।

रात्रिभर्तुरिव रात्रिः पद्मा पद्मापतेरिव ॥३०॥

अश्वसेनमहोभर्तुः द्धीषामा वामलोचना ।

सा महत्यवरांघ्रेऽपि प्रेमपाशाऽज्यजायत ॥३१॥ (युग्मम्)

रूपध्रीजितपौलौम्या तथा सार्धं घराधिपः ।

निपेवमाणो धिपयाननैषोद् घासरान् बहून् ॥३२॥

वामादेव्यप्यवामाऽऽमा रक्षयन्ती गुणैः पतिम् ।

राजदंसी बभूव स्वपतेर्मनसमानसे ॥३३॥

इत्येतौ दम्पती धर्मकर्ममर्मपरायणौ ।

गमयामासतुः कालं स्नेहलौ युग्मिनादिव ॥३४॥

इतो दशमकल्पस्थोऽनल्पवैभवभासुरः ।

स्वर्णबाहुयतेर्जायः स्वायुः सर्वमपूरयत् ॥३५॥

व्यवनाऽऽसन्नकालोऽपि स सुरः पुण्यमासुरः ।

अन्यदेव इव श्रीह्रीनाशाघं नैव लब्धवान् ॥३६॥

विशत्यविधप्रमाणे स्व आयुषि क्षयमीयुषि ।

वृक्षात् फलमिध पक्वं देवोऽच्योष्ट दिवस्ततः ॥३७॥

चैत्रमासस्य बहुलं घतुर्थोतिधिवासरे ।

निशीथिनीनिशीथे च विशाखायां स्थिते विधौ ॥३८॥

प्राप्तसौख्येषु निःशेषजन्तुषु क्षणमुचक्रेः ।

समन्तादुचनादित्यसमोद्योते जगद्गृहे ॥३९॥

ज्ञानप्रपधरो वामादेवीकुक्षौ स देवराट् ।

उदपादि नमःफुल्लंकथाफुले मरालयत् ॥४०॥ (त्रिभिर्विशेषकः)

तदा तस्यां त्रियामार्यां रम्ये हर्म्ये शयालुका ।

वामादेवो महास्यमान् प्रेभां चक्रे घतुर्दश ॥४१॥

आदौ दन्ती घतुर्दन्तः पाण्डुरच्छयिदधतः ।

मूर्तिमानिध कैलासः शरन्मद्जलप्लवः ॥४२॥

वल्लभः पीयरस्कम्भः स्निग्धरोमालिमाडितः ।

महोक्षा तीक्ष्णशृङ्गो यो मङ्गलधीनिकेतनम् ॥४३॥

श्वेडाभ्रमितदिग्गतायलो ध्यालोललोचनः ।

सुदीर्घरसनस्तोक्षणखरो मलारायुधः ॥४४॥

अभिविषता समुत्तिसप्तैः कुम्भीर्दिक्कुम्भिभिर्भृशम् ।

एवदद् पद्मनिदया पद्मा सत्तप सत्पदाम् ॥४५॥

संतुष्टा स्वामिनी गर्भं यमारोर्षीष सेवधिम् ॥१५॥
 पाण्डुना पाण्डुरा गण्डस्थलेन स्वामिनी यनी ।
 शारदीयपयोवाहमालेय दिमरदिमरा ॥१६॥
 औप्रत्यमजनि स्वामिमानुर्वेशोजयंभृशम् ।
 अन्तर्धृतजगन्नाथनिधिसंतुष्टयोगि ॥१७॥
 नितम्बधिम्बे स्वामिन्या षपुल्यं भेजतुस्तमाम् ।
 शरदीय नदीकूले विपुले सलिलोज्जिते ॥१८॥
 त्रिलोकसारं सारङ्गदहू सा गर्भं वहन्त्यपि ।
 नाऽऽप खेदं प्रभावाऽमौ गर्भवाभेयुयोऽहंतः ॥१९॥
 भेजतुः स्फारतारे तहोचने स्फारनां भृशम् ।
 उत्कण्ठिते इव स्वामिमुखमोक्षितुमादरात् ॥२०॥
 मुखेनालक्षि सा वामादेव्यय पाण्डुना तदा ।
 फलेनेय नवा वल्ली परिपाकमुपयुष ॥२०१॥
 पाण्डुगण्डस्थलं वल्लं विभ्रती स्वामिनी व्यभात् ।
 राकेव मण्डलं शीतमरीचोर्दिवसाऽऽगमे ॥२०२॥
 कृपिर्मैघादिव मीष्मागमाद् बलेव वारिषे ।
 गर्भानुभावतो देव्या लावण्यश्रीरवर्धत ॥२०३॥
 गर्भानुभावतो देव्या वभूयुर्दोहदा शुभा ।
 महोशकेण शकैश्च पूरितास्तेऽपि तत्क्षणात् ॥२०४॥
 यन्नाति स्म मनो देवो सा यस्मिन् दिव्यवस्तुनि ।
 आनोतमैव शीघ्रं तत् साऽपश्यदमरैर्गपि ॥२०५॥
 स्वामिन्यापन्नसत्त्वाऽपि नाज्ञायि भूपवत्यधि ।
 माता हि गूढगरभा भवत्युदरमेऽहंति ॥२०६॥
 न स्फातिमगमत् तस्याःकुक्षिर्गरभवानपि ।
 मौक्तिके सति किं शुक्तिसम्पुटं वृक्षिभाग भवेत् ? ॥२०७॥
 गर्भोऽपि ववृधे देव्या उदरे स शनैः शनैः ।
 अहङ्कुर इव कल्पद्रोरन्तरं नन्दनक्षितेः ॥२०८॥
 देवो पीवरयोः दयामाननयोः कुचयोः श्रिया ।
 षड्भ्यस्वर्गनी शतकुम्भकुम्भो ध्वङ्गम्बयत् ॥२०९॥
 अहंत्पेयपयःपुष्टस्तनयोत्तनयोश्च मा ।
 एकपात इति तत्तुण्डे श्यामत्वं विदधे विधिः ॥२१०॥
 सव्यसन्त्यस्तहस्ताऽमाद् गर्भभारालसा सती ।
 विदिनाम्भोजिनीस्तम्भाघटम्मा यदेव सा ॥२११॥

सौख्यं जहो क्षणेऽमुष्मिन् प्राप्तैश्वर्यधियामिष ॥१२८॥
 मन्दं मन्दं प्रसर्पेद्भिर्मण्डिषुपभूतलम् ।
 दासैरिवैकयोजनमशोधि धरणितलम् ॥१२९॥
 घट्टपुस्तत्र घसनपुष्पगन्धाम्बुनाऽभ्युदाः ।
 उभ्यासमुद्गहन्तीय निष्पन्ताऽभूद् घसुंघरा ॥१३०॥
 अघाघोलोकतोऽभ्येयुरष्टौ प्रचलितासनाः ।
 दिक्कुमार्यो द्रुतं सूतिवेदमार्हतसमलंकृतम् ॥१३१॥
 भोगंकरा भोगवती सुभोगा भोगमालिनी ।
 सोयधारा विचित्रा च पुष्पमाला त्वनन्दिता ॥१३२॥
 तत्रागश्च प्रयोषिरां तीर्थेशं सममम्बया ।
 प्रणम्य प्रोचिरे ताश्च कुङ्कुमलीकृतपाजयः ॥१३३॥
 नमस्तुभ्यं जगद्दीपदायिके ! रत्नधारिके ! ।
 अधोलोकनिषासिन्योऽष्टौ षयं दिक्कुमारिकाः ॥१३४॥
 ज्ञानतां भगवज्जग्माधगम्यार्हप्रभायतः ।
 आम्नाता स्मो षयमिह तदुत्सवाविधिसया ॥१३५॥
 भेतस्यं नेति सम्भाष्य पूषांशेदिशि संस्थिताः ।
 प्राह्मुक्षे विद्म्युः स्तम्भघट्टं सूतिवेदमनः ॥१३६॥
 ततः संघर्षातेन परितः सूतिवेदमनः ।
 आपोजनमपाचञ्जुस्ताः कण्टकगृणादिकम् ॥१३७॥
 ताश्च संद्वनसंघर्षवाता नम्या जगद्गुदम् ।
 गापम्बस्ते तदासन्नभूभाग उपतस्थिरे ॥१३८॥
 ज्ञान्वा तपैव चलितासना मेदगिरिस्थिताः ।
 ऊर्ष्यलोकादृष्टौ कंठोऽष्टौऽभ्येयुर्दिक्कुमारिकाः ॥१३९॥
 मेघंकरा मेघवती गुमेघा मेघमालिनी ।
 सुवर्णा वापामित्रा च वासिष्णा वलादिका ॥१४०॥
 तपैव स्वामिनं स्वामिमातरञ्च प्रणम्य ताः ।
 अद्घमघट्टं क्षरां इव दिवि व्यधुः ॥१४१॥
 ताभिः परिमलान्त्रेण वापगा योजनावधि ।
 समस्तान् सूतिवेदस्योपाशादि रत्नरासतिः ॥१४२॥
 जानुदधीं पञ्चवर्षीः पुण्यैर्नृदि विषाच ताः ।
 नायन्त्याऽर्हद्गुणधनी तदनु कथने पर्यायिने ॥१४३॥
 अटी च पूरेदशकालीना दिक्कुमारिकाः ।
 सर्वेषां सप्तर्षीगुणधनुः सुन्दरिता इव ॥१४४॥

नाम्ना मन्दोत्तरागन्दे सुनन्दा मन्दिपार्थिनी ।
 पित्र्या येनपत्नी च जयन्ती ध्यापराजिता ॥१४५॥
 आद्याय पूर्वेयत् ताव्य मत्याऽदं गतं समावृत्तम् ।
 गायन्त्यस्मिन् स्वदिग्भागे तरुमुद्वेपणपाणयः ॥१४६॥
 विद्यता अपाच्यदृशकेऽभ्येपुरष्टौ कुमारिकाः ।
 अदं गतं मन्सुमीत्युचयादासमभ्यालिता इव ॥१४७॥
 समाहारा सुमदत्ता सुमबुद्धा यशोधरा ।
 सरर्मवती शेषपती विभ्रगुता एगुन्धरा ॥१४८॥
 ताः प्राप्यत् सर्वमाख्याय मर्या माधं सहाभ्यया ।
 अन्पुरपाण्या भृङ्गारपाणयो गीतमहलाः ॥१४९॥
 दिक्कार्योऽष्टौ पश्चिमदक्षकस्या अपाययुः ।
 पारुपरं स्वर्धपन्थः प्रमोदेन ममर्षता ॥१५०॥
 इलादेवी सुरादेवी पृथिवी पद्मपन्थय ।
 पद्मनासा नवामिका मद्रा शीलाऽभिधानतः ॥१५१॥
 जिनाभ्यां च जिनं मत्या स्तुन्या चादयाय पूर्वयत् ।
 गायन्त्यो व्यञ्जनप्यमदस्तास्ताः स्वदिशि स्थिताः ॥१५२॥
 उदीप्यदक्षकाद्रिस्था अप्तेयुर्दिक्कुमारिकाः ।
 मानसैरियं अक्षकालैर्विमानैः परिवारिताः ॥१५३॥
 अपाच्यदृशकाद्रिस्था अप्तेयुर्दिक्कुमारिकाः ।
 अलम्बुसाऽमितवेदी पुण्डरीकाऽथ पादणी ॥
 दामि सर्वप्रमा र्वेय धीर्होत्रियाप्यया समाः ॥१५४॥
 प्रणम्य भगवन्तं तन्मातरं घोतिपूर्वकम् ।
 तस्तुदत्तरतस्ताद्योदीच्यां धामरपाणयः ॥१५५॥
 विदिग्दक्षकतोऽभ्येयुद्यतयो दिक्कुमारिकाः ।
 विविधा विभ्रकनका तारा लीशामिनी तथा ॥१५६॥
 पूर्वयत् मोक्तिपूर्वं ना मर्या साम्यं जगरपतिम् ।
 पेशान्यां दिशि संतस्तुगांयन्त्यो हीपपाणयः ॥१५७॥
 अतयो दक्षकालीपादभ्येयुर्दिक्कुमारिकाः ।
 कथा रूपसिका धेय तुरूपा रूपकावती ॥१५८॥
 जगद्मनुंनैभिनाले धनुरङ्गलतोऽथ ताः ।
 छिन्वा विष्ट्रे न्यधुस्तथ धञ्जरानैरपूरयन् ॥१५९॥
 पूर्वोदग्दक्षिणास्वर्दञ्जमगेहात् ककुम्भु च ।
 विमानामीच ता रम्भाष्टुहाणि त्रीणि धक्त्रिरे ॥१६०॥

विचकिरेऽथ तन्मध्ये रत्नसिंहासनान्वितम् ।
 चतुःशालं विशालं ताः धीपद्मोदरसोदरम् ॥१६१॥
 अथ च दक्षिणरम्भापृष्ठे रम्भापृष्ठोपमे ।
 न्यस्य पाणिपुटे नाथं निन्युस्तन्मातरं च ताः ॥१६२॥
 अद्भुतम्यद्गुणयामासुस्तत्र ता अहंद्म्बयोः ।
 संघादिका इव लक्षपाकतलेन हारिणा ॥१६३॥
 देव्य उद्भसंनैर्दिव्यैरमन्दानन्दमेदुराः ।
 अहन्तमहंद्म्बां चोद्भर्त्तयामासुराशु ताः ॥१६४॥
 ततो नीत्वा च प्राग्गोहे तावासने निवेद्य ताः ।
 सलिलैः स्नपयामासुः करैरिन्दोरियामलैः ॥१६५॥
 शरीरं निर्मलोकृत्य पासांभिर्मृदुलैस्तयोः ।
 चन्दनैरर्चयामासुर्दिव्य द्रव्यकरम्बितैः ॥१६६॥
 दिव्याभरणनेपथ्यं परिधाप्य तयोश्च ताः ।
 अधोत्तरचतुःशाले निन्युः साम्भं जगद्गुहम् ॥१६७॥
 तत्र धीलण्डलण्डानि प्रज्वाल्य ज्वलनेऽथ ताः ।
 तयोर्महामहिम्नोश्च रक्षापोट्टलिकां व्यधुः ॥१६८॥
 चक्षुषेति भयणाभ्यर्णो विभो ! भूयाश्चरस्थितिः ।
 ततस्ताः स्फालयामासुर्गोलकी दपदोर्मियः ॥१६९॥
 सूतिकासूने नीत्वा यामार्थ्यां सहार्दता ।
 मङ्गलानि ततो देव्याः स्वस्यदिशु स्थिता जगुः ॥१७०॥
 टणाकारं व्यधुर्घण्टाः शाश्वत्यस्त्रिदिवेष्यथ ।
 मयींऽहंजननाद्भुतं क्वापयस्य इयामरान् ॥१७१॥
 आसनानि ततः पाकशासनानां चकम्पिते ।
 मरुत्प्रेरितपत्राणि बलपत्रतरोरिव ॥१७२॥
 तदा ऋषोऽथ रीघर्माधीश आसनकम्पनात् ।
 कोपाटोपगरोद्गारमुद्भगार यथा मुखान् ॥१७३॥
 विप्रयद् बलमः कस्य जज्ञिरे यमिनीजनतः ।
 अर्थाचलच्च मर्णाष्टं चः म्यर्णाचलनिघालम् ॥१७४॥
 इति ऋषुश्च निष्याय उच्यतेऽपार्श्वनाथेऽङ्गी ।
 मयि कथयति हे क्वामिन् ! कोपाटोपगतदेव कः । ॥१७५॥
 गनद्योऽथ उच्यतेऽपार्श्वनाथेऽङ्गी ।
 क्वदोर्विगर्जनेऽस्य जगम नि-स्त्रियमुद्गुहम् ॥१७६॥
 मुनसिंहासकं ह्यः सज्जन्तं पदत्वगात् ।

पञ्चाङ्गस्पृष्टभूपीठो मत्पादहन्तं समस्तनीह् ॥१७७॥
 नमस्तुभ्यं जगन्नाथ । सनाथाय यदाधिया ।
 समार्पाह्नसकललोकाय लोकदेहये ॥१७८॥
 शीताङ्गुमेष भुवनं भयतं निखिलं त्वद् ।
 पवित्रितं स्वया स्वामिन्नयतारं प्रदुर्गता ॥१७९॥
 विरञ्चोय जगज्जीयजीयातो । त्रिजगद्गुरो । ।
 अश्वसेनबुलाकाशविषाशमनभोगे । ॥१८०॥
 कसरोऽप्येष निन्दोपयासरार्था शिरोमणिः ।
 जनता जनितामन्दा जनिषेत्र तथाजनि ॥१८१॥
 नरकोटीर । कोटीरमिषाज्ञां प्राप्य तावकीम् ।
 द्रव्यतेऽप्याऽखिलैर्लोकैः सर्वापरिय निवृत्तेः ॥१८२॥
 पारापारमिषापारसंसारमुत्तरिष्यति ।
 यानपात्रमिष प्राप्य त्वां जनः सकलोऽपि हि ॥१८३॥
 जगन्नाथमिति स्तुत्या गोपीजश्रामणीमुदा ।
 भादिदेशति कटकाधिपति नैगमेपिजम् ॥१८४॥
 साम्प्रानं भरतेऽत्राऽमूत् त्रयोविंशतिहस्तो जनिः ।
 देशनाह्वय तज्जन्मस्नात्रोत्सवकृते ह्यतिन् । ॥१८५॥
 ततो योजनविस्तारपरिमण्डलमण्डिताम् ।
 सुषोपां स सुषोपावर्षां घण्टां च त्रिषादयन् ॥१८६॥
 सार्धं तथाऽनदन् सर्षां घण्टाः सर्वधिमानगाः ।
 प्रतिशब्दाद्य सर्षासां तासां प्रजधिरे दिवि ॥१८७॥
 शब्दाद्विषययासक्ताः सुरास्तैः साम्प्रनिस्वर्नः ।
 विहस्ता एव हस्ताभ्यां पिषाय ध्वषी जगुः ॥१८८॥
 अस्मद्भृष्टैर्मध्यमानक्षीराभिष्यनिसोदरः ।
 कोऽवमाकस्मिद्दः शब्दोत्पातोऽस्मत्सुखतस्करः ? ॥१८९॥
 इति श्यायस्तु सर्वेषु देवेषु चकितेषु च ।
 उपशान्तिमगाद् घण्टानादो नाद इवाऽऽम्बुदः ॥१९०॥
 प्रशान्ते श्रव्येते तस्मिन् सैनिकाधिपतिः सुरः ।
 बाहमुद्घोषयामास सुरेभ्यः शासनं हरेः ॥१९१॥
 भो भो देवाश्च देव्यश्च भूयतां शूयतामिद्म् ।
 भरतेऽस्मिन्त्रयोविंशतीर्थकृत् समजायत ॥१९२॥
 विधातुं भगवज्जन्माभिषेकोत्सर्षं सादरात् ।
 तद् वास्यस्थधुनास्तुमशासनः पाकशासनः ॥१९३॥

यतस्तद्भयतो मन्दं मन्दं याति भुजङ्गमः ॥२१०॥
 विमानैर्विधिरेषं देया यान्तो जगुर्मिथः ।
 एवंः खलु संमदो भूरिणे शर्मणं भवेत् ॥२११॥ (त्रिभिर्विशेषकम
 द्रुतं द्रुतं नमस्याभिघापतां घुसदां तदा ।
 जहं कोलादलो मध्यमानाध्यायिव यादसाम् ॥२१२॥
 वैमानिकविमानस्तै रेजे नानाविधैर्नमः ।
 सरोपरमिथ स्मेरमुकुलैः कमलोत्करैः ॥२१३॥
 उत्तरीन्द्रविमानस्तैर्भूरिभिरित्यलक्षि च ।
 सौषमांधच्युतप्रान्ताः स्वर्गां अशोसरन्ति किम् ? ॥२१४॥
 आयान्तोभिः सुरस्त्रीभिः प्रेक्ष्य महलमण्डलम् ।
 क्षिप्ता मखुण्णघुण्णभृङ्गारस्पृहया कराः ॥२१५॥
 आगच्छन्त्यः सुरीपद्कस्यो नमस्युद्धीस्य तारकान् ।
 पाणीन् प्रसारयामानुमालतीमुकुलेहया ॥२१६॥
 आयान्तीनां सुरस्त्रीणां मुखलम्बैश्च तारकैः ।
 तदौष्ठपानतो मेने तत्संमदोऽपि शर्मणम् ॥२१७॥
 तदा देवपुरन्धीणामायान्तीनां नमःस्थले ।
 मुखत्विया ताञ्जित इय नोदीपाय दिमद्युतिः ॥२१८॥
 नमस्यागच्छतां स्वर्गवासिनां तारकास्तदा ।
 दारहीरकिरीटतां भेजुर्दृक्कण्ठमूर्धसु ॥२१९॥
 एवं देवैः सदेवैकैर्युतो वृत्रनिपूदनः ।
 क्रमादुल्लुङ्घयामासासंख्यातान् द्वीपसागरान् ॥२२०॥
 द्वीपे नन्दीभ्यरे रतिकरादिनिकटे हरिः ।
 संचिक्षेप विमानं तं संसारमिथ संवमी ॥२२१॥
 विमानं संक्षिपन् मार्गं पीनःपुम्भेन जम्भजित् ।
 ततोऽप्युल्लुङ्घयामासाऽघशेपान् द्वीपवारिधीन् ॥२२२॥
 अथास्य जम्बूद्वीपस्य भरतावनिमण्डनम् ।
 आखण्डलः क्रमात् काशिमण्डलं समुपेयिषान् ॥२२३॥
 पुरीं धाराणसीं तत्र लब्ध्या दम्भोलिभृत् तता ।
 अभ्यमेनायतीभञ्जुंतासदत् धीगृहं गृहम् ॥२२४॥
 शकःस्तेन विमानेन भगवत्सूतिकागृहम् ।
 त्रिः परीषाय परितः स्वोपाध्यायःमिधास्तिषत् ॥२२५॥
 पेशान्यां दिशि संमुकाविमानो नाकिनायकः ।
 प्राभृतं श्रुत्वान् नूनं प्रणामं प्रथमं प्रभोः ॥२२६॥

प्रणनाम ततः शक्रस्तीर्थेऽं सममव्यया ।
 न भक्तौ पौनरुक्त्यं हि तादृशां भक्तिशाळिनाम् ॥२२७॥
 स विधायाञ्जलिं मूर्ध्नि मूर्धन्यस्त्रिंशदिवोकसाम् ।
 भगवन्मातरं धामादेधीमित्यस्तथोदथ ॥२२८॥
 चिरञ्जय जगन्मातर्जगदाधारधारिके । ।
 त्वमेयासौह निःशेषपुत्रिणीनां शिरोमणिः ॥२२९॥
 घन्याऽसि कृतपुण्यासि त्वमेव घरणीतले ।
 ययाऽसौ सुपुत्रे सुनुस्त्रिलोकीवरदीपकः ॥२३०॥
 इति स्तुत्या जगन्नाथजननीं निर्जराग्रणीः ।
 प्रोचियानिति सां मातर्भक्तव्यं न त्वयाऽनघे ! ॥२३१॥
 प्रथमस्यर्गदम्भोलिकरस्यत्सुर्लिकरः ।
 अहंजन्मात्सयं कर्तुमिहाऽगां देवि ! सात्प्रतम् ॥२३२॥
 उक्त्येति वासयां देव्या अयस्यापनिकां ददौ ।
 हृत्वा च भगवद्रूपं विम्बं तत्सनिधौ स्वघात् ॥२३३॥
 विधाय पञ्चधाऽऽत्मानं ततः स त्रिदशेश्वरः ।
 एकरूपेण पाणिभ्यां भगवन्तमुपाददे ॥२३४॥
 रूपैकेन दधे च मूर्ध्नि च्छत्रं जगत्पतेः ।
 दधाधुमाभ्यां रूपाभ्यां धामरे धामरेश्वरः ॥२३५॥
 रूपैकेन विज्ञाप्यो धञ्जं यज्ञपरः पुनः ।
 गच्छति च सह द्वाःस्य इव स्यामिपुरः स्वयम् ॥२३६॥
 भक्तैर्भगवतां भक्तिर्विधेया स्वयमेव हि ।
 एवं स पञ्चमी कर्परासाहंन् मेरुमभ्यगात् ॥२३७॥
 वाञ्छनाचलचूलायाः परितः पाण्डुकं वनम् ।
 योजनानां सहस्रेण विस्तीर्णं सह चूडया ॥२३८॥
 शूलिच्छादक्षिणेनास्ति सुमनोहारि तद्वनम् ।
 पृथुलं योजनेद्यतुनेषया च धनुःशतैः ॥२३९॥
 धनुर्मिथोऽश्वैः पञ्चशतैश्चोत्पत्यद्विस्तरैः ।
 पृथुला साधोद्विशतैरधिव्यवधनुगाहतिः ॥२४०॥
 तत्रानिगाण्डुदम्बला शिशामलमपूतमाग् ।
 अस्ति दक्षिणदिशि रत्नगिहासनाश्विना ॥२४१॥ (सुम्भ
 जम्भे च अम्भूद्विनस्य याम्यार्धमरतोऽङ्गुलाम् ।
 अङ्गुलीं द्विधने जम्भामिनेद्वहनश्च वामदिः ॥२४२॥
 नरिवश्च निहामनेऽर्धं विधापोत्सङ्गमङ्गनम् ।

सन्धीकद्विः । स सन्धीगुल्लनस निपल्लवात् ॥२४२॥
 अये इच्छस विधदिईकद्राः कविपलागता ।
 देवदेवंपरीवाणकपे २२ पतिवदिताः ॥२४३॥
 विमानेदिविधेय्योऽिज दृज्जतां वामिवावराय ।
 स्वमाज्जगुंअवाधराभायं वाञ्छमाधरय ॥२४५॥ (युगम)
 आदिदेवादि सुदेन्द्रोऽधिषं स्वात्मनिपांगिवात् ।
 आनदगन्धर्तनी कामाभिवेवार्थगुपककम् ॥२४६॥
 गालिकात् वाञ्छमात् वीप्यात् इयपंराकमपागति ।
 इयवपयंमयात् वलकवर्णेच्छमपांगलया ॥२४७॥
 इयवात्ममयात् भोमात् पूजितावयात् दुमात् घटात् ।
 अदधिषंः इदधं ते मयंः विदधु सुराः ॥२४८॥ (युगम)
 भृदावघालमाणिकपवकाच्छगुदुगदिधम् ।
 ववणांदिचकनुजं कुजमितं तदपि तं व्यधु ॥२४९॥
 कुज्जानादाय ते देवा अमुरुंलजिपृथया ।
 ववामिभिः मदिता वारिवाहका इव रावरात् ॥२५०॥
 कदिनीमदमदिनीपनिममुत्तत. वयः ।
 अगृह्णते ते कलदाः कलरादिव योविनः ॥२५१॥
 मानधर्दिषु तीर्थेषु विददविज्जयंष्वपि ।
 गृह्यममथ अगृह्णन्ता इव ते सुराः ॥२५२॥
 ओषधीगपि वरबोध्य वहुमादिदुग्मानि च ।
 ते मुदाऽऽदिं देवा मालिका इव कानतात् ॥२५३॥
 तदयं वाञ्छितेविव ववमुमिधन्वनादिभिः ।
 पुगन्विमिभृताहतेऽवाभ्येमुनेदगिदि वयात् ॥२५४॥
 अदपुतामययोः ववामी ववामरेमिने गृनः ।
 धमिपकनुं भगवन्तामुपतरधे त्रिधा सुविः ॥२५५॥
 तनीं विवाभमृज्जकाया न दपुतांऽदपुतमायकः ।
 पुग्माञ्जलिमादाय सुमोक्ष भगवापुः ॥२५६॥
 मथाहमोमिभृतान् पुग्मानानिभुवमरावतदा ।
 यगुमिभम्यचित्तात् भूतीन् सुददीकुहमलानिव ॥२५७॥
 वलिदेमलैः पुग्मा भृताहतेऽथ ववामिरे ।
 वाग्धवा इव पीपुषपुम्भयं।द्रव्यातोऽमुधुः ॥२५८॥
 अमृयांवाञ्छरोलर्भेभुलकयेः कलशा वमुः ।
 इययंयत्त इव ववाविविधिमुचरतो इतीन् ॥२५९॥

शमितोऽस्मिन्प्रायश्चित्तं मर्यादपुत्रपदचनयः ॥२७६॥
 तत्र च पापः प्रवादक्य पुत्रेभ्य भगवत्तमोः ।
 एङ्गमोऽप्याहृतगतं गङ्गायमुनयोऽपि ॥२७७॥
 ऐङ्गिरे वाटिघागकताः पतन्त्यां भगवत्पुत्रे ।
 मयुज्जलोपरमुपुते दीनरदमेरियांशयः ॥२७८॥
 ऐङ्गिरे भगवददंष्टं गोल्लनात्तोपकिन्दयः ।
 शारदयोममलं कृत्वापिकतातास्ताएका इय ॥२७९॥
 ऐङ्गिरे विजगद्भुंद्दं दयेऽम्नाःषणाभिरम् ।
 तत्रयव्यानि ध्यायन्तः पर्याधिर्षुद्बुदा इय ॥२८०॥
 पाणिपादयोर्भेर्षुलोस्तामे विन्दयो वभुः ।
 कस्तदंभा इय क्वैर्षी क्रीडः पद्यकोदायोः ॥२८१॥
 भूयोऽपि वेदमन्थाकं पीपुषमिष भूष्णुशाम् ।
 तामनात्रामो म्यपुर्देवारतहाहामिष मूर्धनि ॥२८२॥
 अन्तर्गतेऽथ तांपानां प्रपादाः कान्तनाद्रितः ।
 पर्विचरविनुं भूयोषमिषाहाहनामजंजंलः ॥२८३॥
 अंजं अंरुगतिः पापःप्रवाहैरमलंथ तः ।
 शारदीनाद्यपटलिः पतिरैरिष मर्षतः ॥२८४॥
 कथाने तत्र तं पापप्रवादाः प्रागरंरतमाम् ।
 पनं वेकनुमिषानुज्यबुज्याः सद्गुल्लिताः सुटेः ॥२८५॥
 भूयो भूयोऽपि तस्मात्प्रवित्रं तावमभूष्णम् ।
 निहायशददग्धाहाः कुम्भरा इय निष्ठाणम् ॥२८६॥
 पमिः कुम्भैः सदाऽऽरम्भैरम्भोभिः सम्भूर्तभृशम् ।
 मगधन्तमभ्यविशुद्ध्युतारणयोः पतिः ॥२८७॥
 अधोमुष्ठा वभुः कुम्भास्त्रोपरिकोत्तरास्तदा ।
 नीरर्षी नीरमाशानुं निम्ना इय पर्योमुषः ॥२८८॥
 अहमामिषदनाम्भोजं दृष्टोऽस्य तिनैरितुः ।
 अह्नापंगो म नः क्वामं इत्यासभिर्जला घटाः ॥२८९॥
 अष्टगुणंदास्ततः स्वामिषपुरम्भोभिराविलम् ।
 उदमाज्यत् सुगन्धिकापाप्या निजपाणिना ॥२९०॥
 विष्णुमभ्यदयं गोशीर्षेणध्वनेभ्य सुगन्धिभिः ।
 पर्याधिष्वमलंजरान् स्थापयामास पासयः ॥२९१॥
 पुत्रयित्वा च पुष्पीषीः समेटः स्वीत्ययमागुरैः ।
 श्वामिषादान्तिबेऽष्टगुणपतिः पतिरिष रिषतः ॥२९२॥

अर्हतः प्रतिदिम्यं तत् संहृत्यामरपुङ्गवः ।
 मुनीचोपास्यमर्हन्तं संजहे चावस्थापिनीम् ॥३२६॥
 देवदूष्यद्वयं दिव्यं मुक्त्वोच्छीर्षे दिवस्पतिः ।
 तत्रैव प्रसरत्कान्तिमण्डले कुण्डले न्यघात् ॥३२७॥
 नानामाणिक्यहारार्धहारश्रीदामकन्दुकम् ।
 अर्हद्दृष्टिविनोदार्थं विताने वासवो न्यघात् ॥३२८॥
 अथ प्रथमस्वर्गाथः श्रीदमेवं समादिशत् ।
 प्रत्येकं काञ्चनादीनां कोटीर्णां त्रिशदञ्जसा ॥३२९॥
 घसनासननेपथ्यप्रमुखं यच्च शोभनम् ।
 तत्सर्वं स्वामिनो धाम्नि निधेहि नरवाहन ॥३३०॥
 वधैव विहिते तेन शकः स्माहाभियोगिकान् ।
 उद्घोषा क्रियतामित्यं निखिलेष्वपि नाकिषु ॥३३१॥
 अर्हन्मातुरर्हतश्च चिन्तयिष्यति योऽशिवम् ।
 तन्मूर्धाजर्मञ्जरीव समघाऽऽशु स्फुटिष्यति ॥३३२॥
 इदमिन्द्रचक्षुस्तुर्निकायेष्वपि नाकिषु ।
 गाढमुद्घोषयामासुर्भूयो भूयोऽपि ते सुराः ॥३३३॥
 शकः संचारयामास स्वाम्यङ्गुष्ठे सुधामथ ।
 क्षुधोदये यतोऽर्हता बाल्येऽङ्गुष्ठाभृतं पिबेत् ॥३३४॥
 अथादिशद् बुद्धिधात्रीर्धात्रीकृत्येषु धीधतः ।
 वासवोऽस्सरसः पञ्च धात्रीकर्मकृतेऽर्हतः ॥३३५॥
 तदैवं भगवज्जन्माभियेकानन्तरं ततः ।
 विडौजाश्च ते सर्वेऽपि नन्दीश्वरमुपेयिषान् ॥३३६॥
 शाश्वतीः प्रतिमा अर्हतप्रतिमास्तत्र वासवाः ।
 नत्वा कृत्वा चाष्टदिनोत्सवं जग्मुर्गयागतम् ॥३३७॥
 अथ प्रवुद्धा यामाऽपि पद्मिनीयोवये रवेः ।
 दिव्याङ्गरागेनपथ्यमपश्यद् निजमात्मजम् ॥३३८॥
 सपरिच्छददेवेन्द्रागमनादिपुरसरम् ।
 पुत्रजन्मोत्सवोदन्तं सा पर्युस्तमचोकयत् ॥३३९॥
 मुधाकृतमुधामेतां वासां धुत्वाऽभ्यसंनरात् ।
 धारादतकदम्यदुपुष्पयत् समुदभ्यसत् ॥३४०॥
 खण्डिताया इवाग्निन्याः प्रालेयाभूणि गोत्पता ।
 अपाकुर्वन्ति कृतार्थः उत्तस्था हृदयमभ्यतः ॥३४१॥
 राजाऽऽमज्जमनो जन्मसंसिने काञ्चनादिकम् ।

। कृत्स्नं विः शरं च साहसजगति ॥३४२॥
 तत्राद्यं संशयं प्राविताः पदमुच्यतेः ।
 तातो जगत्तः शून्यः शरं शरं भूभुजा ॥३४३॥
 शरान् शरं शीघ्रानां शोभमेव करिष्यति ।
 शं तज्जनेन शरं करिष्यति शरं शरं ॥३४४॥
 शीघ्रं शरं शरं शरं शरं शरं शरं ॥३४५॥
 शरं शरं शरं शरं शरं शरं शरं ॥३४६॥
 शरं शरं शरं शरं शरं शरं शरं ॥३४७॥
 शरं शरं शरं शरं शरं शरं शरं ॥३४८॥
 शरं शरं शरं शरं शरं शरं शरं ॥३४९॥
 शरं शरं शरं शरं शरं शरं शरं ॥३५०॥
 शरं शरं शरं शरं शरं शरं शरं ॥३५१॥
 शरं शरं शरं शरं शरं शरं शरं ॥३५२॥
 शरं शरं शरं शरं शरं शरं शरं ॥३५३॥
 शरं शरं शरं शरं शरं शरं शरं ॥३५४॥
 शरं शरं शरं शरं शरं शरं शरं ॥३५५॥
 शरं शरं शरं शरं शरं शरं शरं ॥३५६॥
 शरं शरं शरं शरं शरं शरं शरं ॥३५७॥
 शरं शरं शरं शरं शरं शरं शरं ॥३५८॥
 शरं शरं शरं शरं शरं शरं शरं ॥३५९॥
 शरं शरं शरं शरं शरं शरं शरं ॥३६०॥

चतुर्थः सर्गः ।

लाल्यने वम जगज्जायः वषट्पुन इवारिमपः ॥३७५॥
 पार्श्वीलाभिव भूयानामदुददुं व संघरम् ।
 त्पुनरिव बासोऽपि वषट्पुनरु नपनोत्तरवः ॥३७६॥
 जं भुपादातार्थं दान्यवतामदृष्टां विभुः ।
 धोदये पर्वा वृषदुल्योदधर्मिव दुमः ॥३७७॥
 तमंधयोऽपि टि व्यामी न वनस्ये धपति वम वः ।
 दोषोत्तरावमाम्मीयं वृषयन्निव दीशवात् ॥३७८॥
 तयोऽत्रामपि पार्श्वीणां तासो वाप्यरत्नामिव ।
 मनुंभेनो विवादीऽभूरदं पूर्वैक्या महान् ॥३७९॥
 सोऽप्यवपुषन्निवभने प्रभुः श्रीशामकानुक्रमम् ।
 क्कानिमांऽप्येति दृष्ट्यातर्पाणुषः प्कावयन्निव ॥३८०॥
 मालिषयभ्यर्णे निवेण्ये प्रगुप्त. वाराने प्रभुः ।
 अपददुधंमपरददा रामभावयन्निव ॥३८१॥
 छेदने वृषदोऽं दान्यवतने ते पार्श्वयोः प्रभोः ।
 विषं वि युगपत्त नृपापायां. पुण्यदत्तयोः ? ॥३८२॥
 वंशामयमोः सुक्तं. सीरभ्यादुत्पमागुरम् ।
 आदमेहमने सोके मनुष्यं पुण्डाभत ॥३८३॥
 मनुः श्यामः वसुिष्टिभामोऽज्ञसीरभ्यसोदरः ।
 नज्जात एव दृष्ट्याविदुःकंलर्यादिज्ञसीपुटात् ॥३८४॥
 अगृह्णानि विभेः दं दान्यवतानुत्तारिणी ।
 आशुपु वदमितभ्यानपिर्षदधंवलता एव ॥३८५॥
 अगोचरो ददां मनुंसीहागदारयोर्विधिः ।
 आच्छादित एव भुषनोत्तममाहात्म्ययातना ॥३८६॥
 यनुर्मिगियतिशयः सहात्थेभंगवान् व्यमात् ।
 वयोर्भेदशालाधंरिवाभारमहीधरः ॥३८७॥
 दानेः दानेऽज्ञशायः पार्श्वी मण्डयति वम वः ।
 भूमारभदुरर्षीवमोनिभारभयादिव ॥३८८॥
 विविधंभेभेणं चक्रं भूषयन् प्राहणं प्रभुः ।
 अनुभवः कृत्स्निः कृत्स्ने मरालभ्येव बालकः ॥ ३८९ ॥
 छमनोऽमा छगद्मनुः वमयोर्वयेत्यनिः ।
 गाया जिता मरालोयः वृषयन्निव पदान्तिपत् ॥३९०॥
 पांशुकीर्दी व चिर्षाद डिर्षो. तार्थं धियांनिधिः ।
 जिना. विभोः प्रभोऽद्य पांशुकीर्दाकृताशयाः ॥३९१॥

पूजा नानाविधास्तोर्यरुतां वेश्मनि सूत्रिताः ।
 दीयन्ते मार्गणेभ्योऽपि काञ्चनादिघनान्यथ ॥३५९॥
 प्रमोदः प्रोढिमप्राप्तिः प्रीत्यैः पल्लवितैरिव ।
 सोत्साहैकत्सवेरेभिरित्यशोभिष्ट सा पुरी ॥३६०॥
 मौक्तिकस्वर्णरत्नादिप्राभृतैर्भृतपाणयः ।
 सर्वेऽपि सप्रियाः पोरा अभ्यगू राजमन्दिरम् ॥३६१॥
 तेजनेर्मुदितैः पूर्ण रत्नै राजगृहाजिरम् ।
 सरो विस्मेरमुकुलैः पुण्डरीकाम्युर्जरिव ॥३६२॥
 प्रमोदाऽद्वैत्यसंपन्नमित्यभूद् भूपधाम तत् ।
 तादृग्जन्मनि तादृशाभुत्सवानामतुच्छता ॥३६३॥
 वसुधाधीश्वरोऽप्येवं निजद्वैरनुमानतः ।
 व्यधाज् जन्मोत्सवं भर्तुः शक्तिर्गोप्या हि नोत्सये ॥३६४॥
 निवृत्ते तूत्सवेऽथास्मिन् दिवसे प्रथमे प्रमोः ।
 कारयामासतुः स्थितिपतिकां पितरौ मुदा ॥३६५॥
 तृतीयेऽहन्यथा मातापितरौ पुष्पदन्तयोः ।
 दर्शनं दर्शनोपस्याहृतः कारयतः स्म तौ ॥३६६॥
 षष्ठेऽह्नि कल्पितानल्पकल्पामिः कलगीतिभिः ।
 ताम्बूलपूर्णवक्त्रार्भिर्घुसृष्णागदपाणिभिः ॥३६७॥
 हारार्धहारराजिष्णुवक्षोजह्वयहारिभिः ।
 नितम्बविम्बधिन्यस्तकाञ्चीकाञ्चनचाहभिः ॥३६८॥
 सधयाभिः कुलस्त्रीभिः पृष्ठीजागरणोत्सयम् ।
 दानमानैरसामान्यं राजा राज्ञी च यक्रतुः ॥३६९॥ (त्रिभिर्विशेषा
 एकादशे दिने प्राप्तं पितरौ प्रीतमानसौ ।
 निवर्तयामासतुद्यानुचिकर्ममहोत्सयम् ॥३७०॥
 प्राप्तेऽथ द्वादशे घञ्चे महीराजः समाह्वयत् ।
 ज्ञातिसम्यन्धयस्वार्धं समस्तं स्वपरिच्छदम् ॥३७१॥
 • क्षत्ररत्नमुयणंमणिदानतः ।
 • ससम्मानांस्तानुवाचाश्वमेनराट् ॥३७२॥
 • वसुधामतेऽमुर्मिन्नमस्त्वियां तत्रस्यपि ।
 • मुञ्चतुं पाञ्चै देवी यद् निःशेषंयत् ॥३७३॥
 • सूनोरस्याथ पाञ्चै इत्यभिषा तुमा ।
 • १११ संहृष्टमानसा एवमस्तिर्पात ॥३७४॥
 • अर्थादृष्टामिर्धार्त्रानिरम्बदं मुदा ।

एतदने वम अग्राधः वयममुग इवादिप्रपः ॥३७५॥
 धार्मीणादिष धुपामामदुादङ्गं च संकरम् ।
 काल्पदुदिह कागांऽपि वपापमृदु नयनोत्सव ॥३७६॥
 सुधी सुधादमापीऽसम्बन्तामङ्गुणां चिमुः ।
 सुधीदये वर्षी वृषदुत्तपीदकर्मिषु दुमः ॥३७७॥
 वनमंधयोऽपि दि वपापी न वनम्वं धपति वम सः ।
 सोऽंतासम्बन्तामीयं सुषयजिव हीडाधान् ॥३७८॥
 सदांतासवि धार्मीणां तागां व्याप्यसन्तामिष ।
 मनुंभेनं विवादांऽभूददंपूर्वैकया मदान् ॥३७९॥
 सोऽप्यदपदुपतिन्वयने प्रभुः श्रीदामकान्दुबम् ।
 इत्यनिमांऽप्येति दृष्टपातपीयूषः प्लावयजिव ॥३८०॥
 मालिषयस्यजे निवेष्यं प्रभुसः पातने प्रभुः ।
 अपदपदुध्वमपाददा सन्मावयजिव ॥३८१॥
 धेज्जानं वृषदृष्टे दामन्वयने ते गार्भयोः प्रभोः ।
 दिष्टे किं सुगपत पूर्वापयोः पुष्पदम्तयोः ॥३८२॥
 वषेदासपमदिभुंनं सोऽप्यदुत्सवमागुत्सु ।
 आद्यमेदममे सोऽपे मनुर्वपुग्दोभत ॥३८३॥
 मनुं भवान् वसुङ्गिताम्नोज्जलोत्सवसोदगः ।
 मन्नात एव दृष्टपाविशुङ्गलरयादिजनीपुटान् ॥३८४॥
 अगुग्माने विभोऽंतासदागानुसारिणी ।
 आद्यपु वयमितभ्यानपिर्षदुध्वयता एव ॥३८५॥
 अनांशरो ददां मनुंनीदागादारयोर्विधिः ।
 आदन्नादिन एव भुयनोत्सममाहास्यवातसा ॥३८६॥
 यनुर्गितियतिदयेः सहोन्धर्मगयान् ध्यमान् ।
 दधानेनदृष्टालाचरिवासरमदीधरः ॥३८७॥
 दानेः शनिजेगद्यः पार्दी मषइयति वम सः ।
 भुमारमद्दरर्षीवनागिमारभयादिष ॥३८८॥
 विचिचंवेमणे चके भूपयन् माह्वणं प्रभुः ।
 अनुस्यःकुलिनीकुलं मरालरयेष बालकः ॥३८९॥
 प्रमनांऽमाह्वणदुभर्तुः प्रमयोर्षयेदस्यनिः ।
 गाया मितो मरालाधः वनुवजिव पशगितयत् ॥३९०॥
 पांनुकीदां च चिर्तीह दिभनेः तार्पे धियांमिधिः ।
 मिनाः पित्रोः प्रमोदाय पांनुकीडाकृताशयाः ॥३९१॥

रममाणो यमौ धूलीधूसराङ्गो जगद्गुरुः ।
 नर्मदाकूलधूलोमिलितो द्वेष इवार्भकः ॥३९२॥
 याकप्रावीण्यं च धाञ्ज्यस्ताः शिक्षयामासुरर्द्धतः ।
 यमौ सिञ्चन्निघाञ्ज्यायाः प्रमोदद्दुमभीशिता ॥३९३॥
 मर्तुंश्चिच्चानुसारेण कृतरूपैः सुरैः सह ।
 सोऽकीडद् विविधां क्रीडां पित्रोराहादहेतवे ॥३९४॥
 समचतुरस्रसंस्थानः धीयत्सोद्भासिद्दृस्थलः ।
 स्वामी क्रमादधर्षिष्ट शशीव सितपक्षगः ॥३९५॥
 चक्राङ्कुशभ्यजच्छत्रकुम्भाभ्रमोजादिलाञ्छनैः ।
 धिष्णारिष नमः स्वामिपत्तलं लाञ्छितं यमौ ॥३९६॥
 उन्मयूखा नखधेणी ताम्राऽभ्राङ्गवत्पदोः ।
 पदाधः कृतरागेणोन्मुक्ता धेणोव पत्रिणाम् ॥३९७॥
 पीनायभ्युपगता भर्तुंश्चैजाते चरणायुभौ ।
 गुप्तेन्द्रियवयमभ्येतुं क्रुमोविष समागतौ ॥३९८॥
 कल्पसम्भ्यं जगद्भर्तुर्नास्त्राक्षीद् मेदिनीतलम् ।
 विध्वविध्वजनाधारभुयो अंशमयाविष ॥३९९॥
 सरले मांसले युत्ते भर्तुर्जह्ये विरेजतुः ।
 मृणाले इयं विपराहमुखयोः पद्मकोशयोः ॥४००॥
 करिकरानुकारिणावमातामतिमांसलौ ।
 भर्तुंरुरु मनोहरौ रम्भास्तम्भाविषाद्भुसौ ॥४०१॥
 कटिः काटिम्यसुमगा यमौ दम्भोलिराग्निमा ।
 भक्त्यासौ पुरपसिद्धं दत्तयेति मृगाधिपः ॥४०२॥
 जमादयं धीयामेयनामेर्गाग्नीर्यमद्भुतम् ।
 दौपटिम्या इयायर्त्तः साँल्लप्लाघसम्मयः ॥४०३॥
 अम्भुभ्रनं सुविहनीलं वक्षःस्थलमशोभत ।
 माण्यं रमणायं धीयालिकाया इवाङ्गणम् ॥४०४॥
 प्रसरद्भ्रविराग्निष्णुः धीयर्त्तो वरसंगो व्यमात् ।
 मायिभामण्डलधोणां प्रतिभूरिव मासुरः ॥४०५॥
 त्रिरेण्तास्यचित्तो हृद्यो मग्नीरप्यतिवम्भुरः ।
 अतोपाग्निमात् मर्तुं कष्टः कष्टुविह्वलकः ॥४०६॥
 कष्टुपकष्टुशरणी कल्पार्थो पीनो हृदी प्रमोः ।
 विदग्धविध्वामशामारं माग्निना धूर्त्तहायिव ॥४०७॥
 मृदुलौ सरलौ पीनौ मुञ्जावाजानुलङ्घिनी ।

धीःरिपय्या इवाणमरुमापुसमितापुधी ॥४०८॥
 विजयोः च गोपुषांरुपी पुदायपी शोणिसाहिती ।
 दासमंरुपी ग्रथाः पापी इपेणाविष रेजनुः ॥४०९॥
 अहृष्टी रीन्दवोग्रही शोणिसी यवगाजिती ।
 अमोती विभ्रराध्राउपशातिनः पापुवाविष ॥४१०॥
 वररताः सुरमपदीणः शोणा अहृष्टपी यभुः ।
 मनाए मनाए विनियोगतः बरुपद्रुणामिवाहुराः ॥४११॥
 कथा विभ्रधनमा उषंशिलाः शोणा व्यभुविधोः ।
 आनुपुषीवपयोभंयदलानीव वरापुषोः ॥४१२॥
 अशाभिए शिनाहृष्टमगतमभ्यापपवंतु ।
 पवगती वरभुमेव विवादाय जगदिगुपाम् ॥४१३॥
 दीवा गुणिगुणोलेपी यनुंला मांतमेदुरा ।
 र्थी मंयुःस्वकमलबंदापुष्टविलासताम् ॥४१४॥
 यनुंले वदने पूर्णमपटलेन्दुसदोदरम् ।
 अथ विभ्रवतस्वगतवीधमाहितमपुषतिम् ॥४१५॥
 कपोत्पलही स्वदी रिनग्धापुषतिशालिनी ।
 प्यमानी विजगद्गुंराएने इव वाफुधियोः ॥४१६॥
 वदग्धावर्णभर्ता लम्पी मभ्यावती, जगत्पतः ।
 अथपी विभ्रनुः शोभालीलाऽऽबंदाविलासताम् ॥४१७॥
 अथरीहृमविभं तदुधरविभं च विभ्रनुः ।
 सुवगुतिमरिजीरे विदुमाहुरविभ्रमम् ॥४१८॥
 शान्तिशान्दुर्द्वालबाकारा देस्ता जगद्गुराः ।
 नागवंदोऽपि वरलोचता दीपशिखोपमः ॥४१९॥
 मयमपदलवमाया गृदुला रसना विभोः ।
 हाददाङ्गागमोत्पलिनितानमनिर्धम् ॥४२०॥
 रती वणोत्तविधागेत प्राप्तवत्तः विरेजनुः ।
 भुषावपि भुषो भर्तुः इयामले कुटिले द्रुमे ॥४२१॥
 मालकधलमशोभिष्ट विशालं विजगत्पतः ।
 स्वर्गोष्टपेनाभिमवदृष्टमीशाशितः धियम् ॥४२२॥
 वंशाधकातिरे विभ्रानुर्धम्यस्वस्य मूर्धनि ।
 इयामलाः कुट्टियताः श्रुणाः कलापा इव केकिनाः ॥४२३॥
 नाथने नृत्तमुक्तुमृष्णीवं नाथमूर्धनि ।
 वापेपानि रिधतशानकुम्भकुम्भाधिवं र्थी ॥४२४॥

केनाननं द्रष्टुमिषाम्येयुरमयं स्तम्भलोचना ॥४४१॥
 त्राम्भूद्दामेभृक्काटीकोटीरायितशासनः ।
 तस्येनृपः शीलघर्मसंयमितः सदा ॥४४२॥
 तीर्थहापघपाधिकः स पार्थिवपुरन्दरः ।
 न्यायेनापालयल्लोकमामीरा इय गोकुलम् ॥४४३॥
 मय भूपः स संसारमसारं भाषयन् हृदि ।
 तस्यभाराद्विरक्तोऽभूत् कुपभ्यादिय रोगयान् ॥४४४॥
 राज्येभ्यस्य प्रसेनजिग्रामानं निजमहजम् ।
 शीघ्रं जमाद् जनानां मुनीनामग्निके नृपः ॥४४५॥
 अथ प्रसेनजिद्राजा पिनेषायति मदिनीम् ।
 पशःकर्पूरपूरणं मुत्मीकृतश्मिमुखः ॥४४६॥
 अमृतं प्रमायती नाडना वनी तस्यायनीपतेः ।
 लाषण्यकमलाकेलिपृंहं यस्या वपुर्वर्षभात् ॥४४७॥
 सा वञ्चलासी चिकुरांश्चञ्चरीकरुचीन् मृदून् ।
 बुञ्चितान् बिभरांश्चक्रे चीचौरिय यमस्वसा ॥४४८॥
 तस्याद्यकासिरे घाटकुम्भलाः कञ्जलत्विपः ।
 प्रातुं भृङ्गा इषाम्येयुर्मुस्ताम्भोदहसौरमम् ॥४४९॥
 चित्रहृत्चिरं चित्रं रोषिष्णु यचिचाम्दनम् ।
 सा दर्षा चित्तभूमूपप्रदीपकलिकामिष ॥४५०॥
 एवामले कुटिले तस्या जभातां मुञ्चयो सुवी ।
 अहुरायिष लाषण्ययल्या दृशीर्षेकातटे ॥४५१॥
 शरिरे कर्णान्तविधान्ते लोचने वामलोचना ।
 इषां दले इय स्मेरे स्मरकेलिसरोदहः ॥४५२॥
 कनीकनीनिके कृष्णतमे दलक्षणे उभे शुभे ।
 अभातां लोचनोत्कुलुपघलीनाविवालिनी ॥४५३॥
 तस्याः पाणी दशो मासायंशश्च सरलो वनी ।
 आनुपूर्व्युत्तः कामकल्पद्रोरिव कोरकः ॥४५४॥
 मांसलो स्नेहलो वृणी तत्कपोली विरेजगुः ।
 सदज्जम्यो रतिप्रीत्योर्द्वेषेणापिष काञ्चना ॥४५५॥
 तस्या अभातां ताण्टकी कर्णयोः स्तम्भलम्बयोः ।
 दोलाकेलिसगुत्कण्ठी पुष्परस्ताविषाणती ॥४५६॥
 तस्या ओष्ठपुटः स्पष्टमशोभिष्टादपपुतिः ।
 सारैः प्रपालपिण्डानामान्तैरिव निर्मितः ॥४५७॥

रेजे तद्वदनं राकातुहिनद्युतिसोदरम् ।
 तयोरेव हि सामान्यमसामान्यं न चेत् कथम् ? ॥४५८॥
 कोमलौ सरलौ तस्या बाहुदण्डौ विरेजतुः ।
 युवचञ्चलचित्तानां वन्धने पाशकाविव ॥४५९॥
 पीनायत्युन्नतौ भृतौ स्तनौ तस्या विरेजतुः ।
 रतिस्मराभ्यां संमुक्तौ कीडान्ते कन्दुकाविव ॥४६०॥
 कुचद्वन्द्वं विशालाक्ष्याः कल्याणकलशोपमम् ।
 वमौ द्वन्द्वं चरद्वन्द्वमिव यक्षःसरोतटे ॥४६१॥
 स्तनावीभ्रत्यमापन्नौ तथा तस्या मृगोदशः ।
 तदन्तरे यथा लेभे नैव द्वारोऽप्यवस्थितिम् ॥४६२॥
 तत्कुचौ कुर्वता घात्रा लुण्ठितौ वज्रकुञ्जरौ ।
 तयोः काठिन्यमौभ्रत्यं न चेदेतादृशं कथम् ? ॥४६३॥
 गभीरं नाभिकुहरं वभासे हरणीदृशः ।
 स्वनिधाननिधानाय स्मरेणेव कृतं विलम् ॥४६४॥
 तस्याः सुस्रुव उदरं कुलिशोदरसोदरम् ।
 योक्ष्य वक्षोजयोर्द्वन्द्वमीर्ष्ययेधाभवत् कृशम् ॥४६५॥
 विभ्राजाते नितम्बिन्या नितम्बावतिपीडरौ ।
 मानमन्मथयोश्चाद्भ्रकान्ती कीडाचलाविव ॥४६६॥
 कोमलौ मांसलौ वृत्तावृष्ठस्तम्भौ मृगीदृशः ।
 व्यमातामद्गुनरम्भागर्भसंदर्भिताविव ॥४६७॥
 इति स्याभाविर्कस्तस्या लभ्रणलक्षितं वपुः ।
 शुशुभे सुभगाकारिर्गगन तारकंरिव ॥४६८॥
 सा कन्याऽगण्यलावण्यपुण्यपानीयकूपिका ।
 तारुण्यं प्राप तदणीजनाऽकृत्रिममण्डनम् ॥४६९॥
 तां कन्यामथ निष्याय दर्भ्यां गजा प्रसंनजित् ।
 कनीरुपाशुरूप कां भयिता दुहितु पति ॥४७०॥
 यथेयं युधतालांकमण्डन दुहिता मम ।
 तथात्र भयिता कांऽपि परां नरपुंन्दर ॥४७१॥
 स्वर्णे मणिमिव स्थाने योजयिष्याम्यदं सुताम् ।
 विषामिव सुता विज्ञा योजयाम्युचिने पदे ॥४७२॥
 पर्यं पृथ्वीपतिं पृथीव्याचिन्तापरायणः ।
 वरं गणपद्यामास नाऽमिलन् कांऽपि तादृश ॥४७३॥
 वसन्तायसंऽप्येवुः स्मरोग्माश्चिधायिनि ।

कन्या सा वारधेमालीभिः क्रीडार्थं निरगाम् पुरात् ॥४७४॥
 यथाहं कल्पितानल्पकल्पसङ्कल्पना कनी ।
 स्वाध्यायविनात् पुरीषानमुचामधीरिवाङ्गिनी ॥४७५॥
 क्रीडित्वापुस्तकेषु भृङ्गमद्वारदासिणि ।
 प्रोक्तुत्तदुत्पत्तयत्तत्पुनस्तुगन्धितदिगानने ॥४७६॥
 कानने तत्र रम्याभिनांनवीडाभिजम्भदा ।
 शिर्षं विह्रीड सा कन्या वनदेवीय निर्भरम् ॥४७७॥ (सुगमम्)
 पंचच्छं रममाणा सा वीहोषाने कुमारिका ।
 अधीयात् किञ्चरद्द्रोहीपमानमिदं पदम् ॥४७८॥
 जय वाराणसीराजाभ्यसेननूपनन्दन । ।
 जय देववपुवृश्चगीपमानगुणाकर । ॥४७९॥
 जय देव । जयहोकायतंसीकृतशासन । ।
 जय प्रोक्तुत्तदुत्पत्तयत्तत्पुनस्तुगन्धितदिगानने ! ॥४८०॥
 जय सौभाग्यसंभारामिभूतमद्वारयज्ञ ! ।
 जय देवविभूवास्तदाभ्यं । पार्श्वप्रभो ! ॥४८१॥
 सैषात्र गुणलावण्या साम्या सैवात्र मानिनी ।
 यद्विषये पतिष्यन्ति दग्धिलाखास्तथ प्रभो ! ॥४८२॥
 तर्धीका भाविनी यांथा सा विद्यायाद् मदीतले ।
 यस्याः पाणिमहं पार्श्वकुमारद्रः करिष्यति ॥४८३॥
 तन्निष्कृतमिद्युनं तत्र मया भूयो विनांगुणान् ।
 मेर्यापत्तं कालञ्जानवधिरीकृतकाननम् ॥४८४॥
 तद् गीतं किञ्चरद्द्रोहीतं क्रीतप्रमोदकम् ।
 हरणोय कृतकप्रकर्णां दुधाय कन्यया ॥४८५॥
 भ्रुवा पार्श्वगुणप्रामगुञ्जितं गीतमद्भुतम् ।
 प्रोक्तमियावरां क्रीडामत्याहरीत् सा कुमारिका ॥४८६॥
 तद्काममनाध्यात् शृण्वान्ना गीतिनिश्चयम् ।
 यथाह किञ्चरद्द्रोहीमुखं सुगुरी दर्शनः ॥४८७॥
 सा गीतिः किञ्चरद्गीता कर्णाभ्यर्णमुपयुषी ।
 तस्या विद्धे पार्श्वमधीमिष कुमारिकाम् ॥४८८॥
 किञ्चरद्द्रोहीपमानं तद् गीतमाकर्ण्य सा कनी ।
 तद्गातारुभगं पार्श्वं वक्ष्याति इमं मनो निजम् ॥४८९॥
 हृदिनाकारपेशभिः स्वस्थाभिस्तां प्रमावतीम् ।
 पार्श्वे रक्षा भावविहां प्यहासीत् तरलसीजनः ॥४९०॥

स्ययं पुञ्ज्योत्थितो धर्मै यरो लक्ष्म्येष केशयः ॥५०७॥
 राज्ञो धार्चं तां धयस्याः प्रभावापै न्ययेदपन् ।
 अवदत् साऽपि दुर्जयस्नरराजपशंपदा ॥५०८॥
 त्रिलोकीकमलायैलिधाम क स कुमारराट् ।
 काऽहं तु दुर्मगाऽशेषयोषामुद्या दुराकृतिः ॥५०९॥
 अतस्तद्रिपया पाञ्छा वृषेय मम दुर्षियः ।
 पांयूपस्य विपासा हि क्षिमभाग्यस्य पूर्यते ॥५१०॥
 अलम्ब्य कल्पनाजालं राजा कण्ठकुघोषभैः ।
 मधेदस्मिन्नाभ्यसेनिः स शरणं मरणं तथा ॥५११॥
 सा कम्पाऽनहसंमर्माद् नानावस्थामुपेयुषी ।
 रतिं कुत्रापि न प्राप मत्सोष स्वल्पपाथसि ॥५१२॥
 क्षणं यदिः क्षणं मध्ये क्षणं चोर्ध्वं क्षणं त्वधः ।
 कुविन्ददयितेवैषा नैका स्थितिमुपागमत् ॥५१३॥
 दुर्मरिज्वरसंतप्ता वरप्राप्तिरनुसुक्ता ।
 कल्पयामासानुकूलमभिलाषं प्रभाषती ॥५१४॥
 कथं स भुषनस्यामी मया प्राप्यो हाभायया ॥
 कोऽपि नास्तीह तस्मिन्नाऽभङ्गऽवापारवार्ममंडः ॥५१५॥
 तत्सङ्गसिद्धयं कुर्या किमुपायं पराजयदम् ।
 इति चिन्तातुरी चैतयं न स्वास्थ्यं प्राप सा कनी ॥५१६॥
 चन्द्रचन्दनकर्पूराभोजादौ द्वेषधारिणी ।
 कनी साऽगनि निभ्याक्षोऽद्वासान् भव्येष विघ्नती ॥५१७॥
 तद्गनिमानसा निरयं ध्यानाऽदृष्टेय योगिनी ।
 वासुदेवात् पाभ्यं कुमारं साऽप्यज्ञाततुल्यसृष्टिः ॥५१८॥
 वातुर्यस्यैर्यगार्भावादिपादिगुणधारिणी ।
 श्योऽभेयेद्वाचरित तस्मिन् पाभ्यं गुणशिरोमणी ॥५१९॥
 स्थिता आगरिता गुप्ता नपठन्ती प्रदपन्त्यपि ।
 सैयं पाभ्यं गुणमामोऽकीर्तनं हतपायभूत् ॥५२०॥
 आतपीडाऽखिला कीडा भूषणं भितरूपजम् ।
 कथा तत्प्राप्यतस्याऽभूत् तस्याः समरज्वरसिन्धुः ॥५२१॥
 वास्तु वाभेवति अदपन्ती प्राणापि रिपूनिव ।
 उद्वेगमायगाद् दाहा मरुप्रान्तेव हरितरी ॥५२२॥
 सयं वाराजसीपूर्वा क्षणं तद्विद्वरस्यनी ।
 नास्ति तस्मतासि स्यैर्य करिणः कर्षदोरिव ॥५२३॥

किंकरीकृतत्रैलोक्यः कमलः कमलेक्षणः ।
 परिणेष्यति मां किं स सा प्रलापमगारिति ॥५२४॥
 गतादिप्यस्तदस्नाभ्यां निश्वासोष्णदृग्गन्मुनिः ।
 अङ्गिकामार्द्रयामाम माऽङ्गनाऽनङ्गविदला ॥५२५॥
 अङ्गल्यप्रेण लिखन्मयाः क्षोणीं सस्नेः क्षिणेःकृदः ।
 छुर्षं तस्या मुखं गङ्गुमस्तचन्द्र इय इयमात् ॥५२६॥
 तस्या वपुषि सत्रातस्तापः शोषितचन्दनः ।
 अन्तर्ज्यलितधिरदानलादिष समुरियतः ॥५२७॥
 वपुः प्रतिपदुघातचन्द्रलेखासरां कनी ।
 क्षाना मेने शिरीषशय्यामग्निमयीमिव ॥५२८॥
 कृतं मुकं स्थितं यातमजानाना ज्युतस्मृतिः ।
 स्तम्भदकं शालमञ्जीव याऽस्थात् कमपायलम्बिनी ॥५२९॥
 कामं कृशाङ्गी निश्वासोश्ण्यासधूसरिताधरा ।
 हुंकारैरुत्तरं चक्रे सखीभ्यः सा जडत्यभृत् ॥५३०॥
 स्मरन्तो पार्श्वं पार्श्वेति सर्वत्राऽरतिभाक् कनी ।
 अपतत् कृतज्ञास्तेव मूर्च्छिता सती भूतले ॥५३१॥
 मूर्च्छयोश्वासनिश्वासौ प्रकुर्वती कुमारिका ।
 अभिषिक्ताऽम्भसा रम्भाव्यज्जनेश्च सखीजनैः ॥५३२॥
 यथाभिरुपचर्याभिश्चिन्नमूर्च्छां करोद् सा ।
 मंक्षु क्षामाभरं क्षामोदरी मन्मथकिंकरी ॥५३३॥
 कामिनैवान्तिमावस्थां गतप्रायामुदोक्ष्य ताम् ।
 तत्स्वरूपं जगौ राक्षः पुरस्तान् तरसखीजनः ॥५३४॥
 नृपोऽप्याकर्ष्य तां घातां दध्यौ विधुरितो हृदि ।
 संयोगः कथमनयोर्भाष्युमाहरयोरिव ? ॥५३५॥
 कृतं कृताभिश्चिन्ताभिरेतामिर्मेऽहर्निशम् ।
 स्वयंवरं धरायैनां प्रेषयिष्याम्यहं सुताम् ॥५३६॥
 इत्यमुं निश्चयं राक्षः समाकर्ष्य सखांजनः ।
 तदुक्तिमिमुं चक्रे प्रभाषतेर्बचोऽतिगाम् ॥५३७॥
 तद्वचोभिः सुधाधामधामधन्यैः प्रभावती ।
 सिका मेघजलीर्षिभूरिव क्षणमुदम्बसत् ॥५३८॥
 इतश्चास्तीह कलिङ्गाधीशो यवनभूपतिः ।
 लोकोक्त्या सोऽथ शुभाय स्वरूपमिदमावितः ॥५३९॥
 सभार्यां अकुटीं विघ्नद् वभापे सोऽरुणेक्षणः ।

कियन्थायं स पाभ्यो यः परिलेता प्रभायतीम् ॥५४०॥
 मयि सात्युप्रदोदंष्ट्रालण्डपिक्रमदुर्धरे ।
 कथं दास्यति घान्यस्मै कन्यां सोऽपि मसेनजित् ॥५४१॥
 कन्यामान्मष्टते तस्मात् तापत् तां मार्गयाश्चदम् ।
 पथात् तदनुसारेण करिष्येऽहमुपक्रमम् ॥५४२॥
 अर्थिनामर्थिता वीरहीरणां दोषैर्लं बलम् ।
 माहमर्ष्यस्मि किञ्चास्मि सुमदः सुमदाप्रणोः ॥५४३॥
 अतः का मार्गणा तस्य पुंस्तात् मार्गणोचिता ।
 जित्या प्रसेनजिद्रूपं स्वयं स्हास्याभ्यहं कनीम् ॥५४४॥
 चिन्तयिष्येति यथनाधिपतिर्मानिना पतिः ।
 उरुकटैः कटकैः साकमागात् पुरं कुशस्थलम् ॥५४५॥
 ततो दूरामना तेन स्थकीयैः प्रबलैर्बलैः ।
 वेष्टितं तत् पुरं भूमिरिष पाधोभिरग्निना ॥५४६॥
 द्वारादियन्त्रणापूर्वं दुर्गेरौघोऽभवद् भृशम् ।
 द्रुःसाध्ये तेन अघाते गमनागमने पुरे ॥५४७॥
 तेन प्रसेनजिद्राज्ञा प्रेषितो निरगात् पुषत् ।
 अहं पुरुषोत्तमाख्यो मन्त्रिसागरदत्तभूः ॥५४८॥
 आगामहमिहाप्यातुं वृत्तान्तं भवतः पुरः ।
 अतः परं यथाशक्ति देवकार्यैस्त्वयोद्यमः ॥५४९॥
 एयं निशम्य तद्वात्सावात्लैरतुलैस्तदा ।
 क्षमाक्षमारुहः क्षमाभुजोऽस्याऽभज्यत द्रुतम् ॥५५०॥
 रुषा पदपदान् रोषादनाक्षः क्षमापतिर्जगौ ।
 निमदानुग्रही गत्या करिष्येऽहमसौ तयोः ॥५५१॥
 इत्यनुक्त्वाऽतिदृच्छाणोसेजितासिः क्रुधोदुरः ।
 प्रयाणभेरीभोद्भुः रमकारयदिलापतिः ॥ ५५२ ॥
 जातोदन्तः समायातः पार्श्वः पार्श्वे पितुर्द्रुतम् ।
 शोचे चाक्स्मिकः कंठोऽयं तातपाद । रणोद्यमः । ॥५५३॥
 पाणिना दर्शयंस्तं च पुरुषं पुरुषोत्तमम् ।
 नयो तरकयितां यार्ता जगदे जगतीपतिः ॥५५४॥
 तत्रिशम्य पुनः पार्श्वोऽभिक्षे घरणीधवम् ।
 नृकीटे यधने तस्मिन् कोऽसौ तात । तयोद्यमः । ॥५५५॥
 किं वा मृणालिनीनालोन्मूलने सुरसिन्धुरः ।
 कुर्यन्नुपक्रमं भृशघातुपयाति कदाचन । ॥५५६॥

निवर्त्तयत्यतस्तातपादा अस्माद्रणोद्यमात् ।
 विधास्ये निग्रहे तस्य तातपादप्रसादतः ॥५५७॥
 अश्वसेनो निशम्यैतद्वचनं नन्दनोदितम् ।
 मेने कुशास्थले गतुं पार्श्वं पार्श्वधले विदन् ॥५५८॥
 श्राम्यद्भ्रमरस्तद्धारहारिगण्डस्थलं गजम् ।
 आद्यरोह जगन्नाथो विन्ध्याद्विमिव केसरी ॥५५९॥
 प्रबलेः पृथिवीपालैर्युक्तः स्वांशोरिधोद्भटैः ।
 द्वैरिव शुभाशंसिः कुनैरनुकूलितः ॥ ५६० ॥
 ध्रीयमाणोपरिच्छन्नः परिवारितचामरः ।
 (पुगमम्)

कटकौत्कटभारेण भग्ना सती वसुंधरा ।
 चकार रथचोत्कारदम्भादाराटिकां भृशम् ॥५६३॥
 नानातूर्यैर्घनिर्घोषो ध्यानशं गगने क्षणात् ।
 आचिख्यासुरिचन्द्रेभ्यः प्रयाणं प्रथमं प्रभोः ॥५६४॥
 एतत्पत्तिपद्मौढप्रहारविधुरा धरा ।
 सिच्यते च मक्षाम्भोभिः सानुकम्पैरिव द्विषैः ॥५६५॥
 एवं चलद्यमुचकभारभुजितभोगिराद् ।
 विदधे शीतमाह्लयप्रयाणं प्रथमं प्रभोः ॥५६६॥
 प्रयाणे प्रथमे नाभं प्रदिवतं पथि सत्वरम् ।
 सरथः सारथिर्घ्नप्रयाणेमातलिरभ्यगात् ॥५६७॥
 स प्रणम्य जगादेषं देवाहं हरिसारथिः ।
 ॥५६८॥

स्तूयमानो जयारायः सुरसेखरभूवरैः ।
 दिनेः कतिपयैः पार्श्वं प्रभुः प्राप कुशास्थलम् ॥५७०॥
 अथागत्य तदुद्याने रुक्मघावारं मयधीयिनात् ।
 स्वयं चेशोऽवसत् प्रौढमासादे सुरभुजिते ॥५७१॥
 नाथः सनाथः सधीरया कृपया शैत्यघ दृनम् ।
 प्रादिषां कतिपयं दृनं कथिङ्गाधीनासंमिषौ ॥५७२॥
 सोऽपि गन्था सदस्यस्य म्यगद्दु यागिभर्ता वरः ।

चतुर्थः सर्गः ।

मन्वामी मन्मुतेनेदं त्वामाज्ञापयतीत्यसौ ॥५७३॥
 एतं प्रसंगमिदं बुद्धुं दुर्गन्तिरोधता ।
 इयता हि गतं नास्ति किञ्चनापि तथापुना ।
 विमुच्य पित्रं यदि निजं नगरमञ्जसा ॥५७४॥
 कणाडपणं प्रसर्पन्निहंतोर्त्तरिति पागुमैरः ।
 वृधेऽस्याधिकं क्रोधो एतपगिहिरिबन्धनैः ॥५७५॥
 दशोष्ठसंपुटो भर्त्सोऽतप्राणोऽद्वयंश्रवः ।
 सोऽश्रयोद् एषतं क्रोधात् क्रोधाद्वापमिषापरम् ॥५७६॥
 यमाहृतोऽसि रे दूत ! यदेवं प्रलपस्यद् ।
 न मां जानासि दशुस्त्रोर्धम्यविधयं गुरुम् ॥५७७॥
 का पाभ्वं कुमारक्षीरकण्ठ शटशितोमये ।
 को यान्वसंनो यः कामं प्रकोपयति मामिति ॥५७८॥
 अथवा गानयोर्दोषो बाज्यपादं कथारिणोः ।
 यशुमन्तं मतिः पुत्रां न दाज्ये न च वार्द्धके ॥५७९॥
 यदेवं तद्गुणान् पूयं मस्कोपायलनेन्धनम् ॥५८०॥
 नूनं कश्चित् त्वयाऽकारि निजममंरुपद्रवः ।
 तदुवा मेवितोऽस्यत्र यमस्यैव निकेतने ॥५८१॥
 त्वमप्ययांऽसि दूतत्वाद्दतो गच्छ गतत्रय ।
 त्वयुक्त्या विरते तस्मिन् स दूतः पुनरुचिपान् ॥५८२॥
 अरे यवन ! किं तेऽस्ति विद्याला यमवेदमनि ? ।
 भूतासं एव पित्रासो यदेवं वश्यऽसाग्रतम् ॥५८३॥
 कस्त्वं धीपाभ्वं कुमारपुरः पुटयकीटकः ।
 वेतनासमिषादोषं त्रैलोक्यं यस्य किद्रुतः ॥५८४॥
 एषया मन्मुतेनेदं सोऽश्रयोद् भयतो हितम् ।
 ययःवानमिषाटंरतद्विपरीतं तथाऽभयत् ॥५८५॥
 रे वराक ! दुराधमायाबासीञ्जापितं निजम् ।
 शरणां पाभ्वंतापस्य शरणां शरणांशुद्ध ॥५८६॥
 एषं गुणानं संवेदाहारकं तं निरहुराम् ।
 उदापुषा भटास्तस्य मारणायोपतास्यते ॥५८७॥
 यापत् तं गुह्यिष्यथाधीः प्रहरन्त्येतद्मटाया
 तापद् देव इयायादीद् धीसलः कोऽपि यी

अरे आकस्मिकः कोऽसौ प्रारब्धः सम्पदां क्षयः ? ।
 मुषनस्यामिनो दूतं यदेतं दृष्टुमुत्सुकाः ॥५९८॥
 मो भो भटा भवन्तश्च घेरिणः स्वयिभोः खलु ।
 एवं त्रिजगतां भुवुंदंतोपरि ययातुराः ॥५९९॥
 गतक्रोधेषु योधेषु दूतं मन्त्रिचरोऽप्यदत् ।
 न कापो भयता कायो मनागपि मतोन्तरं ॥५९२॥
 मत्ता इय भटा एते नैष जानाति किञ्चन ।
 त्वं तु मेघाविनां मुष्यः कृपालोरामि सेयकः ॥५९३॥
 दूतं मन्त्री पुनः प्राह शृणु मोः पुरुषोत्तम ! ।
 आयास्यामो एवं पार्श्वं नग्नं सद्यस्तयानुगाः ॥५९४॥
 इत्युक्त्वा विससर्जनं दूतं सरुत्तय मन्त्रिराट् ।
 आगत्य ययनाधीशसन्निधौ धैर्यमूर्ध्विधान् ॥५९५॥
 क्यामिद्यमां न सामान्यः पार्श्वः पार्श्वोऽरिसंपदाम् ।
 यस्योपरितं प्रकुर्यन्ति निर्जराः किङ्करा इय ॥५९६॥
 अस्मै प्रहितवान् दानकः सरथं सारथिर्निजम् ।
 धनां नाथामुना सार्धं विरोधो नायतो शुभः ॥५९७॥
 वचने मन्त्रिचरैस्त्वंकोपः शान्तिमुपायेषान् ।
 धाराधरस्य धारोघैर्दायानल इयोद्वयणः ॥५९८॥
 धीमनो मयनाधीशं शास्त्ररथं पुनर्जगी ।
 चंद्रागेच्छा सुराच्छा चेन् नत्पाश्वर्षपार्श्वमध्रय ॥५९९॥
 एवमाकल्प्यं सचिचयथः प्रांचं कलिहराट् ।
 प्रतिशोभ्य श्रयाघाहं निगुक्ताऽस्य इयापयति ॥६००॥
 इति श्याम्वा कलिहरां निमैः परिजनैः सह ।
 कृदारं कण्ठे निक्षिप्य पार्श्वं नग्नमुपागाम् ॥६०१॥
 हा कथमवसितः सोऽथ मन्त्रिचरा समो विभोः ।
 परंभनेत्रविजतां मुष्यं तेन पुत्रमिय प्रभुम् ॥६०२॥
 प्रभुर्पि प्रमत्तस्य गीयूनसदृशा इरा ।
 अयस्मै ययनाधीशमपदयन् मादगादृतिम् ॥६०३॥
 कृदारं इत्यनः कण्ठादधारा ययनेशितुः ।
 प्रभुर्भवेत्तयमाम मन्तुं न्यर्थायि । सनाम् ॥६०४॥
 इत्यस्य शान्तिः प्राह मन्त्रं स ययनप्रभुः ।
 कर्णमपदयन् यं क्षमन्व त्रिजगतां ॥६०५॥
 कृदारं ययना इयमिन्द्राणाणांऽप्यदत् ।

हय्या बोधितो यस्मात् स्वन्नः सर्वत्र परसलाः ॥६०६॥
 शृगाला इयं निदस्य के घयं पुरतस्तय ! ।
 विभं विश्वमिदं घयमपर्यं विचते तय ॥६०७॥
 द्विरत्नयेन मां नाथ ! पृदाणानुगृहाण च ।
 भुजिष्य इथ करिष्ये जिज्ञां तेऽहमतः परम् ॥६०८॥
 पार्थनायांऽथ जगदे जगदेकदितायहः ।
 कलिं हरा ! त्वयाऽकार्यं न कार्यं पुनरीदृशम् ॥६०९॥
 दुर्गायांऽथ संमुक्ते भुतोदः प्रसन्नमित् ।
 प्रभाषतयान्वितः पार्थमभ्यगात् सुष्टिपुष्टिभाग् ॥६१०॥
 प्रणम्य प्रोचिषान् पार्थे कुशरथलपुरंभरः ।
 नाथ ! नाथेन भयता सनाथरथमगामहम् ॥६११॥
 नाथेनघगरं रोषाद् मुमुक्षेऽथ त्वदागमात् ।
 तमोभिर्मुद्रितं पद्ममिषाम्बुदयतो रथेः ॥६१२॥
 जयभुरप्यभूद् वन्धुः कालिहार्थीभ्वरोप्यसौ ।
 भयदागमने जज्ञे याऽन्वाधारणकारणम् ॥६१३॥
 जय नाथ ! प्रलिय द्रागुद्वेदं मां ममारमजाम् ।
 द्विदयति पश्चिर्नाथैवा त्वां जगद्युपं विना ॥६१४॥
 दृष्ट्वा प्रभाषती वीक्ष्य निर्दोषं विमुमीदृशम् ।
 रथं द्वापं रत्नदोषीत्यस्याक्षीद् वेधाः सुज्जन्तुम् ॥६१५॥
 र्दृक्पुंरत्ननिर्माणप्रापीष्यं विन्नतो विधेः ।
 सुष्टिभरणप्रयासांऽसौ साफान्यं समुपेयिषान् ॥६१६॥
 यः हक तैः किन्नरैर्भोजस्ततोऽप्येयं प्रतिमुन्दरः ।
 यस्मादृतादृशां पुसां रूपं वाचामनोचरम् ॥६१७॥
 यदि मामेव भुवनमतीर्रीकरिष्यति ।
 तदा पल्लवितं नूनं प्राक्कृतः सुकृतैर्मम ॥६१८॥
 तातपाचमसो स्वामी मंस्यते वा न मंस्यते ।
 दृष्ट्वा तन्मुखाविश्वस्तलोचनेत्यञ्जलोचना ॥६१९॥
 मय च स्माह घामेयोऽप्यमेवमहिमा नृपम् ।
 कन्यां ह्योदेऽत्र ममाणं तातपादाय न ह्यहम् ॥६२०॥
 इति श्रुत्वा कनो यस्मादतेयाजनि दुःखिता ।
 आपतद् मूर्च्छिता भूमौ लब्धसंज्ञा जगाद् च ॥६२१॥
 र्दृक्षं नास्ति मे भार्यं यदसौ भुवनेभ्यरः ।
 हन्व्यामपीक्षत मां तत् क्व कथा पाणिपीडने ! ॥६२२॥

अथ श्रुत्वा विमोक्षांशं दृष्ट्वा राजा प्रसेनजित् ।
करिष्यतु पितृर्षांश्यादेव कन्वाकरग्रहम् ॥६२३॥
अतः सुतां समादाय गच्छाम्यहं सहामुना ।
इति ध्यात्वाऽभ्यधाद् विभ्यताञ्च राजा प्रसेनजित् ॥६२४॥
त्वया सहाहमेष्यामि देव । वाराणसीं पुरीम् ।
अभ्यसेननुपं द्रष्टुमुत्के स्तश्चक्षुषो मम ॥६२५॥
आमिति प्रतिपद्यतद् नायस्त्रिजगताभ्य ।
संमान्य विससर्जनं ययनं स्वपुरं प्रति ॥६२६॥
अथ प्रसेनजिद्राज्ञा सकस्येनाभ्यतः प्रभुः ।
उत्सुकस्तातसेवायै यत्नति स्म कुन्दास्थलात् ॥६२७॥
सुरागुरुष्वधूतृदोत्रीयमानगुणायलिः ।
चिरं मग्द चिरं गन्दैरयूचानैः रोचरैः स्तुतः ॥६२८॥
प्रणमत्पृथिवीपालमौलिमास्यार्थितकमः ।
कामेण कलवामास पुरीं वाराणसीं प्रभुः ॥६२९॥ (सुप्रम)
कश्चिन् कर्षूकस्तूरीपाय.शास्तरजोमरम् ।
कश्चिद्व्यम्बनकाश्मीरद्रष्टव्यमित्यहनहरतकम् ॥६३०॥
कश्चिद् धूमपटोधूमधूमालोधुमरीकृतम् ।
कश्चिदुत्तमिगतानकध्वजधोरणिषन्धुरम् ॥६३१॥
कश्चिन् प्रोक्तमिन्द्रोत्तमोत्तमोत्तमोत्तमोत्तमम् ।
कश्चिन्वाद्भिन्नमोत्तमोत्तमोत्तमोत्तमम् ॥६३२॥
कश्चिद् भृशस्वणस्त्रिणां धेर्णाभिर्धिसमयावहम् ।
कश्चिद् मानाविषस्तुर्जन्मैरुत्तमोत्तमोत्तमम् ॥६३३॥
कश्चिद् दृष्टुमितिधोःपत्राग्माग्नां प्रीकृतम् ।
कश्चिद् मानाविषस्तुर्जन्मैरुत्तमोत्तमोत्तमम् ॥६३४॥
कश्चिद्वाग्भिन्नमोत्तमोत्तमोत्तमोत्तमम् ।
स्वै पुरं वाविशन् कथामी भूष्यार्थिविहितोत्तमः ॥६३५॥
(वदन्तिः कुलकम्)
अथसेनः सुतं संस्था गामाभ्य वपद्रे सुते ।
विममहे निशयाने गन्तुं, माया प्रभूर्गवी ॥६३६॥
गत्रवर्तिमन्विष्वर्णमुकाणं वाभूतं गृहम् ।
अथ प्रसेनजित् कश्चिदेतार्थीयं नमान गः ॥६३७॥
उत्सुकस्तातसेवायै यत्नति स्म कुन्दास्थलात् ॥६३८॥
कश्चिद्वाग्भिन्नमोत्तमोत्तमोत्तमोत्तमम् ॥६३९॥

चतुर्थः सर्गः ।

कुशलं सराज्यस्य तथास्ति भोः ।
 सोऽप्याहामि मयापादमसादात् कुशलं मम ॥६३९॥
 चिन्तु प्रमायतो नाम कन्येयं द्रुहिता मम ।
 आनीताऽस्ति भयत्पुत्रपार्श्वनायकृते कृतिन् । ॥६४०॥
 सपत्नीक्रियतां स्वामिघ्नसौ मम मनोरथः ।
 त्वाकर्ष्यं पचस्तस्य जगो वाराणसीपतिः ॥६४१॥
 कुशलपुराधीश । जागसि मम घेतसि ।
 मनोरथोऽसौ धीपार्श्वपाणिमहृणगोचरः ॥६४२॥
 किञ्चैप पार्श्वकुमारो भोगेभ्यो विपरादमुखः ।
 आ जन्मतो विरक्तात्मा न जाने किं करिष्यति ? ॥६४३॥
 परं त्वदुपरोधेन बलात्कारेण चात्मनः ।
 शिवाहं वारयिष्यामि पार्श्वस्वानिच्छितोऽपि हि ॥६४४॥
 इति प्याहृत्य काशीरांऽन्वितस्तेन मदीभुजा ।
 आजगाम जगन्नायसनार्थं केलिमन्दिरम् ॥६४५॥
 पार्श्वोऽपि तातमायाग्तं धीर्योत्तस्थी मुदञ्चितः ।
 पथास्थानं निषण्णेऽस्मिन् पार्श्वे माहाभसेनराट् ।
 एतां प्रसेनजित्पुत्रीमुद्रहोद्बद्धपूर्वद । ॥६४६॥
 इत्याकर्ष्यामण्डू मत्ता पद्योभिर्पिनयोपतैः ।
 वैषयिकानुलोद्दिमः संमानः शर्मपायसि ॥६४७॥
 शैलः स्वमायविपदाः पतिप्रदपरः सदा ।
 नृणां तत्सहस्रानानां नरकाभ्यनिदीपकः ॥६४८॥
 आपातक्यो रमणीजनानां यत्तु संस्थयः ।
 आस्वात् इय किपाकफलानां पाकमीयुषाम् ॥६४९॥
 न यायत् सुधूम्रमङ्गाः पतन्ति पयना इव ॥६५०॥
 कान्तारका विरक्ताऽपि जायतेऽनर्थकारणम् ।
 इदमन्येय मुजही स्वगेहगा चागताऽपि हि ॥६५१॥
 विषयासक्तचित्तानां नृणामुम्भानंगामिनाम् ।
 सुष्णाति शमशीलादि धनं काममलिन्मुचः ॥६५२॥
 तापद् मित्रं धनं तापत् तापद् धर्मं मतिः यत्तु ।
 यापत् कामतमस्तोमो न प्रसपति इत्पहम् । ६५३॥
 अतुलैर्भोगसलिलैः विक्रः काममदीरहः ।

उज्ज्वः

मम
जगत्

भ्रम्रादभ्रव्यथादुःखफलमार्तिं प्रयच्छति ॥६५५॥
 अतो दमदयाशीलशमसाम्यादिनिग्रहः ।
 हे तात ! संसृतिघ्नान्तिहेतुः कोऽयं कदाग्रहः ? ॥६५६॥
 वैराग्यसंगसन्दर्भमित्याकर्ण्य सुतोदितम् ।
 पुनर्धाराणसीराजो व्याजहारारत्मजं निजम् ॥६५७॥
 पुत्र ! यद्भवताऽवाचि जानेऽहमपि तत् तथा ।
 किन्तु त्वं मोहतः पाणिग्रहणाय मयेरितः ॥६५८॥
 विषयेभ्यो विरक्तोऽपि पूरयास्मग्मनोरथान् ।
 परिणोय कनीमेनां गार्हस्थ्यवदयके ह्यदः ॥६५९॥
 जिना जनितवीयाद्वाः सर्वेऽप्यादीश्वरादयः ।
 न मोक्षं लेभिरे किं तेऽग्रमर्हन्तो भवन्तोऽपि हि ? ॥६६०॥
 इति मत्या पितुर्धाक्यमारमनो मोगकर्म च ।
 मेने पाणिग्रहं स्वामी मदान्तो ह्यकदाग्रहाः ॥६६१॥
 तन्निशम्य स कार्शान्द्रः स च राजा प्रसेनजित् ।
 आरेभाते ममोदात् सद्यः पाणिग्रहणोत्सवम् ॥६६२॥
 मण्डिता मण्डपाः प्रीढाः शरदस्रस्रमायहाः ।
 आहृतो ज्ञातिसम्पत्तिमुह्यत्परिजनो निजः ॥६६३॥
 कृता मुक्तामणिधेनीः स्वस्तिकानां च पङ्क्तयः ।
 रसालपर्णैः प्रत्यमैः कृताश्चन्दनमालिकाः ॥६६४॥
 अधोवृत्तैः पुष्पपुञ्जैः परितः प्रकरो भूतः ।
 सिक्ता भूरभ्युमिं वीष्णगन्धैर्घौणचान्दनैः ॥६६५॥
 दिव्याङ्गरागाः सुन्दर्यः सद्यथा घवत्तान्यगुः ।
 एष्याङ्गनाश्च मण्डलीभूय हल्लीसकं व्यधुः ॥६६६॥
 एषमतो पर्यभूषितरो रूपधेया मिथः ।
 निजैरनुसारेण प्रारेभाते महोरसवम् ॥६६७॥
 अथ विजगतां माथो महोरसवपुरःसरम् ।
 पुर्यां प्रसेनजिद्राजः पर्यर्णयीन् प्रभाषतीम् ॥६६८॥
 विदूतेय नवाग्मोदः सीलयेय रथूदहः ।
 पद्मवेश मुरारातिम्लया रेजे जगद्गुरुः ॥६६९॥
 मौक्तिकस्वर्णमालिकयमजयाजिः पादिकम् ।
 जामात्रे पार्श्वनाथाय र्दई प्रीतः प्रसेनजित् ॥६७०॥
 अतर्क्यात्प्रमत्तमर्षां भूयो भूयोऽनुशिष्य ए ।
 काटीभ्रंशेन विमृष्टोऽगाम् स्वपुत्रं स प्रसेनजित् ॥६७१॥

चतुर्थः सर्गः ।

नेये पाश्र्वेनाघोऽयं प्रमापत्या समं सुखम् ।
 नापकर्मशयार्थं द्विजिता गार्हस्प्ययासिनः ॥६७२॥
 कदाचित् कोकिलालापमुखरीकृतज्ञानने ।
 सदाऽक्रोहत् तथा स्वामी करिष्येष मदाकरी ॥६७३॥
 कदाचिद्रेमं सरसि सरसीरुहमातुरे ।
 यथाह एव यथाहत्या प्रमापत्या समं प्रभुः ॥६७४॥
 धोपाश्वं प्राप्य प्राणेशं प्रमोदत प्रमापती ।
 श्वितार्थं द्वि संपन्नं प्रमोदः किङ्करायते ॥६७५॥
 कदाचिद्रचयामास चादमिद्यान्दनेद्रवैः ।
 भास्त्रिकां भतुं रद्वेऽती मान्मधोमिष चेतनाम् ॥६७६॥
 कदाचित् सा सुमनोभिर्मस्तके जीवितेशितुः ।
 मुकुटं मण्डयामास चूडामिष मनोमुषः ॥६७७॥
 कदाचित् कण्ठनिकटे स्थयं संदर्भितां यजम् ।
 भतुनिवेशयामास निजयाहुलतामिष ॥६७८॥
 कदाचित् साऽथ कस्तूरीद्रवमूर्धनि जितेशितुः ।
 चित्रमुषित्रयामास भतुमिष रतीशितुः ॥६७९॥
 कदाचिद् मूर्धनि सा भतुं यंगुतैः पुष्पशामभिः ।
 यम्मिल्लं बन्धयामास कन्दर्पमिष यिष्मभिः ॥६८०॥
 एयं यद्यज्ञगन्धेनुमनःप्रीतिनिगन्धनम् ।
 स्वयं निष्पादयामास समस्तं किङ्करीय सा ॥६८१॥
 इति स्वप्रियया सार्धं भुञ्जन् भोगाननेकराः ।
 गमयामास समयान् समयशशिरोमणिः ॥६८२॥
 स्वगन्धुत्सविधामज्जन्जनस्तात्रोत्सवाद्दम्पते-
 द्वाटोऽसाहमदाविलासविलसरसंभ्रमसंदर्भितः ।
 श्रीमत्याश्वजिनाधिराज्यरिते चेतश्चमस्कारक-
 प्वानुयांचरिते समाप्तिमगमत् संगंश्चतुर्थः शुभः ॥६८३॥
 इति धीतपागच्छाधिराजभट्टारकसाधुभौमधीदीरविजयसुरिधीरविज-
 सेनसुरिराज्ये समस्तसुविदितायतंसपण्डितकोटीकोटी-
 दीर पं० धीकमलविजयगणेशिष्यमुज्जिष्यग०
 हेमविजयपरचिते श्रीपाश्र्वेनायचरित्रे
 चतुर्थः सर्गः सम्पूर्णः ॥४॥

अथ

पञ्चमः सर्गः

अथान्यदा जगद्मर्त्याधिकृतः स्त्रीधर्मूच्यते ।
करैरिवेन्दुर्दक्षपातीर्घातणसीमपाययत् ॥१॥
इतश्च सप्तम्यान् पौरान् पूजोपस्करप्राप्तवान् ।
प्रभुर्निमालयामास गच्छतः पुरतः पुरः ॥२॥
योक्ष्येतान् विस्मयस्मेरलोचनत्रिजगद्गुहः ।
अप्राप्तीत् सेवकं कञ्चित् पौराणां गतिकारणम् ॥३॥
सोऽप्यथगततद्वाचो धारयन् स्वामिनं निजम् ।
नाथैकस्मिन् संनिवेशे द्विजोऽभूद् दुर्गतायधिः ॥४॥
अमवद् नन्दनस्तस्य निर्माग्याणां शिरोमणिः ।
जातमात्रेऽथ तस्मिन्स्तल्पिते सृतिमापनुः ॥५॥
कृपया सोऽमंको लोकैर्जायितः कपुतोऽलम् ।
कठ इत्यभिधां प्राप तादृश्यं च क्रमेण सः ॥६॥
भ्रमन् भिक्षाकृते ग्रामाद् ग्रामं चैव गृहाद् गृहम् ।
उदरं पूरयामास सोऽशरत्यन्तनीरसैः ॥७॥
सोऽन्यदा नगरं कापि हारादिभिरलङ्कृतः ।
स्वैरं क्रीडन्ति भूप्राप्ता वासवा इव केचन ॥८॥
अर्थनाव्यग्रहस्ताप्रानधिंसार्यान् धनधनैः ।
प्रोणयन्ति पुनः कल्पपादपा इव केचन ॥९॥
के चिद्विहितशृङ्गारा भृङ्गारोद्भासिपाणयः ।
पूजयन्त्यहंतां मूर्त्ताः सुरा इव सुरैकसि ॥१०॥
दिव्यरूपधराः केऽपि दिव्यनेपथ्यधारिणः ।
रमन्ते स्वेच्छया साक्षाद् मीनध्वजानुजा इव ॥११॥
गजवाजिरघारुढाः केऽपि ब्राम्हयन्ति भूपिताः ।
व्योममार्गे धिमानस्या इव विद्याधरेभ्यतः ॥१२॥
कान्ताभुजलताश्लिष्टशरीराः स्मरसोदराः ।
तिष्ठन्ति सुखिनः केऽपि लताश्लिष्टा इवाहिम्रपाः ॥१३॥
योक्ष्येतान् नागरान् स्वर्द्धिस्पद्धितप्रिदशेश्वरान् ।
कठः सद्यः समुरपन्नसंयोगी प्यातयानिति ॥१४॥

(सप्तमिः कुलकम्)

एभिः पूर्वभवे नूनमार्चीर्णं दुस्तपं तपः ।
सदस्यैरयो यस्मादीदृशा नागरा अमी ॥१५॥
प्राग्भवे न विमूढेन मया तेषेऽद्भुतं तपः ।

वस्माद्दं वृद्धतरपिठरापुरणाऽसमः ॥१६॥
 नोगोपभांगसंयोगयोगाः खलु दारीरिणाम् ।
 तपनः स्युः पयोषादादिषु वाननकाश्वता ॥१७॥
 इत्थं स्वाभ्या कटः शीर्षं तापसमतमाददे ।
 सोऽथ तेषं तपस्तीर्थं कन्दमूलकलाशनः ॥१८॥
 धनुर्दिष्टु विप्रभानुधिप्रभानुस्तथोपरि ।
 एषं धनुर्पन् पञ्चाग्नितपः सोऽथ समापयौ ॥१९॥
 केचित् तमर्चिर्गुं केचिद्दीप्तिर्गुं कौमुकात् कटम् ।
 मतः समाभृताः पौरा वास्यमी नगराद् वदिः ॥२०॥
 एषमाकर्ष्य तद्वाक्यं कीतकोरकण्डितः प्रभुः ।
 एषाकटो यथा तत्र निजैः परिजनैः समम् ॥२१॥
 गानत्रयधरो ज्ञानवतां मुष्योऽभ्यमेनसुः ।
 जगुस्तत्र तत्र ज्वलने ज्वलन्तमदिमैक्षत ॥२२॥
 गेहेरभ्यर्चितं भाषमुग्धैः पुण्याक्षतादिभिः ।
 एषं प्रोषाद्य दृष्टुतस् सर्वे दुर्ललितं प्रभुः ॥२३॥
 इति । अज्ञानमज्ञानमदो । ते कष्टमुत्कटम् ।
 किं वृथा कुरुषं वार्य भयस्रमणकारणम् । ॥२४॥
 कट ! दुष्ट ! कटोरामन् ! मिथ्याज्ञानविमोहितः ।
 मा विधेदि मुधा कष्टं बीजोतिमिष पायके ॥२५॥
 इतिरस्येय नवनीतं प्रस्तरस्येय काञ्चनम् ।
 घर्मरूप स्तारं कारण्यं न जानासि शटः कट ! ॥२६॥
 विना जीवदयां सर्वं कष्टं कट ! वृथा तथा ।
 विना कृतस्य जीवेन दारीरस्येय मण्डनम् ॥२७॥
 इत्याकर्ष्य विमोघांशं कटो दुष्कर्मकर्मटः ।
 अभून् पूर्वमवाभ्यस्तकोपाटोपपरः क्षणात् ॥२८॥
 अदो ! मुखरता राजसूनोर्धाष्टर्षमदो ! पुनः ।
 उन्मत्त इय पट्टं मूले ययो मत्पुरतोऽपि यः ॥२९॥
 कोऽसी दिष्टुर्नैरकं नरो मत्तपसां विधी ।
 आगाद् विघ्नकरो मातृमुखमुष्यः पुरो मम । ॥३०॥
 इति श्यात्वा घघः घोचे संदष्टोष्ठः स दुष्टधीः ।
 पञ्चाग्निप्रवेणं सोमतापोद्धारमिवाद्भुतम् ॥३१॥
 गजवाजिरथादीनां पाहने सुखसाधनम् ।
 मानिनीमोगसम्मोगा जानन्ते राजनन्दनाः ॥३२॥

[13] पुनर्महापराजानुजेजयन् भृशम् ।
 पुष्पकालः समभ्यागादारामधीपिभूयजम् ॥५०॥
 भृशं चोक्तिलागतारं ह्यरं गाम्य इवोद्यतेः ।
 पथलानि वनदरमी-यसस्तोद्गाहमङ्गले ॥५१॥
 ग्निनाः पुष्पेषु पुष्पेषु पुष्पेषूष्मादकारिणः ।
 रुद्रारान् प्रथयामासुर्मन्दं मन्दं मधुमताः ॥५२॥
 नसापत्तिलः स्तोममूर्च्छितांशुदिग्मुखा ।
 घने चम्पकपुष्पाली स्मरराजप्रदीपताम् ॥५३॥
 विश्वं विश्वमिदं तस्मिन् पुष्पकाले प्रनयति ।
 ज्ञापयन् मधुवाप्राग्यमिष रेजंभितस्तदा ॥५४॥
 तस्मिन्प्रथमं स्त्रीपरीवारोपरोधतः ।
 अगादुद्याननिध्यानकृते कृतिपतिः प्रभुः ॥५५॥
 स्वामी परयंस्तुंस्तत्र वेष्टुप्रत्यमपहृयान् ।
 चिरमकीदृशार्थादे विदोजा इय मन्दने ॥५६॥
 विश्वरस्तत्र कृष्णप्रपतापुष्पालिमालितम् ।
 मध्यस्थं च महारज्यं प्रासादं प्रापिशान् प्रभुः ॥५७॥
 विश्वकृच्चित्रं मेमिच्छति तस्य भिक्षुषु ।
 तद्दीनलोचनद्वन्द्वः प्रक्षिप्य भगवानिति ॥५८॥
 यदुषंशश्चिरोरानं शोभेयः कञ्जलच्छयिः ।
 तावाञ्ज तृणयद्राज्यं कन्यां राजीमतीं तथा ॥५९॥
 मोगार्थमर्घ्यमामोऽपि यदुभिः केशपादिभिः ।
 तपस्यामाददे मुक्तिमानिनीसङ्गृह्णिकाम् ॥६०॥
 इयैभिष्ट प्रभुनेमिच्छति चित्रकृच्चिरम् ।
 चित्ते स्पष्टिस्तपार्थं स्मरदुश्चरकेसरी ॥६१॥
 कोऽप्यहो ! अद्भुतः प्रज्ञाप्राम्भारस्तस्य नेमिनः ।
 वयसि प्रथमे दीक्षां यः संवेगादुपाददे ॥६२॥
 इति ध्यायेद्य पदयंश्च चरित्रं तद् मुहुर्मुहुः ।
 अमूद् विभुर्भुक्तमोग्यभोगकर्मा प्रताशयः ॥६३॥
 तद्वैराय ब्रह्मलोकाद् लोकान्तिका. सुरोत्तमाः ।
 सारस्यतादयः सद्यः प्रोषुः प्राञ्जलयः प्रभुम् ॥६४॥
 चितं मन्द चितं मन्द चितञ्जय चितं जय ।
 भूयाद् भद्रं विभो ! तुभ्यं तुभ्यं भूयाद् नमः प्रभो ! ॥६५॥
 त्वमेवासि विभो ! मोदमहमर्दनकर्मटः ।

मानुरिवान्धतमसधोरणीव्यंसघूर्धदः ॥६६॥
 प्रतिबुध्यस्व भगवंलोकालोकप्रकाशकम् ।
 तीर्थं प्रवर्त्तय प्रौढप्रभावं प्राणिपालकम् ॥६७॥
 ज्ञानत्रयधरः स्यामिन् ! सर्वं धेत्सि स्वयं सदा ।
 तथापि हि घयं स्थित्यधिकारात् तंऽभिदध्महे ॥६८॥
 एवमुक्त्वा च नत्वा च स्वस्थानं ते ययुः सुराः ।
 भगवानप्यगात् सायं वेश्म संवगरहितः ॥६९॥
 अथ तस्यां त्रियामायां भावयन्निति भावनाम् ।
 समयान् गमयामास पत्न्यङ्कस्योऽवसेनम् ॥७०॥
 कषाथैः क्रोधप्रमुखैः कलुषीकृतचेतसः ।
 पतन्ति भवकूपेऽस्मिन्नुत्पद्या इव देहिनः ॥७१॥
 जान्यादिकमदोन्मादेन्नमद्भिर्भवचत्वरे ।
 जीवैर्नैरिय स्पष्टं नानारूपैर्विचष्टयते ॥७२॥
 सेव्यमानोऽपि विषयप्रामः संसारिणामिह ।
 जायतेऽत्यन्तं तृष्णाथि पीतं क्षारमियोदकम् ॥७३॥
 कामोऽपि धामधीधाम धर्माद्यं घनमङ्गिनाम् ।
 राजेवान्यायसंनिष्ठ आददाति पदे पदे ॥७४॥
 क्षान्त्यादिभिः कषायाणां जयः स्यादिह देहिनाम् ।
 उपशान्तिर्घनैरेव महारण्यहाविर्भुजात् ॥७५॥
 योज्या मदेषु सर्वेषु कृतिभिर्निरदं कृतिः ।
 मदानां हि जये सैवालंकार्मिणो शरीरिणाम् ॥७६॥
 एषं भावयतस्तस्य भावनां जगदीशितुः ।
 भोगबुध्या समं राश्या व्युपरेमे क्षणादपि ॥७७॥
 सदा मोदोद्वलसह्योलालोनमानसवृत्तिषु ।
 धन्दिषुन्देधियामन्दं प्रकृजत्सु पडादिप्रषु ॥७८॥
 भर्तुरिन्द्रोदाररात्रिदत्तसम्मोगनिर्भूतः ।
 विद्योगात् पतितेधिय लक्ष्म्यास्नाराधुविन्दुषु ॥७९॥
 उच्यन्तं भुवनोद्योतकृते विध्यगुरुं तदा ।
 विषन्दिपुरियादन्तमुदीपाय दिवाकरः ॥८०॥
 बाधितसूर्यनिषोपैर्मणद्भिर्बन्दिभिः पुनः ।
 वन्दरोदरतः सिद्ध इषोदर्शनात् स तदपतः ॥८१॥
 तमः पार्श्वप्रमुखादं निर्वन्धकनिवन्धनम् ।
 प्रतिबोध्य परीवारं शरिरे रानमादिकम् ॥८२॥

ह्यन्तानुचरणांदि दधेत्ता वाच्यतामिति ।
 विश्वरूपरश्मिः कथासुदृष्याथामकारणम् ॥८३॥
 इत्यदिष्टपकार्थशांस्वित्ता शुभ्रका गुरा ।
 निषातः पूरुतामागुसंत्तता महर्मीतिगु ॥८४॥
 दधेत् मधुमार्गणतण्डुलं परमेश्वरः ।
 अन्तानुचरं मन्तिरपणंमन्ताद्यं गुरुशास्त्रियम् ॥८५॥
 इत्यन्त द्योःकथं तावानां दधेत्ता दधेत्ता मभोः ।
 अथेत् इव दावाग्निः प्रथयत् पवामुच ॥८६॥
 आभोजनक्षणं गुरोःश्यात् त्रिजगता पति ।
 अहमन्तापिक्तामेवा काटि हेमीमदान स्वयम् ॥८७॥
 र्गणि काटिदत्ताम्यष्टातीतिरतपेव वाटय ।
 मन्ता अर्शाति स्वर्णांतामन्त दानममूर् विभोः ॥८८॥
 दानमन्ते ज्ञानतापेदानपस्यापदणभ्रयाः ।
 इदुर्षागणसोमिन्द्राः सदेवा वांस्पतामनाः ॥८९॥
 स्वर्णादियस्तुनिर्मितं बुभुक्षेस्तीर्थांस्तुस्वभृतेः ।
 मन्तापामागुरष्टाघनइदियांनवा विभुम् ॥९०॥
 इदुं इव कर्तं कारिकर्षोर्षिद्वेषवानसी ।
 इतिता मघवानांऽथ स्वामिने पर्यधापयन् ॥९१॥
 अन्तोपाहृष्यलंकारान् काटीगर्शान् यथांचितम् ।
 यन्दनैर्वाचितम्यन्द्रा रक्षयामागुरदंतः ॥९२॥
 अन्त्यसेनांऽपि भूभर्ता सीधरेनुस्वारतः ।
 मूर्षासं त्रिजगद्भुभुक्तेः निष्यमणोरसयम् ॥९३॥
 वेद्यकार विशालाक्षो विशालां शिविकामथ ।
 तितिविषमिषारर्षोर्षाधमानस्यामरद्विषः ॥९४॥
 गतिशतां मनुजैराई तदनु विद्दोभ्यटः ।
 तामादरोह र्श स्वामी विशालां शिविकामथ ॥९५॥
 इस्तद्विजगद्भुर्ता स्वर्णरामविनिर्मितम् ।
 सहावनमत्तश्चक्रं मीरीभाषमिष मती ॥९६॥
 अ ममूपरि पठत्रं पार्येणगुनिर्भं शुभम् ।
 वास्पसी भुवनपठत्रं सूचयन् जगतामिति ॥९७॥
 यस्तकाशं यथासाते चात्तरे पार्श्वेपार्श्वयोः ।
 येण्डीमूषाभितां यमंशुक्रभ्याने इवामते ॥९८॥
 गुरागुरनराधीशगर्णसंत्तद्विरमतः ।

बन्धिवृन्दैरिष प्रोचैः कृते जयजयारवे ॥१९१॥
 सवारिवारिवाहालीगर्जितैरिष सर्वतः ।
 वर्यतूर्यैश्च बाधिरीकृतभुवनकोटरैः ॥१९०॥
 धाराणसीपुरीमध्ये मध्येन त्रिजगद्गुरुः ।
 चचाल शिविकारुढः कुलस्त्रीगीतमङ्गलः ॥१९०१॥
 सिन्धुस्कन्धमारुढधामरच्छत्रशोभितः ।
 अभ्यसेनोऽन्वगाद् नार्यं प्रामं यान्तमिवातिथिम् ॥१९०२॥ (यु
 त्वा च भगवन्तं तं गच्छन्तं पुरघर्षन्ति ।
 महाध्वर्यमिवायातं द्रष्टुं पौरैः प्रचक्रमे ॥१९०३॥
 केचिदारुहहुः सौधमूर्धानं तद्विदक्षया ।
 शीतार्त्ता द्रष्टुमादित्यं वृक्षाग्रं घानरा इव ॥१९०४॥
 केचिथ मण्डलीभूय भूयांसः पुरतः प्रभोः ।
 चकोरा इव शशिनं पदयन्ति स्म त्रिभाननम् ॥१९०५॥
 कौतुकोत्काण्ठताः केऽपि स्वामिनः पार्श्वयोद्दयोः ।
 जग्मुः स्पन्दनस्तुरगारुढा अनुचरा इव ॥१९०६॥
 केचिद् दधाधिरे मर्तुः पृष्ठे चरणचारिणः ।
 पश्यामो घयमग्रे भूत्वेनमितिवुद्भयः ॥१९०७॥
 नगराग्नगराः सर्वेऽप्यनुस्वामिनमन्वगुः ।
 द्रोपाद् क्षीपान्तरं यान्तं भास्यन्तमित्य र्दमयः ॥१९०८॥
 तदैव विस्मयस्मेरलोचनाश्चललोचनाः ।
 तादृशं जगतामीशं निष्पातुमुपतस्थिरं ॥१९०९॥
 काश्चिद् दधाधिरेऽर्हन्तं द्रष्टुं कटिहृतार्मकाः ।
 धानर्यं इष मालिकलोकहकारमीरथः ॥१९१०॥
 पश्यन्त्यः काश्चिदप्यर्हन्मुखं घणलचक्षुषः ।
 अम्यभूषन् समस्ताक्षगोचरानक्षिनोचरान् ॥१९११॥
 स्वामिनां दर्शनोत्कण्ठोत्कण्ठाः काश्चिन् शृणीदृशः ।
 खचर्यं इष विमानेऽपारोहन् सौधमूर्धनि ॥१९१२॥
 काश्चिद् प्रलम्बितघ्रीवा गधाक्षामेण सुधुषः ।
 मौक्तिकैर्हारपातितैर्नाथं लाञ्छेरिवार्धयन् ॥१९१३॥
 काश्चिद्भासुरसौरभ्यपुष्पाणां प्रवृत्तोः प्रभुम् ।
 प्रत्यमुञ्चन् कटाक्षानामिय सन्धिभ्रष्टोऽपि ॥१९१४॥
 काश्चित् तद्दर्शनमप्यया दित्या हृत्यानि वेदमतः ।
 चत्परे चत्परे तरपुस्तथैव लिखिता इव ॥१९१५॥

अश्वीमुखवलिद्वयि दशनाथ जिनेतिभुः ।

बाधिरधर्मिणं बाधुरंधाना निरगुर्गुदाम् ॥११६॥

बाधिरु कर्णुदीनामभोधर्मो मविद्वताकना ।

विज्ञानुः परितो बाधुमरुताधेन्दुबला इव ॥११७॥

एवं पौरुषियाः स्वामिनिर्घर्णेनपरायणाः ।

विशुद्धिविधां कृतां सर्वेषां विरमयायदाम् ॥११८॥

गोपमानो बन्दिगृहीतनूपयमान सुरासुरैः ।

इवमाणांऽधिरमाणाभिर्दर्यमानांऽजुर्लामर्जः ॥११९॥

बिंदु क्वय बिंदु जीवेत्प्याशीभिः परिणन्दितः ।

बिकरीहृतमनुजसुरासुरपटंपरः ॥१२०॥

अभ्यगादाधमपदोपानं ताकृतनग्दमम् ।

ब्रह्मात् विज्ञगतां नेता जिगृधुः संयमधियम् ॥१२१॥

(त्रिभिर्विशेषकम्)

नशाशोकनरोमूले शिविका स्ता सुरासुरैः ।

मुमुचे प्रभुप्यस्या उल्लतार समयादिव ॥१२२॥

तानि मन्दारमाद्वयानि रतनाद्याभरणानि च ।

दुष्चनि इम स्वयं स्वामी कपायविषयानिव ॥१२३॥

पपलपुतिघवलपुषेव सूत्रितं प्रभोः ।

ःकम्भे न्यधाद् देयदूष्यं स्वयं देयविभुस्तदा ॥१२४॥

शैवमामस्यासितायामेकादश्यां शुभे क्षणे ।

पूर्वाह्णे विविदाखायां स्थिते कुमुदिनीपती ॥१२५॥

एते जयजयाराधे कृताष्टमस्तपाः प्रभुः ।

पद्मविर्मुष्टिभिः केशानुष्पस्त्रान् मदानिव ॥१२६॥

देयेश्रोऽप्यथ तान् स्वामिकेशानादाय सत्वरम् ।

शीरोर्धो निचिक्षेप स्वकीयैः पातकैः समम् ॥१२७॥

पुनरागत्य स्त्रीधर्माधिपतिः पार्श्वसज्जिर्धा ।

ऊर्ध्वाकृतकरः बोल्लाहलं तं निरपारपत् ॥१२८॥

कृतसिद्धनमस्कारो नायस्त्रिजयतामथ ।

सफलसायययोगप्रत्यावयानान्गुहाहरन् ॥१२९॥

स्वामिन्नमुररीघके समक्षं नरभाकिनाम् ।

तदेवात्रनि शर्मातिर्नारकाणामपि हाणम् ॥१३०॥ (सुभम्)

तदेव हीमयाऽकस्मात् संकेतितमिष द्रुतम् ।

तुयं ज्ञानं विमोज्जं मनःपर्यायसंहकम् ॥१३१॥

तदा च नृपपुत्राणां स्वामिसौहार्दाशालिनाम् ।
 शतत्रयमुपादत्त क्षीणां संयोगवेगतः ॥१३२॥
 उरिक्वरीटाः किरीटाग्रमंलग्नककुडुमलाः ।
 नन्वाऽहन्तमिति स्वर्गंश्यामिनः स्तुतिमुञ्जगुः ॥१३३॥
 नाथ ! त्वत्स्तुतिमयोऽमूं के वर्यं स्वल्पमेधसः ? ।
 तथापि कुर्महे भक्तिसेवमेरितचेतसः ॥१३४॥
 नमः संसाग्निस्नारपद्यतमप्रदीपक । ।
 प्रसानां स्थापराणाञ्च जन्तूनां जनकाय ते ॥१३५॥
 श्वन्नाघदम्बदुःखानां बीजमप्रत्ययास्पदम् ।
 सृषायादं त्यक्तवते तुभ्यं भगवते नमः ॥१३६॥
 अदत्तं दुःखप्रयत्नं शम्बलं नरकाश्वनः ।
 अनादत्तवते तुभ्यं नमोऽस्तु त्रिजगत्पते ! ॥१३७॥
 अतथ्यपद्यधिकमन्मघांन्माघकारिणे ।
 अखण्डितब्रह्मचर्यचर्याचर्याय ते नमः ॥१३८॥
 धनधान्यादिं नवधा परिग्रहं भवग्रहम् ।
 नित्यं मुक्तवते मूयाद्भूयो भगवते नमः ॥१३९॥
 महाव्रतानां पञ्चानां भारनिर्वाहधूर्वह ! ।
 लोकालोकप्रकाशकभास्वते भवते नमः ॥१४०॥
 संमतीः पञ्च पञ्चानां व्रतानां सुस्थितोरिव ।
 गुणरत्ननिधानाय विभ्रते भवते नमः ॥१४१॥
 शुद्धध्यानैकमनसं वचःसंवरधारिणे ।
 कायचेषां त्यक्तवते नमस्तुभ्यं जगद्गुरो ! ॥१४२॥
 पञ्चस्यपि विपत्तेषु सुभगाऽसुभगेष्वपि ।
 निर्विकल्पमनस्काय तुभ्यं भद्रात्मने नमः ॥१४३॥
 ज्ञानदर्शनचारित्ररत्नप्रयधियं द्रुतम् ।
 लोकोत्तरगुणाधारां तुभ्यं श्रितवते नमः ॥१४४॥
 आदायस्येयं गाम्भीर्यचातुर्यादिगुणावलीम् ।
 अलङ्कारमिधानर्ष्यं तुभ्यं धृतवते नमः ॥१४५॥
 विशद्वयाणि यद्गहवांसऽस्थास्तानि ते प्रभो ! ।
 धर्म्यकर्ममयान्यासन्नरक्ताऽऽहृतेतसः ॥१४६॥
 इत्थं स्तुत्वा जगन्नाथं सौघर्माद्या दियोक्तुम् ।
 कृतनशीश्वरक्षीपयान्ना जग्मुर्यथागतम् ॥१४७॥
 दशोः क्षरद्भिः कयोष्णैर्षोष्णैः प्लावितमूतलः ।

धन्य । धन्योऽसि लोकेऽस्मिह्लोकेषु सकलेष्वपि ।
 भावतो विदधे येन कृत्यमत्यद्भुतं त्वया ॥१६५॥
 ईदृक्पुंरत्नचरणैरणयोऽप्यतिदुर्लभाः ।
 तयाङ्गणमलंचक्रे सोऽसौ हंस इयाम्भुजम् ॥१६६॥
 धन्यः सोऽगण्यपुण्यानां निधिरेषं प्रशंसितः ।
 मानितो भूभुजा जज्ञे संमतः पुरवासिनाम् ॥१६७॥
 धन्योऽपि पारणास्थाने प्रभुपादपवित्रित ।
 रत्नैर्यन्धयत् पीठं विन्यस्तप्रमुपादुकम् ॥१६८॥
 विजिह्वेऽथ अगन्नाथस्ततो विहितपारणः ।
 वायूनामिव साधूनां नैकप्रायस्थितिर्भवेत् ॥१६९॥
 सहन् परीषहान् सर्वोस्तिर्यग्नरसुरैः कृतान् ।
 कादम्बरीमरण्यानीमभ्यगादन्यदा प्रभुः १७०॥
 कायोत्सर्गेण तप्राप तस्यौ कलिगिरेरधः ।
 कलिकुण्डसरस्तोरं तत्र रुढ इवेशिता ॥१७१॥
 इतः प्रोत्कुलपाथोजरम्ये तत्र सरोवरे ।
 महीधरः सिन्धुरेन्द्रः पयःपानार्थमाययौ ॥१७२॥
 तत्र नासाप्रविन्यस्तनयनं नयनोत्सयम् ।
 प्रभुं प्रेक्ष्य द्विपः प्राप जातिस्मरणमात्मनः ॥१७३॥
 तथाहममयं कापि पत्तने कुलपुत्रकः ।
 उपहास्यास्पदं पुंसां कुञ्जाज्ञो हेमलाभिधः ॥१७४॥
 कुटुम्बेन परामृतो निर्गतो गेहतोऽन्यदा ।
 अनाथ इय संस्रमन् प्रापे न कापि निवृत्तिम् ॥१७५॥
 पर्यटन् तुप्रतिष्ठाव्यमुहृदन्तिकमभ्यगाम् ।
 तौपितोऽहं थ तेनापि यच्चनैरमृतोपमैः ॥१७६॥
 समये समममुना समायां गुरुसन्निधौ ।
 घमोऽभ्यधायघमोद्विरमणं गुरवणाऽपि मे ॥१७७॥
 तदन्तिके माधुघर्ममादित्पुरमयं तदा ।
 प्रत्यगादि पुनस्तेन मूरिणा पुण्यहारिणा ॥१७८॥
 मद्र । कुञ्जरस्य ते नास्ति यतिघर्मस्य योग्यता ।
 अतस्यं प्रतिपद्यस्य घमै श्राद्धजनोचितम् ॥१७९॥
 तन् धुम्बा कुञ्जर्ता निन्दन् साधुघर्मविरोधिनीम् ।
 ह्यं प्रकल्पेनोऽकार्यंमात्मनाद् घर्ममार्हतम् ॥१८०॥
 आराधयं श्राद्धघर्मं यथात्मदमन्वहम् ।

अपदयन् भुयनाधीशं घराधीशोऽतिखिन्नवान् ।
 प्रभुकृतकमन्यासोपरिविन्ध्यस्तमस्तकः ॥१९८॥
 तस्य खेदापनोदाय नागेन्द्रोऽथ जिनेशितुः ।
 नवहस्तमितां हस्ते प्रतिमां विघ्नदम्भगात् ॥२०१॥
 साक्षात् प्रभुमिव प्रेक्ष्याप्रतिमां प्रतिमामिमाम् ।
 भूषः प्राप परां प्रीतिं भुवनेश्वर्यभागिण्य ॥२०८॥
 चारुभिधान्दनाम्भोभिः कुसुमैश्च सुगन्धिभिः ।
 पूजयित्वा पद्मप्रोत्पद्यते प्रतिमां नृपः ॥२०९॥
 तथाऽथ भूमुजा तेन चैत्यं प्रोचुर्गमर्दतः ।
 कारितं यशसां पुत्रमिव पिण्डितमात्मनः ॥२०२॥
 अथ सा प्रतिमा तत्र प्रासादे प्रोचतोरणं ।
 न्यधायि हमाभुजा तेन साक्षादिव हृदि प्रसूः ॥२०३॥
 महाप्रभाया जनेन्द्रो प्रतिमापि ददी नृणाम् ।
 समाराधयतां स्वान्ताऽभीष्टं कल्पलनेष सा ॥२०४॥
 प्रासादं तत्र हस्तीन्द्रः स समागत्य नित्यशः ।
 विन्ध्यस्तमस्तकः पार्श्वप्रतिमां प्राणमत् सदा ॥२०५॥
 तीर्थैर्ऽस्मिन् भक्तिभाक् कुम्भी स मृत्या स्वन्तरोऽजनि
 महार्थीरथस्य तस्यैवाधिष्ठायकः प्रभाववान् ॥२०६॥
 प्रासन्नन्वाप्त कलिगिरिकृपणहयोरनयोस्तदा ।
 न नार्थमन्त्रमात्रक कलिकृपणदुर्मितिं श्रुतम् ॥२०७॥
 निगलन्मा नन इव शिवान परमेभ्यः ।
 वसन्धमा ॥ २०८॥ काशाभ्यासं यने प्रमात् ॥२०८॥
 तत्र स्वस्वतः स्वस्वतः ॥ २०९॥ शिवजगद्गुरुः ।
 तस्या प्र न या ॥ २१०॥ प्राणभुरन्धरः ॥२०९॥
 अथ तत्र ॥ २११॥ तत्र प्रणन्त पत्रगप्रभुः ।
 स्म ॥ २१२॥ तत्र प्रणन्त पत्रगप्रभुः ॥२१०॥
 तत्र प्र ॥ २१३॥ तत्र प्रणन्त पत्रगप्रभुः ।
 प्रकृत्य प्र ॥ २१४॥ तत्र प्रणन्त पत्रगप्रभुः ।
 तत्र प्र ॥ २१५॥ तत्र प्रणन्त पत्रगप्रभुः ।
 तत्र प्र ॥ २१६॥ तत्र प्रणन्त पत्रगप्रभुः ।
 तत्र प्र ॥ २१७॥ तत्र प्रणन्त पत्रगप्रभुः ।
 तत्र प्र ॥ २१८॥ तत्र प्रणन्त पत्रगप्रभुः ।
 तत्र प्र ॥ २१९॥ तत्र प्रणन्त पत्रगप्रभुः ।
 तत्र प्र ॥ २२०॥ तत्र प्रणन्त पत्रगप्रभुः ।
 तत्र प्र ॥ २२१॥ तत्र प्रणन्त पत्रगप्रभुः ।
 तत्र प्र ॥ २२२॥ तत्र प्रणन्त पत्रगप्रभुः ।
 तत्र प्र ॥ २२३॥ तत्र प्रणन्त पत्रगप्रभुः ।
 तत्र प्र ॥ २२४॥ तत्र प्रणन्त पत्रगप्रभुः ।
 तत्र प्र ॥ २२५॥ तत्र प्रणन्त पत्रगप्रभुः ।
 तत्र प्र ॥ २२६॥ तत्र प्रणन्त पत्रगप्रभुः ।
 तत्र प्र ॥ २२७॥ तत्र प्रणन्त पत्रगप्रभुः ।
 तत्र प्र ॥ २२८॥ तत्र प्रणन्त पत्रगप्रभुः ।
 तत्र प्र ॥ २२९॥ तत्र प्रणन्त पत्रगप्रभुः ।
 तत्र प्र ॥ २३०॥ तत्र प्रणन्त पत्रगप्रभुः ।

मृगासातिरिचैजस्यो विजहार ततो वनात् ॥२१४॥
 धरणोऽपि प्रभोर्मक्तिमेवं कृत्या दिनत्रयम् ।
 आससाद् मित्रं स्थानं कार्याऽऽयात् इयातिधिः ॥२१५॥

तन् धीपाश्वनाथस्य प्रौढमासाशोभिता ।
 आदिच्छशेति विद्याता पुरी साऽभूद्दुष्टले ॥२१६॥
 भगवान् विचरन् प्राप पुरं राजपुरं क्रमात् ।

सुमेरुयि निष्कम्पस्तत्र प्रतिमया स्थितः ॥२१७॥
 इतस्तत्रगताधीश ईश्वरो मनुजेश्वरः ।

ससम्पत्पुरगाढः प्रौढार्थं निर्ययी पुरात् ॥२१८॥
 गतः क्रमात् स भूस्यामी स्यामिनाल्लहृतां भुयम् ।

इतस्तद्बन्दिनाऽप्राणि केन चित् पश्यता प्रभुम् ॥२१९॥
 पश्यतो देय । देयेन्द्रवृन्दयन्दितपद्मजम् ।

अश्वसंनतुतं पार्श्वजिनं प्रतिमया स्थितम् ॥२२०॥
 तेनेत्युक्तः क्षमाजानिः पार्श्वे पार्श्वप्रभोययौ ।

स्फारिताशः पपी पार्श्वेशानं तु सुधामिष ॥२२१॥
 असी त्रिजगतामाशाः श्रुतोऽयत्र च जन्मनि ।

इति ध्यायन् धराधीशो मूर्च्छितो न्यपतत् क्षितौ ॥२२२॥
 कृतोपचारो दक्षिणैः सजलैः कदलीदलेः ।

जातिस्मृत्या समं लेभे संज्ञां यत्सुमतीपतिः ॥२२३॥
 अधापमधश्चातजातिस्मृतिरिलापतिः ।

अस्मरद् दर्शनादस्य प्राचीनं चरितं मम ॥२२४॥
 ततः परिजनः प्रांचे कीदृक् त्यचरितं विभो । ।

ज्ञानीवेद्युदितः प्राह भूपः प्राक् चरितं निजम् ॥२२५॥
 दक्षनामाऽभयद् विप्रः धीयसन्तपुरे पुरा ।

ज्योतिषांरूपयविज्ञानां सद्ःसदनमण्डनः ॥२२६॥
 अथ तस्याऽभयत् कुष्टरोगो दुष्कर्मयोगतः ।

विनष्टं तद्भुस्तेन मधुनेय पयोघटा ॥२२७॥
 देयज्ञोऽप्येव कुष्टेन विनष्टोऽनिष्टतां गतः ।

सत्सुमिः श्वेय न प्राप प्रवेशमपि कुत्र चित् ॥२२८॥
 परिहारोऽपि तं तादृग्वर्णं निर्येष्ये वाडयम् ।

तस्मिन् नैवादरं घ्नोः शुष्के वृक्षे इयाण्डजा ॥२२९॥
 दत्ता दक्षापमानं स्वयं कुट्टम्यं वीक्ष्य दुःखितः ।

न लेभे धीतसं स्वारूप्यं घर्मोत्तत इयाण्डजा ॥२३०॥

मृदान् निष्काशितो दुष्टकुम्भकिलष्टवपुस्ततः ।
 स प्रासमात्रमप्यन्नं जरन् गौरिव नातवान् ॥२३१॥
 पर्यं तद्रोगसंयोगोद्विग्नोऽसौ वाह्याप्रणीः ।
 बलुभानप्यवाशासीत् प्राणानात्मरिपूनीय ॥२३२॥
 अन्यद्वाऽसौ निजप्राणपरिहारपरायणः ।
 धर्मशुद्धयाऽभ्यगाद् गङ्गातीरं निष्पापमृत्यवे ॥२३३॥
 स यावज्जाह्वयीं प्राप वाह्यवारितरङ्गिताम् ।
 अनुश्राप्य प्रवेशार्थमुत्सुकोऽगनि तज्जले ॥२३४॥
 तावत् केनापि स ध्योमचारिणा भिक्षुणा क्षणात् ।
 दृष्ट्ये सुकृतारामसारणीसदृशा दृशा ॥२३५॥
 प्राञ्चे च यतिना मद्र । कथं पतसि पाथसि ? ।
 बालेन मृत्युनाऽनेन दुःखाद्याप्तिः शरीरिणाम् ॥२३६॥
 स्वस्मिन् कुपेन रोगेण गतं विद्यादिकं मम ।
 तद्विना किं तृणप्रायैः प्राणैः संरक्षितैः खलु ॥२३७॥
 एव स्वर्वादिनीयाहस्तीर्थं त्रैलोक्यपावनम् ।
 स्वर्गोऽप्येतस्य तोयस्य हन्ति दुःखाभ्यनेकदाः ॥२३८॥
 अतस्तीर्थेऽत्र दुःकर्मममैवारिणि वारिणि ।
 निपत्याहं करिष्यामि सफलं जनुरात्मनः ॥२३९॥
 तेनेत्युक्तः पुनः प्राह ब्राह्मणं धर्मणोत्तमः ।
 हृतेनापि हि गङ्गायां किं मुधा मृत्युनाऽमुना ? ॥२४०॥
 जरामरणदीर्गम्यदुःखादेर्दिव्यमीषधम् ।
 विधेहि धर्मं सावर्जं सर्वज्ञभियजोदितम् ॥२४१॥
 किं तद्रोगापहं दिव्यं भेषजं मिश्रुपुङ्गव । ? ।
 रसुक्ते तेन यत्यूचे तत्पुरो धर्ममार्हतम् ॥२४२॥
 तत्पार्श्वं धरया धारुधर्ममङ्गीचकार सः ।
 साधुः सोऽपि ययो ध्योममार्तेणान्यत्र पत्रियत् ॥२४३॥
 तं धर्मं विधिवद् नित्यं स विप्रः परिपालयन् ।
 अग्येष्टरामद् देवयन्दनार्थं जिर्मावभि ॥२४४॥
 महंतां प्रतिमास्तत्र प्रणम्यातिप्रमोदतः ।
 बन्दिस्था व मुनीस्त्रिस्थौ स यावद् गुनिसन्निधी ॥२४५॥
 तावद्योपाश्रये तत्र धारकः पुष्कलाऽपि च ।
 भावानः स गुनि मत्वा यथास्थानं निषण्णवान् ॥२४६॥
 अर्चनं कृष्टिनं दृष्ट्वापयिष्टं तत्प्रतिधये ।

अमाक्षीत् पुष्कलः धाम्नः स्थापुं मधुरया गिरा ॥२४७॥
 श्यामिप्रसी द्विजः कुष्टपिनष्टो जिनपेशमनि ।
 यच्चिनान् घन्दतेऽस्यैतत्साम्प्रतं घाप्यसाम्प्रतम् ? ॥२४८॥
 पुनः प्राद गुनिः धाकं रोगयानप्यसौ द्विजः ।
 पद् देवान् घन्दते देवघृहाशातनां त्यजन् ॥२४९॥
 नैव मायप्रधानस्य द्वापोंऽमुष्य नदा भवेत् ।
 नमन्ति यच्चिनान् मलक्रिप्राहा अपि मिश्रुवा. ॥२५०॥
 तन्मिथ्या कुप्यते भूयाद् यद्व्याशातनां व्यधाम् ।
 इति सुषाणः धर्मणं प्रोचिष्यान् पुष्कल पुनः ॥२५१॥
 का गतिर्मापिनां श्यामिन् । गृहस्थास्य द्विजम्मनः ? ।
 एषं तेनोदितनापीत्युदीर्णं च मुमुक्षुणा ॥२५२॥
 निवसन्मायुरमुना तिर्यण्योमो द्विजम्मनः ।
 तेनायं कुर्कुटो भाषो विपद्यातो भयान्तरे ॥२५३॥
 याचं याचयेमस्यैव समीचीनां निशम्य त्वः ।
 शल्पेनेष यथो वदते भाषिदृ.केन कुःवितः ॥२५४॥
 अतिविद्ं प्रबुर्पाणं प्राज्ञं धर्मज्ञोऽस्यपीत् ।
 भो भद्र ! शिवं मा कार्षीनांयथा कर्मणा विद्यति ॥२५५॥
 इत्थं निर्गन्धकथितैर्यथोभिश्चयुतसांघन. ।
 त्व मोचं प्रतिभू तुल्यः कदा मे बांधिस्वङ्गम् ? ॥२५६॥
 अभ्यधाञ् ज्ञानयानेवै प्राप्तेर्ण वर अमाधनः ।
 इतो मूया राजपुरे तादृशूहं भविष्यसि ॥२५७॥
 तत्रापि भविता ज्ञानिदृग्नाहते मुनिदशनात् ।
 विधायानदानं याम्त ततो मरणमाप्स्यसि ॥२५८॥
 मूया तत्रैव भाषी स्वमीश्वराख्यः शितीश्वरः ।
 मूदथा तुष्या च दारिण्या पुष्टुन रथापरः ॥२५९॥
 अभ्येतुः श्रीदनाधीद्वीदथा निरंतः पुराम् ।
 त्रयोविंशो जिनं पार्श्वे तद्विषयांसे च दृश्यांसे ॥२६०॥
 दर्शने दर्शनीयस्य तद्वय दृष्ट्वा स्मोत्सम् ।
 सत्पथे संसृष्टिगो ज्ञानिस्मरत्वं वाप्यं मतेः ॥२६१॥
 तद्वय ते महाभाग । भाषी त्रापकावसङ्गः ।
 एषं तद्वयनेऽनुचिद्वैःमुष्टिं द्विजोऽस्यञ्च ॥२६२॥
 सांऽष्टं निर्वर्ष्य निर्वर्ष्यंस्तुत्वं कार्शिनस्वदम् ।
 अस्माकं पूर्ववृत्तान्तं ज्ञानिनोःतस्मिन् दृष्टत् ॥२६३॥

इति व्याहृत्य वसुधानाथो नाथमपूजयत् ।
 व्यहरद् विभुस्त्वयत्र मित्रे शत्रौ च तुल्यदृग् ॥२६४॥
 ईश्वरोऽपि हि तत्स्थाने तुङ्गं चैत्यमकारयत् ।
 विभवं च पार्श्वनाथस्य न्यघात् तत्र महोत्सवैः ॥२६५॥
 कुङ्कुटेश्वरमित्याद्यं तत्तीर्थं प्रथितं भुवि ।
 पुरं तदपि विख्यातं कुङ्कुटेश्वरमित्यभूत् ॥२६६॥
 गजेन्द्र इव शौण्डीरः स्वशरीरेऽपि निर्ममः ।
 मीनयान् मुनिनाथः स व्यचरत् पृथिवीतले ॥२६७॥
 सुखे दुःखे च सदृशः क्रमतो विहरन् विभुः ।
 पुरासन्ने ययौ क्वापि तापसानां तपोधने ॥२६८॥
 उद्योऽस्तं भवत्येष नित्यतेजस्विनामपि ।
 ज्ञापयन्निति लोकानां तद्देवास्तं ययौ रधिः ॥२६९॥
 तदा च हृदि निष्याय विद्वारासमयं विभुः ।
 कुम्भीयाभ्यगमत् तस्यासन्नं न्यमोघपादपम् ॥२७०॥
 कूपोपकण्ठे न्यमोघाधस्ताद् विष्वस्तमन्मथः ।
 तत्पाद इव निष्कम्पस्तस्थी प्रतिमया प्रभुः ॥२७१॥
 कञ्जलद्वयामलैरन्धकारैरन्धत्यकारिभिः ।
 अमाङ्गिरिय निभूतं भूतं भुवनकोटरे ॥२७२॥
 निशा निशाचरी दयामाभराऽपुण्यजनप्रिया ।
 भयदूरी समभ्यागात् तद्देवोद्धतपद्मतिः ॥२७३॥
 तारतास लम्बाश्चिन्ना क्षोभपत्यखिलं जनम् ।
 तदा दिव्याभरा रंजे सुवर्तीय विभायरी ॥२७४॥
 गोमाययो रटन्ति स्म पर्यटतः पदे पदे ।
 रार्थी रात्रिचराः मघः प्रगृताः पृथुका इव ॥२७५॥
 मिथः ककालितदस्ताप्रस्यर्भृत्तजगज्जनाः ।
 अनृषद् मन्त्रलामूय मूपस्यो भूतपक्षकयः ॥२७६॥
 इत्यस्यां निशि मारुताप्रलीनलोचनकुङ्कुमलः ।
 सिद्धप्यानपरः स्वामी कायोत्सर्गेण तरिष्यान् ॥२७७॥
 एतद्य कटशोचः स मेघमाल्यश्रुतमृषः ।
 स्मृतजःसुसम्भरोऽपश्यन् पार्श्वनाथं तथा रिचनम् ॥२७८॥
 स शार्ङ्गि स्वयन् कोशाटोपशदयसोषनः ।
 अगत् प्रोमोयन्तुं पार्श्वमद्रिं संसुमिर्वरतः ॥२७९॥
 पार्श्वतर्भमुत्तमप्राहस्य पङ्कपां च मूतहम् ।

पञ्चमः सर्गः ।

शिलोच्चयानिष प्रोञ्चान् विचके करिणोऽथ सः ॥२८०॥
 दग्धिनस्तेऽथ दन्ताग्रैः स्यामिनं भेलुमुघताः ।
 स्यामिदि गरिमागारं स्वतुण्डाभैरिषाण्डजाः ॥२८१॥
 नमस्युल्लास्य तुण्डाग्रैः स्यामिनं पुण्यदामयत् ।
 दन्ताग्रैर्दन्तिनाऽथस्ताद् निपतन्तमघारयन् ॥२८२॥
 इत्थं कदापितोऽमोभिः करिभिः परमेश्वरः ।
 मर्षादामिव पायोधिर्नामुञ्चद् त्वानपद्भतिम् ॥२८३॥
 पयमभ्योभ्यमर्हन्तं मत्वाऽयमसुराघमः ।
 व्यकरोत् स्फारफूत्कारकारिणः फणिनः क्षणात् ॥२८४॥
 सर्पांस्तेऽपि प्रसपन्तः परितः परमेशितुः ।
 फणाफूत्कारपातूलैर्भगघन्तममाययन् ॥२८५॥
 भोगिनो भौममोगास्ते भोगैर्भगवतो षणुः ।
 निर्भरं वेष्टयामासुः प्रकाण्डमिव चान्द्रनम् ॥२८६॥
 प्रसह्यगर्वाङ्गामिराशीभिर्मर्दिणि प्रमुम् ।
 दन्ददाका दशान्ति स्म भूयो भूयो निरङ्कुशाः ॥२८७॥
 अमंभिर्मोगिभिर्नापमदोभ्यं वीक्ष्य सोऽसुराः ।
 पिचक्रैः चित्रचीत्काराधिप्रकांक्षालोचनान् ॥२८८॥
 पुच्छच्छोटेर्दृष्टोपैर्नखैर्निद्रितैः पुनः ।
 तेष्वीशं पीडयामासुराणु निद्रिचार्त्तयः ॥२८९॥
 अगुरेण घृतास्तेन पुनः सोमपितुं विभुम् ।
 फरालध्यालशादुल्लभ्यगालाया अनेकराः ॥२९०॥
 पतेऽपि भगपत्यस्मिन् प्यानपीहितचक्षुषि ।
 वृथा संजज्ञिरे मारीकटाशा इव संपतौ ॥२९१॥
 प्रभ्रयेण पुनः पापमालिता मेषमालिका ।
 मेदुरैर्मुद्दिद्वक्त्रैः स्यामलं गगनरघलम् ॥२९२॥
 कणिकोटविस्फोटपटीयान् स्तानिततपनिः ।
 मुन्यतस्तीराजुषिभ्यानसोदरो व्यानरो दिराः ॥२९३॥
 स्फुरितं विपुला विष्णु पटुभारवाकाव्या ।
 पतितं करकेयंजककेरिष कर्चरैः ॥२९४॥
 अकूञ्च कौबिनः कामकेवाजोद्धारकारिणः ।
 रटमित स्म तुपानागताः मोघंभातकपोतकाः ॥२९५॥
 बालरोलज्जबहलीर्दिक्षु प्वाप्तं च पुद्दिनिः ।
 घनेरिष सारस्वतीर्षातीर्षातं समन्ततः ॥२९६॥

सम्भृतं तद्वनं सर्वं जलाद्वैतमिवाजनि ॥२९८॥
 कृपाः कासारतां प्राप्नुगोपदाः कूपरूपताम् ।
 मद्यद्य स्वर्णदीभार्य कासाराश्च पयोधिताम् ॥२९९॥
 सरिद्भार्यं च सारिण्यां द्रुहतां धनर्दायिकाः ।
 एषु मेघेषु धरतस्तु पानीयैः प्रचुरैरिति ॥३००॥ (सुमम्)
 पतत् तत् सलिलं लोकानस्तोकान् प्लावयत् क्रमात् ।
 कायोत्सर्गस्तपो मर्तुर्जातुद्भनमजापत ॥३०१॥
 यवश्रवणसम्बन्धाधारस्य जगदीशितुः ।
 क्रमतः कटिकण्डारं यावदेति स्म तत्पयः ॥३०२॥
 तांपान्तमैग्नयपुषः शुशुभे धरतं विभोः ।
 जलाग्नतलीननालस्य कोशी किञ्चलतमनः ॥३०३॥
 पात्रीयं घटति स्म तत् स्यामिमासाऽप्यधिक्रमात् ।
 यिरे तद् यद् मयाभेयो निर्मग्नः सांशुसुराधमः ॥३०४॥
 इयानकाः स्याद्विस्ताराः परितः परमेश्वरम् ।
 शान्तव्यमगाः स्वैर्यमयेतुमिच भेत्तिरे ॥३०५॥
 एवं विधीयमानेऽस्मिन्नुपगमे जगद्गुरौ ।
 तद्दिवेषामवद् विश्वं विश्वमप्येतराकुलम् ॥३०६॥
 इत्थं शटेन दृष्टतः कटेन कटिनतमगा ।
 पेट्टिनोऽपि जगद्गुरौ मेदवन् स्वैर्यमागभून् ॥३०७॥
 इतो नुःसर्गसंसर्गमुदमर्गमिरे विभो ।
 विदित्वाऽऽगात् सायनीहो भोगिराद् मक्तिभङ्गरे ॥३०८॥
 अनाय्य शुक न सरोद्भूः स्यामिनां मदनकीर्तिरे ।
 उवाचइत्यसिच शकती कनाधेनिमधारयन् ॥३०९॥
 नेत्तिरे स्यामिनां मूर्ति कनाधेनिमार्जनिव ।
 विश्ववदाशुकोदीयाः प्रदीपद्विष्टिहा इव ॥३१०॥
 किन्तु मन्त्रियता कार्यं याम् नमयधियहम् ।
 अन्वयः नमस्तुभूयस्व स्वो इत्येव मुच्यते ॥३११॥
 नृपुत्रेभ्यः स्वस्ववत्तु नृपुत्रे मुच्यते ॥
 एतन्मन्त्रवत्तु नृपुत्रे नृपुत्रे ॥३१२॥
 एवं मन्त्रि नृपुत्रे स्वस्ववत्तु नृपुत्रे ॥

शत्रुमित्रवृणस्त्रिणमणिरणुसदग्मनाः ।

अस्ति यद्यपि विवंकवत्सलोऽसौ जगद्गुरुः ॥३३०॥

तथाऽप्यस्य जगद्मर्तुः पर्युपास्तिपरायणात् ।

ममास्ति भीतिभोगोन्द्राञ्जीवितान्ताविघायिनी ॥३३१॥

अतोऽमुत्र परत्रापि हिताय विद्वताहितम् ।

अमुमेव श्रये श्रेयःशरणं शरणं विमुम् ॥३३२॥

मत्तैवं मेघमाल्येप संहृताम्भोदसंहृतिः ।

अनन्यशरणः पार्श्वचरणी शरणं श्रितः ॥३३३॥

स्वकीयागः क्षमयित्वा स्वस्थानं मेघमाल्यऽगात् ।

सर्पेशोऽपि प्रभुं नत्वा ययौ निजनिकेतनम् ॥३३४॥

उपद्रुतोऽयं नृदेवो नृदेवाऽसुरशेखरः ।

सत्यां मयीति खेदेन घाधिज्ञम्पापरायणा ॥३३५॥

नाथोपसर्गसंसर्गं नियारयितुमक्षमा ।

पतत्ताराश्रुकणिका क्षपाऽपि क्षयमाययी ॥३३६॥ (युग्मम्)

यस्यां सत्यां विभोजाता उपसर्गाः क्व सा निशा ।

इतीय तच्चपेटायै करविस्तारणोत्सुकः ॥३३७॥

किंशुकशुकास्यफलपैरनल्पै रोचिषां चयीः ।

भुषं प्रकुर्वन् काश्मीरनीरकरंमितामिव ॥३३८॥

उपसर्गप्रसङ्गाग्निसंतप्तभ्यानकाश्रुनम् ।

विधन्विपुरियाहंन्तमुद्रियादिवाहमणि ॥३३९॥ (त्रिभिर्विशेषकम्)

ततः प्रभातसमये रयिणा पयितं पथि ।

वायुरिषाऽप्रतिषद्दः प्रभुरभ्यचलत् ततः ॥३४०॥

क्रमाद् गत्वा पुरीं कारिं काशिनाथकनन्दनः ।

धयति स्माधमपरोधानं सिंह इयामयः ॥३४१॥

तत्र शुक्लमताः शुक्लभ्यानाद्याधिगमाध्यगः ।

घातकीहमाद्यहाधस्ताद् ध्वस्तायस्तक्षियान् विभुः ॥३४२॥

क्षयकधेनिमाकटोऽधिकटो त्वानवमंनि ।

प्रमुधिच्छेद्दुर्घातघातिकर्मधनुष्यीम् ॥३४३॥

परोपहान् महमानो नृतिपेग्नितैरहृतात् ।

प्रताहाच्चतुरशीतिमद्गं नाथोऽप्यवाहयत् ॥३४४॥

अथो निधीयिनीनाथे विद्यालयामुपस्थिते ।

घेवासितयनुष्यां च पूर्वाह्नेऽपूर्वैमवे ॥३४५॥

कृताष्टमत्तया छौकालोकाछौकमलोचनम् ।

कंचलं वरसाद् ज्ञानं प्रभुः ज्ञानिनिरोमणिः ॥३४६॥ (युग्मम्)
 विभिन्नयो विभोर्ज्ञानोत्तरयं संकेतित्वा इय ।
 आभ्युः स्वयंतः स्वयं चासयाः कम्पितासनाः ॥३४७॥
 शोलादगतयो हर्षप्रकपंप्रेरिताशयाः ।
 स्वयंः स्वयं परीषारः परितः परियारितः ॥३४८॥
 शम्यऽपि हि सुपयोणः स्वर्धयन्तः परस्परम् ।
 आयातास्ते च स्वमयाररणायोद्यमं व्यधुः ॥३४९॥
 वेदानिकस्योक्तिपिकमयनाधिपस्यन्तराः ।
 तत्र श्वकः सुराः स्वोयस्योयकापाणि सत्यरम् ॥३५०॥
 अधो सुधाशान्म्यस्नाम्भुज्जन्यस्तक्रामाम्भुजः ।
 पूर्वद्वारेण समयसरणं प्राविशत् प्रभु ॥३५१॥
 ततः प्रदभिर्णाकृत्य धन्यद्वं जगदीश्वरः ।
 गतानर्थाय तीर्थाय नमश्चक्रः क्रमो ह्यसौ ॥३५२॥
 कृते जयजयारायं सुरासुरमोरम्भैः ।
 चिरं जौष चिरं जीयेन्वऽप्सरोभिर्दूरिते ॥३५३॥
 ततः प्राग्वदनः सिंहासनं रत्नयिनिर्मितम् ।
 अलंघनः धर्मचक्रो चक्रवन्धुत्तियाम्बरम् ॥३५४॥ (युग्मम्)
 प्रभो रूपानुरूपानि रूपानि चापराप्यथ ।
 व्यकुर्वन् व्यन्तरास्त्रीणि प्रभायः प्रभुमूरसौ ॥३५५॥
 तियेग्नरामरास्त्र सर्वतः सपटिच्छदाः ।
 पश्यन्तः क्यामिपकाञ्जं तस्युः स्थाने यथोचिते ॥३५६॥
 यनपालो निभाल्यति विभोर्धमयमुत्तमम् ।
 हृष्टः प्रविष्टः स्वपुरीमश्वसेनेरामभ्यगात् ॥३५७॥
 मस्तकान्यस्तहस्ताऽयमश्वसेनाय भूमुजे ।
 यथाज्ञातं समयस्युतेष्टान्तं तमप्रयात् ॥३५८॥
 धुनाऽप्येषाऽयनेनेतुर्यास्ताऽमृद्गृतापमा ।
 यत्सप्रभृत्तः पुरतः शकंग कर्करायते ॥३५९॥
 अभ्यसेनोपि तद्वाग्भिः प्रीतः पुलकितोऽमयत् ।
 तिकोऽम्भोघटधाराभित्ति मीपायनीरुहः ॥३६०॥
 तस्मै मुषाय मुष्टान्तःकरणो धरणीधयः ।
 दर्श दाने मणिस्वर्णरूपाद्यं पारितोषिकम् ॥३६१॥
 यिष्ट्योदानपालं तं तं वृत्तान्तं यथाभुतम् ।
 यामार्थं च प्रमाद्यथै भूपोऽभिहितवान् स्वयम् ॥३६२॥

कथाने कथाने परिमुक्तमौक्तिकस्यरितिकाङ्क्षिताम् ।

मार्गे मार्गे शातकुम्भकुम्भोत्तमिमततोरणाम् ॥३१३०

गेडे गेडे वधुदुग्धमासाधधयउधमिम् ।

हृदे हृदे म्यरुनकेतुवउमण्णारिताम्बराम् ॥३१४१

चिके चिके ससदुगम्भगुणप्रकरहारिणीम् ।

हारे हारे मूनिनामदलनम्दनमाङ्किकाम् ॥३१५०

एवं भिन्नाङ्किकारिणा कथयन्तीमिवालयकाम् ।

ततोऽन्तारुपामास काशी काशीशिता द्रुतम् ॥३१५०

(यत्पूर्वमिः कलापकम्)

दृग्भीन्नुदुग्धमाङ्किकेय शरम्भदलनम्भवे ।

अभिनिम्बव मदी मेल्यमासमाण्णाम्भ्रराम् ॥३१५१

कथितार्थितम्भुगुणप्रयोगि विदितार्थितः ।

अन्तारुपामासमाङ्किकेयशिवविभक्तम् ॥३१५२

विभक्तम्भुगुणप्रयोगि शरम्भदलनम्भवे ।

मिन्नुदुग्धमाङ्किकेय शरम्भदलनम्भवे ॥३१५३

अन्तारुपामाङ्किकेयशिवविभक्तम् ॥३१५४

(यत्पूर्वमिः कलापकम्)

कामाङ्किकेय शरम्भदलनम्भवे शिवविभक्तम् ।

अन्तारुपामाङ्किकेय शरम्भदलनम्भवे ॥३१५५

कथितार्थितम्भुगुणप्रयोगि शरम्भदलनम्भवे ।

अन्तारुपामाङ्किकेय शरम्भदलनम्भवे ॥३१५६

कथितार्थितम्भुगुणप्रयोगि शरम्भदलनम्भवे ।

अन्तारुपामाङ्किकेय शरम्भदलनम्भवे ॥३१५७

कथितार्थितम्भुगुणप्रयोगि शरम्भदलनम्भवे ।

अन्तारुपामाङ्किकेय शरम्भदलनम्भवे ॥३१५८

कथितार्थितम्भुगुणप्रयोगि शरम्भदलनम्भवे ।

अन्तारुपामाङ्किकेय शरम्भदलनम्भवे ॥३१५९

कथितार्थितम्भुगुणप्रयोगि शरम्भदलनम्भवे ।

अन्तारुपामाङ्किकेय शरम्भदलनम्भवे ॥३१६०

कथितार्थितम्भुगुणप्रयोगि शरम्भदलनम्भवे ।

धर्मपतेः धर्मवदिलस्यवाधिमिष वृष्टम् ॥३७८॥
मदत्तवपि मदानेवोऽस्मादपवायाधिदैयतैः ।
मृगपुरीं विदंथ वयमिषयमिन्द्रस्यजो मदान् ॥३७९॥
साधरं भगवन् ! भवान् जंघं यद्यनुरागनः ।
मयं यत्तुर्गतिद्वारवपाटजडताय तन् ॥३८०॥
उत्सरेष्य वृष्टिंपातप्लवमालितः ।
विमो ! केषां यद्युषां नाऽभवद् मुदे ! ॥३८१॥
मदलीन इवाभोदः सामयूरमुदं प्यथाः ॥३८२॥
एत्रत्रयी मणिस्यनेरजते स्थिता विमो ! ।
भुवि भूमयमभ्यर्षे प्रोचंरियमसूषयत् ॥३८३॥
एत्रत्रयी भयन्मूर्ध्नि पार्येणदृमिभा इयमान् ।
ज्ञानदर्शनधारित्रयप्रायुष्यंमूर्ध्विवा ॥३८४॥
पर्येषामरधेणी धवला पार्थिवोरतय ।
मुखाम्भोटदसंवार्य मरालालिरियागता ॥३८५॥
इत्यभ्यधुरसायेव जेता प्रोपादिर्विणिमाम् ॥३८६॥
गंध्यामृषयंजं ह्येषां तेनिरे स्वयपुरः सुराः ।
मिदुन्त इव बोधिद्रुमुच्येऽपदफलात्तये ॥३८७॥
पञ्चवर्णां पुष्पपङ्क्तिः स्वपतद् भयतः पुरः ।
त्यक्तं यथाणालिः पञ्चपाणेन श्रासमीयुषा ॥३८८॥
ये नृतिंयन्तुरा गाढाकटमत्सरिणो मिथाः ।
त्यत्सङ्गान् सुदृढायन्ते ते परस्परवत्सलाः ॥३८९॥
केदादमधुनखा यत्रो नृदि यान्ति विमो ! तप ।
आप्तो नातिः पररेष्य यतावान् मदिमा भुवि ॥३९०॥
अनुकूलेन्द्रियार्थं त्वामृतयो युगपत् समे ।
एतेरतिशयस्तारिहताराभिरिव धग्द्रमाः ।
कलितः प्रभो ! न कस्य हृद्यकंरमुदे भयो ! ॥३९१॥
नमस्ते ज्ञानविज्ञानप्रज्ञाप्रामारशाभिने ।
जगत्त्रिषत्तयमारकारिसर्वातिशयशालिने ॥३९२॥
वृत्तंयति मुनिमूर्ध्म्यं मूर्ध्नि यथाञ्जलिर्नृपः ।
यथास्थानं स्थितः स्वामिसुखलीनविलोचनः ॥३९३॥

मालवकैशिकीमुख्यमामरागानुरागया ।
 संस्कारवत्त्वप्रभृतिपञ्चत्रिंशद्गुणस्पृशा ॥३९५॥
 नरतिर्यङ्मुखुरथेणीवाणीविज्ञानत्रिहया ।
 आदेशनोर्वींगाभिन्त्या भेद्यगम्भीरया गिरा ॥३९६॥
 निःसरद्दशनन्योतिःप्लावप्लावितदिग्मुखः ।
 सर्वतः सम्मुखः स्वामी विदधे धर्मदेशनाम् ॥३९७॥
 (त्रिभिर्विशेषकम्)

दानशीलतपोभावभेदैर्धर्मध्वतुर्विधः ।
 सोप्यऽथ पुण्यहीनानां कल्पद्रविव दुर्लभः ॥३९८॥
 दानं देयं सदैधान्यदनुष्ठानपरैरपि ।
 दत्तं यदाधिकं दानं जिनैर्निर्णीतमुक्तिभिः ॥३९९॥
 दानकल्पतरोः सावभौमभोगास्तु पल्लवाः ।
 स्वभोगाः सुमनःश्रेणी महानन्दः फलोदयः ॥४००॥
 वैक्रियौदारिकात् कामाद् मनोवाक्स्तनुतश्च्युतिः ।
 कृत्याऽनुमत्या कारित्या ब्रह्माष्टधा भवेदिति ॥४०१॥

मन्त्रयन्त्रापघासाद् दयाः प्रत्यक्षता क्षणात् ।
 यान्ति नूनं ब्रह्मचर्यचर्याचर्येषु देहिषु ॥४०३॥
 व्याघ्रोत्माजलव्यालज्वलनादिसमुत्थिता ।
 भीतिर्भोतेव शीलैकलीलातो याति दूरतः ॥४०४॥
 नयभिर्गुप्तिभिर्गुप्तैः यैः शीलं परिशीलितम् ।
 मुक्तिसीमन्तिनी तेषां स्यादघश्यं घशंघडा ॥४०५॥
 निकाचितानां दुष्कर्ममर्मणामपि भेदकम् ।
 दुःखसाध्यं हीनसत्त्वेस्तपो द्वादशधा स्मृतम् ॥४०६॥
 संन्यासानौदर्यवृत्तिसंश्लेषा रसघर्जनम् ।
 संलीनता तनुह्लेशः योदेव याष्टकं तपः ॥४०७॥
 प्रायश्चित्तं च श्युत्सर्गः स्वाध्यायो ध्यानपद्धतिः ।
 वैष्याश्रयं च श्युत्सर्गः योदेस्वाम्यन्तरं तपः ॥४०८॥
 तपो द्वादशधाऽप्येतद् निर्निदानं निषेवितम् ।
 निदानं निवृत्तेर्दाने स्यादघश्यं शरीरिणाम् ॥४०९॥
 दुष्कलकलङ्कितानां दुस्तपं तपतां तपः ।
 निजराः किङ्करयन्ते येतनैः प्रीणिता इव ॥४१०॥

विना तपः पृथग्भावो न भवेज्जीवकर्मणोः ।
 विना कृशानुमकृशं स्यर्णपापाण्योरिय ॥४११॥
 एकत्याशुष्यत्तरणजगदाश्रयसम्भराः ।
 भयोऽनित्यस्यमन्यत्वं शोधिधर्मश्च निर्जरा ॥४१२॥
 दानशीलतपोधर्मसाफल्यैकनिबन्धनम् ।
 मता द्वादशधेत्याप्तैर्भविना भवनादाहृत् ॥४१३॥ (युग्मम्)
 विना भायं कियाकर्म कायह्येदाय केवलम् ।
 विना जीयं हि कादण्डदण्डो भाराय भूये ॥४१४॥
 भायस्यैष हि मुपपत्यमाचत्युधेर्मकर्मणि ।
 क्रियां कुर्यन्नऽप्यभय्यो नाऽपुनर्भयतां भजेत् ॥४१५॥
 जीवधर्मैस्तेऽपि यद् बन्धो न स्यात् प्रशमनालिनाम् ।
 प्रामाण्यं तत्र भायस्य न पुनः कायकर्मणः ॥४१६॥
 भायप्रभायतः पापमर्माणि प्रचुराण्यपि ।
 क्षणादेष विलीयन्ते पायोरिय पयोमुखः ॥४१७॥
 मानुष्यमुप्यसामग्री समप्राप्त्यै शरीरिणाम् ।
 घनुषिधेऽपि धर्मे स्यादसाधारणकारणम् ॥४१८॥
 तत्रापि दरा दृष्टान्तेर्भोजनप्रमुखैः खलु ।
 भयेऽभिन्नं मानुषं जगम मरुं धारिवद् दुर्लभम् ॥४१९॥
 तत्रापि च सदाचारानाचारैकविचारभूः ।
 धार्मी ह्रीपन्निव भये आप्तनीष्टु सुदुर्लभः ॥४२०॥
 तत्रापि धर्माऽधर्मादिविचारचतुरा नृणाम् ।
 ह्यायेष पथि पान्थानां दुर्लभा जानिदत्तमा ॥४२१॥
 धर्मकर्मविनिर्माणेऽलंकार्मोणी शरीरिणाम् ।
 न्यसाशेऽश्रयता साक्षात् तत्रापि खलु दुर्लभा ॥४२२॥
 मानुष्यादिकसम्प्राप्तिसफलीकारकारणम् ।
 तत्राप्यायुः सुदुष्प्रापमन्धकारे प्रशीपयत् ॥४२३॥
 स्वयं तरेस्तारयंश्च परान् सम्मार्गदर्शकः ।
 दुष्प्रायः कथकः पाप-पती पोत स्वाहिन्याम् ॥४२४॥
 तत्राप्यलभ्यं सिद्धान्तपार्श्वेष्वोपतरथुषाम् ।
 देवाऽदेवादियत्पूर्णा भयं भयपामृतम् ॥४२५॥
 तत्राप्यनन्यसामान्या धदा स्वार्तिदुर्करा ।
 सिव यद् धुवंहायेत नितान्तं धर्मकर्मणि ॥४२६॥
 तत्रापि खलु दुःसाध्या विरता रतिरहृता ।

यां विना पूर्वयोगोऽसौ निस्तुषोऽपि तुषायते ॥४२७॥
 साधुमाहाऽधिरतानां सम्यक्सम्यक्त्यशास्त्रिणाम् ।
 न प्रमत्तैरतो भाव्यं धर्मं शर्ममये जनाः ! ॥४२८॥
 एवं कर्मपुटैर्याचं धार्चयन्मशिरोमणेः ।
 पशुः सर्वेऽपि पार्यथा येनकाणामिवैणकाः ॥४२९॥
 निःसरन्तो गिरां पूरा भ्रंजिरे मगधन्मुखात् ।
 पीयूषे पुष्कराधत्तप्रवाहा इय पीयराः ॥४३०॥
 भुत्वेषं देशनां स्यामिमुखाभोजसमुद्गयाम् ।
 सर्पसायद्यधिरतिर्विरतः कैश्चिदाद्दे ॥४३१॥
 देशतो विरतिः कैश्चित् कैश्चित् सम्यक्त्यमुत्तमम् ।
 कैश्चिद्भद्रकता भाषिमद्भ्रमुत्र परत्र च ॥४३२॥ (पुनन)
 रोहणादिषु रत्नाली स्यामिनो धर्मपद्धतिः ।
 स्थोपमाग्यानुसारेणाऽऽद्दे परंजनैस्तदा ॥४३३॥
 मूर्धोभुजोऽभ्यसनस्य हृदये हृदयोपमे ।
 पनोऽसी धर्मराद्युक्तः सम्प्राप्तः प्रतिविम्बताम् ॥४३४॥
 राज्यं दत्त्वाऽभ्यमेनोऽथ हस्तिसेनाय सुनेत्रे ।
 मुक्तिसोमन्तिनीदृती दीक्षां संशयतोऽग्रहोत् ॥४३५॥
 कामादयोऽप्रमाथत्योऽंतदानाद् मुदे स्यधात् ।
 स्यामी सर्वत्र महताः किं पुनः स्वपरिच्छदे ॥४३६॥
 आयंक्षु आयंघोषो धरिषो ब्रह्मनामकः ।
 सोमश्च धीपरो वारिषेणो भद्रयशा जयः ॥४३७॥
 विजयदंशलि नामानो हरीति पुरुयोगमाः ।
 पुरयाः प्राञ्जलीमूष शोचिषांमः प्रभुं प्रति ॥४३८॥ (पुनम)
 कथायविषयप्रयच्छतुर्षीकृतचेतसः ।
 नागधं त्वां ययत्राः क्वां महादुमनिशाप्यताः ॥४३९॥
 शोचिष्याः क्वां जराभूत्तुंइशाकन्लोदसदूलात् ।
 अजगोण इव महाभयेऽधुममर्षो ययम् ॥४४०॥
 महाभयमहाभयदानन विचरानिमन् ।
 संसागार्थः सज्जनाऽज्ञान् प्रयो ! तारय तत्र च ॥४४१॥
 इन्दुः पुरयप्रहृगमीनिः एतदेखरः ।
 हरी केया महाभयसार्थेऽगविव प्रनम् ॥४४२॥
 वपुर्विदस्य सकपस्य हृदयस्य विदधे किमु ।
 दन्वदेव महादुमिदुमनादरंती हतः ॥४४३॥

हिष्पकपक्ष्मनायागां नाथः कथयति स्म तः ।
 एषातो विगमो धौष्यक्षित्यमीषां पदत्रयीम् ॥४४४॥ (युग्मम्)
 तयानु तदनुषास्य प्रादशाङ्गीमधुनयन् ।
 बिसनेत्सु पाद्मयं विभे तैलबिन्दुरेषाम्बुनि ॥४४५॥
 दिव्यान् स्यात्सिधितान् कासान् चासर्पेत्पटौकितान् ।
 अनुष्येत्तुं गणभृतां शूर्पितं विशेप दशराट् ॥४४६॥
 द्रव्यं गुणैश्च पयोधैरनुष्णामानुयोगिणीम् ।
 गणानुष्ठां च गणभृद्दरेभ्यो भगवानदान् ॥४४७॥
 मुनिमूर्धंस्वमूर्धानः सुरमूर्धाभिषिक्तकाः ।
 तदा सद्गन्धसमूर्णैश्शूर्णैस्सूर्णमपूर्णयन् ॥४४८॥
 धयतानि जगुरतत्र सुरासुरनरस्त्रियः ।
 नेदुदुम्बुभयो प्योमिन्न मतिष्यानितदिग्मुखाः ॥४४९॥
 कोलाहलं प्रभुर्धन्निरमरैस्तुरैर्नटे ।
 तापटपाडभ्यरोऽमण्डि तदा तत्र महोत्सवम् ॥४५०॥
 अर्धेने सापुशादूलाः मुकुलीकृतपाणयः ।
 तस्युः शायो एव इतम्यं प्रतीच्छन्तो गुरोर्गिरम् ॥४५१॥
 पुनरासनमासीनस्तत्र चैत्यतरोरधः ।
 विदधे देवानां शिक्षामयीं शिष्यपुत्रां प्रभुः ॥४५२॥
 लोकनापापनोदाय वपति प्रभुषारिदे ।
 घटिकेषाभयन् तूर्णं संपूर्णां तत्र पीयथी ॥४५३॥
 अर्धे स्यात्सिधितैर्दिग्धैरखण्डैस्तन्दुलैः कृतः ।
 चतुष्पदेष मितः काशीनगरीभ्वरकारितः ॥४५४॥ -
 सारिष्यभष्यः समयसरणं नागैर्युतः ।
 मोहीतधवलः पूर्वशारेण प्रायशद् बलिः ॥४५५॥ (युग्मम्)
 प्रभुं प्रक्षिपीकृत्य सांऽक्षेपि पुत्तो बलिः ।
 स चान्तराले निपतन्नर्षोऽह्लापि सुधाशनैः ॥४५६॥
 अर्धः समावृद्धे काशिपतिनाऽघनिभागसां ।
 दायार्दिरिय जरुद्धे शेषः शेषज्ञैः पुनः ॥४५७॥
 बलैः प्रमायतो रोगाः स्वीयन्ते पूर्वसम्भवाः ।
 मदाः पुनर्न आयन्ते यजमासावधि देदिनाम् ॥४५८॥
 अयोद्गृह्णारमार्गेण निर्ययी जगदीश्वरः ।
 गुरोर्कोटिवृत्तः स्वर्णपदापरस्तपदाम्बुजः ॥४५९॥
 शालयो दानकनकमपयोऽन्तरस्थिते ।

अरम्

अथ षष्ठः सर्गः ।

अपान्येषु पुंसद्वन्द्वमृतो मतिपुरन्दरः ।
पुण्ड्रदेशमलं चक्रे द्वीपान्तरमिषानुमान् ॥१॥
तथा जनि सौयधीदसितस्यः पुरी पुरी ।
ताम्रलिप्ताभिधा पूर्वदेशो र्योमुत्तमूपणम् ॥२॥
तस्यां सागरदत्ताहः सार्धं पादसुतोऽभवत् ।
सोऽभूरिष भाति स्म पूनो यस्य पुरः स्मरः ॥३॥
माग्नये तु वसूषेय मूदेषोऽवास्य पल्लभा ।
अध्यासक्ताऽग्रं कालकूटमस्याग्यद्वा द्वा ॥४॥
प्रसर्पता विषेणानु क्षणेनास्य द्विजन्मना ।
विहिता चेतनाऽद्भ्यान्नेष्य शशिनाः कला ॥५॥
भग्नसंज्ञस्तथा दुष्टयेण्याऽशेष्यसी बहिः ।
दा । रक्ताऽपि विरक्ताऽपि स्त्री भुजङ्गीव भीषणा ॥६॥
अर्धनं पतितं धीरव कापि यल्लवयल्लभा ।
संमुच्छिन्तो विषेणैव शयऽह्लासीत् स्वयुद्धितः ॥७॥
जीवानुतुल्यवाऽजीवि तथाऽसाधो वधेः क्षणात् ।
द्विजः स्वस्त्रीचत्त्रिणां द्विजानोऽभूत् तापसस्ततः ॥८॥
विषोः विषय समये तत्रैव भेष्टमूरभूत् ।
दत्ता सागरदत्तेति वितुभ्यामभिधा शिशोः ॥९॥
दिनेः कतिपयैर्वर्षेणानांऽस्ती स्त्रीयमर्षकः ।
पुरीमासन्नदृष्टां र्वां परयन् माण् जनुररमरत् ॥१०॥
इदि स्मरस्यसौ सौयमियाया दुष्टयेष्टिणम् ।
विरक्तः सार्धं वा स्त्रीषु पश्चिनीदिव चन्द्रमा ॥११॥
पतिव्रता गृधुस्वाम्ता मृत्वा साऽऽभीरभामिनी ।
पुंरं तत्रैव संजज्ञं कस्यापि भेष्टिनः पुता ॥१२॥
अप्येवाऽगन्वलापयव्शीर्षिका दीर्घलोचनः ।
दृष्ट्वा सागरदत्तं न प्रेममग्नारया दत्ता ॥१३॥
तज्ज्ञात्वा जनकवत्तव्य मामाऽयाञ्चत तदाप्ये ।
वदो तां जनकवत्तव्यालवमै सार्धं शशुनवे ॥१४॥
सागरदव परं तस्या दृष्ट्वैतुष्टिर्न मानसी ।
अतः पालिभदे तस्या नार्दं विदधे च स्वः ॥१५॥
भीताः पूर्वप्रियाभीत्या च तस्यां न मनो व्यथान् ।
सार्धं च पुमान् मूर्खं रजोरपि वभेति च ॥१६॥

पतद्व्यतिकरो ज्ञात्वा धीमत्या कन्यया तथा ।
 तस्मै प्रेषि लिखित्वैष श्लोकस्तं सोऽप्यवाचयत् ॥१७॥
 गुणाढ्यानतिशीला च शुद्धवंशसमुद्भवा ।
 पुण्यैरघाप्यते घाम्नि कान्ता हस्तं चतुर्लता ॥१८॥
 सागरोऽपि वाचयित्वा श्लोकमुत्पन्नधीः सुधीः ।
 लिखित्वा प्रेषयामास श्लोकं तस्यै पुनः स्वयम् ॥१९॥
 राक्षसी च दुराचारा निम्नगेवातिनिम्नगा ।
 क्रुहृष्टिर्भुजङ्गीघ रोचते मे न कामिनी ॥२०॥
 इमं श्लोकं वाचयित्वा साऽपि प्रत्यप्रधीनिधिः ।
 दध्यादिदं कथाऽप्येष परामृतोऽस्ति योषिता ॥२१॥
 तदुद्विग्नतया भीत्या नैषायं मामपोहते ।
 चिन्तयित्वेत्यमुं श्लोकं तस्मै प्रेषोत् पुनः कनी ॥२२॥
 एकस्या दौपतो नान्या त्याज्या भवति मामिनी ।
 एकशः पयसा दग्धस्त्यजेदन्यत् पयो हि किम् ? ॥२३॥
 श्लोकमिमं वाचयित्वा तथातुयंचमत्कृतः ।
 परिणीय च तां भोगान् कुभुजे स तथा समम् ॥२४॥
 निषेवन्नाणो विषयान् विषमेपुरिधापरः ।
 अन्येषुः सागरो लक्ष्मीकाङ्क्षी चिन्तितयानिति ॥२५॥
 पद्मा पाथोनिधेः पुत्री तां ददाति स एव हि ।
 मत्स्येति सागरश्चक्रे सागरे गमनं तदा ॥२६॥
 जलधौ गच्छतस्तस्य भग्नं प्रयहणं पथि ।
 सप्तवारं स्वयं चायुर्बलाज् जीवन् विनिर्ययो ॥२७॥
 अथ जात इयायातां निर्द्रव्यः सागरो गृहे ।
 अभाग्योऽयमिति प्रोचेर्होस्यभूरभयत् पुरे ॥२८॥
 पौरैः पदे पदे हस्यमानोऽसौ प्यातयानिति ।
 स पथायं विधिर्नूनं धरं वहति धरियत् ॥२९॥
 सप्तवारं पयोराराशौ मानः पातो मभेष हि ।
 तस्करेणैव देवेन तद्दहं मुपितोऽमुना ॥३०॥
 निन्दन् दुर्दैवकात् देवं सदैवोद्विग्नमात्रसः ।
 निर्विण्णो जीयितव्येऽपि निर्ययो वेदमतां निशि ॥३१॥
 इतस्ततो सप्तप्रथ उपकूपमुपेयियान् ।
 व्याकर्षणं पयः कूपाद् पुमांसं चक्रमैक्षत ॥३२॥
 सप्तवारमपि कूपाद् नागाशार्कर्यतोऽस्य पाः ।

जैनविभ्यं सागरात्ते विमुच्यैपेत्यभायत ।
 भद्र ! भद्राय देवाऽयं सेव्यो धर्मधिया त्यया ॥५०॥
 आस्यास्यगित गुणांस्त्वस्य तव जैनमुमुक्षवः ।
 एयं व्याहृत्य सा देवी तिरोऽभूत् तस्य पश्यतः ॥५१॥
 मुनीनामन्तिके गत्वा स तद्विभ्यमदीदृशत् ।
 पद्मच्छेषमतुच्छात्मा यतींश्च विहिताञ्जलिः ॥५२॥
 काऽसौ देवी ? गुणाः केऽस्य ? किं स्यात्तस्य सेवया ? ।
 काऽस्य पूजाविधिः पूजाः ? प्रसीध कथयन्तु मे ॥५३॥
 साधयन्तपुरो जैनं धर्मं प्रोच्यैषमूर्चिरे ।
 एतद्देवस्वरूपस्य जिज्ञासा चेत् तयाहित मोः ॥५४॥
 अलङ्करोति यः पुण्ड्रवेशं पार्श्वजिनेश्वरं ।
 तत्र गत्वा तदापृच्छ सर्वं तं सर्वदर्शिनम् ॥५५॥
 सागरोऽपि ययौ नाथसमाद्यपुण्ड्रनाथतम् ।
 तत्रैवेभत पार्श्वेशं चक्षुषोऽमृताञ्जनम् ॥५६॥
 गत्वा स्तुत्या मुरोदधद्रोमाञ्चः स्मितलोचनः ।
 पृच्छति स्मेव तस्यै रथामिनं संशयापरहम् ॥५७॥
 तत्पुरः प्रमुखाख्यद् धर्मं साधुगृहस्थयोः ।
 पुनरर्हद्गुणानर्हन् जगो तन्स्थेयंहेतयं ॥५८॥
 नैवःशानाद्यां होवा यस्मिन् श्यान्तमिषाहनि ।
 प्रातिहार्यधिया यश्च सेव्यतेऽज्जामिष धिया ॥५९॥
 देवाधिदेवां देवोऽसौ सेवाप्रणतिमन्त्रिभिः ।
 आराधितो मयंद् नूनं कथयद्गुरिष शर्मणे ॥६०॥
 वासिनैवेद्यपुर्णैर्धैर्दीपपूर्येद्य निरयज्ञः ।
 पूजा च लोकपुत्र्यस्य त्रिमर्ष्यं च विधीयते ॥६१॥
 एवमर्हन्मुखांर्ज्ञानं धर्ममाकर्ष्यं सागरः ।
 भौरिष इव धूकोटिं धास्यधर्ममुपावदे ॥६२॥
 कृत्या च प्रतिमां रत्नमयीमप्रतिमाहृतिम् ।
 प्रतिष्ठां चारयामास विभवं विभान् सुधीः ॥६३॥
 ततोऽसौ वैभ्यमुत्तुङ्गं विधाय प्रतिमाभिमात् ।
 तत्र संस्थापयामास महोत्सवपुराणगरम् ॥६४॥
 सोऽप्रिष्टे भगवन्मूर्तिं पूजयन्पुनर्विभवत् ।
 धर्ममागपयामास वामोदितदितेऽथा ॥६५॥
 अन्येषुः सागरस्यास्य हृदि वैराग्यमस्तुरम् ।

अथो चमुर्णामप्येषां तन्धुषां धीददर्शने ।
 प्राग्ते चरमदेहत्वादिदं हृदि विजृम्भितम् ॥८३॥
 हा ? माहमुखमुष्यानामस्माकं कर्मगौरवम् ।
 मरी दुममिव प्राप्य मुक्तोऽस्माभिर्जिनो मुद्यः ॥८४॥
 दर्शनादेव देवस्य यस्य स्याद् मुक्तिसङ्गतिः ।
 ईप्सितार्थप्रसूतेस्तत्पर्युपास्तेस्तु का कथा ? ॥८५॥
 धिगस्मानैहिकसुखरुते चारित्रमोचिनः ।
 पङ्किलांहिशालनाय निलोठितसुधाघटान् ॥८६॥
 धिगस्मान् एतदुपकृत्यान् यदस्माकं तपो धनम् ।
 प्रमाददस्युनाऽक्षरि सुप्तानामिव जामताम् ॥८७॥
 भयममणमीतार्थां भूतानां जगदीश्वरः ।
 त्वमेव शरणं स्फातशीतार्त्तानामियानलः ॥८८॥
 मञ्जतां भवपायोधावस्माकं परमेश्वरः ।
 कराथलम्बनं देहि धर्मो ह्येव महात्मनाम् ॥८९॥
 ययं भाषयतां तेषाममेव चात्मपाश्वयोः ।
 अपूर्य धीर्यमस्फुरत् कर्मघनघनञ्जयः ॥९०॥
 मूलादुन्मूल्य कर्माणि ध्यानादिति धिमोरमी ।
 केवल्यं कल्पामासुः कलितामलकेपलाः ॥९१॥
 इतश्चामुद्भुवि स्याता मान्ना नागपुरी पुरी ।
 यपुरस्ताद् नागपुरी यमौ गोपालपूरिष ॥९२॥
 तस्यां धनपतेः पुत्रो बन्धुदत्तामिर्षोऽभवत् ।
 दग्धे स्मरे सिन्धे ये रतिः प्राप्तपतिघ्नमा ॥९३॥
 स युवा युवतीषभुधकोररजनीकरः ।
 यमुन्दमुतां चन्द्रलेखास्यां परिणीतवान् ॥९४॥
 साऽप्य कङ्कणहस्नेत्र दृष्टा दुष्टेन भोगिना ।
 निशायां प्राप पश्यायं चिन्धिगु विलसितं विधेः ॥९५॥
 तस्येति पद् विषा ऊरुमात्रा पय मूर्ति ययुः ।
 नाभ्यां कर्णां पुनस्तस्मै हृदी कोऽपि विनामने ॥९६॥
 यानं मुक्तं स्थितं सुप्तं सर्वं सुस्तमयं विद्वन् ।
 बन्धुः चिच्छ्रयनामृतो गतसंज्ञ इयामयम् ॥९७॥
 अस्यांज्या बन्धुदत्तः क्षीयमानो दिने दिने ।
 इयामरभेऽगुचत् जने हृदाह्वय बानेः सनेः ॥९८॥
 दृष्टानुरं सुप्तं धीय विनैतद्दुःखदुःखितः ।

... ॥१०३॥
 ... ॥१०४॥
 ... ॥१०५॥
 ... ॥१०६॥
 ... ॥१०७॥
 ... ॥१०८॥
 ... ॥१०९॥
 ... ॥११०॥
 ... ॥१११॥
 ... ॥११२॥
 ... ॥११३॥
 ... ॥११४॥
 ... ॥११५॥

या स्यादायुष्मती कन्या साऽश्मै देवा महात्मने ।
 इति प्यात्या जगाद्देव निघरः शेषतान् स्वकान् ॥११६॥
 दृष्टाऽस्मि मरते क्षेपे कन्या काऽर्णीदृशी हता ।
 छेत्तुं न शक्यते यस्या जीयितं त्रिदशैरपि ॥११७॥
 इतो मृगाङ्गुलेरताण्या तत्र धिमाङ्गदात्मता ।
 जगौ तातात्र कौशम्भी पूरस्ति प्रथिता मुनि ॥११८॥
 तस्यां च जिनदत्ताङ्गः भेषुयस्ति धेषुनुष्टिमाङ्ग ।
 तस्यास्ति दुहिता प्रयोदर्शना प्रियदर्शना ॥११९॥
 यस्या दास्यऽमयाप्रित्यं रतो रूपधिया जिता ।
 स्मरंऽपि स्यप्रियां दासीं प्रेश्य यस्यां तिरोदधे ॥१२०॥
 बाढं निर्पायतस्तस्याः कौशम्भीमगमं पितः ।
 तादृशीं स्त्रीं च यस्यां तां दृष्ट्वा तुष्टं मनो मम ॥१२१॥
 अर्धकं ज्ञानिन कश्चिदित्यपृच्छमदं तदा ।
 अस्या मम वयस्याया माधिनः कति सूनवः ॥१२२॥
 इत्युक्त स मुनिः स्माह भद्रेऽसौ प्रियदर्शना ।
 समादास्यति तपस्यां सत्यैकं सुतमुत्तमम् ॥१२३॥
 अस्ति सा मत्सखी रूपध्रीपराभूतखेचरी ।
 भूयादस्य प्रिया ज्ञानिवचःसत्यत्वकारणम् ॥१२४॥
 चित्राङ्गदो निशम्यैतद्वचश्चतुरिमाञ्चितम् ।
 तत्र दाक् प्रेषयामास बन्धुं विद्याधरैः समम् ॥१२५॥
 ते चाप्याकाशचारिणो सम्भूय बन्धुना सह ।
 श्रयन्ति स्म तदुद्यातं नानाद्रुममनोहरम् ॥१२६॥
 तत्र पार्श्वप्रमोक्षैत्यं प्रविश्य पुलकाङ्किताः ।
 प्रणेमुः प्रतिमां बन्धुदत्ताद्यास्ते नमश्चराः ॥१२७॥
 अर्धकाममनःस्थेषु स्थितेषु प्रतिमाप्रतः ।
 जिनदत्तोऽभ्यगाद्यैत्यमर्धितुं मूर्तिमार्हतीम् ॥१२८॥
 अर्हद्विम्बमुखाम्भोजयिन्यस्तनयनद्वयान् ।
 संयोजितकरद्वन्द्वान् परमानन्दमैदुरान् ॥१२९॥
 बन्धुदत्तमुखान् सिद्धानिमान् मूर्त्तिपुरःस्थितान् ।
 दृष्ट्वाऽतिहृष्टवान् धेषु जैनानां यदसौ गतिः ॥१३०॥ (युग्मम्)
 जिनदत्तो जैनमुखः स साधर्मिकयत्सलः ।
 भूयो भूयः समभ्यर्च्य ताभिनाय निजालयम् ॥१३१॥
 परिचर्य यथौचित्यं बन्धुमुख्यान् नमश्चरान् ।

दुर्बलांसीव पिशुर्नभुञ्चद्विर्षाणधोरणिम् ।
 भिल्लस्तैर्जगृहे बन्धोः सर्वस्वं प्रियया समम् ॥१४९॥
 अस्या दास्या च तस्यामे प्राञ्चे चकितचेतसा ।
 कौशाम्यां जिनदत्तस्य सुतेया प्रियदर्शना ॥१५०॥
 समाकर्ण्येति पत्नीशः सशल्य इव मूर्च्छितः ।
 लब्धसंज्ञो जगौ भ्राम्यदर्शनां प्रियदर्शनाम् ॥१५१॥
 मत्तो मा त्वं भयं कार्पर्मिद्रेऽसि भगिनी मम ।
 यदपारोपकारैककर्तुंस्वमसि पुत्रिका ॥१५२॥
 शृणु सुभु ! पुरा कुरैस्तस्करैः परिवारितः ।
 कौशाम्यामगमं चौर्यं कृत्वा च बहिरागमम् ॥१५३॥
 प्रकुर्वन् मधुनः पानं सोपानं व्यसनौकसः ।
 कांठपालैरहं दृष्टो घृत्वा बद्धश्च बन्धनैः ॥१५४॥
 नीयमानो वधायाऽहं तैरघानयनस्ततः ।
 त्वत्पित्रा जिनदत्तेन दृष्टः पथि क्षयालुना ॥१५५॥
 ततो विह्वल्य विह्वल्य पुरस्तात् पृथिवीपतेः ।
 मोचितोऽहं वधात् तेन स्वात्मा धापि भवन्नमात् ॥१५६॥
 किङ्करवत् किं करोमि कृत्यं तव भगिन्यतः ? ।
 इत्युक्त्वा सा जगादीनं चण्डसेनं पुरःस्थितम् ॥१५७॥
 वियोजितं भवद्भिर्हैर्बलुभं मम मेलय ।
 पतिव्रताया यत् पत्युः प्रतिपत्तिः परं धनम् ॥१५८॥
 चण्डसेनोऽथ तां स्वान्तं स्वसारमिव संघिदन् ।
 गवेषणाय तद्भर्तुर्निर्ययौ म्यानतः स्वयम् ॥१५९॥
 परिभ्रमन् गिरेः तुण्डे कन्दरे कान्तेऽभवति ।
 नाऽपश्यद् बन्धुदत्तं स घनाच्छादितचन्द्रवत् ॥१६०॥
 अग्रातयन्धुदत्तः स आययौ स्थनिकेतने ।
 बन्धुदत्तप्रियासाक्षं प्रतिज्ञामकरोदिति ॥१६१॥
 बन्धुदत्तं नाऽऽनयामि वण्मासान्तरेऽहं यदि ।
 प्रविशामि तदा ज्वालाजिह्वे ज्वालाकरालिते ॥१६२॥
 प्रतिज्ञायेति पत्नीराड् भिल्लान् स्वीयानितस्ततः ।
 प्रिययासास तद्भर्तुर्गवेषणकृते द्रुतम् ॥१६३॥
 पुलिन्दाः कूलिनीकूलशैलपल्लवमूमिषु ।
 बन्धुं गवेषयामास रजसीव महामणिम् ॥१६४॥
 भ्राम्या भ्राम्याऽतिरां लिप्तास्तथाप्यापुनं तंऽथ तम् ।

वीर्यापन्नगुणा वीर्याऽऽद्युः स्वस्वामिनोऽन्तिके ॥१६५॥

दिना दार्थुं वामाद्यानां वीर्ये ताम् दाहराण्य ।

एति दार्थे । न वीर्याणां न वीर्याणां वीर्याणां भूयाम् ॥१६६॥

विद्योतयिषुते वानुनेनमात्रमगुनीत्याः ।

एतस्यानादिना जहंऽप्यागतः समवर्त्मनः ॥१६७॥

मन्त्रादिवत्ताद् माःसु वानुने गतपारयथ ।

अविगतवत्तद्भवन्निगतया वञ्चितावृत्तिः ॥१६८॥

प्रगुणायां वानुदन्निप्रियामथ तदुदहम् ।

निनाय पुनि वीर्याणां विधारये क्वं वचरततः ॥१६९॥

एति विलानुदे तान्निमेरनचेटिका समायया ।

दुष्ठांनि विमो ! गुणा सुते न्या प्रियदर्शना ॥१७०॥

नन्माभ्यनां वचदतेनधाण्डसेनाभिषां सुदीम् ।

गोत्रजां विधिनाऽऽप्यामिदधे माञ्जलिः पुनः ॥१७१॥

वेदु मासं धेवमेतरया मारयगुः साङ्गज्जमनः ।

पुन्यदर्शभिर्देवि ! तदा दार्ये बलि तव ॥१७२॥

नरयाः क्रमेण क्रमेणागादहो पञ्चविंशतिः ।

गतः पाद्रीपतिवैज्युधितानानाययन् मरान् ॥१७३॥

एतः प्रनष्टनयैर्यो वानुदन्तोऽप्यनि वयरन् ।

प्रियाविहृजं दुःखं दिग्ताहयनमभ्यवगात् ॥१७४॥

अनच्छच्छदन्च्छायं तत्र वासच्छर्द्दं द्रुमम् ।

दृष्ट्वाऽजनिष्ट तस्योदर्यः प्रियाविरहयेदना ॥१७५॥

प्रिये ! प्रियाविरहात्प्रियां विधुरस्य समाधुना ।

म्यद्विवर्त्तां हि दाधस्य क्षारक्षेपोपमोऽभवन् ॥१७६॥

मां विना हि तयाशर्ममर्म भाषीति वेदुस्वहम् ।

गते हि पश्चिमीवर्षी पश्चिमीनां कुतः सुखम् ? ॥१७७॥

हा ! कुक्काक्षि ! दुष्प्रापदर्शने । प्रियदर्शने । ।

ह वासस्ते विनुर्धामि नः पत्न्यां भित्तयेश्मनि ? ॥१७८॥

अथ म्यद्विरहात्तोऽई जीयंस्तिष्ठामि यत्प्रिये । ।

स्वस्वामिभःमहामन्त्रस्मरणे तत्र वारणम् ॥१७९॥

यावद् वाणित्तनत्रोऽमी विलपति मुहुर्मुहुः ।

याति सन्तच्छर्द्दं तावद्गायिकः सतः पुनः ॥१८०॥

नटाकनटनिकटे पर्यटने पुनः पुनः ।

एव मरालं स्वमगस्या विपुलं निर्वर्णयत् ॥१८१॥

धीर्येन दुःखितं हंसं दुःखं तस्याऽभवद् भृशम् ।
 परस्मिन् दुःखिते हृष्टे स्युः सन्तोऽपि हि तन्मयाः ॥१८२॥
 इतः पयोजिनीपत्रपिहितं प्रेषसीं निजाम् ।
 संवीक्ष्य तस्या अभ्यर्षणे रंहेसा हंस आययी ॥१८३॥
 इमौ सम्मिलितौ हृष्टा प्यातयानेवमिम्यभूः ।
 जीवतां यत्तु अन्तूनां संगमो ह्यनयोरिय ॥१८४॥
 मज्जामि तद्दृष्टं जीपत्रिजां नामपुरीं तदा ।
 अथवा गमनेनाऽलं तत्र मे गतसम्पदः ॥१८५॥
 कोशाम्यामपि मो यामि यिना च प्रियदर्शनाम् ।
 मातुलं तद्विशालायां धनदत्तं मज्जाम्यहम् ॥१८६॥
 तस्माद्रिभवमादाय भिक्षुमर्जुः प्रदाय च ।
 मोषयामि प्रियां तस्माद् मृगिकां मृगयोरिय ॥१८७॥
 समार्यं द्रविणं भूयो भूयोभिर्ध्वजसावकैः ।
 मातुलीतुरहं दास्ये का त्रया मेऽत्र कामणिः ॥१८८॥
 मन्वेयं विशालायामघलद् निजमातुलम् ।
 तस्या गिरिस्थलं यथाधाम्नि चोचितयान् निशि ॥१८९॥
 एव स्तत्रामिळम् पाण्यस्तस्य मे पृष्टवांश साः ।
 कुतोऽभ्यागाद् ? विशालाया रम्यस्यन्योऽभ्यचारसी ॥१९०॥
 भुञ्जति वचनं हृष्टः पृष्टवान् पयिकं पुनः ।
 यतदनाभिधर्यास्ति कुशलं मातुलस्य मे ॥१९१॥
 अधनीनोऽमिषलं स्म बभूवर्त्तं सुरक्षितम् ।
 धनदत्तोऽगमद् ग्रामं दयवमायार्थमभ्यदा ॥१९२॥
 नम्य त्वेष्टुमः स्याद्यथाश्रीः श्रीहृष्टिः कुशः ।
 अत्रार्त्ताद् मदीभमो भूयं गच्छस्तममनः ॥१९३॥
 तदवकां च विश्वाय कुतोऽपि श्रितिवस्तदा ।
 अत्रा हि श्रितोऽनां कौशल्यादिभ्यनायने ॥१९४॥
 मूत्रे यमकौशले चोच्यते निदधेऽथ न ।
 मद्दृष्ट्वा मदाद्यादहं निश्चयं च पुनः ॥१९५॥
 आगद् धनेऽथ विशालप्रभृतिः स्याद्भृशमनः ।
 मद्दृष्ट्वां पुनं तत्रे स्याद्दृष्टममोऽथम् ॥१९६॥
 मद्दृष्ट्वां धनदत्तो बभूवर्त्तं अगुः गतम् ।
 श्रित्याकविर्नुं नामपूर्यां शोऽभ्यदात्तयान् ॥१९७॥
 विदधेऽहं बभूवर्त्तं धनदत्तं त्वे मन्वदः ।

अं । र्वे । र्वेद्याप्रति मे विष्कारणधत्तमात् ॥१९८॥
 र्वदंवाग्दं सोऽप्युद् मातुलोऽपि धनेतिहातः ।
 न् मास्ये र्वेद्यावं र्वेः वरयति वृत्तमाः ॥१९९॥
 र्वेद्यात् माऽप्यया दोषः कर्ममर्मांशुनामिनः ।
 र्वप्यदां विपद्धावि घना टिमदचेरिष ॥२००॥
 विष्कारणं विष्कामि वाक्त्रापाति मातुलः ।
 र्वदप्याऽर्गो नागपुषो मर्विषं तत्र सोऽप्यमन् ॥२०१॥
 र्वदामिः र्विषरिः र्वोऽप्यलाकनार्थं यपि मन्तु ।
 तत्रागाद् धनदलोऽपि र्वं पुद्कलाय तत्रपुषः ॥२०२॥
 त्रिमर्गेष र्वेषुगं विष्कामे मे धनं प्रति ।
 र्वपुः र्वमाट कुतो पूषमापाताः कुत्र वास्वय ? ॥२०३॥
 आघाताः र्वोः विष्कालाया नागपुषो विष्कारणः ।
 र्वपुषामि धनं सोऽप्युद् कः र्वदप्यप्यस्मि तत्र यः ॥२०४॥
 विष्कामे र्वपुद्कलाहन्तत्र भस्वपुद्कलाः ।
 यामि मे मृमुजा र्वदप्यवरोषधनलिप्सया ॥२०५॥
 यनया र्वानंया र्वपुद्कलाहिरनमातुलः ।
 मातुलं र्वमाह तत्रैव विष्कारा यन्ते च मे ॥२०६॥
 अत्रकारय र्वमासमानं मित्रमित्यभिधाय च ।
 र्वपुषानं त्रिमं तत्र र्वध्यामयद् निष्कामित्तः ॥२०७॥
 अथ मभातधमये र्वपुद्कलाऽऽरुचिन्तया ।
 राधाय र्वयमेकाको मयवी त्रिमित्तं ॥२०८॥
 तत्र र्ववर्णमर्णापूर्णां र्व्या पेटां भुषोऽन्तरे ।
 उष्म्यात र्व तां मृम्या मूर्तां मूर्त्तमित्य धियाम् ॥२०९॥
 र्वपुद्कलाहमर्षी पेटां तामादाय विधाय च ।
 अभ्यगाद् मातुलं र्वं च नाम प्राकारयत् तत्र ॥२१०॥
 भर्षां र्वर्षां भयद्वानांमजानं पान्धतः पुरा ।
 अतस्त्वस्तुष्टः प्रातां पेटामेनां र्वहाण मी ॥२११॥
 धनेनेतेन राहः स्वकुटुम्बं मोधयाधुना ।
 निशाम्येति धनेऽप्यादीद् काऽर्गो दशा र्ववेदशी ॥२१२॥
 र्वस्वस्तनिपतलाप्यविष्कुच्छममुखच्छविः ।
 र्वभ्यधाद् र्वपुद्कलाऽपि र्वयोदन्ते तस्युरोऽखिलम् ॥२१३॥
 पुनः प्राह धनें र्वपुं यत्त । द्रव्येण भूरिणा ।
 प्रागहं मोषयिष्यामि मिच्छिष्यो यत्तमा तय ॥२१४॥

अथोद्घाटितनिर्लिखिता निर्लिखिताः शमापपूरुषाः ।
 दधुर्दस्युधियाऽध्वन्यान् न्यक्षान् यक्षालयोपितान् ॥२१५॥
 जामेघमातुली तौ च संभ्रान्तौ भटभीतितः ।
 उपचैत्यं निजं द्रव्यं क्षिपन्तौ तैर्निभाळितौ ॥२१६॥
 पृष्टौ पुनर्भटैरेतत् किं च ताविदमूचतुः ।
 स्वीयं धनं भवद्गीत्या पिदध्वौ वसुधातले ॥२१७॥
 विद्वस्तां तौ च पान्यास्ते सर्वेऽपि शमामुजो भटैः ।
 निन्द्ये मन्त्रिणोऽभ्यर्णं प्रैक्षिष्ट सचिवोऽय तान् ॥२१८॥
 दृष्टिचेष्टाविदा तेन मन्त्रिणा दृष्टदृष्टयः ।
 पान्या मुमुचिरं सर्वे ररक्षाते इमावुभौ ॥२१९॥
 तानूचे सचिवः कस्य द्रव्यमेतच्च कौ युवाम् ? ।
 इत्युक्तावूचतुस्तौ च मयम्रान्तदिलोचनौ ॥२२०॥
 आवां पुरि विशालायामुमाविभ्यतनूङ्गवौ ।
 व्यापारार्थेऽर्धमादाय प्रस्थितौ लाटनोवृतम् ॥२२१॥
 करण्डे विस्रमेतन्नौ पूर्वजैः पूर्वमर्जितम् ।
 इत्युक्ते मन्त्र्यवक्त् पेटिमध्ये वस्तु किमस्ति याम् ? ॥२२२॥
 अभिज्ञानानभिहौ तौ जज्ञाते दंष्ट्रसंज्ञुषौ ।
 पेटीमुद्घाटयामास तत्र मन्त्रीश्वरः स्वयम् ॥२२३॥
 तन्मध्याद् निर्गतं भूषाऽभिधानकं विभूषणम् ।
 नित्याय धीसखो दद्याद्विद्मत्मीयमेध हि ॥२२४॥
 मध्यात् प्राग्गतवस्तुगामेतदेतौ हि जहत्तुः ।
 मत्वेवमनयोश्चण्डे दण्डे मन्त्रिवरो व्यधात् ॥२२५॥
 सत्यं मृतं कुतः प्राप्ता युवाम्यामियमिन्दिरा ? ।
 एषा धीयुंषयोऽनूनमित्युक्तौ तावयोचताम् ॥२२६॥
 नापामतः परं विद्वो युवाणायिति साधुभौ ।
 मन्त्रो चिक्षेप कारायां विधायात्युभनिग्रहम् ॥२२७॥
 तथैव तस्युपोस्तत्र तयोश्चिन्तार्त्तविसयोः ।
 षण्मासी प्रययौ यपंप्रमाणदिननिर्मिता ॥२२८॥
 अधंको लिङ्गियेयेण पर्यटन् विटपूदयः ।
 निदधे धीधतैः कुटैः शमापपत्तिभिरन्यदा ॥२२९॥
 छमीभिल्लक्षणैर्नूनमयमेय मलिभ्रुवः ।
 इति सुदया घृतोऽसौ तैरपिठघास्य मन्त्रिणः ॥२३०॥
 अमारयोऽपि निमाल्यतं जलमाज्जारवधुपम् ।

पञ्चमः सर्गः ।

अयं च तस्करः कूरः स्वयं निर्जोतयानिति ॥२३१॥
 तापसानां कुतो वित्तं प्रभूतमिदमीदृशम् । ।
 तन्नूनममुनेवैषा मुचिता तिलिला पुरी ॥२३२॥
 धीसखोऽथ तद्वधार्थं स्वनरानेवमादिनात् ।
 विडम्ब्य बहुदाः पुर्यां दूलाप्रंऽसौ निधीयताम् ॥२३३॥
 वाटं विडम्बयामासुर्देव्युं ते मन्त्रिणो नरा ।
 ज्ञामयित्वा पुरीमध्ये निष्पुङ्गव पुरतः पुरः ॥२३४॥
 आश्रयेन्नीयमानो वधार्थं वधभूमिकाम् ।
 अनुतापपरधौरभिन्तयामाम् खंतसि ॥२३५॥
 अथ तस्य मुनेषां च समीचीना प्रज्ञसिरे ।
 पाच्यमानां वाचो वदमोघाः पाथंपत्रिपत् ॥२३६॥
 ममाद्यागतमेवास्ति मरणं दुःखकारणम् ।
 तद् धनानि ददाम्यथ यान्यादस्तानि प्राग् मया ॥२३७॥
 ध्यायेति घृतधर्मोऽसौ प्राद पाटघारद्वरात् ।
 गौरोऽहं च मयाऽमोपि नगरी भयतामसौ ॥२३८॥
 किञ्चन रत्नादिकं यद् मया च मुवितं पुर ।
 सममं गिरिगङ्गापुञ्जादौ योऽस्ति तद् धनम् ॥२३९॥
 तद् गृह्णीत निगृह्णीत पदघाद् मां परमोपिणम् ।
 भुयेति कौमुद्यालोकौ सांका सार्थो विमिथिये ॥२४०॥
 आरक्षकनदास्ते ते स्तेनं संमुच्य यामनि ।
 राघो स्वजापयन् प्रीतिकरं तम् तास्करं वधः ॥२४१॥
 आनावितं मदीशम तस्करो वेपमस्करी ।
 मोऽप्युवाच वधास्थाने स्थितं लोप्त्रमिलापतेः ॥२४२॥
 चीरोक्तं भूमितः सर्वे द्रव्यं भूयः समादरे ।
 न ददसं च तत्रैकं कारणं प्राग् गतं निजम् ॥२४३॥
 प्रोवाच पुनर्योऽथ परिमार्वादेवनिधनम् ।
 जमीस्ते यद् भद्राय वेपः किमु क्रियंततः । ॥२४४॥
 नोऽप्याऽह भूयता स्वामिन्नसित संवत्सिपूरितम् ।
 अचलाघलदहपुण्ड्रं नगरं पुण्ड्रधर्मम् ॥२४५॥
 पुरे तत्र विजग्मात्तज्जग्माहं धीधराभिधः ।
 अपरमं परपतोदहपुण्या निगडितान् नगरम् ॥२४६॥
 ददा तानहमयददेव इगिदतपातिति ।
 अमी निदम्यन्तो पापकारिण्यधीदेकारिण्य ॥२४७॥

तदाकर्ण्य जगद्देको हा हा कुर्वन् मुमुक्षुगट् ।
 धिग् धानं परस्मिन् पद्सद्दूयणरोपणम् ॥२५८॥
 श्रुतसाधुयथाः साधुमपृच्छं विनयाद्दम् ।
 हंही मुने ! किमज्ञानं किं चाऽसद्दूयणार्पणम् ? ॥२५९॥
 बुद्धं मया चरित्रेण, ततोऽभाषि मुमुक्षुणा ।
 हन्यन्तामित्यमी दृष्टा इत्युक्तया तय मूर्खता ॥२६०॥
 कर्मभिः प्राकृष्टतैर्नूनं हन्यन्तेऽत्र नरा अमी ।
 आत्मभिर्भुज्यतेऽयस्यं कर्म प्राकृष्टतमन्वदम् ॥२६१॥
 भद्र ! त्वमपि प्राक्कर्मफलमाग् भविता सल्लु ।
 इत्युक्तिभीरुको भिक्षुमप्राशं प्राकृष्टं पुनः ॥२६२॥
 तुष्टदृष्टिरभाषिष्ट स्पष्टयामिति मां मुनिः ।
 अभूत् क्षेत्रेऽत्र भरते गर्जनाहं महापुरम् ॥२६३॥
 चन्द्रदेवामिधस्तत्र पुरे भूदेवभूरभूः ।
 योगात्मेत्यपरः कश्चित् तत्रामूल्लोकविश्रुतः ॥२६४॥
 तत्रैव धीरमत्याख्या धेष्ठिनो दुहितोऽहता ।
 स्वच्छादीक्षाविधौ दशं वैघव्यं साऽऽपदन्वदा ॥२६५॥
 ततः साऽभूत् पुरे तत्र नित्यं स्वैरविहारिणी ।
 स्वैर्ये यन्मरणं पत्युः सितापातः स गौरसे ॥२६६॥
 भावयन्ती सुयोर्भङ्गान् कामिहन्मृगवागुरा ।
 नरान् स्मरमर्याद्वक्रे कटाक्षैरेव पांशुला ॥२६७॥
 बाढोदूषन्धितवक्षोजा स्मितधौतरदच्छदा ।
 हस्तिनीव मदोन्मत्ता बन्धुकी बन्धुराऽधमद् ॥२६८॥
 भ्रमन्ती स्वैरिणी स्वैरं पुरे सा सिंहलाभिधम् ।
 पुष्पचापमिवापश्यद् देवकं पुष्पजीविनम् ॥२६९॥
 आसक्त्य साऽभवत् तस्मिन् कान्तिः कान्तिपतायिव ।
 अवधिष्ट परा प्रीतिस्तयोर्मिलितयोर्मिधः ॥२७०॥
 रहो रहः सेवमाना माञ्जिना कुलदोदिता ।
 सुसु । त्वरिपतरावत्र विघ्नं नो क्रीडतोः सतोः २६१॥
 मन्त्रयित्येति तौ रात्रावशातो स्वपरिच्छदैः ।
 जगमनुर्नगरे क्वापि स्पेच्छाशर्माभिलाषिणौ ॥२६२॥
 तस्मिन्नहनि योगात्मा ययौ सोऽन्यत्र कुत्र चित् ।
 अथैषा प्रासरत् पुर्यां घातां तैलमिषाम्भसि ॥२६३॥
 यत् सा धेष्ठिसुता कामकोलपल्लवकर्दमा ।

प्रथयां ब्रह्म विद्वांश्चैरिणीनां शिरोमणिः ॥२६४॥
 तदा त्वं ब्रह्मणे पुण्यां योगिणामप्रतांशुषुः ।
 नूनं योगिणामनां सार्धं सा वयो र्व्यवहारिणी ॥२६५॥
 अध्यायं पुरि तरयां तत् सर्वं ज्ञापितं स्वया ।
 ब्रह्म ब्रह्म ततो लोहगोह्वर्यं त्वया यतम् ॥२६६॥
 ब्रह्मणा तेन ज्ञानव्यं जम्बुकः क्वापि ब्रह्मण ।
 एतन्मोऽभूत्तव्यं ततो मृष्या ततोऽमूर्धनिज्ञानमजः ॥२६७॥
 मुख्यमालयदोषेण सर्वं च मृतिमागम् ।
 एतानां त्वममूर्धमीदेषमूर्ध्विह्वलेकम् ॥२६८॥
 तत्र ब्रह्ममर्मणां शेषस्तथाप्यपि हि विद्यते ।
 इति तस्य सुमेधां गिर्मर्तोऽहं भवतमभ्रमात् ॥२६९॥
 तत्र ब्रह्मं सर्वं निराकर्तुं सुराः कस्यापि सम्भिधी ।
 आनतापसर्दास्तस्तद्भक्तिः प्रहोऽनयं मृशम् ॥२७०॥
 निधं ममाऽऽन्तरीं भर्तुं दृष्ट्वा मुष्टमना मुदः ।
 विद्यं प्रदहं कालोद्घाटिनीं व्याघ्रगामिनीम् ॥२७१॥
 दशरथाः शिक्षणामास मुदमोमेवमेकदा ।
 मापणीया मृषामाथा प्राणान्तेऽपि हि न स्वया ॥२७२॥
 मृषाधेऽनृतं तर्हि गत्या माभिमिताम्भसि ।
 महद्यमष्टां हृद्यविद्ययोऽनयोः समरेः ॥२७३॥
 न प्रपुञ्जा स्वया विद्या विना धर्माङ्गरक्षणम् ।
 गुणैश्च स्वयलज्जने शिक्षां दत्वेति मे मुदः ॥२७४॥
 प्राप्यानवद्ये ते विद्ये सद्यः प्रत्ययपुरिके ।
 अपालयं क्रियन्कालं तपस्यां तापस्वीमहम् ॥२७५॥
 क्रमेण ब्रह्मवशतो ज्यमनासक्तिमानहम् ।
 उपश्य इव गुरुवर्तं मार्गं दिश्याऽव्यतोऽधलम् ॥२७६॥
 अत्ययोऽयानमध्यस्थां मह्यप्राप्तकौतुकेः ।
 त्वां प्रजेऽहमेकाक्यऽप्रच्छि विरायकारणम् ॥२७७॥
 तदाहमल्पं प्राणमियायाः सहसा मृतिः ।
 मृत्तिकेवं घटे दीक्षामहणे कारणं मम ॥२७८॥
 मृषाभावां चमापेऽहमित्यात्मीश्वर्येहतये ।
 माप्यकार्यं मुदमोर्कं प्रायश्चित्तमहं च तत् ॥२७९॥
 इत्येवं विधाय तेनाथ आयासे पृथिवीपतेः ।
 गच्छतो माऽऽकृत्विद्या सा मम स्यामगामिनी ॥२८०॥

यथारूपं स्वरूपं स्वमेवमुक्तवतो मम ।
 विधेहि दण्डमुचितं नातिरेषा हि भूमुञ्जाम् ॥२८१॥
 चीरं पुनर्जगो राजा भद्र ! सुवृतयागति ।
 रत्नालङ्कारकलिता पेटयका नाऽऽप्यतं परम् ॥२८२॥
 प्रोचे चीरोऽचलाशकं पेट्यं तां निहितं धनं ।
 लला कोऽप्यध्यगो दैवदाष्टिपार्तः पवित्रितः ॥२८३॥
 तं मुमोच नृपः सत्यमाषिषं परमोषिषाम् ।
 सत्यवाक्कल्पयल्लया यत् फलमस्यर्षयैभ्यः ॥२८४॥
 मन्त्री जुहाय कारातस्तौ करणददौ नरी ।
 पृष्टायवाचतां सत्यं वृत्तान्तं तं यथामथम् ॥२८५॥
 मन्त्रिणा मुमुषाते तावद्विचमं वशोपकौ ।
 निन्दन्तौ प्राकृतं कर्म चेलतुस्तौ ततोऽप्यतः ॥२८६॥
 इतश्च बलिनार्यं पृष्टीशयेपितैर्नरैः ।
 पृष्टीशो तौ च तैः वस्तकांश्चिक्षुःसृगाषिष ॥२८७॥
 बन्त्यानीतनरेभ्येतौ चिक्षिपाते चरेस्तदा ।
 आनीव क्षणहसेनाय देव्यास्तस्या पृष्टोदरे ॥२८८॥
 क्षणहृषीक्षणहृषेनाऽथ क्षणहृकालयमीषियान् ।
 सशालाऽगाथ पल्लीशावरंधा प्रियदर्शना ॥२८९॥
 ततः प्राणमयन् फलशोपनिष्ठा प्रियदर्शनाम् ।
 सुत धादाय पानिभ्यो देव्याप्रंश्रुमलोडयत् ॥२९०॥
 दुष्टकृतिमिमो देवो कमेद् न्यानिनिन्दुरम् ।
 मेक्षिन्तु युयने बन्धुवन्धवा. श्रेष्ठिपुत्रोद्दुष्य ॥२९१॥
 यन्नेव्यधारयन् तरया सुसाप्रंश्रुमो निष्ठां पटीम् ।
 नरमानायवर्षहं पल्लीशाहृ ब्रिह्मदन्ध ॥२९२॥
 इत्तं नमस्यस्यं क्षणहृक्षमर्दनमिन्द्रकामथ ।
 अस्मि निष्ठाऽशानाम कोशाद्रभ्यःदिवोरगाम् ॥२९३॥
 अथ दृष्यो बन्धुवन्धुर्नित विन्तु मां निर्पूजाप्रणीम् ।
 उयने मन्त्रेण यस्माद्दृष्टयसिर्दमोददम् ॥२९४॥
 बन्धुदुष्टोऽस्मि निर्घोतमरणः समानं व्यथाम् ।
 एवस्तयोदयज्ञानां पञ्जानां परमेष्ठिनाम् ॥२९५॥
 भुक्त्वा नमोऽस्त्यो बाहोचरितो प्रियदर्शना ।
 उक्तं त्वस्मिन्नाऽऽहृत्वा नमसाधारयन् पटीम् ॥२९६॥
 एतं पदपटी इव प्राणभ्यां बन्धुर्न निष्ठा बन्धुवन्धु ।

चेरिष्यति तत्र नृप्यति इमं च ॥३९७॥
 वीर्यं वा भयनामग्ददायिने प्राणवन्दनम् ।
 शंखे पादौपति पाणौ विभ्राणमसिवाहरीम् ॥३९८॥
 प्रजयैषार्थमासीतो योऽसौ स्वपुत्रतां नरः ।
 गण्डपं स्वज्ञगिनीमतां वन्दुदत्ताभिधः खलु ॥३९९॥
 पल्लीशक्यन निश्रिताः द्राग् दग्धोः पदयोः पुतः ।
 निषय शमयामास वयमातोः परिकल्पनाम् ॥४००॥
 स्वामिप्रदानविदानसुपुत्रीकृतवधुषा ।
 आभीरेषैव माणिक्यं मोपालक्षि मया भयान् ॥४०१॥
 अतो दुर्बुद्धिधोरंथं क्षम्यतां क्षम्यतां मयि ।
 वभापे भिद्रभर्तारं वन्दुबन्धुः दामध ॥४०२॥
 मद्र ! मो तव दोषोऽयमहानवशपरिणतः ।
 नाहानादपरं कष्टं पारतन्त्र्यादिपातुखम् ॥४०३॥
 मनुमानवि जातोऽसि भूयिष्ठोऽहः प्रमुष्टिहृत् ।
 वन्दुवर्गाभिध प्राणवल्लभां यदमलयः ॥४०४॥
 विश्व किं कामं भवता प्रारेभे द्रुःसुनिन्दुत्म् ।
 यः हं मनोऽप्रर्षादितयण्डं सनापयाचितम् ॥४०५॥
 यन्धुः समाद य पूज्यगते पुष्पाधैः खलु देवताः ।
 न तु जीवधर्षः भ्यप्रपद्यदीप्रदीपकैः ॥४०६॥
 वन्दुदत्तोऽभिधत्ते इमं मार्गं पल्लीपतः पुतः ।
 अदिसागुनुताऽस्ते वम्रायाऽमूर्च्छकलक्षणम् ॥४०७॥
 मद्रास्मिन् पथि पथिकैर्निर्वाणपुरी गम्यते ।
 अतोऽमुत्र दितायास्मिन् मार्गे स्वयं स्वयाऽनिशम् ॥४०८॥
 शुभ्वेति यद्यत् वन्धोर्भिल्लाः पल्लीभ्वरादयः ।
 भेजिते ते मद्रवर्षं फलं ससहभूदह ॥४०९॥
 दम्परयोर्मैलनात् पूर्णसहः शर्षंभ्वरः ।
 अमुषद् बलये बजान् वन्दुदत्तगिरा नरान् ॥४१०॥
 वन्दुदत्तोऽपि वीर्येतां स्वप्रियां प्रियदर्शनाम् ।
 देवानुकूलता स्वस्मिप्रमन्यत महामतिः ॥४११॥
 प्रोत्पुञ्जलोचने वन्दुदत्ताय प्रियदर्शना ।
 तमादाय पुनं वन्दुदत्ताय प्रियदर्शना ।
 स्वपत्न्यं मागुलं स्वञ्च साऽपि तं सत्रपाऽनमत् ॥४१२॥

शिवाभिर्षाग्निरेतस्यै दन्वारीःसूचकं धवः ।
 धनः समाह तस्य सूनोरघ नाम विधीयताम् ॥३१४॥
 प्राणशायान् धान्धयानामानन्दायाङ्गजोऽजनि ।
 धान्धयानन्दनामेति पितृभ्यामयमीरितः ॥३१५॥
 नीत्या वेदमनि कृत्या च सत्कारं स्नानमोज्ज्वैः ।
 तान्त्रं तद्भिन्नराह बन्धुदत्तायाय प्रदत्तवान् ॥३१६॥
 दत्त्वा बन्धुः सुवर्णांश्च ध्ययुजद् निजमातुलम् ।
 गुती मिल्लैः सपत्नीशैः प्रतरथे चात्मनः पुरीम् ॥३१७॥
 प्रविश्य स्वपुरीं पौरपधूदग्दाममाहितः ।
 बन्धुनामप्रतो बन्धुः स्वकोदन्तमधीकथन् ॥३१८॥
 धर्ममाहात्म्यमाकर्ष्य बन्धुतो बन्धुवाग्धवाः ।
 शिस्तामजाविद्यामक्ता बन्धुगुर्धर्मकर्मणि ॥३१९॥
 रत्नालङ्कारसङ्कारे कश्चित्तान्त्रमौरवः ।
 शिशुष्टा बन्धुना पत्नी पत्नीपालः प्रयातवान् ॥३२०॥
 महुर्यो विनयान् बन्धुः प्रियदर्शनया समम् ।
 तादृशाब्दी ध्वनीयाय सुकृतैः सफलीकृता ॥३२१॥
 अथापदा शररकाले नागपुत्री जितश्वरः ।
 ध्रुवाभ्यं समथामाधीहविभिः पारथारितः ॥३२२॥
 प्रमारागमनोदन्त प्रामरन् सकले पुरे ।
 तादृशाःसागतयोतां यत स्वययिहारिणी ॥३२३॥
 बन्धुदत्ताय साधेनागमयानांमृतोहितः ।
 गानाञ्जनः समद् मयधारासिक्त इयाङ्गिप्रवः ॥३२४॥
 तनाऽङ्गाकृतपुङ्गाणे भृङ्गारो भाषणस्यदाम् ।
 त्रयापुत्रान्विनोऽद्यालीद् बन्धुनाथं विवन्दिषु ॥३२५॥
 न्या न्यां यथास्थानं निवर्णो निवर्णाययम् ।
 अन्धबन्धुरिन्दोमी वाचं वाचयमेतिगुः ॥३२६॥
 देवजान्त्रं शिक्तिवस्तमूर्त्तां मूर्धभ्यमर्हताम् ।
 अन्धभेद् बन्धुनाथीयश्चित्रं पूर्वममन ॥३२७॥
 दू मारिधिरुद्वार्यद्वयवद्वयवद्वयवः ।
 बर्मेना बंन बटुवर्दीमूर्त्तिदू नमगामदम् ॥३२८॥
 शिवदृष्टिर्वाशिवेणो समाम्बु बन्धु बर्मेणा ।
 बर्मेना बंन बटोऽहं पुन बटुं गनेश्वरः ॥३२९॥
 अन्धो बन्धुऽन्धवः प्रवच जगतां वनः ।

अङ्के शित्तकभेवात्पः दादरो वन्द्यमूर्धरं ॥३१०॥
 भीमतीति श्रिया तत्रय वडायेष सट्टगामिनी ।
 पमपामान्तुः बालभेती श्रौतिपरी मियः ॥३३१॥
 बुरः शित्तकरसेमः स गृणवा स्वसनी छमन् ।
 धने व्ययोऽजदन् भोटीगृगीभ्यः स्वम्यपालकान् ॥३३२॥
 दिव्यामा समवर्ती च पर्यटप्रटर्षामसी ।
 निरम्य व्वापदान् भूरीत्नेषां पुग्माम्यखण्डयत् ॥३३३॥
 अन्ददा दगपती एतां छमन्तो निरिगादरे ।
 सग्यदयतः स्व निमंन्दसार्थे साधंपथपुतम् ॥३३४॥
 भिद्मन्तोऽमलजिश्नून् छमन्तो भूभृदारिपु ।
 द्युं किमर्थं धमथ भिक्षयोऽथ बभाषिरे ॥३३५॥
 स्वष्टे साधंपरिघृष्टेष्याऽस्मानिने लभ्यते ।
 धम्येति धीमती जीवो वदामं प्रत्यभापत ॥३३६॥
 आतिष्यमनिधीदानां कृत्वा पुष्पफलादिभिः ।
 पन्थानं दर्शयामीषां सुमगं सुमगादाय । ॥३३७॥
 साधयोऽभिदधुर्मिल्लं मद्र ! पुष्पफलादिकम् ।
 प्रागुक्तं बल्पतेऽस्माकमाप्तं भुक्तं च सर्वदा ॥३३८॥
 दादरस्तादृशः पुष्पफलैस्तान् प्रत्यहामयत् ।
 दर्शयामास साधूनामध्वानं च समीहितम् ॥३३९॥
 लभ्याध्वानोऽथ मिल्लाय भिक्षयस्ते समादिशन् ।
 धर्मं कृपामयं द्रुष्टं पुनः पञ्चमसिक्कियाम् ॥३४०॥
 पक्षे पक्षे ध्वजशोऽपि साधये स्वय्यता स्वया ।
 स्मरणोया महामन्त्रगुण्या वीषा नमस्कृतिः ॥३४१॥
 तस्मिन्नेव समये बधित् स्वयि स्याद् यद्यमपेणः ।
 मा तस्मिन्नेव बुध्यंथा वेला सा सतिबुल्लमा ॥३४२॥
 तथेति प्रतिपद्यागाद् भित्तः पल्लीं तथोक्तवान् ।
 एतां नियममर्षोऽशमारमनः भीमतीपुरा ॥३४३॥
 तथैव कुर्वतस्तस्यान्वेषणुरिति स्व बुधैरः ।
 केसरी केसराच्छोटाटोपकम्पितमूर्धरः ॥३४४॥
 तं वीषय भीमती भीता समामाहुपबल्लभम् ।
 मा भेपीरिति अल्पंश्च मिल्लध्यापमुपाददे ॥३४५॥
 तद्वैव स्मारिताः पत्न्या स्वकीयां नियमस्थितम् ।
 मिल्लः सोऽथ तथैवास्थाद् निघ्नलो भित्तिचित्रयत् ॥३४६॥

तगङ्गी दग्नी क्रोधोद्भूतेन हरिणाऽग्निना ।
 मभिर्गी नियमप्यानपवती मुनिमायतुः ॥३४३॥
 ततो मृगा दग्नी तावैकपद्मशोभमग्निनी ।
 अमृता विदशापाद्ये कर्णेऽनजप्रभामरी ॥३४४॥
 इतोऽप्य महाविरेहे नकपुष्या महीशिता ।
 जङ्घे कुलमृगाद्रोऽप्ये त्रिभूमगाद्रुपिर्भुगुरः ॥३४५॥
 निःसारत्तं कोशपिलाक्षीर्य पातत्रगप्रगम् ।
 शशूणां शान्तिमापन्नाः प्रगाथा दीपका इव ॥३४६॥
 इतः किरातजीयः स दिवश्च्युत्याऽऽयुगः क्षये ।
 सुतो बभूव शबरमृगाद्रोऽप्य मृमुक्तः ॥३४७॥
 भिल्लीजीयां दिवश्च्युत्या कुदस्त्रीघातुरङ्गता ।
 रम्या वसन्तसेनाश्याऽमूर सुमूषणभूपतेः ॥३४८॥
 ततस्ती कल्पितानल्पकलाभ्यासी सुमेघसौ ।
 र्वायनालदृष्टी कामरती इव विरेजतुः ॥३४९॥
 तयो रूपं च रागं च ज्ञात्वाऽप्योग्यमनुत्तरम् ।
 तयोरेव व्यधत्तां तत्पितरी पाणिपीडनम् ॥३५०॥
 पुत्रं कुरुमृगाद्रोऽथ राजा राज्यधुरम्धरम् ।
 राज्ये निधाय संजज्ञे परित्राद् काननस्थितिः ॥३५१॥
 पदं सम्प्राप्य शबरमृगाद्रुः पैतृकं ततः ।
 स्वाः प्रजा पालयामास पितेषात्यन्तवत्सलः ॥३५२॥
 पत्न्यां वसन्तसेनायां सौभाग्याद्भुतसम्पदि ।
 भूमताऽमूद् विलीनात्मा महायोगीव निर्युतौ ॥३५३॥
 साऽपि सौभाग्यसम्भाराऽभिभूतामरमानिनी ।
 विलासः सुभगोल्लासैः प्राणेशं समरञ्जयत् ॥३५४॥
 इतो भिल्लभयोद्भूतं कर्म तिर्यग्चियोजनात् ।
 काले फलमियामुप्य परिपाकमुपाययौ ॥३५५॥
 कर्मणा तेन शबरमृगाकः क्षोणिकामुकः ।
 वेगादवश्यंभाधिभ्या दृशे दुरवस्थया ॥३५६॥
 अथो जयपुरे जज्ञे धर्धनो धनुधाधनः ।
 यद्दण्डः शत्रुशोर्दण्डपञ्जरे कुञ्जगतते ॥३५७॥
 स बभूव कुधाऽऽक्रान्तो मृगाद्रोपरि राहुवत् ।
 अचीकथय शबरमृगाद्रुः स्वचरैरिति ॥३५८॥
 अङ्गीकृत्य मदीयाणां शत्रुशैलशिरोऽशनम् ।

दानीं दामनयोर्मां च दद्यात् तत्र्यं विरं बुद्ध ॥३६३॥
 न चित् तदा मवा सार्धं पुण्याय षण्णुलीमव ।
 शुभंति मणधिप्रोक्तं मृगाहूस्त्वानतजंघन् ॥३६४॥
 वधेनोऽथ निजेः सिर्यः कल्पयन् पृथिवीतलम् ।
 जगाम् ककपुरी बोधाद् बुद्धायोद्बुग्मात्तरः ॥३६५॥
 मृगाहोऽपि समाधाने वधेनै घोचनेच्छया ।
 निवेप्यं वाहारीं पुष्यं पृतमापूतपूतितः ॥३६६॥
 पात्रोऽङ्ग्याभिरु जन्धे आयमाने तयोर्मैयः ।
 शपेन वधेनः प्रापदुत्वाटोऽपि पराजवम् ॥३६७॥
 तनः इयं जीवमादाय वधेनोऽगाद् निजं पुरम् ।
 मृगाहोऽप्यवधीं पुष्यं जयभीहनमूलः ॥३६८॥
 अथ बोऽपि पुनः कुड्मस्ततनामाऽवनीपतिः ।
 मृगाहून् स्वमे पुस्यं स्वधाद् घोषेकपूर्वदः ॥३६९॥
 एतः बोपाप्रितफेनं तप्तंम समराजिरे ।
 मृगाहो मरकः वष्टं शौद्रव्यामयशादनाम् ॥३७०॥
 गतो यमस्तरेनाऽपि पीडिता पतिमृत्पुना ।
 सहस्रेय विवेकाऽऽनु कृशानायकृशोषलि ॥३७१॥
 तस्योपरिचुतप्रोधा पतिप्राननिषईणात् ।
 पतिं सङ्गमुक्तामेव मृषा तत्रैय साऽप्यगात् ॥३७२॥
 कृशाय मरकादायुःक्षये ती वम्पती इमी ।
 अमृतां पुनःकट्टीपिं पुनः पुत्री च निःस्वयोः ॥३७३॥
 परिणीता विधः पूर्वज्जमंममयशादिह ।
 सुदुःसिपनीं पृहस्थाई मार्गे पालयतः स्व ती ॥३७४॥
 अम्यदा सख्यशारे निवपणी वम्पती च ती ।
 मिश्राई सुमतां मिश्रन् मिश्रेतां सिमतवधुषा ॥३७५॥
 आहूय निजनेहास्तः स्वसम्पदनुसारतः ।
 प्रायलामवतीं मिश्रन् भायतीं भद्रकाशयी ॥३७६॥
 साचवस्तेऽप्यपानादि वृद्धारवोपाश्रये ययुः ।
 वधुस्तुस्वापपि प्रीतो दानं दस्वाऽनुमोदनात् ॥३७७॥
 अम्येपुषालवम्प्रायाः संयतिभ्यां प्रतिधये ।
 मृशुतः समाईतं धर्मं वम्पती ती प्रमोदतः ॥३७८॥
 सारमयाः समीपं भायार्दं धर्मं मुक्तिपुरीपथम् ।
 कामकुम्भमिषादाय समाराययतः स्व ती ॥३७९॥

आराध्य निरतीचारमाचारं गृहचारिणाम् ।
 अमृतां तौ ततो मृत्या ब्रह्मकल्पं सुगधुमा ॥३८०॥
 विभवेऽद्भुतान् भुङ्क्त्वा मोगान् देशमयोचितान् ।
 ततश्च्युतौ युयामिम्यकुलेऽमृतामिदितकौ ॥३८१॥
 यन् तिरश्चां तिरश्चोभ्यो विरहा विहितास्रया ।
 तस्मिन् भिद्यमवे तत्तं कर्मोदिति स्म साम्प्रतम् ॥३८२॥
 कर्मणा तेन पद् भार्या ऊढमात्रा मृतास्रय ।
 धियोगद्वानया सार्धं भिल्लैस्सद्यं च नियन्त्रितः ॥३८३॥
 गाढाभिप्रायकाठिन्यकृतानां कर्मणामतः ।
 पविपातादपि प्रोचैर्धिपाकः खलु दुःसहः ॥३८४॥
 आकर्ष्येति सुधाकारं सुधायाः स्वामिनो वचः ।
 धिक् कुर्यन् प्राक्कृतं कर्म बन्धुदत्तोऽग्रथोदिति ॥३८५॥
 मादशां मन्दभाग्यानां कुतस्ते दर्शनं विभो ! ? ।
 किं स्यादपुण्यानां गेहाङ्गणे कल्पद्रुमोद्गमः ? ॥३८६॥
 किं च पूर्वार्जितं पुण्यमगण्यं फलितं मम ।
 येन त्वदर्शनं प्रापं दुष्प्रापं जन्मकोटिभिः ॥३८७॥
 एवं, संसारकान्तारायतारुण्ये शचिह्वलः ।
 बन्धुदत्ते अगद्वन्धुं प्रतादानमनाः पुनः ॥३८८॥
 लोकेश ! केवलालोकालोकितत्रिजगत्स्थिते ॥
 आवामितः क्व यास्यावोऽयताराः कति चापयोः ? ॥३८९॥
 स्पष्टगीः शिष्टकोटीरः पृष्टोऽभापिष्ट बन्धुना ।
 इतो मृत्वाऽष्टमे कल्पे युवां देधौ भविष्यथः ॥३९०॥
 ततश्च्युत्वा विदेहे त्वं चक्रवर्ती भविष्यसि ।
 त्रियाजीवोऽपि भावो त्वत्प्रिया तत्रापि जन्मनि ॥३९१॥
 राज्यं संत्यज्य तत्रापि स्वीकृतव्रतसम्पदौ ।
 युवां प्रजिष्यथः सिद्धिमनन्तज्ञानदर्शनैः ॥३९२॥
 इति श्रुत्वाऽऽत्ममधिष्यद्भवं भाष्यपुनर्भवम् ।
 तुष्टोऽञ्जनिष्ट शिष्टात्मा बन्धुर्विषयप्राङ्मुखः ॥३९३॥
 पाण्डवानन्दपुत्राय दत्त्वा भारं स्वधैरमनः ।
 बन्धुदत्तः प्रभोः पार्श्वे प्रायाजोत् प्रियया समम् ॥३९४॥
 जनन्योऽस्नाप्रियज्योऽस्नापतोऽस्त्रिजगतां पतेः ।
 इत्यभूद् विद्वतिर्विभ्वर्विभ्वोपकृतिकारिणी ॥३९५॥
 विहारं कुर्वतो नेतुर्विभ्वानुग्रहपाञ्चया ।

संश्रिते वरद्व्याणि चोदरा वसिष्ठामिति । ३९६४
 अरविद्वान् वरद्व्याणि धर्मधीना मदात्मनाम् ।
 भावधानां लक्ष्मिर्कं चतुःपट्टितद्वयमुक् ॥३९७॥
 भावधानां लक्ष्मिर्कं भावधर्मिणां समद्विद्वानिः ।
 वरद्व्याणि वितरं व धादनां धर्मधीनुवाम् ॥३९८॥
 चतुर्दशपूर्वभृतां सपन्थादान् शतत्रयम् ।
 साधां समदाती विमलबोधलक्षणशालिनाम् ॥३९९॥
 दंपाकामिष देयदंः सर्वद्विभारकारिणाम् ।
 लक्ष्मिर्कं चतुर्दशानि कादरा दानानि च ॥४००॥
 पद्याश्रमणां वरसंज्ञानां पद्यांशानां धर्मोविदाम् ।
 पदशानानि सुमुर्द्धनां मनःपूर्वापधारिणाम् ॥४०१॥
 शानानि सत्तु विपुलमर्तानां वार्धवानि च ।
 वादलक्षिणधामानां पद शानानि च पादिनाम् ॥४०२॥
 अनुत्तरविमानातिनुष्ठानां शिष्टसम्पदाम् ।
 शानानि द्वादशागामिभद्राणां भद्रवेनसाम् ॥४०३॥
 शयनीं ज्ञानविज्ञानसम्पाद्भिः परिवारितः ।
 परिवारः प्रभोरासीत् केवलज्ञानपासरात् ॥४०४॥
 भागुमानिष भव्यात्कलण्डानि प्रणिषोधयम् ।
 चिरकालमहत्तुःकं धीवार्ध्वः पृथिवीतलम् ॥४०५॥
 अपो विहाय निर्घोषक्षणमासप्रभारमनः ।
 अनुक्रमेण सम्मेताद्यर्त्तं प्रायचलत् प्रभुः ॥४०६॥
 वक्षिमीकुङ्कुटार्धः वक्षिमीक्षनमस्यलम् ।
 वक्षिन् कुट्टकट्टकानां कीर्तिभिः स्वलिनीकुङ्कुम् ॥४०७॥
 वक्षिन् कुट्टकैः सप्तसतिमतिप्रखलितप्रभाम् ॥४०८॥
 वक्षिष्य दन्तिभिर्दन्तैरुत्थात खटिकाखनिम् ।
 वक्षिन् सालरसैर्मिहोभिर्हृः प्रारब्धपातकम् ॥४०९॥
 वक्षिष्य किंनरद्वयप्रनिष्यनितकन्दरम् ।
 वक्षिन् सितवधुपुन्द्रेः प्रोम्भसैर्दशरासकम् ॥४१०॥
 वक्षिम्भानाविषदधैस्तरेस्तदामिराकुलम् ।
 वक्षिद् द्राक्षादिपल्लोभिर्मण्डितालण्डमण्डपम् ॥४११॥
 वक्षिन्तालरसोपासमिज्जोहल्लोसकाकुलम् ।
 वक्षिष्य तापसधेर्णीरुत्रितप्रधुरोटकम् ॥४१२॥

अन्यैरपि जिनेः पादपद्मपांशुपवित्रितम् ।

सम्भेताद्भिः समेति स्म जिनः साधुमिरावृतः ॥४१३॥

(अष्टभिः कुलकम्)

केष्वप्यालयनिःश्रेणिमिय सम्भेतपर्वतम् ।

तमाकरोहानशनं विधित्सुखिजगत्पतिः ॥४१४॥

तत्र निर्जन्तुभूमागोऽनशने प्रशर्माश्वरः ।

व्यघात् सार्धं त्रयस्त्रिंशत्त्रिंशत्त्रैरेकमासिकम् ॥४१५॥

तदेव विदितस्याभ्यनशनाः कम्पितासनाः ।

सर्वेऽपि सपरीधारास्तत्राजगन्मुर्विद्धीजसः ॥४१६॥

वीक्षापन्नाः पतद्वाष्पविन्दुभिः कृतकर्दमाः ।

तेऽथ नत्वा जगन्नार्यं तस्युः स्थाने यथोचिते ॥४१७॥

शुक्लाष्टम्यां नभोमासे विशाखायां स्थिते विधौ ।

क्रमेण प्रभुः शैलेशोमधिरोढुमना अभूत् ॥४१८॥

सूक्ष्मेतरो घञ्छ्रित्तयोगी योगिपुरन्दरः ।

निरुद्धय निरुणद्धि स्म काययोगं कृशेतरम् ॥४१९॥

ततश्च निरुध्य सूक्ष्मौ योगी वाक्चित्तलक्षणौ ।

रुधेध पपुषः सूक्ष्मं योगे त्रिजगदीश्वरः ॥४२०॥

इति नाथो भवोन्माघकृतेऽनुक्रमतो व्यघात् ।

सूक्ष्मक्रियाभिधं शुक्लभ्यानभेदं तृतीयकम् ॥४२१॥

अथोच्छिन्नक्रियं शुक्लभ्यानभेदं तुरीयकम् ।

पञ्चदश्याक्षरोधाराभितकालमगात् प्रभुः ॥४२२॥

ततो वेदत्रयोद्भूतसुखदुःखपरिच्युतः ।

सनातनाभयानन्तज्ञानदर्शनसंयुतः ॥४२३॥

पुरातनैरपि त्यक्तो भयोपमादिकमोभिः ।

अनन्तर्यायंबलद्विसमृद्धो निष्ठितार्थकः ॥४२४॥

एतद्विषयवद् बन्धामायादृष्यंगतिः क्षणात् ।

शृणुमार्गेण लोकाप्रमलंचके जगद्गुहः ॥४२५॥ (त्रिमिर्बिशेष

भगवद्गुणं त्रयस्त्रिंशदुष्मार्गेणमयसागराः ।

साध्यस्तेऽपि सिद्धार्थाः सिद्धिसौधमगुस्तेन ॥४२६॥

व्यामिनिर्वाणकल्पानमाहात्म्यात् क्षणिकं तुल्यम् ।

अजनिष्ट मारकाणां निर्यदुःखतुषामपि ॥४२७॥

वस्य सिद्धिगर्तं पार्श्वं पार्श्वेवाशास्त्रपदपदं ।

धृतपैर्यगुणो वाटमाघकृद् पुरन्दरः ॥४२८॥

वासं वाभ्योते वृषाणाः कुर्वाणा परिदेयनम् ।
 वात्पितामः परुषासो शूरिणो म्यपतन् द्विता ॥४२५॥
 म्यधरं ह्य गीर्वाणमामणीर्गृहदृश्वरम् ।
 म्यारं म्यारं जगद्वाधं विल्लापति पिदलः ॥४३०॥
 दा ? नाथ । नाथ । संवत्समृत्तिवाधेऽथ दुस्तरे ।
 तारविष्यति कः सत्वांस्त्वा विना सत्सण्डकम् ? ॥४३१॥
 व्याकुलीकृतनिःशेषलोकांशालांकासदुलम् ।
 संदृष्टिष्यति वां प्यास्तं त्वा जगदधुपं विना ? ॥४३२॥
 सभेदृष्यान्तगन्धोहृष्योते मुपनमभ्दरे ।
 विना त्वां द्वापकं नाथं कः प्रकाशं विष्यास्यति ? ॥४३३॥
 अथवा त्रिजगत्सरोकालोद्यतस्रमरापलो ।
 कः श्याम्वति निधलास्या विना त्वां मत्सोदहम् ? ॥४३४॥
 श्यामिन्मन्ममिते लोकोद्योते प्रयोतने स्वयि ।
 प्रामिष्यन्वधुना मिष्यामतस्योतपोतकाः ॥४३५॥
 स्वद्विदारे महावाते निषांते पारिताऽशिये ।
 इतिवाद्भिद्वमी लोकं प्रमथिष्यति सम्प्रति ॥४३६॥
 श्यास्यामि कस्य पुरतः कुङ्कुमलीकृतपालिकः ।
 कम्वाशां च निधास्यामि शमिव निजमूर्धनि ॥४३७॥
 एषं सजोकः स्वलोकनायकस्तीर्थमायकम् ।
 पयोभिरभितुष्टाय परमैः प्रेमपरितैः ॥४३८॥
 अथ श्याम्यङ्गसंस्कारोपकारमहनाय सः ।
 घृतधैर्यः सुरार्चीश आदिदेवाभियोगिकान् ॥४३९॥
 मन्वनाविषनात् तेऽपि चन्दनादिकमञ्जसा ।
 आनीय सीकयामासुः पुस्तो दिविपत्यते ॥४४०॥
 वार्यभिश्चन्दैर्दीप्यतेपद्मैराल्लहस्ततः ।
 पूर्वस्वी कारणमास द्विता घृता पिभोः हृते ॥४४१॥
 चतुराणी श्रिणस्यी द्विदि श्योधाभियोगिकैः ।
 अकारयधितामन्या भ्रमणानां हृते हृतिः ॥४४२॥
 कीर्त्तोरनिधेनीरिस्ततः शकः प्रभोर्षपुः ।
 स्नपयामास नेत्राम्भःसंभारद्विगुणां हृतेः ॥४४३॥
 ततः स्वाम्यङ्गस्यैव चादभिधाम्बुनेद्वैवैः ।
 दासो स्वमूपयद् देवदूष्येण नृशणवाससा ॥४४४॥
 अलहृत्स्य सुरस्यामी श्याम्यङ्गं च विमूर्षवः ।

पुण्येणपूजयत् स्मृत्स्मोरभोद्राहहारिभिः ॥४४५॥
 पथमथ सुमश्रुणामन्यथा वपुषामपि ।
 अन्यत्रपि विकृत्या स्नानाद्य साश्रुलोचना ॥४४६॥
 मिथन गग्य भुव पठ कन्दन सकन्दनस्तनः ।
 स्वच्छ निवर्णयामास शिविकाया विभोर्धनुः ॥४४७॥
 हरिन्पाटयामास स्वामिन शिविका स्वयम् ।
 अन्यथा शिविकामन्य बहन्ति स्म दिवाकम् ॥४४८॥
 गन्ध्यादिकचुम्ब्य च गायत्रीषु विभोर्गुणान् ।
 न्य गान प्रकुर्वन्तु स्वयं च सुखम् ॥४४९॥
 विश्वम् कपु चित् प्रहातपर्याण प्रभूपरि ।
 कचिश्चाह्वजगत मद्यश्चामरान् पार्श्व्याह्वयो ॥४५०॥
 सन्तुष्टागच्छ कर्पूरधुमालिधुमर न ।
 दयन्तु कपु चिदभ्युपमृद्धारकान पुः ॥४५१॥
 सृजन्तु कपुचिन् पाणितलाभ्या तालकातुकम् ।
 कर्पाचिद वाद्यमन्दाहान वादयन्तु मुहुर्मुहुः ॥४५२॥
 कृयन्तु कपु चिद् गानगानमालापमञ्जुलम् ।
 पविमुञ्जालयन्मद्यं केपु चिन् पुरत प्रभो ॥४५३॥
 ययन्तु कपु चिन् पुष्पधारणा गन्धधारिणाम् ।
 तन्वन्तु कपु चिद् वासावृष्टि द्यामदिगन्तराम् ॥४५४॥
 एष देवेषु सर्वेषु प्राज्ञता हृतमक्तिषु ।
 स्वामिनिर्वाणन्याणात्मव कुर्वन्त्यनुच्छकम् ॥४५५॥
 स्थाने स्थान च तिष्ठन्ते नृप्यन्तश्च क्षणे क्षणे ।
 शक्र सुराश्च शिविका नयन्ति स्म चित्तान्तिकम् ॥४५६॥

(अष्टमिः कुलकम्)

तत प्राचापति प्राचीचितान्तध्वन्दनार्चितम् ।
 चित्रप स्वामिन काय पातके सममात्मनः ॥४५७॥
 अपरत्रपि सुपर्वाण शेषाणामनागारिणाम् ।
 वपुषि दक्षिणाशयाश्विनिकाया निचिद्विषुः ॥४५८॥
 यदी धद्विकुमारर्द्राक निक्षिमे चित्तयोस्तयोः ।
 अथन पयन प्राङ्प्रचक्ष पयना सुरः ॥४५९॥
 सद्य कर्पूरकस्नूरिकाकतुण्डादिमूर्तिः ।
 चिद्विषे प्राज्यमाज्यं च परंपरि सुपर्षभिः ॥४६०॥
 उभे तच्चित्तयोर्जाल उच्छलन्त्या नमः प्रति ।

व्यभातां सुचिके रागद्वेषयोर्द्वेषोरिव ॥४६१॥
 लुप्रेष्यस्यातिरिक्तेषु धातुपिण्डेषु वक्षिणा ।
 चित्तां व्यप्यापयन् मेघकुमाराः क्षीरधारिभिः ॥४६२॥
 अयापसद्ये ऊर्ध्वाधोर्द्वेषे त्रिजगदीशितुः ।
 आददाते सुधर्मेन्द्रचमरेक्षौ मणी यथा ॥४६३॥
 उपर्यधः स्थिते चाक्षे धामे धामेयदंष्ट्रिकं ।
 ईशानेन्द्रबलोद्ग्राभ्यां दन्ताभ्यान्वयैः सुपर्यभिः ॥४६४॥
 आस्य निजघृदुः समाया भरमाद्यं चापरे नराः ।
 शोकद्वेषकलिव्यंससमं दंष्ट्रादि पट्टिभोः ॥४६५॥
 अय नायचित्तास्थाने स्तूपं रत्नमयं हरिः ।
 व्यपाद्याभ्यचित्तास्थाने सुपर्याजः परं व्ययुः ॥४६६॥
 व्यशोर्याऽऽदसहस्राणां सार्धसप्तशतोद्भवा ।
 श्रीनेमिनिर्घृतः पार्श्वनिर्घृतिः समजायत ॥४६७॥
 इत्यागमयोधिरत्नेन अम्पत्रीमिषाद्भुताम् ।
 प्रशास्तेमालिखत् तत्र स्तूपे यज्ञेण यज्ञभृत् ॥४६८॥ (युगमम)
 द्वीपे मन्त्रीभ्यरेऽष्टादमहिमानमनेकधा ।
 एषा निजं निजं स्थाने अगुः सेन्द्राः सुराः समे ॥४६९॥
 ललितपर्णचमस्तुतिकारिणी लसदलंहरतिधोरणीधारिणी ।
 भवतु पार्श्वेकथा सुश्रुमारिका विबुधवृन्दकारमहणोचिता ॥४७०॥
 धेयःधीधयनं भयाभि विनमहेन्द्रेन्द्रमालामित-
 श्रोन्मीलत्कुतुमालिमातितपदं संपरपदं ते जिनम् ।
 यस्य स्वकार्फणेषु सप्तमवयः शोदीमरीषाहूराऽऽ-
 कारान् सतूलयन्ति सप्तभुषणवासप्रकाशार्थये ॥४७१॥
 अष्टौ निष्पुत्रकर्ममर्मकरणान् कुरान् स्वकर्मद्विषो
 जेतुं यो युगपद् वभूष भगवान् स्वशास्त्रसृष्टिप्रथः ।
 मूर्द्धोऽज्ञानसफलीन्द्रसत्फलमणिधेय्यां सद्यं विनितः
 पार्श्वोऽभ्यात् तमसस्तमाश्रयःलिनीभीलोऽपहरपात्रलः ॥४७२॥
 दशभयविभयिकाकारविस्मारतां
 स्वरथि वरितमेतद् यद् मया पार्श्ववर्तुः ।
 मज्जतु विभुविधानां वचनपीठेषु सान्धत्
 कमस्तविजयस्यै वामदीर्घं वल्लीलम् ॥४७३॥
 मेषादंभूतये न कोविद्वृत्ताःस्तुतास्तास्तुधये
 मो मा कतवस्तमाधतापिपटिवचंताममकृन्तुरे ।

यश्चक्रे चरितं चमत्कृतकृति श्रीपार्श्वनेतुर्मया ।
 किन्त्वात्मानमनन्तनिर्घृतिमयं नेतुं पदं निर्घृतेः ॥४७४॥
 विहारहासिप्रतिबोधसिद्धिसौधाधिरोहप्रतिबन्धनुद्धः ।
 श्रीपार्श्वमर्तुश्चरितेऽत्र सर्गः षष्ठः समाप्ति समीपाय रम्यः ॥४७५॥
 इतिधीतपागच्छाधिराजमहारकश्रीसार्वभौमधीहीरविजयसुरीश्व-
 रधीविजयसेनसुरीश्वरराज्ये समस्तसुविहितायतंसपण्डित-
 कांटीकोटीरहीरपं० श्रीकमलविजयगणिशिष्यभुजिष्य-
 ग० हेमविजयगणिविरचिते श्रीपार्श्वनाथ-
 चरित्रे षष्ठः सर्गः सं०

इति श्रीपार्श्वनाथचरित्रं समाप्तम् ।

अथ प्रशस्तिः

पायात् कैरवकुन्दमौक्तिककलावत्स्फूर्तिंकीर्तिगुति-
 क्षीरक्षालितदिक् स घो गणपतिः धीमान् सुधर्माभिधः ।
 गोमिथोधिदविश्वहरसरासेजः धीवीरपहोदय-
 हमाभृत्पृष्ठममङ्गभाः कमलिनीमर्त्तव योऽभूपयत् ॥१॥
 आसीत् तस्य परंपराकुमुदिनीचन्द्रातपश्चित्तमू-
 दपंश्वसनचन्द्रभृद् भुवि जागच्छद्राभिधः सुरिराह् ।
 प्रापत् षण्णयसुदयोद्भुपमितेवर्षे १२८५ तपोमिस्तपे-
 त्याख्याति त्रिजगज्जनश्रुतिसुखां यो हूरमीर्भूरिभिः ॥२॥
 अनूचानेषूचद्गुणगणमणीनीरनिधिषु
 प्रभूतेषूचतेषुपमतदीपक्रमपथे ।
 अमङ्गधीरङ्गीकृतचिरचारित्रकमला
 वभूषुः सुरीशाः शमदमभृदानन्दविमलाः ॥३॥
 नेत्रवाह्यिपुहिमांशुमितेऽध्वे १५८२यः क्रियां सकलसप्तदितेषुः ।
 कर्दमादिष मणि श्रधमार्गादुद्दधार धरणीधरणीधरः ॥४॥
 इह षयःकुमतद्विषकेसरी भयपयोधिपतसनुमसरी ।
 कुमदकर्दममग्नममग्नधीः श्रधरथे जनमुद्घृतयान् गुरः ॥५॥
 तत्पट्टसंकरटिकुम्भमिभूषणैक-
 मिन्दूपूरसहसोऽमहसो गुणौघैः ।
 जहं जगत्कुमुदकोरायिकाराधयद्गै ।
 निरुत्तार्थार्थि जयदानमुनींश्रुयन्त्रः ॥६॥
 तत्पट्टोदयरीलमालिनिलको गोमिर्वितम्बन् जन-

स्वास्ताम्भोजपिनिद्रतां रविरियाभातीह यः सद्रविः ।
 हुयहात्मविहारदारानकर्तः शोभां ककुप्सुधुषां ।
 स भीमान् इमरहीरहोरविजयो जीयाचिरे सुरिराट् ॥७॥
 भूपालमाहमणिकोटिविषद्वितैत-
 त्पादारविन्दमुकुलकविलासनालिः ।
 निःशेषसाधुजनविषसरोविहारी
 जीयात् चिरं विजयसेममुनीशहंसः ॥ ८ ॥
 सुषिहितकृतशंसः सम्मनःपद्महंसः
 ममजनि मुनिमार्गे यः सदाऽऽसक्तचेताः ।
 अमरविजयविज्ञाहर्मविस्तद्रूपान्त-
 मुकुलितकुमुदालिर्दिपुते द्वाप्तिमाही ॥९॥
 भीमान् जीयात् सुचिरमघनीं पाषपन् पद्मजोभि-
 स्तच्छिष्यः धीशमलविज्ञयाह्वानविद्वद्वरेण्यः ।
 एषोमेयोषद्विद्यसमपिता येन भाति स्फुरद्भि-
 गोसम्भोर्हनिहततमसा धीमदौकेशवंशः ॥१०॥
 उत्कर्षयि सितश्रुतिभासां स्वर्गति (यात ?) मकराकरनोरम् ।
 विभ्यविभ्वजनताति समृद्धैर्द्विद्विमिकृतमयद्वयर्ताधिः ॥११॥
 शशिति राहुमये च रसातले भुजगदण्डे अलधौ पुनरोर्ध्वभीः ।
 इति च यस्य सुधा वसुधामतं धितपती रसनाभिपतो मुखम् ॥१२॥
 तस्याणुके निखिलशिष्यभुजिष्वरेणा
 यस्मिन् समस्ति गणिनेय विशारदेभ्यो ।
 धीशार्धनाथचरितं रघुपांशकार
 दर्पण हेमविजय शिष्यलक्ष्मिवांक्षी ॥१३॥
 इह-कृशानु-रस-सोममितेऽप्यं १६३२ शकमन्त्रिणे दिने द्रवसंज्ञे ।
 हस्तमे च बहुलेतरपक्षे फाल्गुनस्य चरितं व्यरचीदम् ॥१४॥
 अशुद्धुर्मां सहस्रानि त्रीणि वणांश्चतुर्दश ।
 पश्चिमुक्तं शतं शकं सर्वभेदपाऽवपाद्मये ३१६० अ० १४ ॥१५॥
 एषोमद्विरेफ उडुवृन्दपूषागुहंसः
 प्रोक्तुर्गन्धकलितो भुवनान्तरस्थः ।
 यावद्यथापयमुद्धारसुमेदपक्ष-
 रणावधिरं जयति पाद्मवत्तमेतत् ॥१६॥

प्रशस्त्रिकाऽसौ समाप्तैति भद्रं कल्याणमास्तु ।

अष्टद्विष्टद्विपत्रम् ।

पृष्ठे,	पङ्क्तौ,	अष्टदम्	द्विष्टम् ।	पृष्ठे,	पङ्क्तौ,	अष्टदम्	द्विष्टम् ।
३	२६	-यामनि	-यामिनि	६०	२२	पृष्टी	
४	६	ऽमरभू-	मरभू-	६४	३४	मुनिपयु-	
७	२६	-भूमि	-भूमि	६६	३०	-भूवाच-	भूवाच-
२०	३३	द्विपः	द्विप-	६८	२६	विभ्रल	विभ्रल
२१	२	निनन्दा-	निनिन्दा-	६८	३२	सतिने-	सतिने-
२६	३	-आदृतिः	-आदृतिः	६९	२७	रिपया-	रिपया-
२६	१४	विरादुयु-	विरादुयु-	६९	३०	विनिवार-	विनिवार-
१६	३३	सख्यावान्	सख्यावान्	७०	२	बन्दिना-	बन्दिना-
२०	८	गुग्म	गुग्मन्	७०	३४	विष्कारैः	विष्कारैः
२५	४	-भावनान-	-भावनान-	७०	३४	हपामि-	हपामि-
२५	२४	मरुभूर्नेर्द्विप-	मरुभूर्नेर्द्विप-	७१	८	तद्वैदि-	तद्वैदि-
२७	२	चतुर्गोत्रि-	चतुर्गोत्रि-	७२	२२	-भृकुटी-	-भृकुटी-
२८	३२	सामाय	संभाय	७२	२४	रेखा-	रेखा-
२९	२९	मागन्	मोगान्	७४	११	सून	सून
२९	२९	धर्मद-	धर्मदु-	७४	२४	एवनांभार-	एवनांभार-
३०	६	हादिनी	हीदिनी	७७	१८	इरमेव	इरमेव
३०	१२	कद्विलि-	कद्विलि-	७९	२२	श्रीगा	श्रीगा
३१	७	भूयो भूय-	भूयोऽभूय दोष-	८१	१४	-अणितक-	-अणितक-
३६	१२	भद्रार्क	भद्रार्क	८२	२४	इया-	इया-
३६	१५	कृपा इव	कृपाविव	८२	२४	पुन	पुन
३६	१०	-रात्रौ	-रात्रौ	८२	२८	मति	मति
३६	१७	-बीजा-	-बीजा-	८२	२२	-पुरीमानिर-भ्य-	-पुरीमानि
३६	२६	सत्र	सत्र	८३	२१	वः-	वः-
४२	२०	-वकीर्ण	-वकीर्ण	८७	१२	दोषः-	दोषः-
४८	७	निर्भीर्द्विप	निर्भीर्द्विप	८९	११	धीने-	धीने-
५२	६	राष्ट्रक	राष्ट्रक	९०	११	कोराम्भी	कोराम्भी
५२	१३	विभ्रामय	विभ्रामय	९६	२०	भाम्भू	भाम्भू
५२	१६	विभ्राम्	विभ्राम्	९६	३३	वर्	वर्
५३	१६	इष्ट-प्रमाण	इष्ट-प्रमाण	९९	२८	भद्रार्क	भद्रार्क
५९	७	प्रमाण-नि	प्रमाण-नि	१००	२५	वन्दन	वन्दन
५९	२९	द्विष्टे	द्विष्टे	१०१	२३	सन्धि-	सन्धि-
५९	४	वद्वि?	वद्वि?	१०२	६	वद्वि?	वद्वि?
६९	३२	नी-भूयन्	नी-भूयन्	१०२	११	विभ्रम	विभ्रम
६९	३१	वद्वि-	वद्वि-	१०२	११	वर्	वर्
६९	६	-वद्वि	-वद्वि	१०२	११	वर्	वर्